

TARTU

**Tartu linna
2023. aasta
seletuskiri**

SISUKORD

Sisukord.....	2
Lisa 1. Koondeelarve.....	5
Lisa 2. Tulubaas.....	6
Lisa 3. Põhitegevuse kulud.....	7
Lisa 4. Investeermistegevuse kulud.....	10
Lisa 5. Finantseerimistegevus.....	16
Lisa 6. Rahavoogude prognoos.....	17
Sissejuhatus.....	18
Ülevaade majanduskeskkonnast.....	18
Määruse üldiseloostus.....	18
Eelarve üldnäitajad.....	20
Tulud.....	21
Kulud.....	22
Eelarve põhinäitajad.....	22
2023. aasta eelarve ja eelarvestrateegia 2023–2026.....	23
1. TULUD.....	25
1.1 Põhitegevuse kulud.....	26
1.1.1 Maksud.....	27
1.1.2 Kaupade ja teenuste müük.....	30
1.1.3 Toetused.....	40
1.1.4 Muud tegevustulud.....	43
1.2 Investeermistegevuse sissetulekud.....	45
1.2.1 Põhivara müük.....	45
1.2.2 Põhivara soetuseks saadav toetus.....	45
1.2.3 Finantstulud.....	46
2. KULUD.....	47
2.1 Üldised valitsussektori teenused.....	51
2.1.1 Volikogu.....	52
2.1.2 Linnavalitsus.....	54
2.1.3 Reservfond.....	55
2.1.4 Üldised personaliteenused.....	56
2.1.5 Muud üldised teenused.....	56
2.1.6 Ühistegevus.....	57
2.1.7 Valitsussektori võla teenindamine.....	59
2.2 Avalik kord.....	61
2.2.1 Politsei.....	61
2.2.2 Muu avalik kord ja julgeolek.....	62
2.3 Majandus.....	64
2.3.1 Ettevõtluse arendamine.....	65
2.3.2 Maakorraldus.....	66
2.3.3 Ehitus.....	66
2.3.4 Linna teed ja tänavad.....	67
2.3.5 Transpordikorraldus.....	69
2.3.6 Õhustransport.....	70
2.3.7 Turism.....	71

2.3.8 Üldmajanduslikud arendusprojektid	71
2.3.9 Muu majandus	73
2.4 Keskkonnakaitse	76
2.4.1 Jäätmekäitlus	78
2.4.2 Avalike alade puhastus	80
2.4.3 Heitveekäitlus	81
2.4.4 Haljastus.....	82
2.4.5 Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes	84
2.4.6 Muu keskkonnakaitse	84
2.5 Elamu- ja kommunaalmajandus	87
2.5.1 Elamumajanduse arendamine	88
2.5.2 Veevarustus	89
2.5.3 Tänavavalgustus	90
2.5.4 Muu elamu- ja kommunaalmajandus	91
2.6 Tervishoid	94
2.6.1 Üldmeditsiiniteenused	95
2.6.2 Hooldusravi	95
2.6.3 Avalikud tervishoiuteenused	96
2.6.4 Muu tervishoid	97
2.7 Vaba aeg, kultuur ja religioon	99
2.7.1 Sport	101
2.7.2 Puhkepargid ja -baasid	103
2.7.3 Noorsootöö ja noortekeskused	103
2.7.4 Vaba aja üritused.....	105
2.7.5 Raamatukogud	106
2.7.6 Rahvakultuur	107
2.7.7 Muuseumid	108
2.7.8 Muinsuskaitse	109
2.7.9 Botaanikaaed	110
2.7.10 Teatrid	110
2.7.11 Muu vaba aeg, kultuur ja religioon	111
2.8 Haridus	113
2.8.1 Alusharidus	114
2.8.2 Põhi- ja üldkeskharidus.....	117
2.8.3 Kutseharidus	121
2.8.4 Kõrgharidus.....	121
2.8.5 Täiskasvanute täiendkoolitus	122
2.8.6 Noorte huviharidus ja -tegevus	123
2.8.7 Koolitransport	125
2.8.8 Koolitoit	125
2.8.9 Öömaja	125
2.8.10 Muud hariduse abiteenused	126
2.8.11 Muu haridus	127
2.9 Sotsiaalne kaitse	129
2.9.1 Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused	130
2.9.2 Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	131
2.9.3 Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	132
2.9.4 Muu eakate sotsiaalne kaitse.....	134
2.9.5 Asendus- ja järelhooldus	135
2.9.6 Muu perede ja laste sotsiaalne kaitse	136
2.9.7 Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused.....	137
2.9.8 Riiklik toimetulekutoetus.....	137
2.9.9 Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	138
2.9.10 Muu sotsiaalne kaitse.....	139

2.10 Välisprojektid.....	141
3. FINANTSEERIMISTEGEVUS JA LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS.....	144
3.1 Finantseerimistegevus.....	144
3.2 Likviidsete varade muutus.....	148

Lisa 1. Koondeelarve

	<i>eurodes</i>
PÕHITEGEVUSE TULUD	210 546 677
Maksud	126 022 000
Kaupade ja teenuste müük	24 175 613
Saadavad toetused tegevuskuludeks	59 617 292
Muud tegevustulud	731 772
PÕHITEGEVUSE KULUD	208 802 703
Üldised valitsussektori teenused	11 213 890
Avalik kord	699 571
Majandus	28 359 846
Keskkonnakaitse	9 625 171
Elamu- ja kommunaalmajandus	5 036 654
Tervishoid	907 476
Vaba aeg ja kultuur	16 356 458
Haridus	116 560 270
Sotsiaalne kaitse	20 043 367
PÕHITEGEVUSE TULEM	1 743 974
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULUD	9 984 500
Põhivara müük	595 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	9 369 500
Finantstulud	20 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	55 264 406
Üldised valitsussektori teenused	5 684 757
Majandus	14 973 639
Keskkonnakaitse	1 520 000
Elamu- ja kommunaalmajandus	8 176 010
Vaba aeg ja kultuur	3 142 000
Haridus	21 289 000
Sotsiaalne kaitse	479 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULEM	-45 279 906
EELARVE TULEM (ülejääk (+), puudujääk (-))	-43 535 932
FINANTSEERIMISTEGEVUS	41 028 819
Laenukohustiste võtmine (+)	50 786 750
Laenukohustiste tasumine (-)	-9 757 931
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-2 507 113
EELARVE KOGUMAHT	273 825 040

Lisa 2. Tulubaas

	<i>eurodes</i>
PÕHITEGEVUSE TULUD	210 546 677
Maksud	126 022 000
Füüsilise isiku tulumaks	122 000 000
Maamaks	1 942 000
Reklaamimaks	750 000
Teede ja tänavate sulgemise maks	130 000
Parkimistasu	1 200 000
Kaupade ja teenuste müük	24 175 613
Riigilõivud	113 000
tulud haridusalasest tegevusest	11 872 877
tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	349 165
tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	1 137 808
tulud sotsiaalalalasest tegevusest	2 063 789
tulu keskkonnavalasest tegevusest	76 000
tulud üldvalitsemisest	20 269
tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest	4 300 000
tulud muudelt majandusaladelt	23 716
Üür ja rent	3 407 204
Õiguste müük	575 855
Muu toodete ja teenuste müük	235 930
Saadavad toetused tegevuskuludeks	59 617 292
Saadav tegevustoetus	58 529 182
tasandusfond	500 000
toetusfond	46 257 867
muud tegevustoetused	11 771 315
Saadav sihtfinantseerimine	1 088 110
Muud tegevustulud	731 772
Tulud loodusressursside kasutamisest	200 000
Trahvid	520 000
Muud eespool nimetatud tulud	11 772
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULUD	9 984 500
Põhivara müük	595 000
Maa müük	195 000
Materiaalsete varade müük - korterite müük	400 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	9 369 500
Finantstulud	20 000
Intressitulud	20 000

Lisa 3. Põhitegevuse kulud

		<i>eurodes</i>		
Tegevusala kood	Tegevusala nimetus	KOKKU	Tegevuskulud	Antavad toetused
PÕHITEGEVUSE KULUD		208 802 703	183 148 822	25 653 881
01	Üldised valitsussektori teenused	11 213 890	11 110 455	103 435
01111	Linnavolikogu	789 965	789 965	0
01112	Linnavalitsus	7 902 740	7 902 740	0
01114	Linna reservfond	750 000	750 000	0
01310	Üldised personaliteenused	1 621	1 621	0
01330	Muud üldised teenused	973 481	973 481	0
01600	Ühistegevus	796 083	692 648	103 435
03	Avalik kord	699 571	666 571	33 000
03100	Politsei	15 000	0	15 000
03600	Muu avalik kord ja julgeolek	684 571	666 571	18 000
04	Majandus	28 359 846	26 967 551	1 392 295
04110	Ettevõtluse arendamine	285 189	285 189	0
04210	Maakorraldus	126 323	126 323	0
04430	Ehitus	587 802	587 802	0
04510	Teed ja tänavad	2 616 970	2 591 890	25 080
04512	Transpordikorraldus	16 825 301	16 783 801	41 500
04540	Õhustransport	360 000	0	360 000
04730	Turism	356 500	0	356 500
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	1 894 824	1 289 485	605 339
04900	Muu majandus	5 306 937	5 303 061	3 876
05	Keskkonnakaitse	9 625 171	9 495 687	129 484
05100	Jäätmekäitlus	779 670	696 270	83 400
05101	Tänavate puhastus	6 594 884	6 563 800	31 084
05200	Heitveekäitlus	151 300	151 300	0
05400	Haljastus	1 860 520	1 860 520	0
05500	Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes	82 280	82 280	0
05600	Muu keskkonnakaitse	156 517	141 517	15 000
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	5 036 654	4 964 867	71 787
06100	Elamumajanduse arendamine	894 444	885 944	8 500
06300	Veevarustus	52 247	0	52 247
06400	Tänavavalgustus	2 629 987	2 618 947	11 040
06605	Muu elamu- ja kommunaalmajandus	1 459 976	1 459 976	0

eurodes

Tegevusala kood	Tegevusala nimetus	KOKKU	Tegevuskulud	Antavad toetused
07	Tervishoid	907 476	785 476	122 000
07210	Üldmeditsiiniteenused	102 000	52 000	50 000
07340	Hooldusravi	395 000	395 000	0
07400	Avalikud tervishoiuteenused	183 700	111 700	72 000
07600	Muu tervishoid	226 776	226 776	0
08	Vaba aeg ja kultuur	16 356 458	9 672 471	6 683 987
08102	Sport	5 413 722	2 704 353	2 709 369
08103	Puhkepargid ja -baasid	295 000	0	295 000
08107	Noorsootöö ja noortekeskused	886 128	886 128	0
08109	Vaba aja üritused	1 631 805	376 621	1 255 184
08201	Raamatukogud	2 877 130	2 877 130	0
08202	Rahvakultuur	493 058	442 158	50 900
08203	Muuseumid	1 592 606	1 568 946	23 660
08207	Muinsuskaitse	180 004	120 978	59 026
08211	Botaanikaaed	25 000	0	25 000
08234	Teatrid	81 000	0	81 000
08600	Muu vaba aeg	2 881 005	696 157	2 184 848
09	Haridus	116 560 270	107 179 316	9 380 954
09110	Alusharidus	41 614 540	34 904 340	6 710 200
09212	Põhi- ja üldkeskharidus	47 002 207	46 996 207	6 000
09213	Üldkeskhariduse õpetajate tööjõukulud	6 807 462	6 807 462	0
09300	Kutseharidus	9 614 826	8 814 706	800 120
09400	Kõrgharidus	27 600	0	27 600
09500	Täiskasvanute täienduskoolitus	395 573	309 900	85 673
09510	Noorte huviharidus ja -tegevus	3 908 677	2 807 779	1 100 898
09600	Koolitransport	243 600	145 600	98 000
09601	Koolitoit	3 043 039	2 757 626	285 413
09602	Õõmaja	344 300	344 300	0
09609	Muud hariduse abiteenused	2 384 596	2 117 546	267 050
09800	Muu haridus	1 173 850	1 173 850	0
10	Sotsiaalne kaitse	20 043 367	12 306 428	7 736 939
10120	Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused	939 200	413 000	526 200
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	4 172 005	1 121 705	3 050 300
10200	Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	5 644 265	5 440 342	203 923
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	168 434	39 000	129 434
10400	Asendus- ja järelhooldus	1 721 200	1 566 200	155 000
10402	Muu perekonna ja laste sotsiaalne kaitse	1 862 556	974 706	887 850

eurodes

Tegevusala kood	Tegevusala nimetus	KOKKU	Tegevuskulud	Antavad toetused
10700	Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	529 591	529 591	0
10701	Riiklik toimetulekutoetus	1 998 000	0	1 998 000
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	900 010	114 978	785 032
10900	Muu sotsiaalne kaitse	2 108 106	2 106 906	1 200

Lisa 4. Investeeringustegevuse kulud

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD KOKKU		55 264 406	45 894 906	9 369 500
Põhivara soetus	PVS	49 439 649	40 094 149	9 345 500
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	ASF	995 000	971 000	24 000
Finantskulud	FK	4 829 757	4 829 757	0

Investeeringustegevuse kulud objektide ja finantseerimisallikate lõikes

ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED		5 684 757	5 684 757	0
<i>Valitsussektori võla teenindamine (01700)</i>		<i>4 829 757</i>	<i>4 829 757</i>	<i>0</i>
Laenu- ja võlakirjade intressid ja korralduskulu	FK	4 825 269	4 825 269	0
Kapitalirendi intressid	FK	4 488	4 488	0
<i>Linnavalitsus (01112)</i>		<i>835 000</i>	<i>835 000</i>	<i>0</i>
Raekoja (Raekoja plats 1a) renoveerimine	PVS	200 000	200 000	0
Nutanix blokk	PVS	130 000	130 000	0
ESRI Gis platvormi litsents	PVS	85 000	85 000	0
Darktrace võrguturbe tarkvara	PVS	81 000	81 000	0
Andmeaida analüüs ja arendus	PVS	60 000	60 000	0
Atlassian tarkvara	PVS	60 000	60 000	0
FlexProperty arendus	PVS	53 000	53 000	0
Dynamics 365 Finance personaliarvestuse arendamine	PVS	50 000	50 000	0
Fortineti VPN kliendid ja FortiAnalyzer	PVS	35 000	35 000	0
ArcGis platvormi arendus	PVS	30 000	30 000	0
Avaliku ruumi kasutamise teenuste arendus	PVS	20 000	20 000	0
HSM tugi (3 a)	PVS	16 000	16 000	0
Avalike teenuste registri arendus	PVS	15 000	15 000	0
<i>Muud üldised teenused (01330)</i>	PVS	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>	<i>0</i>
Jahutusseadmete paigaldamine (Tiigi 12)	PVS	20 000	20 000	0
MAJANDUS		14 973 639	12 997 139	1 976 500
<i>Maakorraldus (04210) - maa ost linna arenguks</i>	PVS	<i>500 000</i>	<i>500 000</i>	<i>0</i>
<i>Linna teed, tänavad ja sillad (04510)</i>		<i>12 408 139</i>	<i>10 528 139</i>	<i>1 880 000</i>
<u>Tänavate rekonstrueerimine, ehitus, projekteerimine</u>		<u>9 008 139</u>	<u>8 128 139</u>	<u>880 000</u>
Põhja pst ja Muuseumi tee väljaehitamata osa ehitus	PVS	2 000 000	1 400 000	600 000
Trepistiku rajamine (Kaarsild - Rahu sild)	PVS	1 800 000	1 800 000	0
Ujula tn (Liiva - Linnaujula)	PVS	950 000	950 000	0
Ploomi lasteaia ehitusega seotud teede osa realiseerimine (Ploomi, Kirsi)	PVS	750 000	750 000	0

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Mõisavahe tn 9-korruseliste majade parklad (I etapp)	PVS	700 000	700 000	0
Ülikooli tn (Küütri-Munga)	PVS	500 000	500 000	0
Turu tänava jalg- ja jalgrattete ehitus (Riia tn - Väike-Turu)	PVS	400 000	120 000	280 000
Projekteerimised	PVS	350 000	350 000	0
Ilmatsalu - Ravila tn ringristmiku rekonstrueerimine	PVS	350 000	350 000	0
Ringtee 3 tehnovõrkude rekonstrueerimine ja teised koostööprojektid koos AS Tartu Veevärk	PVS	200 000	200 000	0
Koostööprojektid korterühistutega elamute ümbruse asfalteerimiseks	ASF	200 000	200 000	0
Investeeringuobjektide omanikujärelevalve	PVS	150 000	150 000	0
Musumäe trepid	PVS	150 000	150 000	0
Senffi trepid	PVS	150 000	150 000	0
Ranna pst 36 krundi detailplaneeringu realiseerimine tänava rekonstrueerimine koostöös arendajaga	PVS	118 139	118 139	0
Erasektori poolt avaliku taristu rekonstrueerimiseks tehtavate investeeringute kaasfinantseerimine	PVS	50 000	50 000	0
Rüütli tn (Küütri - Munga)	PVS	50 000	50 000	0
Rüütli tn (Raekoja plats - Küütri)	PVS	50 000	50 000	0
Emajõeäärne matkarada (Jänese silla pealischitus)	PVS	50 000	50 000	0
Kalevi tn müüri vuugi remont	PVS	40 000	40 000	0
Ülekatted ja pindamised	PVS	1 600 000	1 600 000	0
Jalgratta- ja jalgteed, sillad		1 750 000	750 000	1 000 000
Jalgrattateede põhivõrk kesklinnas	PVS	1 000 000	0	1 000 000
Kergliiklusteede ülekatted	PVS	300 000	300 000	0
Staadioni tn kergliiklustee (Liiva - Narva mnt)	PVS	250 000	250 000	0
Kergliiklustunnelite ehitus koostöös Eesti Raudteega	PVS	100 000	100 000	0
Hipodroomi tn kergliiklustee rajamine (Metsshaldja - Iirise tn)	PVS	100 000	100 000	0
Liikluskorraldus		50 000	50 000	0
Liiklusloendussüsteemi arendamine	PVS	50 000	50 000	0
Transpordikorraldus (04512)		870 000	870 000	0
Rattarendisüsteemi arendamine	PVS	430 000	430 000	0
Avaliku bussiliiniveo reaalaja infotablood ja ootekojad	PVS	300 000	300 000	0
Nõudeliini bussi soetus	PVS	85 000	85 000	0
Tehnilise kaubiku ost rattaringlusele	PVS	55 000	55 000	0
Üldmajanduslikud arendusprojektid (04740)		230 500	134 000	96 500
Tartu Renoveerib/ELENA	ASF	83 000	59 000	24 000
SA Tartu Teaduspark taristu arendamise kaasfinantseerimine	ASF	75 000	75 000	0

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Annemõisa 12 rekonstrueerimine rehabilitatsioonikeskuseks	PVS	72 500	0	72 500
Muu majandus (04900)		965 000	965 000	0
Purskkaev "Suudlevad Tudengid" remont	PVS	250 000	250 000	0
Elektrigeneraatorite paigaldamine linna elutähtsatele hoonetele	PVS	150 000	150 000	0
Korterühistute remondifond	PVS	120 000	120 000	0
Mitteeluhoonete remont	PVS	100 000	100 000	0
Viidasüsteem	PVS	80 000	80 000	0
Projekteerimine (Kastani 1)	PVS	60 000	60 000	0
Küüni ja Vabaduse tänava tualettide remont	PVS	55 000	55 000	0
Loomemajanduskeskuse remonttööd	PVS	50 000	50 000	0
Päikesepaneelide paigaldus linna hoonetele	PVS	50 000	50 000	0
Ettekirjutuste täitmine linnale kuuluvates hoonetes	PVS	50 000	50 000	0
KESKKONNAKAITSE		1 520 000	1 420 000	100 000
Jäätmekäitlus (05100)		75 000	75 000	0
Ringmajanduskeskuse projekteerimine ja ehitamine	PVS	75 000	75 000	0
Heitveekäitlus (05200)		75 000	75 000	0
Toetus "Tartu linna Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava 2022 -2040" elluviimiseks	ASF	60 000	60 000	0
Toetus uute hüdrantide rajamiseks	ASF	15 000	15 000	0
Haljastus (05400)		1 370 000	1 270 000	100 000
Vabaajaväljak (Klaose 10)	PVS	350 000	350 000	0
Investeerimine olemasolevatesse mänguväljakutesse	PVS	200 000	200 000	0
Parkide korrastamine	PVS	200 000	200 000	0
Supilinna tiigi puhastamine	PVS	145 000	45 000	100 000
Palun istuge (kaasav eelarve)	PVS	100 000	100 000	0
Kultuuripealinn 2024 tegevused parkides	PVS	100 000	100 000	0
Toomemäe teede ja treppide remont	PVS	50 000	50 000	0
Välitreeningvahendite uuendamine	PVS	50 000	50 000	0
Toomemäe hoolduskava tegevused	PVS	50 000	50 000	0
Koorte jalutusaedik (Sepikoja tn)	PVS	45 000	45 000	0
Projekteerimised	PVS	40 000	40 000	0
Toomemäe inventar (sh mänguinventar)	PVS	40 000	40 000	0
ELAMU- ja KOMMUNAALMAJANDUS		8 176 010	7 645 010	531 000
Elamumajanduse arendamine (06100)		2 681 000	2 150 000	531 000
Kalda tee 40 hoone ehitus	PVS	1 831 000	1 300 000	531 000
Annemõisa 12 rekonstrueerimine rehabilitatsioonikeskuseks	PVS	450 000	450 000	0
Linnale kuuluvate korterite ja elamute remont	PVS	400 000	400 000	0
Tänavavalgustus (06400)		4 015 000	4 015 000	0
Tänavavalgustuse valgustite asendamine LED valgustitega	PVS	2 800 000	2 800 000	0

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Toomemäe valgustuse renoveerimine	PVS	700 000	700 000	0
Kaablite ja mastide asendamine	PVS	200 000	200 000	0
Pimedate tänavalõikude valgustamine	PVS	60 000	60 000	0
Tänavavalgustusliinide rekonstrueerimine koostöös Elektrilevi liinide rekonstrueerimisega	PVS	60 000	60 000	0
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine (Ränilinn, Veeriku, Jaamamõisa, Ülejõe)	PVS	55 000	55 000	0
Tänavavalgustuskilpide ja telemeetriasisüsteemide väljavahetamine ning uute loomine	PVS	50 000	50 000	0
Tiigi 12 kuni Kastani tn amortiseerunud valgustuse rekonstrueerimine	PVS	45 000	45 000	0
Projekteerimised	PVS	30 000	30 000	0
Ülekäiguradade valgustamine	PVS	15 000	15 000	0
Muu elamu- ja kommunaaltegevus (06605)		1 480 010	1 480 010	0
Loomade varjupaiga taristu renoveerimine	PVS	800 000	800 000	0
Anne Sauna (Anne 44) naiste riietusruumi rekonstrueerimine	PVS	400 000	400 000	0
Puiestee majandushoone koos külastajate WC-ga (projekt ja ehitus)	PVS	189 840	189 840	0
Raadi kalmistu liivakuuri lammutus-ehitus	PVS	63 170	63 170	0
Pauluse kalmistu avaliku tualeti ja tööliste ruumide renoveerimine	PVS	27 000	27 000	0
VABA AEG ja KULTUUR		3 142 000	2 742 000	400 000
Sporditegevus (08102) (spordibaasid, noortesport)		965 000	965 000	0
Väljõulinnaku arendamine	PVS	405 000	405 000	0
Betoonist skatepargi rajamine	PVS	300 000	300 000	0
Mäesuusamägi ja lumelauanõlv Tartu Lumeparki (kaasav eelarve)	PVS	100 000	100 000	0
TÜ Spordihoone (Ujula tn 4)	ASF	50 000	50 000	0
Turu 8 spordihoone valgustite vahetamine ja projekteerimine	PVS	50 000	50 000	0
Veski spordibaasi fassaaditööd	PVS	40 000	40 000	0
Toetus spordiklubidele spetsiifilise spordiinventari soetamiseks	ASF	20 000	20 000	0
Puhkepargid ja -baasid (08103)		533 000	533 000	0
Laululava territooriumi väljaarendamine	PVS	533 000	533 000	0
Noorsootöö ja noortekeskused (08107)		70 000	70 000	0
Anne Noortekeskuse fassaaditööd	PVS	70 000	70 000	0
Vaba aja üritused (08109)		40 000	40 000	0
Kultuurivaldkonna toetus investeeringuteks ja arenguteks	ASF	40 000	40 000	0
Raamatukogud (08201) (Tartu O.Lutsu nimeline raamatukogu)		222 000	222 000	0
Linnaraamatukogu remonttööd	PVS	140 000	140 000	0

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Nutika laenutuskapi laiendus, Kompanii 3/5	PVS	67 000	67 000	0
Arvutite reserveerimissüsteemi tarkvara	PVS	15 000	15 000	0
Muuseumid (08203)		262 000	262 000	0
Toomkiriku valgusprojekt	ASF	162 000	162 000	0
KGB kongide uus püsiekspositsioon	PVS	100 000	100 000	0
Muinsuskaitse (08207)		250 000	250 000	0
Maarja Kiriku rekonstrueerimistoetus	ASF	100 000	100 000	0
Restaureerimistoetused	ASF	80 000	80 000	0
EAÕK Tartu Pühade Aleksandrite Koguduse katuse remont (Sõbra 19a)	ASF	50 000	50 000	0
Peetri Kirikule remonditoetus	ASF	20 000	20 000	0
Muu vabaaeg ja kultuur (08600)		800 000	400 000	400 000
Südalinna kultuurikeskus	PVS	600 000	200 000	400 000
Tartu 2024 paviljoni ehitus	PVS	200 000	200 000	0
HARIDUS		21 289 000	14 927 000	6 362 000
Koolieelsed lasteasutused (09110)		4 192 000	3 130 000	1 062 000
LA Hellik (Aardla 138) uue hoone ehitus	PVS	3 062 000	2 000 000	1 062 000
Lasteaedade rühmade remondid (LA Kivike, Annike, Mõmmik)	PVS	430 000	430 000	0
LA Ristikhein (Ropka 25) rekonstrueerimistööd	PVS	250 000	250 000	0
LA Tähtvere (Tammsaare 10) remonttööd	PVS	170 000	170 000	0
LA-de mänguväljakud, õuepaviljonid	PVS	150 000	150 000	0
Remonditavate lasteaedade rühmade sisustus	PVS	130 000	130 000	0
Üldhariduskoolid (09212)		16 307 000	11 007 000	5 300 000
Pärli Kool (Ploomi 1) ehitustööd	PVS	10 600 000	5 400 000	5 200 000
Karlova Kool (Lina 2) ehitustööd	PVS	2 717 000	2 717 000	0
M. Härma Gümnaasiumile (Näituse 13a) hoone soetus ja osaline renoveerimine	PVS	1 500 000	1 500 000	0
Tartu Karlova Kool (Salme 1a) ehitustööd	PVS	970 000	970 000	0
Veeriku Kooli (Veeriku 41) remonttööd	PVS	150 000	150 000	0
Ilmatsalu põhikool (Kooli tee 5) vee- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine	PVS	130 000	130 000	0
A. Puškini kool (Uus 54) rõivistu remont	PVS	100 000	100 000	0
Maarja kooli uue mänguväljaku ehitus	PVS	100 000	0	100 000
Ihaste algkool-lasteaed detailplaneering	PVS	20 000	20 000	0
Hansa Kool (Anne 63/65) detailplaneering	PVS	10 000	10 000	0
Ihaste algkool-lasteaed ruumimahu analüüs	PVS	10 000	10 000	0
Kutseõppeasutused (09300) (Tartu Rakenduslik Kolledž)		100 000	100 000	0
VOCO (Kopli 1) hoone sademevee/kanalisatsiooni torustiku rekonstrueerimine	PVS	100 000	100 000	0
Noorte huviharidus ja -tegevus (09510)		40 000	40 000	0
Huvihariduse toetus investeeringuteks	ASF	40 000	40 000	0
Muu haridus (09800)		650 000	650 000	0

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Koolide ettekirjutused, projekteerimised ja territooriumide korrashoid	PVS	650 000	650 000	0
SOTSIAALNE KAITSE		479 000	479 000	0
<i>Eakate sotsiaalhoolekande asutused (10200)</i>		149 000	149 000	0
Tüve 6 ja 8 sotsiaalmajade projekteerimine	PVS	100 000	100 000	0
Tartu Hooldekodule sõiduki soetamine	PVS	49 000	49 000	0
<i>Muu perekonna ja laste sotsiaalne kaitse (10402)</i>		330 000	330 000	0
Sotsiaalosakonna (Kaunase pst 22) piirkonnakeskuse remont	PVS	330 000	330 000	0

Lisa 5. Finantseerimistegevus

Laenuleping	LAENUKOHUSTISTE PÕHIOSA				
	kehtivate lepingute algne kogumaht	31.12.2022 seisuga jääk	2023. aastal		31.12.2023 seisuga jääk
			uus laen	Tagasimakse	
Kokku laenukohustised		98 332 128	50 786 750	9 757 931	139 360 947
Kokku pangalaenud ja võlakirjad		98 249 503	50 750 000	9 729 321	139 270 182
VÕLAKIRJAD		8 903 500	0	917 300	7 986 200
AS LHV Varahaldus 2017. a võlakiri	5 490 000	3 568 500	0	384 300	3 184 200
NIB 2017. a võlakiri	8 000 000	5 335 000	0	533 000	4 802 000
PANGALAENUD		89 346 003	50 750 000	8 812 021	131 283 982
OP 2018. a laen	7 570 000	4 542 000	0	757 000	3 785 000
NIB 2018. a laen	6 800 000	4 986 667	0	453 334	4 533 333
NIB 2019. a laen	5 200 000	4 303 448	0	358 621	3 944 827
NIB 2021. a laen	9 200 000	8 586 667	0	613 333	7 973 334
EIB 2019. a laen	6 000 000	5 100 000	0	300 000	4 800 000
EIB 2020. a laen	6 950 000	5 405 556	0	386 111	5 019 445
SEB 2019. a laen	6 490 000	4 543 000	0	649 000	3 894 000
SEB 2021. a laen	13 000 000	11 700 000	0	1 300 000	10 400 000
SWB 2020. a laen	8 000 000	6 400 000	0	800 000	5 600 000
LHV Pank, laen (endine 2016.a Danske võlakiri)	11 687 000	11 687 000	0	0	11 687 000
LHV Pank, laen (endine 2015.a Danske võlakiri)	10 885 000	3 265 500	0	1 088 500	2 177 000
LHV Pank, laen (endine 2013.a Danske võlakiri)	9 977 548	997 755	0	997 755	0
LHV Pank, laen (endine 2013.a Danske võlakiri)	9 800 000	980 000	0	980 000	0
SEB laen 2016	1 000 000	738 589	0	49 793	688 796
SEB laen 2015	200 000	52 631	0	21 053	31 578
SEB laen 2014	150 000	30 992	0	14 876	16 116
Danske laen 2013	430 000	46 198	0	42 645	3 553
2022. a laen	x	15 980 000	0	0	15 980 000
Uus laen 2023	x	x	50 750 000	0	50 750 000
Muud laenud ja kõik korralduskulud					
Arvelduskrediit (kuni 5,0 mln€)	0	0	0	0	0
Sildfinantseerimislaen (kuni 3,0 mln€)	0	0	0	0	0
Võlakirjade ja pangalaenude korralduskulud kokku	x	x	x	x	x
KAPITALIRENT	x	82 625	36 750	28 610	90 765
VOCO kap.rent 2021. a (CNC puidutöötlemiskeskus)	125 000	66 000		16 500	49 500
VOCO sõiduk 2022. a	19 000	13 680		3 040	10 640
STO väikebuss 2023. a	x	x	36 750	6 125	30 625
AS Luminor Bank 2020. a (kompaktdaatur)	12 450	2 945	0	2 945	0

Lisa 6. Rahavoogude prognoos

	<i>eurodes</i>
Rahavood põhitegevusest	1 743 974
Laekumised põhitegevusest	210 546 677
Maksud	126 022 000
tulumaks	122 000 000
maamaks	1 942 000
kohalikud maksud	2 080 000
Kaupade ja teenuste müük	24 175 613
Saadavad toetused tegevuskuludeks	59 617 292
Muud tegevustulud	731 772
Väljamaksed põhitegevuseks	-208 802 703
Tööjõukulud	-109 911 413
Antavad toetused	-25 653 881
Muud tegevuskulud	-73 237 409
Rahavood investeerimistegevusest	-45 279 906
Laekumised investeerimistegevusest	9 984 500
Põhivara müük	595 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	9 369 500
Finantstulud	20 000
Väljamaksed investeerimistegevuseks	-55 264 406
Põhivara soetus	-49 439 649
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-995 000
Finantskulud	-4 829 757
Rahavood finantseerimistegevusest	41 028 819
Laekumised finantseerimistegevusest	50 786 750
Väljamaksed finantseerimistegevuseks	-9 757 931
Rahavood kokku	-2 225 782
Laekumised kokku	271 317 927
Väljamaksed kokku	-273 825 040
Eelarveaasta netorahavood	-2 507 113

SISSEJUHATUS

Ülevaade majanduskeskkonnast

Eelarve on koostatud ebakindlates majandusoludes. Vene agressioon Ukrainasse on tekitanud olukorra, kus on pea võimatu usaldusväärset prognoosida Eesti ja meie peamiste kaubanduspartnerite majandusarengut. Nii nagu koroonaviiruse levikust põhjustatud kriisis, ei määra ka praegu majanduse arengut niivõrd majanduse sisemised toimetehhanismid, vaid majanduse välised tegurid, millega majandus kohaneb.

Eesti majanduse väljavaade sõltub kõige enam edasisest inflatsiooni tempost. Valdavalt energia kallinemise tõttu prognoositakse 2022. aasta hinnatõusuks ligi 19%. Järgmisel aastal on oodata hinnakasvu aeglustumist 7% lähedale, kuna Euroopa Keskpank tõstab intressimäärasid, mistõttu laenuraha kallineb ja inflatsioon pidurdub. Lisaks on valitsusel kavas reguleerida energiahindu, mis alates oktoobrist kärbib mõnevõrra üldist hinnatõusu. Kiire hinnatõus viib Eesti majanduse 2022. aastal langusse, järgmise aasta majanduskasv saab prognooside kohaselt olema veel aeglane ning kasv kiireneb 2024. aastal. Tööturu seis püsib vaatamata majanduslangusele küllaltki hea. Sel ja järgmisel aastal suureneb keskmine brutokuupalk enam kui 10%. Kiire inflatsiooni tõttu ei jõua palga ostujõud aga 2023. aastal veel 2021. aasta tasemele.

Tartu on Eesti suuruselt teine linn ja Lõuna-Eesti keskus. Tartus elab 97 181 inimest. Kuna Tartu on ülikoolilinn ning paljud siin elavad tudengid ei ole end linna elanikuks registreerinud, siis on linna tegelik rahvaarv suurem kui rahvastikuregistris näidatu. Tartus asub Eesti vanim ja tunnustatuim ülikool Tartu Ülikool, mis Baltimaades ainsana kuulub 1% maailma parimate ülikoolide hulka ning kus õpib ligi 13 000 üliõpilast. Lisaks asub Tartus mitu teist kõrgkooli (Eesti Maaülikool, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Kõrgem Kunstikool Pallas, Kaitseväge Akadeemia). Tartu linna suurimateks tööandjateks on Tartu Ülikooli Kliinikum, Tartu Ülikool ja Tartu Linnavalitsus (koos hallatavate asutustega). Tartus asub mitu olulist riigiasutust, sealhulgas Riigikohus ning Haridus- ja Teadusministeerium. Tähtsal kohal on nii traditsioonilised tööstusharud (toiduaine- ja joogitööstus (nt A. Le Coq), metalli- ja masinatööstus (nt Metec, Torm Metall ja HANZA Mechanics Tartu), puidu- ja ehitustööstus (nt Palmako, Kodumaja ja Lasita Maja)) kui ka uue majanduse valdkonnad, nagu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (nt Playtech Estonia, Pipedrive, Positium, Nortel, Cybernetica), tervisetehnoloogiad (Icosagen, Solis BioDyne, TBD Pharmatech) ning ringmajandus (Foxway).

Ka Tartu majandusarengut mõjutavad geopoliitilised tegurid. Venemaa sõjalisel agressioonil Ukraina vastu on otsene mõju väliskaubandusele ning energiakandjate kiire hinnatõus pärsib kasvu kogu ELis. Tartu linn on seni olnud sõja majanduslikest mõjudest siiski puudutatud vaid minimaalselt ning tõsisemaid tagajärgi ei ole esialgu ka ette näha. Viirusekriisiga on Tartu samuti tänu aktiivsele vaksineerimisele edukalt toime tulnud. Kiire energiakandjate hinnatõus on aga põhjustanud märkimisväärsed lisakulusid. Nii energiakandjate hetkehinnad kui ka hindade tulevikuootus on olnud juba tükk aega tõusutrendil ning teinud läbi ka suuri kõikumisi, mis suurendab tuleviku suhtes määramatust.

Määruse üldiseloostus

2023. aasta eelarve on koostatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) põhimõtetest lähtudes. KOFs-is sätestatu ning Tartu Linnavalikogu 11.06.2020. a. määruse nr 96 „Tartu linna eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord“ alusel on eelarveosad:

- 1) põhitegevuse tulud,
- 2) põhitegevuse kulud,
- 3) investeerimistegevuse tulud,
- 4) investeerimistegevuse kulud,
- 5) finantseerimistegevus,
- 6) likviidsete varade muutus.

Eelarvestruktuuri selline ülesehitus annab võimaluse eristada põhitegevusi ja investeerimistegevusi. Toodud struktuuriga selgub üheselt linna põhitegevuse tulude ja kulude vahekord, dünaamika ja omafinantseerimise ehk investeeringute tegemise ja laenude maksmise võime.

2023. aasta eelarvet kajastavad määruses toodud regulatsioonist lähtudes järgmised lisad:

- lisa 1 on esitatud koondeelarve järgmises jaotuses: põhitegevuse tulud ja kulud, investeerimistegevuse tulud ja kulud, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus;
- lisa 2 kajastab tulude jaotust tululiikide kaupa;
- lisa 3 on esitatud linna põhitegevuse kulud tegevusalade ja majandusliku sisu järgi;
- lisa 4 on esitatud investeerimistegevuse kulud;
- lisa 5 kajastab finantseerimistegevust.

Seletuskiri on koostatud analoogses järjestuses koondeelarve struktuuriga. Sissejuhatavale osale järgneb üldiseloostus eelarve tulude kohta (1. osa), mis jaguneb põhitegevuse tuludeks ja investeerimistegevuse tuludeks. Sellele järgneb üldiseloostus linna kulude kohta tegevusvaldkondade (edaspidi valdkondade) kaupa (2. osa). Finantseerimistegevuse eelarve on esitatud kolmandas osas koos likviidsete varade muutuse eelarveosaga. Vastavalt eelarve koostamise korrale esitatakse eelarve seletuskirjas andmed eelmise eelarveaasta tegelike, käesolevaks eelarveaastaks kinnitatud ja eelseisvaks eelarveaastaks kavandatud tulude ja kulude kohta. 2022. aasta täpsustatud eelarve on tabelites esitatud seisuga 13.09.2022, võttes arvesse lisaeelarvetega tehtud muudatusi.

Eelarve on tekkepõhine, mis tähendab, et tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või millal summad välja makstakse. Eelarve sisaldab kõiki tulusid ja kulusid (kõikehaaravuse põhimõte) ning on koostatud brutomeetodil kalendriaastaga ühtiva eelarveaasta kohta (aastase kehtivuse põhimõte). Üldreeglina ei ole tulu- ja kuluartiklid üksteisest sõltuvuses (universaalsuse põhimõte). See tähendab, et eelarve tulude puhul ei ole kindlaks määratud sihtotstarbelist kulutamist ehk tulud tervikuna on mõeldud finantseerima kulusid tervikuna. Erandina on siiski teatud tulude puhul ette nähtud sihtotstarbeline kasutamine. Kavandatavate väljaminekute summa võrdub tulude ja muude kulude katteks kasutatavate vahendite summaga (tasakaalustatuse põhimõte). See tähendab, et eelarve on formaalselt tasakaalus ning täidetud on KOFSi nõue, mille kohaselt eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade muutuse eelarveosa kogusumma ja finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma vahega. Eelarves on kavandatud reservfondi suuruseks 750 tuhat eurot, arvestades, et osa sellest kulub Ukraina sõjapõgenike olukorrast tingitud ettenägematute kulude katmiseks.

Peale eelarve koostamist käsitlevate õigusaktide on eelarve koostamisel tuginetud järgnevatele allikatele:

- [riigi eelarvestrateegia 2023–2026](#);
- [2023. aasta riigieelarve materjalid](#);
- [Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos 2022](#);
- [Eesti Panga majandusprognoosid ja -kommentaarisid](#);
- [IMFi „World Economic Outlook“, oktoober 2022](#);
- [Euroopa Keskpannga majandusülevaated ja -prognoosid](#);
- [Euroopa Komisjoni „European Economic Forecast“, suvi 2022](#);

- Maailmapanga „Global Economic Prospects“, juuni 2022;
- arengustrateegia „Tartu 2030“;
- Tartu linna arengukava aastateks 2018–2026 (sh IV osa „Eelarvestrateegia aastateks 2023–2026“;
- Tartu linna valdkondlikud arengukavad;
- Eesti Reformierakonna, Isamaa Erakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioonileping Tartu linna juhtimiseks aastatel 2021–2025.

Eelarve üldnäitajad

2023. aasta eelarves kavandatud tegevusega liigutakse edasi Tartu linna arengustrateegiast „Tartu 2030“ tuleneva visiooni ning arengukavas 2018–2026 sätestatud eesmärkide poole, mis hoiavad silme ees sihti – parandada linlaste elukvaliteeti ning muuta Tartu atraktiivsemaks nii investoritele kui ka linna külalistele. Samad strateegilised eesmärgid on seatud ka Eesti Reformierakonna, Isamaa Erakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioonilepingus Tartu linna juhtimiseks aastatel 2021–2025:

- Tartu eesmärk on olla tegusate, ettevõtlike, loovate ja õnnelike inimeste linn;
- Tartu on hooliv, salliv ja rahvusvaheliselt avatud ülikoolilinn;
- linna teenuste arendamisel arvestatakse kõikide inimestega, sõltumata nende vanusest, soost, päritolust, lisavajadustest, usulisest tõekspidamisest või orientatsioonist;
- Tartu on üleriigilise tähtsusega ja rahvusvahelise mõjuulatusega keskus, mis rakendab Tartu Ülikoolis ja teistes kõrgkoolides ning teadus- ja kultuuriasutustes loodavat intellektuaalset potentsiaali;
- Tartu on eestlust hoidev, turvaline, euroopalik ning ainulaadse kultuuripärandiga väärikas linn. Tartu arvestab kliimamuutuste mõjuga ja hoiab elurikkust.

2023. aasta eelarve põhieesmärgid on alljärgnevad.

- **Hea hariduse kättesaadavuse tagamine.** Eesmärk on arengukavas toodud väljakutsetest tulenevalt olemasolevate lasteaedade ja koolihoonete ning nende mängu- ja spordiväljakute ning staadionite ajakohastamine eesmärgiga tagada turvalise füüsilise ja vaimse õppekeskkonna loomine õppeasutustes. Jätkatakse koolide ja lasteaedade rekonstrueerimise kava elluviimist (Pärli Kooli ehitus, Karlova Kooli ja Helliku lasteaia renoveerimine, mitme lasteaia rühmaruumide remont ja territooriumi korrastamine), nüüdisaegse õpikäsituse juurutamist, õppijaid toetava tugisüsteemi arendamist, õppijate arengu mitmekesisdamist. Õpetaja töö väärtustamiseks tõuseb õpetajate palgafond 24%.
- **Kultuuri ja spordi väärtustamine.** Tartu valiti 2024. aasta Euroopa kultuuripealinnaks ning linnavalitsus töötab selle heaks, et Tartust saaks aastal 2024 kõige nähtavam ja põnevama programmiga Euroopa kultuuripealinn. Jätkuvad ettevalmistused südalinna kultuurikeskuse rajamiseks.
- **Tartu kui hooliva linna eesmärkide täitmine.** Eesmärk on tagada igale tartlasele tema vajadusest lähtuvad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused, edendada Tartu tervishoiu ja sotsiaalhoolekande arenduskeskuseks ka väljaspool linna piire, kujundada tervist väärtustav eluhoiak, ennetada sotsiaalprobleeme, tagada abivajajatele nende elukvaliteeti parandavate teenuste kättesaadavus ning soodustada kodanikualgatusi.
- **Elukeskkonna parandamine.** Jalg- ja jalgrattateede rajamine (nt kesklinnas jalgrattateede põhivõrgu rajamisega alustamine), teedevõrgu arendamine (nt Põhja puiestee ja Muuseumi tee ehitus) ja korrashoiu tagamine, keskkonnasäästlik ja mugav ühistransport, haljasalade ja parkide väärtustamine ja arendamine (nt Kaarsilla ja Rahusilla vahelise kaldapealsele trepistiku rajamine). Kliimaneutraalsuse (vt järgmine punkt) üks eesmärkidest on edendada õiglast üleminekut, et parandada inimeste tervist ja heaolu ning saavutada üleminekul mitmesugust lisa kasu, nagu parem õhukvaliteet, töökohtade loomine ja tervislikum eluviis.

- **Kliimamuutuste leevendamine.** Linnad katavad umbes 3% kogu maismaast, kuid toodavad üle 70% kasvuhoonegaaside heitest. Seepärast peavad linnad ja nende kodanikud otsima lahendusi praegusele kliimakriisile. Tartu valiti ainsa Eesti linnana Euroopa Komisjoni missiooni „100 kliimaneutraalset ja arukat linna aastaks 2030“ ning jätkab liikumist kliimaneutraalsuse poole. Olulised märksõnad on keskkonnahoidlik liikuvus, energiatõhusus, roheline linnaplaneerimine ja keskkonnahoidlik linnakeskkond, tartlaste keskkonnateadlikkuse suurendamine, Tartu kui ainult rohelist elektrit tarvitav linn. Keskkonnasäästlikud lahendused võimaldavad kulude kokkuhoidu, nt tänavavalgustuse seniste lampide asendamine LED-lampidega aitab säästa olulist osa elektrienergiast.
- **Elurikkuse suurendamine.** Rohealad ja puudega kaetus on linnade roheline taristu tähtsad elemendid, mis toovad inimestele kasu nii ökoloogilises, sotsiaalses kui ka majanduslikus mõttes. Alustatakse haljastuse kava koostamist, mille lõppeesmärk on omavahel ühendusteedega seotud linna rohealade võrgustik, mida hooldatakse kohalike liikide vajadusi arvesse võttes ning eraaiad, mille omanikud on teadlikud ja rakendavad kohalikke liike soosivaid praktikaid. Linna servades asuvad looduskaitsealad, mis praegu on kehvast seisusest ja pole ka külastajatele hästi eksponeeritud, saavad kohalike ja kaitsealuste liikide nn allikakooslusteks.
- **Teadmistepõhise ettevõtluse arendamine.** Jätkatakse koostööd ettevõtjate ja Tartu kõrgkoolidega, toetatakse inkubatsioonitegevusi, rohekiirendit ja tööstusettevõtete digitaliseerimist.

2023. aasta eelarve maht on **273,8 miljonit** eurot, mis on 11,6% suurem kui 2022. aasta täpsustatud eelarve (245,3 miljonit eurot). Eelarve mahust 76% on kavandatud põhitegevuseks, 20% investeringuteks ning 4% finantseerimistegevuseks (laenu tagastamine).

Põhitegevuse tulemiks kujuneb eelarve kohaselt 1,7 miljonit eurot. Eelarvedefitsiit on 43,5 miljonit eurot. Linn kavandab kaasata laenu raha 51 miljonit euro ulatuses, millest 11,4 miljonit eurot kulub olemasolevate võlakohustiste refinantseerimiseks ning 39,6 miljonit eurot uute investeringute rahastamiseks. Võlakohustiste teenindamiseks on kavandatud 4,8 miljonit eurot. Linna laenukohustised moodustavad 2023. aasta lõpuks 139,6 miljonit eurot. Netovõlakoormus¹ on aasta lõpuks 135 miljonit eurot, mis moodustab põhitegevuse tuludest 64%. Sellega ollakse KOFS-is ajutiselt lubatud netovõlakoormuse ülemmäära (80%) piires.

Tulud

Linna 2023. aasta **põhitegevuse tulude** eelarve on 210,5 miljonit eurot, mis on käesolevaks aastaks planeerituga võrreldes 16,6 miljoni euro võrra (8,6%) kasvanud. Linna suurim tulubaas on üksikisiku tulumaks, mille eelarve on 122 miljonit eurot. Tulumaksu laekumine suureneb võrreldes 2022. aasta eelarvega 12 miljoni euro võrra (10,9%) ja see põhineb keskmise palga kasvuprognosil. Riiklikest maksudest laekub eelarvesse veel maamaks 1,9 miljonit eurot (0%). Maamaksu määr on alates 2020. aasta on 2,5% maa maksustamise hinnast. Kohalikest maksudest laekub linna eelarvesse 2,1 miljonit ning see jaguneb reklaamimaksu, teede ja tänavate sulgemise maksu ning parkimistasu vahel. Kohalike maksude tulu kasvab 0,3 miljoni euro võrra. Linna hallatavate asutuste kaupade ja teenuste müügitulu tõuseb 24,2 miljoni euroni (+13%). Riigilt ja muudelt institutsioonidelt saadavad toetusi on planeeritud 59,6 miljonit eurot ning muid tulusid 0,7 miljonit eurot.

Investeeringutegevuse tuludena on planeeritud 10 miljonit eurot. Põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist on kavandatud 9,4 miljonit eurot, millest suuremad summad on ette nähtud investeringuteks Pärli Kooli (5,2 miljonit), Helliku lasteaeda (1,1 miljonit), jalgrattatee põhivõrku (1 miljon), Põhja puiestee ja Muuseumi tee ühte lõiku (0,6 miljonit), Kalda tee 40 munitsipaalmaajja (0,5 miljonit), Südalinna kultuurikeskuse ettevalmistusse (0,4 miljonit). Väiksete summade eest rahastatakse Turu tänava jalgrattatee lõiku, Supilinna tiigi puhastamist, Maarja Kooli

¹ Netovõlakoormus = võlakohustiste ja likviidsete varade vahe.

mänguväljakut ning projekte „ENSNARE“ ja „Tartu renoveerib“. Põhivara soetuseks saadavate toetuste eelarve kasvab 1,8 miljonit eurot (+24%). Põhivara müügitulu on eelarves 0,6 miljonit eurot.

Kulud

Põhitegevuse kuludeks on kavandatud 208,8 miljonit eurot, mis moodustab 76% eelarvest. Kulud kasvavad võrreldes käesoleva aasta täpsustatud eelarvega 21 miljoni euro võrra (+11%). Põhitegevuse kuludest moodustab 53% tööjõukulu, mis kasvab 109,9 miljoni euroni. Tööjõukulud kasvavad 15,6 miljonit eurot, millest kolmandik kaetakse riigieelarvest ja kaks kolmandikku Tartu linna vahenditest. Majandamiskulud kasvavad 5,2 miljoni euro võrra (+7,7%), jõudes 72,5 miljoni euroni. Energia- ja küttekulude hinnatõusu mõju võrreldes 2022. aastaga on 0,8 miljonit eurot. Toetusi planeeritakse 25,6 miljonit (+1,9%) ja muid tegevuskulusid (reservfond) 0,8 miljonit eurot (-2,3%).

Kulude jagunemine valdkondade vahel on järgmine: haridus 52%, majandus 16%, sotsiaalne kaitse 8%, vaba aeg ja kultuur 7%, elamu- ja kommunaalmajandus 5%, keskkonnakaitse 4%, üldised valitsussektori teenused 6% ning tervishoid ja avalik kord mõlemad alla 1%.

Investeeringuid planeeritakse kokku **55,3 miljoni** euro väärtuses ning see moodustab viiendiku linna eelarvest. Järgmisel aastal on suuremad investeeringuobjektid seotud hariduse, teede ja tänavate, üldise heakorra ja energiakokkuhoiuga. Eri rahalise väärtusega projekte on enam kui 120. Suuremad investeeringud on:

- Pärlil Kool 10,6 miljonit;
- Lasteaed Hellik 3,1 miljonit;
- LED tänavavalgustid seniste lampide asemel 2,8 miljonit;
- Karlova Kooli (Lina 2) rekonstrueerimine 2,7 miljonit;
- Põhja puiestee ja Muuseumi tee ehitus 2 miljonit;
- Kalda tee 40 hoone rekonstrueerimine 1,8 miljonit;
- Kaarsilla ja Rahu silla vahelisele kaldapealsele trepistiku rajamine 1,8 miljonit;
- Miina Härma Gümnaasiumi lisahoone ja selle osaline rekonstrueerimine 1,5 miljonit;
- jalgrattateede põhivõrk 1 miljon.

Eelarve põhinäitajad

Tabel 1. Eelarve põhinäitajad

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	EUR
PÕHITEGEVUS					
Tulud	181 090 388	193 932 942	210 546 677	8,6	16 613 735
Kulud	163 042 032	187 558 946	208 802 703	11,3	21 243 757
Põhitegevuse tulem	18 048 356	6 373 996	1 743 974	-68,4	-4 630 022
INVESTEERIMISTEGEVUS					
Tulud	16 541 701	9 772 852	9 984 500	2,1	211 648
Kulud	30 820 838	46 964 110	55 264 406	17,6	8 300 296
Investeeringustegevuse tulem	-14 279 137	-37 191 258	-45 279 906	21,7	-8 511 944
EELARVE TULEM	3 769 218	-30 817 262	-43 535 932	41,2	-12 718 670
FINANTSEERIMISTEGEVUS	2 336 554	6 385 807	41 028 819	543	34 643 012

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	EUR
PÕHITEGEVUS					
Laenukohustiste võtmine	22 200 000	17 144 000	50 786 750	196	33 642 750
Laenukohustiste tasumine	-19 863 446	-10 758 193	-9 757 931	-9	1 000 262
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	6 105 773	-24 431 455	-2 507 113	-89,7	21 924 342
EELARVE KOGUMAHT	213 726 316	245 281 249	273 825 040	12	28 543 791

2023. aasta eelarve ja eelarvestrateegia 2023–2026

Linnaeelarve peamine alusdokument on arengukava osana esitatav ja igal aastal uuendatav nelja eelseisvat aastat käsitlev linna eelarvestrateegia. Eelarvestrateegia 2023–2026 kiideti heaks Tartu Linnavolikogu 14.10.2022 istungil järgmiste eeldustega:

- Eesti SKP reaalkasv on keskmiselt 2% aastas;
- inflatsioon on 2022. aastal energiahindade kiire tõusu jm sõja mõjude tõttu 19,5%, 2023. aastal 6,7% ning langeb seejärel 2% lähistelega;
- Tartu maksumaksjate arv püsib stabiilne, järgides Eesti keskmist trendi;
- keskmise palga nominaalkasv on 2022. aastal 11%, mis langeb perioodi lõpuks 5%-le;
- residendist füüsiliste isikute maksustatavast tulust (arvestamata TMS 4. peatükis sätestatud mahaarvamisi) laekub maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 11,96%;
- maamaksumäär püsib 2,5% maa maksustamishinnast ning viimane ei muutu;
- uusi kohalikke makse vaadeldaval perioodil ei kehtestata;
- sõltuvate üksuste koosseis eelarvestrateegia perioodil ei muutu;
- sõjapõgenike mõjuga ei ole eelarvestrateegias arvestatud.

Erinevalt varasematest aastatest on 2023. aasta eelarvel väga suur rõhk linna kuludele. Üleilmse kriisi tõttu on linn juba käesoleval aastal pidanud toime tulema suurenenud energia- ja küttekuludega. Ebakindlus nii energiakandjatega varustatuses kui ka nende hindades, on nõudnud suuremate kuludega arvestamist ning kõrge inflatsiooni mõjusid ei ole võimalik täpselt prognoosida. Oluline osa kasvavast eelarvest läheb palgatõusudeks. Sellest tulevalt on võimatu täita eelarvestrateegias sätestatud põhitegevuse tulemi eesmärgid ning suureneb ka linna laenukoormus.

Alljärgnevast tabelist on näha, et eelarve maht on eelarves ja eelarvestrateegias väga sarnane. Kuna eelarves on sissetulekute prognoos väiksem, kui eelarvestrateegias (sihtotstarbeliste toetuste väiksema prognoosi tõttu), on ka eelarve tulemi eelarves tuntavalt halvem kui eelarvestrateegias ja laenamise vajadus seetõttu üle 10 miljoni euro võrra suurem.

Tabel 2. Eelarve võrdlus eelarvestrateegiaga

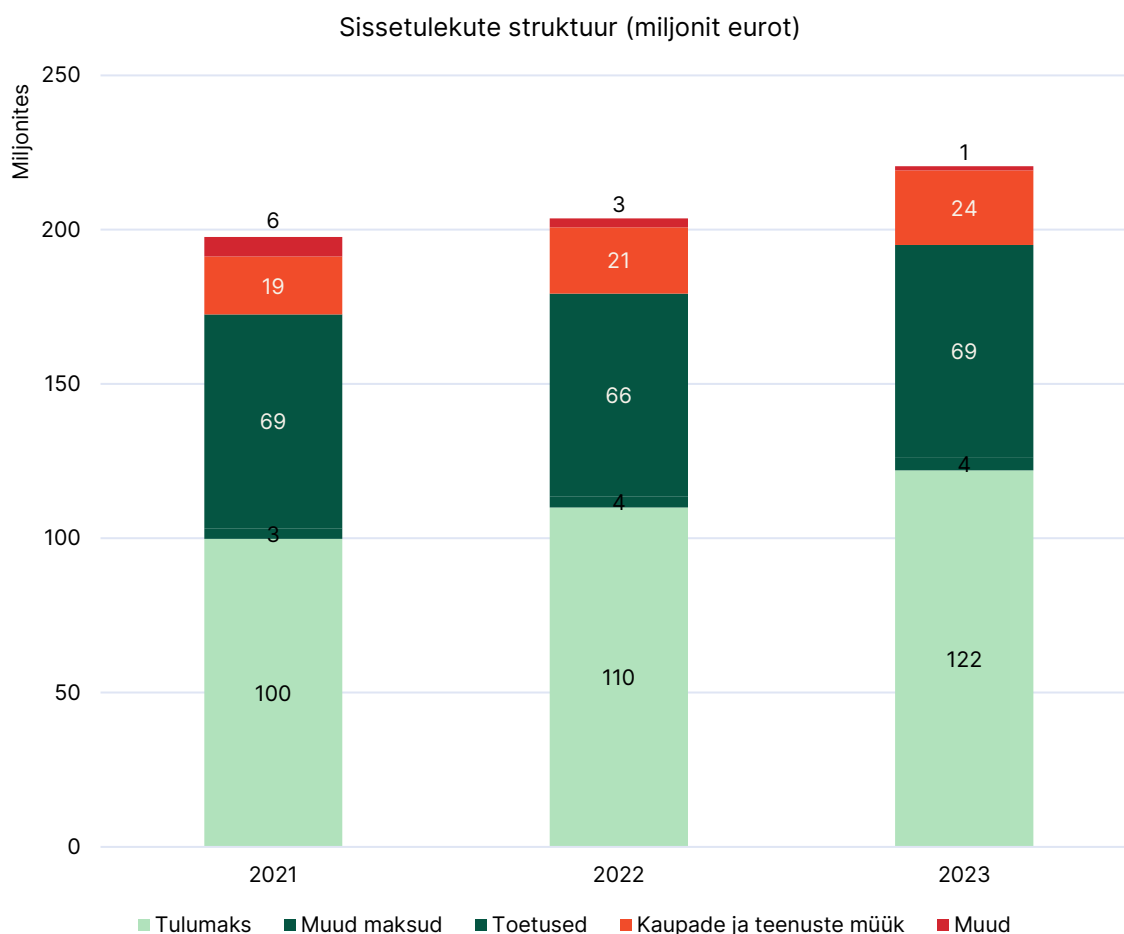
	Eelarvestrateegia 2023–2026	2023. a eelarve	Muutus
PÕHITEGEVUSE TULUD	214 523 000	210 546 677	-3 976 323
Maksud	123 907 000	126 022 000	2 115 000
Kaupade ja teenuste müük	24 093 000	24 175 613	82 613
Saadavad toetused tegevuskuludeks	65 774 000	59 617 292	-6 156 708
Muud tegevustulud	749 000	731 772	-17 228
PÕHITEGEVUSE KULUD	206 550 000	208 802 703	2 252 703
Tööjõukulud	107 750 000	109 911 413	2 161 413
Majandamiskulud	73 000 000	72 458 219	-541 781

	Eelarvestrateegia 2023-2026	2023. a eelarve	Muutus
Toetused	25 000 000	25 653 881	653 881
Muud kulud	800 000	779 190	-20 810
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULUD	13 635 000	9 984 500	-3 650 500
Põhivara müük	2 500 000	595 000	-1 905 000
Põhivara soetuseks saadav toetus	11 000 000	9 369 500	-1 630 500
Tagasilaekuvad laenud	35 000	0	-35 000
Finantstulud	100 000	20 000	-80 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	56 500 000	55 264 406	-1 235 594
Põhivara soetus	53 000 000	49 439 649	-3 560 351
Toetused	1 000 000	995 000	-5 000
Finantskulu	2 500 000	4 829 757	2 329 757
EELARVE TULEM	-34 892 000	-43 535 932	-8 643 932
FINANTSEERIMISTEGEVUS	29 000 000	41 028 819	12 028 819
Kohustuste võtmine	40 000 000	50 786 750	10 786 750
Kohustuste tasumine	11 000 000	9 757 931	1 242 069
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-5 892 000	-2 507 113	-3 384 887
EELARVE KOGUMAHT	274 050 000	273 825 040	224 960

1. TULUD

Tartu linna sissetulekud tulevad maksudest, toetustest, kaupade, varade ja teenuste müügist ning muudest tuludest. Üle poole sissetulekutest moodustab füüsilise isiku tulumaks ja peaaegu kolmandiku toetused. 2022. aastaga võrreldes on sissetulekud kasvanud **16,8 miljonit** eurot ehk **8%**. Kasvu panustab kõige enam füüsilise isiku tulumaks, mille tugev kasv tuleneb palgataseme tõusust.

Joonis 1. 2023. aasta eelarve sissetulekute struktuur

Põhitegevuse tulud ning investeerimistegevusest saadavad sissetulekud on nii eelarves kui ka käesolevas seletuskirjas esitatud eraldi eelarveosadena. Nende eristamine annab selge ülevaate investeerimissuutlikkusest ja laenude võtmise võimest ning parandab eelarve läbipaistvust. Põhitegevuse tulud moodustavad **95%** sissetulekutest. Sissetulekud kokku moodustavad **220,6 miljonit** eurot. Kuna eelarve maht on 273,8 miljonit eurot, kaetakse ülejäänud väljaminekud laenamise ja likviidsete varade kasutuselevõttuga.

1.1. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse tulude eelarvesse kuuluvad regulaarsed tulud – maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused põhitegevuseks ning muud tegevustulud. Põhitegevuse tulude summa on alus linna finantsdistsipliini näitajate arvutamisel. Põhiline tuluallikas on maksud, millest **97%** moodustab füüsilise isiku tulumaks. Teine suurem tuluallikas on toetused, millest enamik laekub riigieelarvest. Olulise osa moodustavad ka asutuste kaupade ja teenuste müügist saadavad tulud.

Tabel 3. Tartu linna põhitegevuse tulud aastatel 2021-2023

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
PÕHITEGEVUSE TULUD	181 090 388	193 932 942	210 546 677	8,6	16 613 735
Maksud	103 289 313	113 677 000	126 022 000	10,9	12 345 000
Füüsilise isiku tulumaks	99 838 419	110 000 000	122 000 000	10,9	12 000 000
Maamaks	1 915 276	1 942 000	1 942 000	0	0
Reklaamimaks	484 083	490 000	750 000	53,1	260 000
Teede ja tänavate sulgemise maks	164 157	160 000	130 000	-18,8	-30 000
Parkimistasu	887 377	1 085 000	1 200 000	10,6	115 000
Kaupade ja teenuste müük	18 734 398	21 431 221	24 175 613	12,8	2 744 392
Riigilõivud	110 097	111 000	113 000	1,8	2 000
Tulu majandustegevusest	15 236 028	17 482 262	19 843 624	13,5	2 361 362
<i>haridusalasest tegevusest</i>	<i>10 066 825</i>	<i>10 992 949</i>	<i>11 872 877</i>	<i>8,0</i>	<i>879 928</i>
<i>kultuuri- ja kunstialasest tegevusest</i>	<i>382 071</i>	<i>274 347</i>	<i>349 165</i>	<i>27,3</i>	<i>74 818</i>
<i>spordi- ja puhkealasest tegevusest</i>	<i>686 153</i>	<i>956 349</i>	<i>1 137 808</i>	<i>19,0</i>	<i>181 459</i>
<i>sotsiaalalialasest tegevusest</i>	<i>1 993 465</i>	<i>2 399 832</i>	<i>2 063 789</i>	<i>-14,0</i>	<i>-336 043</i>
<i>keskkonnaalasest tegevusest</i>	<i>56 422</i>	<i>70 000</i>	<i>76 000</i>	<i>8,6</i>	<i>6 000</i>
<i>üldistest valitsussektori teenustest</i>	<i>17 261</i>	<i>35 895</i>	<i>20 269</i>	<i>-43,5</i>	<i>-15 626</i>
<i>transpordi- ja sidealasest tegevusest</i>	<i>2 012 522</i>	<i>2 730 000</i>	<i>4 300 000</i>	<i>57,5</i>	<i>1 570 000</i>
<i>muudelt majandusaladelt</i>	<i>21 310</i>	<i>22 890</i>	<i>23 716</i>	<i>3,6</i>	<i>826</i>
Üür ja rent	2 765 634	3 074 431	3 407 204	10,8	332 773
Õiguste müük	366 536	511 075	575 855	12,7	64 780
Muu toodete ja teenuste müük	256 102	252 453	235 930	-6,5	-16 523
Saadavad toetused	58 089 978	58 086 861	59 617 292	2,6	1 530 431
Saadav sihtfinantseerimine	3 264 242	3 092 593	1 088 110	-64,8	-2 004 483
Saadav tegevustoetus	54 825 736	54 994 268	58 529 182	6,4	3 534 914
Muud tegevustulud	976 699	737 860	731 772	-0,8	-6 088
Võlalt arvestatud intressitulu	0	2 000	0	-100	-2 000
Vee erikasutustasu	219 043	200 000	200 000	0	0
Trahvid	485 708	505 000	520 000	3	15 000
Muud tulud	271 948	30 860	11 772	-61,9	-19 088

1.1.1. Maksud

Tabel 4. Tartu linna maksutulud aastatel 2021-2023

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Maksud	103 289 313	113 677 000	126 022 000	10,9	12 345 000
Füüsilise isiku tulumaks	99 838 419	110 000 000	122 000 000	10,9	12 000 000
Maamaks	1 915 276	1 942 000	1 942 000	0,0	0
Reklaamimaks	484 083	490 000	750 000	53,1	260 000
Teede ja tänavate sulgemise maks	164 157	160 000	130 000	-18,8	-30 000
Parkimistasu	887 377	1 085 000	1 200 000	10,6	115 000

Eesti maksusüsteem koosneb maksuseadustega sätestatud ja kehtestatud riiklikest maksudest ning seaduse alusel valla- või linnavolikogu poolt oma haldusterritooriumil kehtestatavatest kohalikest maksudest, mille loetelu on sätestatud kohalike maksude seaduses. Riiklikest maksudest laekuvad kohalike omavalitsuste eelarvesse füüsilise isiku tulumaks ja maamaks. Tartu linnas kehtivad kohalikud maksud on reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu. Võrreldes 2022. aasta eelarvega kasvavad maksutulud **11%** ehk **12,3 miljoni** euro võrra, kusjuures peaaegu kogu kasv tuleneb füüsilise isiku tulumaksu laekumise suurenemisest.

1.1.1.1 Füüsilise isiku tulumaks

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerib tulumaksuseadus (TuMS). Tulumaksu kohaliku omavalitsuse üksusele eraldamise korra sätestab tulumaksuseaduse alusel vastu võetud rahandusministri 19.12.2008 määrus nr 54 „Füüsilise isiku tulumaksu kohalikele omavalitsusüksustele eraldamise kord“. Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate arv, inimeste brutosissetulek ja riigi poolt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr.

Residendist füüsilise isiku poolt tasutud tulumaksust eraldatakse maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele tulumaksuseaduse §5 lg 1 p 1 kohaselt 11,96% tema maksustatavast tulust, arvestamata tulumaksuseaduse 4. peatükis sätestatud mahaarvamisi. Juriidiliste isikute ja mitteresidentide tulumaks, samuti residendist füüsilise isiku pensionidelt ja vara võõrandamisest saadud kasult makstud tulumaks laekub täies ulatuses riigieelarvesse.

Residendist füüsilise isiku elukohaks kalendriaastal loetakse sama kalendriaasta 1. jaanuari seisuga Maksu- ja Tolliameti peetavasse maksukohustuslaste registrisse kantud elukoht. Rahandusministeeriumi andmetel on 2022. aasta Tartu keskmine maksumaksjate arv olnud 43 590, arvestamata intressitulu saajaid². Aasta viimastel kuudel on maksumaksjate arv Tartus enamasti esimestest suurem, mistõttu saab lõplik aasta keskmine maksumaksjate arv olema suurem. Prognoosi kohaselt jääb 2023. aasta hõivatute arv käesoleva aasta tasemele.

Keskmine kuu sissetulek inimese kohta on Tartu linnas 2022. aastal olnud 1437 eurot (arvestamata intressitulu saajaid). 2023. aasta prognoosid on varieeruvad, tõenäoliselt ületab keskmise brutopalgat kasv 10%.

Tulumaksu 2023. aasta kasv käesoleva aasta eelarvega võrreldes on **12 miljonit** eurot ehk **11%**.

² Tulumaksuseaduse muudatusega muutus alates 2018. aastal kehtetuks TuMS § 17 lg 2, mille kohaselt ei maksustatud krediidiasutuste hoiuste intresse. Seetõttu muutusid maksumaksjateks ka vastavate hoiuste omajad, kuid võrreldavuse huvides on maksumaksjate arv esitatud ilma nendeta.

1.1.1.2 Maamaks

Maamaks on küll riiklik maks, kuid maamaksuseaduse § 6 kohaselt laekub maamaks omavalitsusüksuse eelarvesse. Maamaksuseaduse § 5 järgi võib maamaksumäära suuruseks olla 0,1-2,5% maa maksustamishinnast aastas ning maksumäära kehtestab kohaliku omavalitsusüksuse volikogu hiljemalt maksustamisaasta 31. jaanuariks. Tartus on alates 2021. aastast maksumäär 2,5% maa maksustamishinnast. Tartu Linnavolikogu määruse „Maamaksumäär kehtestamine 2023. aastaks“ eelnõu kohaselt püsib maksumäär 2023. aastal 2,5%. Nimetatud määruse eelnõu kohaselt kehtestatakse põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksumääraks 2% maa maksustamishinnast aastas.

2022. aastal läbi viidud maa korralise hindamise tulemusel kasvas maa väärtus eelmise, 2001. aasta hindamisega võrreldes 8,3 korda, kusjuures suurim tõus toimus Tartu maakonnas. Maa maksustamisel võetakse 2022. aasta korralise hindamise tulemused aluseks 2024. aastal. Uued maamaksu määrad kehtestab kohalik omavalitsus hiljemalt 1. juuliks 2023. Seadusega on maksimaalseid maamaksu määrasid langetatud 2,5-5 korda. Seadusega on seatud maamaksule kasvupiirang – sõltumata sellest, kui palju maa väärtus on tõusnud, ei kasva maamaks rohkem kui 10% aastas.

2023. aastal laekuva maamaksu prognoosi tegemisel on võetud aluseks 19. oktoobri 2022 seis. Nimetatud seisuga on maksustatud 14 816 krunti, mis rahaliselt väljendatuna (2,5% maksumäära korral) aasta arvestuses on ümmarguselt 2 808 tuhat eurot. Maamaksukohustuslasi (kelle maamaks ka peale soodustuse saamist jääb 5 eurot ja enam) on 18 878, kellest füüsilisi isikuid on 16 586 ja juriidilisi isikuid 2292. Eespool nimetatud summast tuleb lahutada alla 5-eurose aastamaksuga krundi omanike maamaks ning koduomanike maksuvabastus ja pensionäride, osalise või puuduva töövõimega isiku ja represseeritute maamaksu soodustus. Koduomanike ja pensionäride, osalise või puuduva töövõimega isiku ja represseeritute maksuvabastusega saamata jääv summa sõltub sellest, kui paljude elukoht on rahvastikuregistri andmetel 1. jaanuari seisuga sellel maal asuv elamu.

Tabel 5. Maamaksu prognoosi kujunemine

Maamaksu prognoosi kujunemine	1 942 000
Maamaksu laekumine ilma maha arvestusteta	2 808 000
Alla 5 euro aastamaksuga kruntide ja korterite omanike maamaks	-76 000
Koduomaniku maamaksuvabastus tiheasustusega alal kuni 1500 m ² ulatuses ja hajaasustusega alal kuni 2 ha ulatuses	-788 000
Pensionisaaja ja/või represseeritute või osalise või puuduva töövõimega isiku maamaksu soodustus 200 m ²	-2 000

1.1.1.3 Reklaamimaks

Reklaamimaksu laekumist reguleerivad reklaamiseadus, kohalike maksude seadus (eelkõige § 2 lg 1, § 5 p 5 ja § 10), maksukorralduse seadus (§ 3 lg 3) ja linnavolikogu 5.12.2013. a määrus nr 1 „Reklaamimaks“ (täiendatud 17.09.2015. a määrusega nr 91, 12.10.2017. a määrusega nr 154 ja 15.09.2022. a määrusega nr 30). Reklaamimaksu eesmärk on linnapildi korrastamine.

Viimase reklaamimaksu määruse muudatusega loodi juurde üks reklaamimaksuvabastus - sotsiaalreklaam. Reklaamimaksu määrasid tõstetakse muudatusega 1. jaanuarist 2023 vastavalt üldisele maksumäärale 0,31 eurolt 0,41 eurole (täiendav tulu 100 tuhat eurot) ja kesklinna piirkonnas 0,45 eurot 0,55 eurole (täiendav tulu 24 tuhat eurot) ööpäevas ruutmeetri kohta ning laiendatakse reklaamimaksu rakendamise ala ka Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee nr 2 ja Tartu-Tiksoja tugimaantee nr 40 teekatte servast kuni 100 m laiusele alale (täiendav tulu 45 tuhat eurot), muul endise Tähtvere alla territooriumil reklaamimaksu ei ole. Lisaks rakendatakse digitaalse reklaamikandja reklaamipinnale kahekordset tavareklaami maksumäära,

st digitaalse reklaamikandja reklaamipinna 1 m² eest on maksumäär vastavalt 0,82 eurot ööpäevas väljaspool kesklinna (täiendav tulu 27 tuhat eurot) ja kesklinna piirkonnas 1,10 eurot ööpäevas (täiendav tulu 64 tuhat eurot).

Maksustamisele kuulub Tartu linna territooriumile ja Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee nr 2 ja Tartu-Tiksoja tugimaantee nr 40 teekatte servast kuni 100 m laiusele alale paigaldatud reklaam, välja arvatud:

- 1) reklaam pindalaga kuni 0,5 m² (kaasa arvatud);
- 2) reklaam hoone vaateaknal ja uktsel;
- 3) lasteaia, lastehoiu, üldharidus- ja huvikooli, teatri, kino, muuseumi, näituse, kultuuri-, spordi- ja heategevusliku ürituse reklaam;
- 4) kultuuri-, spordi- ja heategevusliku ürituse toimumise kohas ja toimumise ajal selle ürituse sponsori reklaam;
- 5) müügikoha hooajalise laienduse inventaril (varikatus, päevavari, piire, mööbel jms) ja hooajalise müügikoha kujunduses kasutatav reklaam;
- 6) reklaamiseaduse kohaselt reklaamina mittekäsitatav majandus- ja kutsetegevuse koha tähistus, mis on paigaldatud kinnistule, kus majandus- ja kutsetegevuse koht asub;
- 7) kinnistule, millel toimub ehitamine, ehitamise ajaks paigaldatud ehitustöid tegeva ettevõtja nimi või kaubamärk;
- 8) sotsiaalreklaam.

1.1.1.4 Teede ja tänavate sulgemise maks

Teede ja tänavate sulgemise maksu laekumist reguleerib lisaks kohalike maksude seadusele (§ 2 lg 1, § 11) ja maksukorralduse seadusele (§ 3 lg 3) ka liiklusseaduse § 7² lg 3 ja Tartu Linnavalitsuse 28.12.2012 määrus nr 20 „Teede ja tänavate sulgemise kord“ (muudetud 30.06.2015 määrusega nr 11) ning linnavolikogu 20.12.2012 määrus nr 77 „Teede ja tänavate sulgemise maks“ (muudetud 04.12.2014 määrusega nr 49 ja 12.10.2017 määrusega nr 153). Maksu eesmärk on liikluse korrastamine.

Maksuobjekt on Tartu linna territooriumil asuva üldkasutatava tee, tänav, väljaku, parkla, pargi, puhkeala või selle osa sulgemine demonstratsioonide, rongkäikude ja muude ürituste korraldamiseks, samuti ehitus- või remonditöödeks. Maksu tasumise kohustuse alus on tee või tänav sulgemise luba, mis antakse maksumaksja avalduse alusel. Maksumaksja on füüsiline ja juriidiline isik, kelle vahetu tegevusega kaasneb tänav või selle osa sulgemine. Maksuperiood on ajavahemik maksuobjekti sulgemise päevast alates kuni selle piiranguteta taasavamiseni. Maksumäär, mis diferentseeritakse tänavatüübi järgi, on vahemikus 40–450 eurot ööpäevas. Väljaku, pargi või puhkeala või selle osa sulgemisel on maksumäär 0,32 eurot suletud ala iga ruutmeetri eest ööpäevas.

1.1.1.5 Parkimistasu

Parkimistasu laekumise alus on kohalike maksude seaduse § 5 p 10 ja § 14¹, maksukorralduse seaduse § 3 lg 3, liiklusseaduse § 187 lg 2, lg 4 ja § 188 lg 8 ning linnavolikogu 2.06.2011 määrus nr 36 „Parkimistasu“ (viimati muudetud 21.04.2022 määrusega nr 16). Parkimistasu määramine ja sissenõudmine toimub liiklusseaduses sätestatud alustel ja korras. Vastavalt liiklusseaduse § 187 lg-le 1 võib kohalik omavalitsus oma avalikul parkimisalal kehtestada tasulise parkimise ala, mille piires parkimisel peab mootorsõidukijuht maksma parkimistasu mootorsõiduki ja selle haagise eest.

21.04.2022 määrusega nr 16 tõsteti Tartu linnas alates 01.07.2022 parkimistasusid. Uued parkimistasu määrad:

	A piirkond		B piirkond		C piirkond	
	kehtiv hind	uus hind	kehtiv hind	uus hind	kehtiv hind	uus hind
1 tund	2	3	1	1,5	0,2	0,2
30 päeva	100	120	50	60	15	15
90 päeva	250	300	125	150	30	30
365 päeva	1000	1200	500	600	100	100

Parkimise eest makstakse parkimistasu:

- A piirkonnas tööpäevadel ajavahemikus kell 08.00 – 19.00 ja laupäeval kella 11.00 – 17.00. Pühapäeval ja riigi pühal on parkimine tasuta;
- B piirkonnas tööpäevadel ajavahemikus kell 08.00 – 19.00. Laupäeval, pühapäeval ja riigi pühal on parkimine tasuta;
- C piirkonnas kõikidel päevadel ööpäeva läbi.

Muudatuse tulemusena on kavandatud parkimistasu 2023. aastal **1,2 miljonit** eurot.

Parkimisjärelvalvet Tartu linnas, sealhulgas parkimistasu maksmise kontrollimist ja viivistasu määramist, viivistasu sissenõudmist ning parkimistasu haldamise toiminguid teeb maksuhaldurina Tartu Linnavalitsus järelvalveosakonna kaudu.

Maksude meelespea

- Maksutulud on suurim tululiik, moodustades üle poole põhitegevuse tuludest.
- Suurem osa maksutuludest laekub füüsilise isiku tulumaksust.
- Kohalikud maksud on regulatiivse eesmärgiga, fiskaalne mõju on alla 1% eelarvest.

1.1.2. Kaupade ja teenuste müük

Selles tulugrupis kajastuvad laekumised riigilõivudest, majandustegevusest, üürilt ja rendilt ning teistele kohalikele omavalitsustele müüdatavate teenustelt. Põhilise osa moodustavad tulud majandustegevusest. Kuna 2021. aasta laekumist pärssisid tuntavalt koroonaviirusest põhjustatud piirangud ning 2022. aastal oli ligi 20% inflatsioon, on aastate võrdluses eelarvenumbrid üpris erinevad.

Tabel 6. Tartu linna tulud kaupade ja teenuste müügist aastatel 2021-2023

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Kaupade ja teenuste müük	18 734 398	21 431 221	24 175 613	12,8	2 744 392
Riigilõivud	110 097	111 000	113 000	1,8	2 000
Laekumised majandustegevusest	15 236 028	17 482 262	19 843 624	13,5	2 361 362
Üür ja rent	2 765 634	3 074 431	3 407 204	10,8	332 773
Õiguste müük	366 536	511 075	575 855	12,7	64 780
Muu toodete ja teenuste müük	256 102	252 453	235 930	-6,5	-16 523

1.1.2.1 Riigilõivud

Riigilõivude laekumist reguleerib riigilõivuseadus (RLS). Riigilõiv on tasutav summa lõivustatud toimingute (juriidiliste toimingute tegemise, avalduste läbivaatamise ja dokumentide väljastamise) tegemise eest (RLS § 2). Kohaliku omavalitsuse valitsemisala toimingud on sätestatud RLS-i 16. peatükis. RLS § 7 lg 2 kohaselt laekub kohaliku omavalitsuse üksuse asutuse toimingute eest tasutav riigilõiv valla- või linnaeelarvesse. Laekumine on kavandatud 2022. aasta eelarve tasemel, va riigilõiv ühistranspordiseaduse alusel tehtavatelt toimingutelt, mille prognoos on 2 tuhat eurot suurem, kuna 2022. aasta tegelik laekumine on osutunud kavandatud suuremaks.

Tabel 7. Tartu linnale laekuv riigilõiv

Tulu nimetus	Summa
Toimingud ehitusseadustiku alusel	103 000
Ehitusloa väljastamise riigilõiv	90 000
Kasutusloa väljastamise riigilõiv	13 000
Toimingud ühistranspordiseaduse alusel	10 000

Ehitusloa toimingute riigilõivu reguleerivad riigilõivuseaduse §-d 331¹ (hoone ehitusloa taotluse läbivaatamine) ja 331² (rajatise ehitusloa taotluse läbivaatamine). Riigilõivud on vahemikus 30-250 eurot toimingute eest. Ehituslubade väljastamise riigilõivu eelarve sisaldab projekteerimistingimuste taotluse läbivaatamise eest tasutavat riigilõivu, mis on riigilõivuseaduse § 331⁵ alusel 25 eurot.

Kasutusloa toimingute riigilõivu reguleerivad riigilõivuseaduse §-d 331³ (hoone kasutusloa taotluse läbivaatamine) ja 331⁴ (rajatise kasutusloa taotluse läbivaatamine). Riigilõivud on vahemikus 30-60 eurot toimingute eest.

Ühistranspordiseaduse alusel tehtavatelt toimingutelt laekub tulu taksoveoloa taotluse läbivaatamise (64 eurot), sõidukikaardi taotluse läbivaatamise (20 eurot) ja teenindajakaardi taotluse läbivaatamise (38 eurot) eest. Bussiveo liiniloo taotluse (40 eurot) ja sõiduplaani muutmise taotluse (26 eurot) läbivaatamise toiminguid ei ole kavandatud.

1.1.2.2 Tulud majandustegevusest

Majandustegevusest saadava tulu koosseisu kuulub põhitegevuse tulemusena tekkepõhiselt arvestatud tulu müüdüd toodete ja osutatud teenuste eest. Majandustegevusest saadavad tulud on liigitatud erinevate valitsemisfunktsioonide järgi COFOG (*Classification of the Function of Government*) klassifikaatori alusel. COFOG võimaldab saada ajalist ülevaadet linna eri funktsioonide tulude ja kulude suundumustest. Tegevusala baseerub üksuse põhitegevusalale, millega tulu saamine on seotud (näiteks kui haridusasutus saab tulu õpilaste toitlustamisest, siis klassifitseeritakse see tuluna haridusalasest tegevusest).

Tabel 8. Tartu linnale laekuvad tulud majandustegevusest aastatel 2021-2023

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Laekumised majandustegevusest	15 236 028	17 482 262	19 843 624	13,5	2 361 362
Tulud haridusalasest tegevusest	10 066 825	10 992 949	11 872 877	8,0	879 928
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	382 071	274 347	349 165	27,3	74 818
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	686 153	956 349	1 137 808	19,0	181 459
Tulud sotsiaalalasest tegevusest	1 993 465	2 399 832	2 063 789	-14,0	-336 043
Tulu keskkonnaalasest tegevusest	56 422	70 000	76 000	8,6	6 000
Tulud üldistest valitsussektori teenustest	17 261	35 895	20 269	-43,5	-15 626

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest	2 012 522	2 730 000	4 300 000	57,5	1 570 000
Tulud muudelt majandusaladelt	21 310	22 890	23 716	3,6	826

Haridusalase tegevuse tulud moodustavad kaks kolmandikku majandustegevuse tuludest.

1.1.2.3 Tulud haridusalasest tegevusest

Haridusalasest tegevusest saadav tulu kasvab **8%**. Suureneb teistelt kohalikest omavalitsustelt laekuv tasu nende territooriumil elavate, kuid Tartu linna koolides ja lasteaedades käivate laste eest, kuna linna koolide ja lasteaedade kohamaksumus on tõusnud. Hindade tõusu tõttu kasvab ka lapsevanematelt laekuv tasu lasteaedades ja -hoidudes toitlustamiselt.

Tabel 9. Tartu linnale laekuv tulu haridusalasest tegevusest

Tulu nimetus	Summa
Koolieelsete lasteasutuste kohatasu	4 054 000
Toitlustamine lasteaias ja -hoius	1 575 730
Haridusteenuste eest teistelt KOV-idelt	2 170 000
Lasteaiateenuste eest teistelt KOV-idelt	1 747 000
Huvikooliteenuste eest teistelt KOV-idelt	270 000
Põhiõppe õppetasu huvikoolides	269 631
Ettevalmistus- ja vabaklassi õppetasu huvikoolides	127 190
Tulud kutseõppest	1 150 353
Õppekava välisest tegevusest saadud koolide tulu	166 552
Rehabilitatsiooniteenuse osutamise tulu	270 121
Hariduse Tugiteenuste Keskuse tulu	45 000
Lasteaia basseini kasutamise tulu	9 300
Muud tulud	18 000

Koolieelse lasteasutuse kohatasu on reguleeritud koolieelse lasteasutuse seaduse (KELS) § 27 lg-s 3. Vanemate kaetav osa ühe lapse kohta ei või ületada 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast. Tartu linnavolikogu 30.06.2016 määruse nr 115 „Tartu linna koolieelsete munitsipaallasteasutuste rahastamisel vanemate poolt kaetava osa määra kehtestamine“ § 1 lg 1 sätestab, et koolieelsete munitsipaallasteasutuste rahastamisel moodustab lapsevanema kaetav osa alates 2023. aastast ühes kuus 81 eurot (kui laps kasutab lasteasutuses kohta täiskoormusega, osakoormuse korral on lapsevanema kaetav osa ühes kuus lapse koormuse ja täiskoormuse kohatasu korrutis). Kui lapsevanemal on kaks või enam last, kes kasutavad kohta koolieelses lasteasutuses või lapsehoius, siis peab ta maksma kohatasu: 100% vanuselt noorima lapse eest, 50% vanuselt järgmise lapse eest, kolmanda ja järgneva lapse eest kohatasu maksma ei pea. Eesti Reformierakonna, Isamaa Erakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioonileping Tartu linna juhtimiseks aastatel 2021-2025 näeb ette, et lasteaia kohatasu ei tõuse 2021. aasta hinnast kõrgemaks ning alates teisest lapsest saadavad soodustused jäävad püsima.

Lapse toidukulu lasteasutuses katab KELS-i § 27 lg 2 alusel lapsevanem. Lapse toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab direktor. Vahendid toitlustamise korraldamiseks planeeritakse lapsepõhiselt pearahana, lähtudes laste arvust ja kavandatavast toidupäevade arvust. Tulud on kavandatud 25 munitsipaallasteaiale ja 6 munitsipaalhoiule.

Laekumine teistelt KOVidelt lasteaia teenuse eest on reguleeritud koolieelse lasteasutuse seaduses (KELS), mis sätestab, et lasteasutuse valla- või linnaeelarvest kaetavate majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulude katmises osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt nende haldusterritooriumil elavate selles lasteasutuses käivate laste arvuga (KELS § 27 lg 6). Valla- või linnavalitsus kinnitab igaks eelarveaastaks lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu arvestusliku maksumuse ühe lapse kohta (KELS § 27 lg 7). Prognoosi kohaselt on koolieelsetes lasteasutustes keskmiselt 327 teiste omavalitsuste territooriumil elavat last (2022. a 393 last).

Laekumine teistelt KOVidelt haridusteenuse eest on reguleeritud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (PGS § 83 lg 1), mis sätestab, et munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt selles koolis õppivate õpilaste arvuga, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht asub nende valdade või linnade haldusterritooriumil. Tartu linn teatab munitsipaalkoolide tegevuskulude katmises osalevatele valdadele ja linnadele igal aastal õppekoha tegevuskulu arvestusliku maksumuse ühe õpilase kohta. Õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus õpilase kohta saadakse linna munitsipaalkoolide eelarveaastaks planeeritavate tegevuskulude summa jagamisel linna territooriumil asuvates munitsipaalkoolides õppivate õpilaste arvuga eelarveaastale eelneva aasta 10. novembri seisuga hariduse infosüsteemi alusel. Prognoosi kohaselt on 2023. aastal Tartu linna koolides keskmiselt 2123 teiste omavalitsuste territooriumil elavat last (2022. a 2032 last).

Teistelt omavalitsustelt laekub tulu nende territooriumile registreeritud laste koolitamise eest Tartu huvikoolides vastavalt sõlmitud lepingutele. PGS-ile ning KELS-ile vastavat teiste KOVide poolt huvikooli tegevuskulude katmist ei ole huvikooli seaduses sätestatud. Arvestuste kohaselt õpib Tartu linna huvikoolides aastas keskmiselt 117 (2022. a 100) õpilast teistest KOVidest.

Huvikooli seadus lubab huvikoolil põhitegevusega seotud tasuliste teenuste osutamist. Õpilaste õppetasu suuruse kinnitamise on volikogu delegeerinud asutuste juhtidele ning õppetasust vabastamist reguleerib Tartu Linnavalitsuse 29.01.2019 istungi protokoll nr 7 punkt 2, mille alusel on huvikoolides õigus vabastada õppetasust kuni 15% linnavalitsuse rahastatavatel õpilaskohtadel õppijatest. Kooli direktori käskkirjaga on kinnitatud õppetasust vabastamise kord.

Õppetasu põhiõppes laekub 663 (2022. a 690 õpilast) õpilase õppetöös osalemise eest. Põhiõppe õppetasu suurus õppeaastal Tartu I Muusikakoolis ja Tartu II Muusikakoolis on 450 eurot, Tartu Lastekunstikoolis 306 eurot ning Ilmatsalu Muusikakoolis 270 eurot.

Huvikoolide õppetasu ettevalmistus- ja vabaklassi õppes osalemise eest on kavandatud 281 õpilaselt (I muusikakoolis 71, II muusikakoolis 53 ja Lastekunstikoolis 157). Muusikakoolides on õppetasu individuaalõppe korral kuni 160 eurot kuus, rühmaõppes keskmiselt 40 eurot kuus. Tasu suurus oleneb individuaaltundide mahust nädalas. Kunstikoolis on õppetasu laste (vanuses 5-10 eluaastat) ja noorte (vanuses 11-16) kunstistuudios ning studioõppes (vanuses 17-26) 34 kuni 39 eurot kuus.

Tartu Rakendusliku Kolledži (VOCO) kõige suurem käive tuleb majutus- ja toitlustusosakonna õppebaasidest ehk toitlustusest ja majutusest. Sellest suurima osa moodustab oma kooli õpilaste toitlustamine, mida osa õppijate puhul toetatakse ka riigi poolt eraldatud toidutoetusega. Toitlustusüksustele valmistavad omakorda toodangut ka toiduainete tehnoloogia osakonna praktikabaasid lihatöökoda ning pagari- ja kondiitritöökoda. Toitlustusüksuse moodustavad Kopli tn õppekorpuses asuvad kaks sööklat, õpilaste peetav kohvik Meliss ning Põllu tn õppekorpuses asuv söökla. Toitlustuse ja turismi osakonna õppebaasiks on ka õppehotell. Majutus- ja toitlustuse üksusi toetab pesumaja, mis lisaks oma maja vajadustele teenindab ka muid kliente.

Teine suurim tulude teenija on Tartu Rakendusliku Kolledži koolituskeskus ehk VOCO Koolitused, mis viib läbi tasulist täiskasvanute täiendkoolitust. Lisaks eelnimetatule teenitakse tulu juuksurite

ja spaateenindajate, autoosakonna ning ehituse ja puiduosakonna õppebaasides tehtavatest töödest.

Koolide tulud on õppekavavälisest tegevusest kavandatud vahendid eelkõige huviringidelt. Herbert Masingu Koolis kavandatakse tulu sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse osutamise eest (tugispetsialistide teenused), kus arvelduspartner on Sotsiaalkindlustusamet. Lasteaedades Tripsik ja Pääsupesa organiseeritakse lapsevanemate kulul ujumise algõpet.

Muude tulude alla planeeritakse tasu eelkooli teenuselt, praktikate juhendamise, koolitustegevusest, huvikoolide õpperuumide kasutusse andmisest, muusikakoolide valitsemisel olevate muusikainstrumentide õpilaste kasutusse andmise rendist jms.

1.1.2.4 Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest

Tulude kasv tuleneb mänguasjumuuseumi omatulude ligi kahekordsest kasvust. Teiste asutuste tulud on kavandatud ligikaudu 2022. aasta eelarve tasemel. Asutuste teenuste hindade kinnitamine on delegeeritud asutuste juhtidele.

Tabel 10. Tartu linnale laekuv tulu kultuuri- ja kunstialasest tegevusest

Tulu nimetus	Summa
Tulud KULTUURI- ja KUNSTIALASEST TEGEVUSEST kokku:	349 165
Muuseumide tasulised teenused	188 810
Raamatukogu tasulised teenused	30 350
Tiigi Seltsimaja teenused	95 000
Tartu Noorsootöö Keskuse teenused	35 005

Linnamuuseumis planeeritakse tulude laekumist **40 tuhat** eurot kogude kasutamisest ja konsultatsioonidest, pääsmete ja programmide müügist ning ruumine kasutusse andmisest. Mänguasjumuuseumis on kavandatav tulu **149 tuhat** eurot näituste ja etenduste pääsmete müügist, osalustasudest (õpitoad, meisterdamiskursused), giiditeenusest, muuseumiruumide kasutamise eest.

Raamatukogu tulud laekuvad järgmiste tasulistest teenuste eest: tasu teaviku tagastamisega viivitamise eest, koopiate valmistamine, skaneerimine, arvutiväljatrükk, ruumide kasutusse andmine, vanade raamatute müük, tasu meeldetuletuste eest, bussi rent jt.

Tiigi Seltsimaja tuludest enamiku moodustab Hansapäevade ajal toimuva hansalaada laadatulu, mis laekub Tiigi Seltsimaja poolt kauplejatele kinnitatud müügikohtade hinnakirja alusel. Täiendav laekumine on kavandatud Jõululinna ajal ehitatava uisuväljaku kasutamisel uiskude laenutusest ning muudest väljakuga seotud teenustest, Tiigi Seltsimaja ruumide, tehniliste vahendite ja muusikariistade kasutusse andmisest ning muude ürituste piletitulust.

Tartu Noorsootöö Keskuse tulud laekuvad tunnitasu alusel saali ja tegevusruumide kasutusse andmisest **14 tuhat** eurot, malelaste vaba aja veetmise osalustasust **16 tuhat** eurot ja muudest tasulistest tegevustest **5 tuhat** eurot.

1.1.2.5 Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest

Tartu Sport haldab ühteteist Tartu linna omandis olevat spordi- ja aktiivse vabaaja veetmise rajatist, ühte meelelahutusrajatist ja kahte majutusasutust. Tartu Sport eelarvesse on kavandatud järgmised tulud:

Tabel 11. Tartu linnale laekuv tulu spordi- ja puhkealasest tegevusest

Tulu nimetus	Summa
Tulud SPORDI- ja PUHKEALASEST TEGEVUSEST kokku:	1 137 808
Spordisaalide ja -väljakute üür ning pääsmed	952 208
Majutus puhkebaasides	169 448
Spordivahendite kasutusse andmine	16 152

Tulud suurenevad **19%**. 1. septembrist on plaanis tõsta sportimiskohtade üürihindasid 15%. Muude teenuste hinnad tõusevad vähemalt 10%. 2022. aasta sügisel tõsteti kõigi teenuste hindasid.

1.1.2.6 Tulud sotsiaalialasest tegevusest

Tulud laekuvad peamiselt asutuste tasulistelt teenustelt. Hinnad on kehtestatud sotsiaal- ja tervishoiuosakonna korralduste ja otsustega (varasemad sotsiaalabi osakonna korralduste ja otsustega). Osakonna hallata on viis allasutust: Tartu Laste Turvakodu, Tartu Hooldekodu, Päevakeskus Tähtvere, Päevakeskus Kalda ja Varjupaik. Tulu väheneb 2022. aastaga võrreldes **14%**, kuna lõpeb ESF raske ja sügava puudega laste toetus, mistõttu rahastab linn teenust edaspidi omavahenditest.

Tabel 12. Tartu linnale laekuv tulu sotsiaalialasest tegevusest

Tulu nimetus	Summa
Tulud SOTSIAALIALASEST TEGEVUSEST kokku	2 063 789
Hooldekodu tasulised teenused	1 751 159
Päevakeskus Kalda tasulised teenused	29 000
Laste Turvakodu majutusteenus	18 100
Varjupaiga tasulised teenused	19 000
Päevakeskus Tähtvere teenused	1530
Erihoolekande teenusmodeli piloteerimine (ISTE)	245 000

Hooldekodu põhitegevus on iseseisva eluga mittetoimetulevate eakate ja puuetega isikute eale ja seisundile vastav ööpäevaringne hooldamine, põetamine ja elukvaliteedi säilitamine. Tulud laekuvad teenuste osutamisest ja hoolealuste omaosalusest ülalpidamiskuludes: **1,2 miljonit** eurot hooldeteenus tasuliselt kohalt, **530 tuhat** eurot hoolealuste osalus 95% ulatuses pensionist, **37 tuhat** eurot puudetoetus 100% ulatuses, **10 tuhat** eurot laekumine oma töötajate toitlustamisest ja kohvikust, **1 tuhat** eurot muude tasuliste teenuste eest. Päevateenustena pakutakse: saun koos tasuta transpordiga, juuksur, pediküür, maniküür üks kord nädalas. Tegevusluba võimaldab teenindada 170 hoolduskohta. Omafinantseeringuga on kavandatud 70 isikut. Hooldekodu kohamaksumus ööpäevas on 38,22 ja 38,94 eurot, mis on kinnitatud Tartu hooldekodu juhataja käskkirjaga 28.02.2022 nr 43.

Päevakeskus Kalda ülesanne on koduteenuste osutamine Tartu linna kodanikele ning päevakeskuse ruumides huvitegevuse korraldamine ja läbiviimine. Asutuse tasulised teenused: koduhooldus, pesupesemine, pediküür, maniküür, juuksuriteenused. 1. augusti 2022 seisuga oli koduteenusel 452 linnakodanikku, neist erivajadusega 317.

Tartu Laste Turvakodu põhitegevus on osutada ajutist abi, tuge ja kaitset vägivalla või konfliktide tõttu ohtu sattunud ja peavarju ning hoolitsuseta jäänud 3-18-aastastele lastele ja nende vanematele/eestkostjatele ning korraldada neile ööpäevaringset hooldamist, abi, toetust, nõustamist, arendus- ja huvitegevust. Tartu linna kodanikele on teenus alates 1. aprillist 2021 tasuta (Tartu Linnavolikogu 18.02.2021 määrus nr 129 „Turvakoduteenususe osutamise kord“). Abi vajavad kliendid, kelle elukoht on väljaspool Tartu linna, saavad Tartu Laste Turvakodus viibida esimesed 24 tundi tasuta, edaspidi peab nende eest tasuma nende elukohajärgne omavalitsus vastavalt kinnitatud kohamaksumusele. Praegu kehtiv hind on kinnitatud Tartu Laste Turvakodu 30.03.2022 käskkirjaga nr 9 „Tartu Laste Turvakodu kohamaksumuse ja toidupäeva kehtestamine“ alusel ööpäevane maksumus 55,44 eurot. Tulu on kavandatud järgmiselt: laekumised kohalike omavalitsustelt **15 tuhat** eurot, laekumine töötajatelt toitlustamise eest **2 tuhat** eurot, perepesade tulud (lühiajaline lapsehoid) **1 tuhat** eurot.

Varjupaigateenus on sotsiaalteenus, mille eesmärk on kindlustada ajutine ööbimiskoht täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma. Tulu laekub tasuliselt sotsiaalmajutusteenuselt.

Päevakeskus Tähtvere tulu laekub sauna- ja pesupesemise teenuselt.

Projektile „ISTE“ ehk „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ laekub toetus Sotsiaalkindlustusametilt.

1.1.2.7 Tulud keskkonnaalasest tegevusest

76 tuhat eurot laekub valdadelt keskkonnajaaamade kasutamise tasusid lepingute alusel. Lepingud on sõlmitud viie vallaga kaheks aastaks.

1.1.2.8 Tulud transpordialasest tegevusest

Piletisüsteemi reguleerib ühistranspordiseaduse alusel kehtestatud linnavolikogu 25.06.2015 määrus nr 85 „Ühistranspordi elektrooniline piletisüsteem“ (muudetud volikogu 13.06.2019 määrusega nr 70 ja 21.04.2022 määrusega nr 15), mille kohaselt toimib alates 1. septembrist 2015 linna sisesel avalikul bussiliiniveol elektrooniline piletisüsteem. Eelarvesse on kavandatud bussipiletite tulu 3,2 miljonit eurot ning valdadelt lepingute alusel laekuv tulu liinikilomeetrite eest kokku 1,1 miljonit eurot.

1.1.2.9 Üldvalitsemise tulud

20 tuhat eurot on kavandatud raamatupidamisteenuse osutamiselt SA-le Tartu 2024 ning alla **1 tuhande** euro erastamise eeltoimingute tasu.

1.1.2.10 Tulu muudelt majandusaladelt

Linna asutuse Tartu Sport eelarvesse on kavandatud **24 tuhat** eurot majutus- toitlustusteenuselt.

1.1.2.11 Üür ja rent

Üüri- ja renditulu tõuseb **10%** üldise kiire hinnatõusu tõttu.

Tabel 13. Tartu linnale laekuvad üüri- ja renditulud

Tulu nimetus	Summa
Üüri ja renditulud kokku:	3 407 204
Äripindade üüritulu	900 000
Eluruumide üüritulu	100 000
Kommunaalkulude vahendamine (eluruumid)	573 000
Kommunaalkulude vahendamine (mitteeluruumid)	284 000
Kommunaalkulude vahendamine (lasteaiad)	77 470
Kommunaalkulude vahendamine (koolid)	312 100
Rattaringluse rataste üüritulu	200 000
Rattaringluse teenuse tulu valdadelt	180 000
Haridusasutuste üüri- ja renditulu	188 834
Rakendusliku Kolledži üüritulu	336 000
Tartu Noorsootöö Keskuse üüritulu	26 111
Tiigi Seltsimaja üüritulu	1 447
Anne Sauna üüritulu	61 312
Tartu Sport üüritulu	156 930
Elektrivõrgu kasutamise teenuse müük	10 000

Linnavara valitsemist (va mh eluruumide kasutusse andmine) reguleerib Tartu linnavara eeskiri. Linnavara kasutusse andmisel määratakse tasu suurus samal otstarbel ja samas seisukorras ning samadel tingimustel turul kasutusse antava vara tasumäärade põhjal, kui tasu suurus ei ole määratud õigusaktiga. Linnavara kasutusse andmise otsustab linnavalitsus korraldusega. Linnavolikogu luba on vajalik, kui linnavara antakse kasutusse tähtajaga üle kümne aasta.

Äriruumide üürile andmine võib toimuda kas tasuta, enampakkumisel saadud summas või igakuise hinna korrigeerimisega tarbijahinnaindeksi alusel. Detailne äripindade üürimise info on leitav Tartu linnale kuuluvate äriruumide üüripindade andmebaasist.

Eluruumide üürimist reguleerib Tartu Linnavara eeskirja § 14 lg 2¹ alusel kehtestatud Tartu Linnavalitsuse 20.07.2021. a määrus nr 19 „Tartu linna omandis olevatele eluruumidele üüri kehtestamine.” Määruse kohaselt on Tartu linna omandis olevate keskküttega eluruumide üür 2,99 eurot üldpinna ühe ruutmeetri kohta kuus ja ahiküttega eluruumide üür on 2,09 eurot üldpinna ühe ruutmeetri kohta kuus.

Eluruumide kasutusse andmist reguleerib Tartu Linnavalikogu 10.06.2021 määrus nr 140 „Eluruumi tagamise teenuse osutamise kord”. Sotsiaalteenusena on õigus eluruumi saada isikul, kes ei ole sotsiaalmajanduslikust olukorra tõttu võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama. Tasu eluruumi kasutamise eest seisneb eluruumi kasutamisega seotud kõrvalkulude (eelkõige tasu elektri, vee, prügiveo, kütte (välja arvatud ahiküttega eluruumi puhul), elamu hoolduse, halduse, kindlustuse ja putukatõrje) eest tasumises.

Tartu linn avas 9. juunil 2019 **rattaringluse**, mis koosneb peaaegu 100 rattaringluse parklast ja ligi 750 jalgrattast. Ratta laenutamiseks peab kasutajal olema kas kehtiv Tartu linna ühispilet või tuleb osta rattaringluse perioodipilet. 1. juulist 2022 muutusid Tartu linna busi- ja rattaringluse piletite hinnad, mistõttu kasvab ka piletitulu eelarve. Rattaringluse tunnipilet, päevapilet, 5 päeva pilet, 30 päeva pilet, 90 päeva pilet või aastapilet maksavad vastavalt 2, 5, 10, 12, 30 ja 60 eurot. Kehtib põhimõte: kõik kuni 60-minutilised sõidud on n-ö hinna sees ja järgmine tund maksab 1 euro. Kui ratas tunni jooksul parklasse viia, sõit ära lõpetada, algab järgmisel sõidul uus 60-

minutiline tasuta aeg. Rataste maksimaalne kasutusaeg on viis tundi järjest ja pärast seda rakendub hilinemise tasu 80 eurot.

Lisaks Tartu linna territooriumil asuvatele rattaparklatele asub kaks parklat (2023. aasta alguses lisandub üks) ka Luunja vallas, neli parklat Tartu vallas ja kolm parklat Kambja vallas. Valdade elanikud saavad kasutada linna rattaid. Vallad tasuvad Tartu linnale ühe parkla eest 1500 (+KM) eurot kuus.

Haridus- ja kultuurivaldkonna hallatavad asutused annavad kasutusse oma ruume (spordisaalid, õppeklassid ja -töökojad). Üürilepingute sõlmimise aluseks on Tartu Linnavalitsuse vastavad korraldused. Anne sauna hoonest välja üüritud äripinnad on 969 m² (2022. a 876 m²). Tartu Sport üürib välja klubi-, kontori- jm ruume.

1.1.2.12 Õiguste müük

Tabel 14. Tartu linnale laekuv tulu õiguste müügist

Tulu nimetus	Summa
Õiguste müük	575 855
Hoonestusõiguse seadmise tasud	373 909
Kasutamissoiguse tasud, sh:	201 946
<i>Aardlapalu prügila kontsessioonitasu</i>	<i>100 000</i>
<i>maa rent</i>	<i>69 470</i>
<i>reklaamipaigaldamise lubamise tasu</i>	<i>32 000</i>
<i>tehnovõrgu talumistasu</i>	<i>476</i>

Hoonestusõiguse tasu laekumine on kavandatud 13 objektilt. 2021. aastal sõlmiti 50 aastaks Riia tn 195 hoonestusõiguse tasu leping SPA Arendus OÜ-ga. Lepingujärgne tasu on 201 tuhat eurot aastas. Seetõttu on hoonestusõiguse eest laekuvad tulud 2022. aastast varasemast oluliselt suuremad. Eelmise aastaga võrreldes on lisandunud lhaste tee 9 hoonestusõigus.

Tabel 15. Tartu linnale laekuv tulu hoonestusõigustelt

Kinnistu aadress	Pindala	Hoonestaja	Aastatasu
Ülikooli tn 6a	607	Danfor OÜ	3 114
Fortuuna tn 1a	1 033	Korterite omanikud	734
Fortuuna tn 1	1 704	Korterite omanikud	1 951
Narva mnt 3	2 883	SPARK Hub OÜ	9 209
Klaasi tn 14	38 796	AS "Rand & Tuulberg Grupp"	25 606
Raatuse tn 21, Põik tn 3	5 662	OÜ Tartu Kesklinna Perearstikeskus	15 344
Roosi tn 86	4 495	Peapeal OÜ	5 400
Laulupeo pst 33	7 254	OÜ Dorpat Sport	3 047
Mõisavahe tn 34b // 34c	9 267	Anne Medical OÜ	5 931
Inseneri tn 8	67 064	OÜ Torm Metall	40 600
Rebase tn 18a	604	R&R Real Estate OÜ	1 782
lhaste tee 9	14 070	NETSPORT OÜ	59 940
Riia tn 195	24 044	SPA-Arenduse OÜ	201 250
		Kokku	373 909

Aardlapalu prügilas korraldatud jäätmeveo teenuse osutamiseks on Tartu Linnavalitsus sõlminud kontsessioonilepingu AS-ga Eesti Keskkonnateenused. Lepingu objekt on Aardlapalu jäätmekäitluskeskuse haldamine perioodil 01.01.2021–31.05.2026 ning Aardlapalus vastu võetud jäätmete käitlemine. Kontsessioonitasu on kokku **800 tuhat** eurot, millest 2023. aastal tasutav osa on 100 tuhat eurot.

Maa kasutusse andmise tasust **42 tuhat** eurot laekub Emajõeäärsetelt kaubanduspindadelt (osaühingud Cafe Chef, Väike Kuuba ja Gustav Cafe) ning **27 tuhat** eurot 37 maaüksuste rentnikult lepingute alusel.

Tehnovõrgu ja -rajatise talumise tasu laekub kinnisasja omanikule, kui omanik on kohustatud taluma oma kinnisasjal tehnovõrku või -rajatist (AÕS §-d 158, 158¹ ja 158²). Asjaõigusseaduse rakendamise seaduse § 15⁵ kohaselt on talumistasu suurus 7,5% maa maksustamishinnast korrutatuna kitsenduse ruumilise ja sisulise ulatuse koefitsientidega. Lisaks on kinnisasja omanikul õigus nõuda talumistasuna selliste kantud kulude hüvitamist, mille kandmine on koormatud kinnisasja omaniku jaoks vältimatu ja mille suurus on rohkem kui üks kolmandik talumistasust. Tasu laekub ligi 30 objektilt. Suurimad maksjad on Elektrilevi, Telia ja Eesti Gaas.

Reklaamipindade kasutamise õiguse tasu laekub reklaami paigaldamiselt linna omandis olevale ehitisele või linna maale. Tulu aluseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 30 lg 1 p 2 ja Tartu linnavara eeskirja § 24 alusel vastu võetud Tartu Linnavalitsuse 05.08.2004. a määrus nr 19 „Reklaami paigaldamise kord“. Reklaami ja/või reklaamikandja paigaldamiseks antakse luba tähtajaga kuni kolm aastat. Iga reklaamikandja või reklaami eest makstakse tasu kesklinna piirkonnas 0,32 eurot ning mujal 0,19 eurot ööpäevas.

1.1.2.13 Muu toodete ja teenuste müük

Tabel 16. Tartu linnale laekuv tulu muude toodete ja teenuste müügist

Muu toodete ja teenuste müük kokku:	235 930
Saunapiletite müük	115 000
Loomade varjupaiga kasutajate tasu	37 000
Rattaringluse reklaamitulu	25 000
Rahvastikutoimingute osakonna teenuste tasu	20 000
Asutuse Tartu Sport teenuste müük	23 330
Eriveoste tasu	10 000
Avalike WC-de piletitulu	3 600
Kalmistu teenused	2 000

Anne Saun teenib tulu saunapiletite müügist. Erinevad hinnad on kehtestatud sauna üldruumide, eriruumide, duši ja vanni kasutamise eest. Tulu suureneb 2022. aastaga võrreldes 35 tuhat eurot. Koroonaviiruse levikust tingitud piirangute lõppemise tõttu on klientide arv oluliselt (5887 kliendi võrra) suurenenud. Planeeritakse ülds sauna teenuste hinna suurenemist 0,5 euro võrra ja tunnisauna hinna suurenemist 1 euro võrra.

Loomade varjupaiga kasutamise tasu laekub teiste KOV-idega sõlmitud lepingute põhjal Linnavolikogu 22.01.2009 otsuse nr 470 ja LV korralduse 03.02.2009 nr 97 alusel.

Rattarenditulu laekub rattakorvidele paigaldatud reklaamilt.

Rahvastikutoimingute osakond teenib tulu oma teenustelt, mille eest on ette nähtud teenustasu. Selliseks teenuseks on näiteks abielude sõlmimine (teenustasu 50–600 sõltuvalt abielu sõlmimise

asukohast). Rahvastikutoimingute osakonnas teostatavaid riiklikke perekonnaseisutoimingud rahastab riik. Osakonna toimingute tegemise eest tasutav riigilõiv laekub riigieelarvesse.

Tartu Sport teenib **16 tuhat** eurot A. Le Coq nime ja logo kasutamise eest vastavalt koostöölepingule. Ülejäänud tulu on kavandatud järgmistest tegevustest: Veski spordi- ja puhkekeskuse sauna kasutamine, paadirent jms; Tamme hostelis snäkiautomaadi vahendustasu ning sauna, pesumasina jm teenuste kasutamine; staadionite hooldamise teenus.

Erivedu on raske- või suurveose liiklemine teel (liiklusseadus §34¹). Avalikult kasutataval teel on erivedu lubatud eriloaga ja eritasu eest. Eriveo eest võetav eritasu määr on kuni 650 eurot ühe veo ja ühe tee omaniku kohta, olenedes liiklusseaduse § 80 lg 3 alusel kehtestatud suurimate lubatud masside, teljekoormuste ja mõõtude ületamisest ning veokaugusest. Eriloo menetlustasu on kuni 10 eurot iga tee omaniku välja antud eriloo kohta. Eriluba antakse välja kehtivusega kuni üks aasta.

Tartu linna asutuse Kalmistu tasulised teenused on leinamaja kasutamine leinatallituse läbiviimiseks ja surnu hoidmine külmkambris või leinakambris.

Kaupade ja teenuste müügi meelespea

- Kaupade ja teenuste müük on põhiline tuluallikas, mille üle on linnal otsustusõigus.
- Linna asutused pakuvad tasulisi teenuseid, mille tulu sõltub linna kehtestatud teenuse hinnast ja kasutajate arvust.
- Olulise muudatusena on linnavalitsus peatanud lasteaia kohatasu hinna tõusu.

1.1.3. Toetused

Põhitegevuse eelarvesse on kavandatud tegevuskuludeks saadav sihtfinantseerimine ning tegevustoetused. Investeeringuteks saadavatest toetustest on ülevaade seletuskirja punktis 1.2.2 Enamik toetusi saadakse riigieelarvest kas tasandusfondist, toetusfondist või juhtumipõhiselt konkreetse tegevuse või investeeringu toetamiseks. Saadav sihtfinantseerimine hõlmab projektidele saadavaid toetusi. Toetused on eelarvesse planeeritud võttes aluseks 2023. aasta riigieelarve eelnõu, sõlmitud lepinguid ning olemasolevaid rahastamisotsuseid.

Tabel 17. Tartu linnale laekuv tulu tegevuskuludeks saadavatelt toetustelt

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Saadavad toetused tegevuskuludeks	58 089 978	58 086 861	59 617 292	2,6	1 530 431
Saadav sihtfinantseerimine	3 264 242	3 092 593	1 088 110	-64,8	-2 004 483
Saadav tegevustoetus	54 825 736	54 994 268	58 529 182	6,4	3 534 914

Tegevuskulude sihtfinantseerimine on kavandatud väiksemas mahus kui 2022. aastal, kuid selline pilt on petlik, kuna aasta jooksul võib teostatavate projektide hulk märkimisväärselt kasvada. Tegevustoetused on kavandatud üldiselt eelmise aasta tasemel va õpetajate tööjõukuludeks saadav toetus, mille eelarve kasvab **23,9%**. Tasandusfondi eraldis väheneb.

1.1.3.1 Saadav tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimine on teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud (ja antud) toetus, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõödikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline

eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta, raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi.

Tulud koosnevad erinevate projektide toetustest ning teatud muudest kindlal otstarbel saadavatest toetustest (nt toetus õppelaenu kustutamiseks). Projektide sisu on täpsemalt lahti seletatud seletuskirja teise osa lõpus punktis „Välisprojektid“. Aasta jooksul lisandub uusi projekte ning tulud seega kasvavad.

Tabel 18. Tartu linna saadav tegevuskulude sihtfinantseerimine

Tulu nimetus / toetuse sisu	Summa
TEGEVUSKULUDE SIHTFINANTSEERIMINE	1 088 110
„Tartu renoveerib“	594 928
OpenLab	69 154
Ringrenoveerimine	62 900
LIFE IP BUILDEST	52 774
CREATORS	51 945
ENLIGHTme	48 168
TREASoURcE	41 917
ENSNARE	36 014
Microgrids	25 449
2ISECAP	21 141
BUILD	20 372
Välismaalaste teenuskeskuse töötasu	19 106
Hajaasustuse programm 2022	17 247
DigiAudit laekumine	12 002
„Kodud tuleohutuks“	10 000
Välismaalaste teenuskeskuse töötasu	3 372
Õppelaenu kustutamise vahendid	1 621

1.1.3.2 Saadavad tegevustoetused

Tegevustoetus antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest. Toetuse saaja võib seda kasutada suuremal määral oma äranägemisel, sh kas tegevuskulude või investeeringute soetamiseks. Toetusega võib kaasneda aruandlus tehtud kulutuste kohta, kuid see võib ka puududa. Eelarveaasta lõpuks järelejäänud raha võib nõuda tagasi, kuid sageli jäetakse see saajale järgmise perioodi kulutuste katteks. Riigieelarvest antakse kohaliku omavalitsuse üksustele toetust tasandusfondist, toetusfondist ning juhtumipõhiselt konkreetse tegevuse või investeeringu toetamiseks.

Tabel 19. Tartu linna saadavad tegevustoetused

SAADUD TEGEVUSTOETUSED	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	54 825 736	54 994 268	58 529 182	6,4	3 534 914
Tasandusfond	4 413 775	2 468 608	500 000	-79,7	-1 968 608
Toetusfond	39 344 568	40 144 619	46 257 867	15,2	6 113 248
Muu tegevustoetus	11 067 393	12 381 041	11 771 315	-4,9	-609 726

Tasandusfondi eesmärk on vahendite kasutamise tingimusi määrata ühtlustada kohaliku omavalitsuse üksuste ülesannete täitmise võimalusi. Tasandusfondi jaotamisel võetakse aluseks kohaliku omavalitsuse üksusele laekuv tulumaks ja maamaks, kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arv ja muud kohaliku omavalitsuse üksuse erisused. Prognoositav tasandusfondist laekuv summa väheneb 2022. aastaga võrreldes oluliselt, kuna linna tulumaksu laekumine kasvab kiiresti.

Toetusfond on kohaliku omavalitsuse üksustele seaduses määratud sihtotstarbel ja tingimustel kasutamiseks või riigieelarves määratud sihtotstarbel antav toetus, mida jaotatakse ainult arvnäitajate alusel. Toetusfondi jaotamise aluseks olevad arvnäitajad ja nende arvestamise alused sätestatakse seadusega. Arvnäitajate väärtused, samuti toetusfondi suurus ja sellesse kuuluvad toetuste liigid määratakse riigieelarvega. Toetusfondi enamik eraldisi on kavandatud eelneva aasta tasemel. Kuna Haridus- ja Teadusministeeriumi kinnitusele tõuseb õpetajate palga alammäär 23,9%, suureneb põhikooli- ja gümnaasiumiõpetajate tööjõukuludeks saadava toetuse eelarve. Toetusfondi summad täpsustuvad aasta alguses. Vahendite eraldamist ja kasutamist reguleerib riigieelarve seaduse § 48 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrus „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“.

Tabel 20. Tartu linnale laekuva toetusfondi jaotus

TOETUSFOND kokku	46 257 867
Üldhariduskoolide toetus	39 217 206
<i>põhikooli õpetajate tööjõukulud</i>	25 525 563
<i>gümnaasiumi õpetajate tööjõukulud</i>	6 538 004
<i>direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukulud</i>	1 162 420
<i>täiendkoolitus</i>	153 581
<i>õppekirjandus</i>	720 013
<i>koolitoit</i>	2 109 975
<i>tõhustatud ja eritoe tegevuskulud</i>	2 943 129
<i>kultuuriranits</i>	64 521
Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulud	1 357 725
Toetus huviharidusele ja -tegevusele	381 518
Raske ja sügava puudega laste abi	272 000
Toimetulekutoetus	1 998 000
Toimetulekutoetuse administreerimine	28 500
Asendus- ja järelhooldus	1 437 200
Matusetoetus	247 300
Kohalike teede toetus	1 195 880
Rahvastikutoimingute toetus	122 538

Juhtumipõhised toetused antakse vastava lepinguga. Lepingute alusel antavad toetused on planeeritud 2022. aasta määraes. 85% juhtumipõhistest toetustest on kavandatud Haridus- ja Teadusministeeriumilt (HTM) Tartu Rakendusliku Kolledži (VOCO) finantseerimiseks riikliku koolitustellimuse kaudu.

Tabel 21. Tartu linnale laekuvad juhtumipõhised toetused

JUHTUMIPÕHISED TOETUSED kokku:	11 771 315
VOCO kutsehariduse koolitusteenus	8 470 772
Transpordiühenduste arendamise toetus	360 000
Ukraina sõjapõgenike kulude hüvitus	350 000
Energjakuludega toimetuleku toetus	350 000
Mahetooraine toetus koolidele	330 000
MHG IB-õppe leping	329 847
Eesti keele õpe	291 510
VOCO koolitoit	285 413

JUHTUMIPÕHISED TOETUSED kokku:	11 771 315
Mahetooraine toetus lasteaedadele	189 000
Vanglaõpe	157 465
„Professionaalne eestikeelne õpetaja lasteaia“	116 068
Õpetajate koolituse toetus	108 394
Linnaraamatukogu teavikud KultMin	105 012
VOCO õpilaste sõidusoodustus	98 000
Muinsuskaitsete riiklike kohustuste täitmiseks Tartus	58 000
„Professionaalne eestikeelne õpetaja põhikoolis“	57 882
Õpilaskodu leping (Maarja ja Masingu kool)	44 200
Õpetajate koolitus	36 178
Eesti keele toetus õppevahenditeks	33 574

Toetuste meelespea

- Toetused laekuvad põhiliselt riigieelarvest, mis jagunevad kolmeks:
  - tasandusfond.
  - toetusfond.
  - juhtumipõhised toetused.
- Neile lisanduvad projektide toetused, mille maht täieneb aasta jooksul.
- Tasandusfondi eraldise kasutamine on kohalike omavalitsuste enda otsustuspädevuses. Muid toetusi saab kasutada vastavalt toetuse andja määratud otstarbele. Kuluautonoomsuse suurendamiseks on vajalik tulevikus toetuste sihtotstarbelisuse vähenemine.

1.1.4. Muud tegevustulud

Tabel 22. Tartu linnale laekuvad muud tegevuskulud

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Muud tegevustulud	976 699	737 860	731 772	-0,8	-6 088
Võlalt arvestatud intressitulud	0	2 000	0	-100,0	-2 000
Vee erikasutustasu	219 043	200 000	200 000	0,0	0
Trahvid	485 708	505 000	520 000	3,0	15 000
Muud eespool nimetatamata tulud	271 948	30 860	11 772	-61,9	-19 088

1.1.4.1 Vee erikasutustasu

Vee erikasutus on vee kasutamine veekogu või põhjaveekihi seisundit mõjutavate ainete, ehitiste või tehnovahenditega. Keskkonnatasude seaduse §10 lg 1 kohaselt maksavad vee erikasutusõiguse tasu vee kasutajad, kes võtavad vett otse põhjaveest või veekogust erikasutuse korras. Tartu linnas on suurim selline vee kasutaja AS Tartu Veevärk. Tasumäärad on kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihi“ keskkonnatasude seaduses sätestatud alam- ja ülemmäärasid arvestades.

1.1.4.2 Trahvid

Tabel 23. Tartu linnale laekuvad tulud trahvidest

Tululiik	Summa
Trahvid kokku	520 000
parkimise viivistasu	340 000
trahvid väärteomenetluse seadustiku alusel	180 000

Trahvid kasvavad 3% parkimise viivistasu tõusu tõttu.

Viivistasu määramise otsus tehakse liiklusseaduse § 188 sätestatud alustel, tingimustel ja korras. Viivistasu määr on kehtestatud Tartu Linnavolikogu 02.06.2011 määrusega nr 36 „Parkimistasu“, mille 16.05.2019. a määrusega nr 64 „Tartu Linnavolikogu 2. juuni 2011 määruse nr 36 „Parkimistasu“ muutmine“ muutmisest tulenevalt on viivistasu määr parkimistasu maksmisel väiksema määra järgi 15 eurot ööpäevas ning parkimistasu maksmata jätmisel või tasutud parkimisaja ületamisel või tasulise parkimise õigust tõendava dokumendi nõuetekohaselt täitmata jätmisel või mittenõuetekohase paigaldamise eest 30 eurot ööpäevas.

Trahvid väärteomenetluse seadustiku alusel on parkimistrahvid ja ühistransporditrahvid. Parkimistrahvide määramist reguleerib liiklusseaduse § 241. Ühistranspordis piletita sõidu eest trahvi määramist reguleerib ühistranspordiseaduse § 85.

1.1.4.3 Muud eespool nimetatud tulud

Müügi eesmärgil soetatud kaupade müügist on asutusele Tartu Sport kavandatud **4 tuhat** eurot, Anne Saunale (vihtade, karastusjookide jm saunatarvete müügist) **2 tuhat** eurot ja muuseumitele (müügi eesmärgil ostetud karastusjookide, suveniiride jms kauba komisjonimüügi tasust) **3 tuhat** eurot. Kindlustushüvitisi on linnavarade osakonna eelarvesse kavandatud 3 tuhat eurot, mida osakond kasutab avariitöödeks. Tulud on 2022. aasta esialgse eelarve tasemel. Aasta jooksul lisandub ettenägematud tulusid.

Muude tulude meelespea

- Muud tulud on tulud, mis oma sisu poolest ei kvalifitseeru maksuks, toetuseks ega kaupade ja teenuste müügist saadavaks tuluks.
- Tulude fiskaalne mõju on väike, oluline on regulatiivne eesmärk.

1.2. Investeeringustegevuse sissetulekud

Tabel 24. Tartu linnale laekuvad tulud investeeringustegevusest

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
INVESTEERINGUSTEgevuse TULUD	16 541 701	9 772 852	9 984 500	2,2	211 648
Põhivara müük	4 858 114	2 210 000	595 000	-73,1	-1 615 000
Põhivara soetuseks saadav toetus	11 168 767	7 561 852	9 369 500	23,9	1 807 648
Finantstulud	514 820	1 000	20 000	1 900	19 000

1.2.1. Põhivara müük

Vara müüki reguleerib Tartu linnavara eeskiri (Tartu Linnavolikogu 12.09.2013 määrus nr 98). Linnavara võib võõrandada, kui linnavara ei ole vajalik linna ülesannete täitmiseks või on linnavara soetatud eesmärgiga see võõrandada. Linnavara võõrandatakse enampakkumise korras, otsustuskorras või muul viisil. Tasu suurus määratakse, lähtudes samal otstarbel ja samas seisukorras ning samadel tingimustel turul võõrandatava vara tasumääradest, kui tasu suurust ei ole määratud õigusaktiga.

Maa müügist on kavandatud **195 tuhat** eurot, sh kinnisvarainvesteeringute³ müügist **95 tuhat** eurot. Korterite müügitulu on kavandatud **400 tuhat** eurot.

1.2.2. Põhivara soetuseks saadav toetus

Tabel 25. Tartu linna saadav sihtfinantseerimine

Investeeringu objektid	Summa
Saadav sihtfinantseerimine kokku	9 369 500
Pärli kool (Ploomi 1)	5 200 000
Lasteaed Hellik (Aardla 138)	1 062 000
Jalgrattateede põhivõrk kesklinnas	1 000 000
Põhja pst ja Muuseumi tee (lõigus Muuseumi tee - Tüvi tn)	600 000
Munitsipaalmaja (Kalda tee 40) rekonstrueerimine	531 000
Südalinna Kultuurikeskuse rajamise ettevalmistus	400 000
Turu tn jalg ja jalgrattateede ehitus lõigus Riia tn - Väike Turu tn	280 000
Supilinna tiigi puhastamine (Linnalooduse projekti raames)	100 000
Maarja kooli mänguväljak	100 000
Projekt „ENSNARE“	72 500
Projekt „Tartu renoveerib“	24 000

Objektidest on pikemalt kirjutatud seletuskirja väljaminekute peatükis. Projektide sisu on täpsemalt avatud välisprojektide ülevaates. Objektide rahastamise koondsummad (omaosaluse ja toetuse arvel teostatavad investeeringud) on esitatud ka lisa 4.

³ Kinnisvarainvesteering on kinnisvaraobjekt (maa või hoone või mõlemad), mida linn hoiab tulu teenimise (renditulu või väärtuse kasv) eesmärgil, mitte halduseesmärkidel.

1.2.3. Finantstulud

Intressitulud on kavandatud linna kontsernikontolt. Linna kontsernikonto vahendeid paigutatakse võimalust mööda tähtjalistesse deposiitidesse, samuti teenib linn intresse kontsernikonto üleöödeposiitidelt.

Investeeringistegevuse tulude meelespea

- Investeeringistegevuse tulud on erinevalt põhitegevuse tuludest ühekordsed, mitte regulaarsed.
- Põhilise osa moodustavad investeeringiseks (põhivara soetuseks) saadavad toetused. Toetuse kasutamine toimub rahastaja määratud otstarbel.
- Vara müügist saadava tulu kasutamine on linnavalitsuse otsustuspädevuses, kuid oluline on, et ühekordseid tulusid ei kasutataks regulaarsete kulude rahastamiseks. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikemal perioodil on riskantne ning nende tulude kehvema laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse

2. KULUD

Eelarve on üks tähtsamaid linna juhtimise vahendeid. Eelarve abil viiakse ellu linnale seadusega pandud ning linna enda poolt vabatahtlikult võetud ülesandeid ning liigutakse arengustrateegias, linna arengukavas jm arengudokumentides sätestatud eesmärkide poole. Eelarvega määratakse eri valdkondade rahastamine, mistõttu on eelarve linna prioriteetide peegeldus. Kuna suurim osa eelarvest läheb Tartu linnas alati hariduskuludeks, on selge, et esmatähtis arenguvaldkond on haridus. Keskkonnakaitse eelarve oluline kasv viitab, et Tartu linn tegutseb missioonis „Kliimaneutraalsed ja arukad linnad“⁴ võetud sihtide suunas, lähtudes IPCC⁵ ja IPBES⁶ raportitest ning Euroopa Liidu kliima- ja elurikkuse eesmärkidest, tagamaks parem linnakeskkond nii loodusele, inimestele kui ka kliimale.

Tartu linna 2023. aasta eelarve maht on **273 825 040** eurot. Põhitegevuse kulud moodustavad eelarvest 76%, investeerimistegevuse kulud 20% ning laenukohustiste tasumine (finantseerimistegevuse kulud) 4%. Seletuskirja käesolevas peatükis antakse ülevaade põhi- ja investeerimistegevuse kuludest. Finantseerimistegevuse selgitused kajastatakse peatükis „Finantseerimistegevus“.

Tabel 26. Kulud eelarveosade kaupa

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmise	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	213 726 316	245 281 249	273 825 040	11,6	28 543 791
Põhitegevuse kulud	163 042 032	187 558 946	208 802 703	11,3	21 243 757
Investeerimistegevuse kulud	30 820 838	46 964 110	55 264 406	17,7	8 300 296
Finantseerimistegevuse kulud	19 863 446	10 758 193	9 757 931	-9,3	-1 000 262

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud struktureeritakse seletuskirja käesolevas osas valdkondade (tegevusalade) kaupa. Liigendus põhineb COFOG-i süsteemil (*Classification of the Functions of Government*). Tegevusala kood kajastab üksuse täidetavaid põhifunktsioone. Majandusliku sisu järgi jaotatud kulud on toodud all-liigendusena iga valdkonna seletuskirjas.

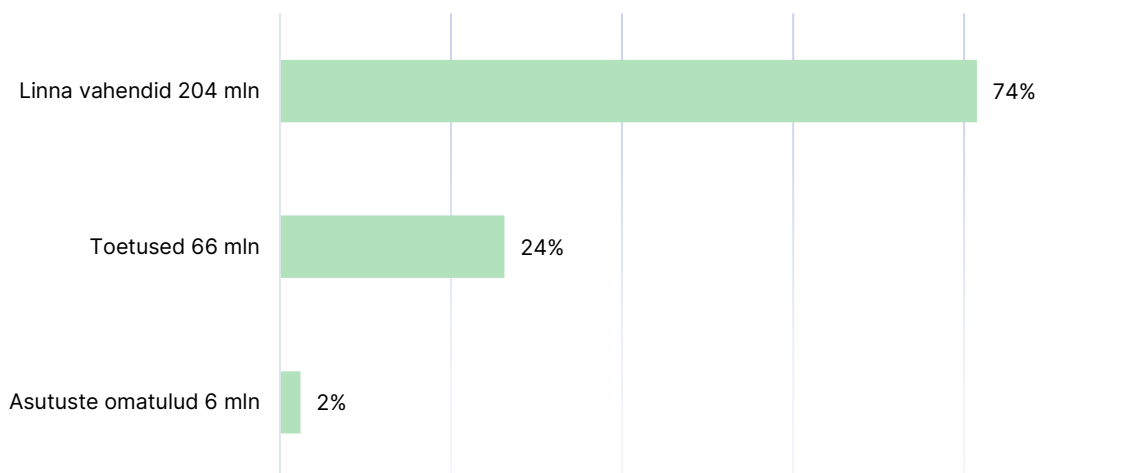
Väljaminekud rahastatakse linna enda rahalistest vahenditest (sh kaasatud laenuvahendid), toetustest ja linna asutuste teenitud tuludest. Universaalsuse põhimõtte kohaselt ei ole tulu- ja kuluartiklid üksteisest sõltuvuses. Linnaeelarvesse laekuvate tulude puhul ei ole kindlaks määratud nende sihtotstarbelist kulutamist, st tulud tervikuna on mõeldud kulude tervikuna

⁴ Tartu valiti ainsa Eesti linnana Euroopa Komisjoni missiooni „100 kliimaneutraalset ja tarka linna aastaks 2030“.

⁵ Rahvusvaheline Kliimamuutuste Nõukogu / valitsustevaheline kliimamuutuste paneel (*Intergovernmental Panel on Climate Change*).

⁶ Elurikkuse ja loodushüvede koostöökogu / valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum (*Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*).

finantseerimiseks. Erisuseks on sihtotstarbelised toetused, mida kasutatakse rahastaja määratud otstarbel. Asutuste omatulude kasutamine on üldjuhul asutuse enda otsustuspädevuses.

Joonis 2. 2023. aasta eelarve kulude katteallikad

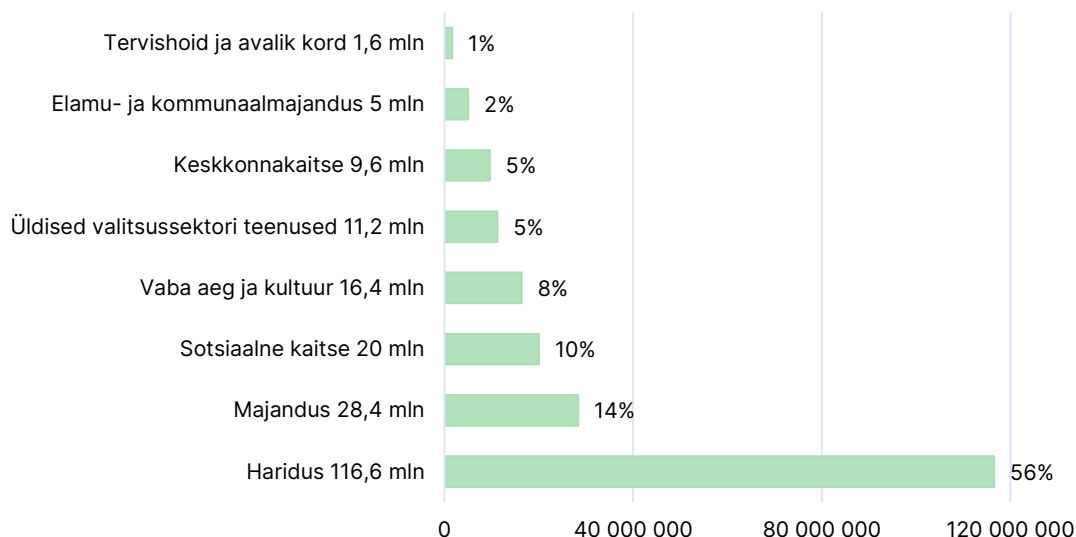
Linna 2023. aasta eelarve põhitegevuskuludeks kavandatakse **208,8 miljonit** eurot, mis võrreldes 2022. aastaga kasvab **11,3%**. Kulud jaotuvad üheksa tegevusvaldkonna vahel.

Tabel 27. Põhitegevuse kulude jaotus tegevusvaldkondade kaupa

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
PÕHITEGEVUSE KULUD	163 042 032	187 558 946	208 802 703	11,3	21 243 757
Üldised valitsussektori teenused	7 455 545	9 058 559	11 213 890	23,8	2 155 331
Avalik kord	647 614	680 759	699 571	2,8	18 812
Majandus	18 994 685	25 035 489	28 359 846	13,3	3 324 357
Keskonnakaitse	7 478 845	8 456 553	9 625 171	13,8	1 168 618
Elamu- ja kommunaalmajandus	3 662 956	4 286 276	5 036 654	17,5	750 378
Tervishoid	912 241	898 490	907 476	1	8 986
Vaba aeg ja kultuur	13 305 954	15 083 603	16 356 458	8,4	1 272 855
Haridus	93 505 226	103 822 837	116 560 270	12,3	12 737 433
Sotsiaalne kaitse	17 078 965	20 236 380	20 043 367	-1	-193 013

Üle poole linna põhitegevuse kuludest kavandatakse haridusvaldkonna eelarvesse, millest 72% moodustavad haridustöötajate tööjõukulud. Hariduse kuludest rahastatakse 43% riigi eelarvest ning 57% linna vahenditest. Suurim kasv (24%) avaldub üldiste valitsussektori teenuste tegevusvaldkonnas, millel kajastuvad linnavolikogu, linnavalitsuse kui kollegiaalorgani, linnakantselei ja volikogu kantselei ning linnavalitsuse toimimiseks tugiteenust pakkuvate osakondade (nt rahandusosakond, IT süsteemihalduse osakond) kulud. Linnaeelarve suurenemise on põhjustanud tööjõukulude ning majandamiskulude kasv.

Joonis 3. Põhitegevuse 2023. aasta kulude jaotus tegevusvaldkondade kaupa

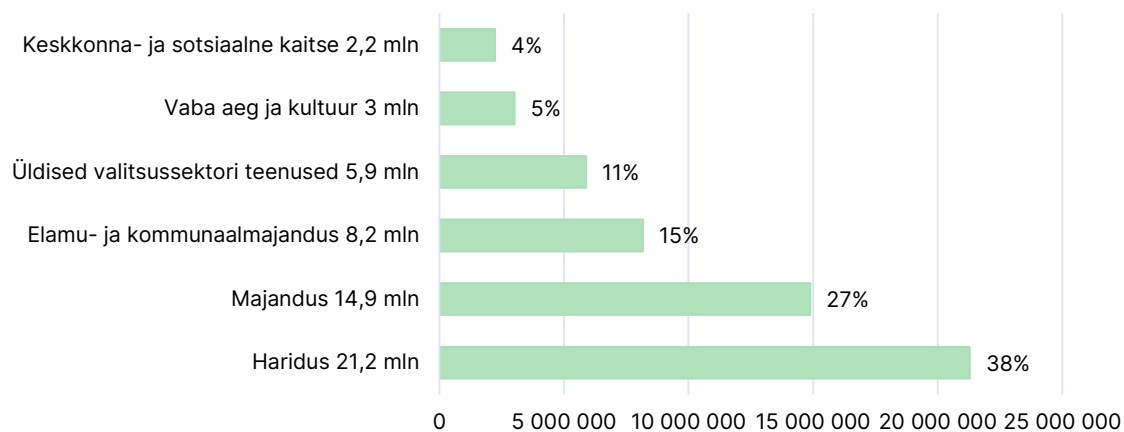
Linna 2023. aasta investeerimistegevuse kuludeks kavandatud maht on **55,2 miljonit** eurot, mille kasv 2022. aasta eelarvega võrreldes on **18%**. Investeerimistegevuse kulud on ühekordsed kulud: põhivara soetus, põhivara soetuseks antav toetus (sihtfinantseerimine) ja finantskulud (eelkõige laenukohustiste intressid).

Tabel 28. Investeerimistegevuse kulude jaotus tegevusvaldkondade kaupa

	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	30 820 838	46 964 110	55 264 406	17,7	8 300 296
Üldised valitsussektori teenused	-540 715	1 615 992	5 684 757	251,8	4 068 765
Avalik kord	0	75 000	0	-100	-75 000
Majandus	16 518 683	15 491 290	14 973 639	-3,3	-517 651
Keskkonnakaitse	547 001	1 354 302	1 520 000	12,2	165 698
Elamu- ja kommunaalmajandus	2 735 277	5 075 055	8 176 010	61,1	3 100 955
Vaba aeg ja kultuur	3 454 349	4 645 790	3 142 000	-32,4	-1 503 790
Haridus	3 415 510	17 706 881	21 289 000	20,2	3 582 119
Sotsiaalne kaitse	4 690 732	999 800	479 000	-52,1	-520 800

Suurim kasv investeerimistegevuse kuludes on 2023. aasta eelarves üldiste valitsussektori teenuste tegevusalal 4,3 miljonit eurot. Järsu kulude tõusu on põhjustanud inflatsiooni kiire kasv ning Euroopa Keskpanka kehtestatud euribori⁷ tõus. 2023. aasta eelarves on intressikulud 4,3 miljonit eurot (intressimääraga 3%) ning laenude korralduskuludeks 500 tuhat eurot. Enim investeringuid tehakse hariduse (21,3 miljonit) ja majanduse (14,9 miljonit) valdkonna objektidesse.

⁷ Üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär

Joonis 4. 2023. aasta eelarve investeerimistegevuse kulud tegevusvaldkondade kaupa

2.1. Üldised valitsussektori teenused (16 898 647 eurot)

Üldiste valitsussektori teenuste valdkonnas (01) on üldise iseloomuga valitsussektori teenuste kulud. Konkreetse funktsiooniga seotud haldusteenuste osutamise kulud on klassifitseeritud vastava tegevusala haldamise kulude alla.

Eesmärk on tark ja tasakaalustatud linnavalitsemine, milleks on vaja läbipaistvat, asjatundlikku ja kaasavat juhtimist. Linna arengu suunamise alused on pikaajalised arengudokumendid ning kõik juhtimisotsused on teadus- ja andmepõhised. Arengukavast tulenevate eesmärkide elluviimiseks arendatakse e-teenuseid ja rakendatakse uusi digivõimalusi, mis tagaksid nii linlaste parema teenindamise kui ka linnaametnike rahulolu (sh paberivaba asjaajamine, kaugtöö juurutamine jms). Avalike hüviste jätkusuutlikuks kõrgel tasemel osutamiseks säilitab linn tugeva finantspositsiooni ja hea finantsvõime linnale oluliste investeeringute tegemiseks.

Üldiste valitsussektori teenuste valdkonna kuludeks on kavandatud **16,9 miljonit** eurot, mis moodustab **6%** linna eelarvest. Valdkonna eelarve on eelmise aastaga võrreldes 7 miljoni euro võrra suurem. Suurim osa 2023. aasta eelarvest on kavandatud tööjookuludeks (44%), kuid olulise osatähtsusega on ka võla teenindamise kulud (28%), mis 2023. aastal märkimisväärselt tõusevad.

Tabel 29. Üldise valitsussektori teenuste kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	6 914 831	10 674 551	16 898 647	58,3	6 224 096
PÕHITEGEVUSE KULUD	7 455 545	9 058 559	11 213 890	23,8	2 155 331
Tööjookulud	4 751 226	5 768 009	7 621 827	32,1	1 853 818
Majandamiskulud	2 553 179	2 391 138	2 725 328	14,0	334 190
Antavad toetused	142 500	133 398	103 435	-22,5	-29 963
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>142 500</i>	<i>133 398</i>	<i>103 435</i>	<i>-22,5</i>	<i>-29 963</i>
Muud tegevuskulud	8 640	766 014	763 300	-0,4	-2 714
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	-540 715	1 615 992	5 684 757	251,8	4 068 765
Põhivara soetus	102 736	818 620	855 000	4,4	36 380
Võla teenindamise kulud	-643 451	797 372	4 829 757	505,7	4 032 385

Tööjookulud koosnevad volinike, linnavalitsuse liikmete ja üldiste valitsussektori teenuste tegevusalal kajastuvate struktuuriüksuste teenistujate töötasudest. Tööjookulud suurenevad 32% ning suurenemise peamised põhjused on linnavalitsuse liikmete ja linnasekretäri ja volikogu liikmete töötasude indekseerimine ning linnavalitsuse teenistujate üldine palgatõus (14%).

Majandamiskulud on 15% suuremad kui 2022. aastal. Suurenemine tuleneb osaliselt asjaolust, et 2023. aastal toimuvad Riigikogu valimised ning kohalike valimisjaoskondade tööd korraldab linnavalitsus. Lisandunud on mitmesugused kriisireguleerimise kulud ning kavandatakse viia ellu mitmeid infotehnoloogia arendusi ja projekte, sh dokumendihaldussüsteemi veebiliidese lahenduse kasutuselevõtt, infoturbestandardi auditi läbiviimine ning linna infosüsteemide uuendamine seoses linna uue visuaalse identiteedi valmimisega.

Toetustest (käesoleva valdkonna puhul liikmemaksud) on ülevaade ühistegevuse tegevusala, reservfondist on ülevaade samanimelise tegevusala, põhivara soetusest linnavalitsuse tegevusala ja võla teenindamise kuludest samanimelise tegevusala seletuses.

Üldiste valitsussektori teenuste valdkond koosneb järgmistest tegevusaladest: linnavolikogu, linnavalitsus, reservfond, üldised personaliteenused, muud üldised valitsussektori teenused,

ühistegevus ja valitsussektori võla teenindamine. Üle poole eelarvest moodustavad linnavalitsuse tegevusala väljaminekud.

Tabel 30. Üldiste valitsussektori teenuste valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	6 914 831	10 674 551	16 898 647	58,3	6 224 096
PÕHITEGEVUSE KULUD	7 455 545	9 058 559	11 213 890	23,8	2 155 331
Linnavolikogu	445 141	730 007	789 965	8,2	59 958
Linnavalitsus	5 530 774	6 177 005	7 902 740	27,9	1 725 735
Linna reservfond	0	733 914	750 000	2,2	16 086
Üldised personaliteenused	0	0	1 621	-	1 621
Muud üldised teenused	506 050	774 624	973 481	25,7	198 857
Ühistegevus	973 580	643 009	796 083	23,8	153 074
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	-540 715	1 615 992	5 684 757	251,8	4 068 765
Linnavalitsus	102 736	781 620	835 000	6,8	53 380
Muud üldised teenused	0	37 000	20 000	-45,9	-17 000
Valitsussektori võla teenindamine	-643 451	797 372	4 829 757	505,7	4 032 385

2.1.1. Volikogu (789 965 eurot)

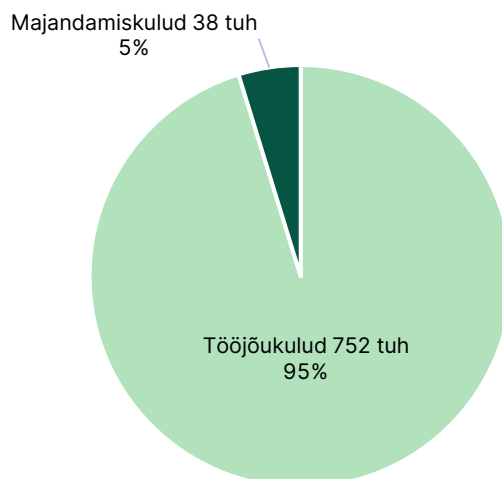
Volikogu tegevusalasse (01111) kuuluvad:

- linnavolikogu tööga seonduvad kulud (sh volikogu esimehe ja aseesimehe töötasud, volikogu liikmete hüvitused);
- volikogu esimehe ja liikmete lähetus-, esindus-, transpordi- ja koolituskulud;
- volikogu komisjonide töö korraldamisega seotud kulud;
- volikogu ruumide kulu ja volikogu tööks kulunud kantseleitarbed;
- volikogu kantselei kulud.

Tegevusala eelarve vastab otseselt volikogu kantselei eelarvele. Tartu Linnavolikogu 01.07.2021 otsuse nr 343 „Tartu Linnavolikogu liikmete arv“ kohaselt on volikogus 49 liiget. Volikogu istungid toimuvad volikogu kinnitatud kava alusel valdavalt üks kord kuus, juunis ja detsembris kaks korda kuus. Juulis ja augustis üldjuhul istungeid ei toimu. 2023. aastaks on planeeritud 14 linnavolikogu istungit. Volikogu liikmete istungitel osalemise protsent on arvestatud 100%.

Volikogu tegevusala 2023. aasta kuludeks on kavandatud **789 tuhat** eurot, millest enamik ehk **752 tuhat** on kavandatud tööjõukuludeks ning **38 tuhat** majandamiskuludeks.

Volikogu töötasud on indekseeritavad ning seega muutuvad igal aastal. Linnavolikogu esimehe arvestuslik ametipalk on kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse §-s 2 nimetatud kõrgeima palgamäära ja koefitsiendi 0,75 korrutis. Kõrgemate riigiteenijate ametipalka korrigeeritakse iga aasta 1. aprillil. Alates 1. aprillist 2022 on kõrgemate riigiteenijate palga kõrgeim määr 7303,06. Seega on linnavolikogu esimehe ametipalga arvestuslik suurus praegu 5477,30 eurot. Volikogu esimehele makstakse linnavolikogu esimehe ülesannete täitmise eest igakuist hüvitust 50% linnavolikogu esimehe arvestuslikust ametipalgast. Volikogu aseesimehele makstakse linnavolikogu aseesimehe ülesannete täitmise eest igakuist hüvitust 25% linnavolikogu esimehe arvestuslikust ametipalgast.

Joonis 5. Volikogu 2023. aasta kulude jaotus

Volikogu fraktsiooni esimehele makstakse kuutasu 25% keskmisest palgast. Tasu arvutamisel lähtutakse eelneva aasta II kvartali Eesti keskmise brutokuupalga suurusest Statistikaameti andmetel. Tasu muutub üks kord aastas 1. jaanuarist. 2023. aastal on fraktsiooni esimehe tasu 423,25 eurot. Volikogus on viis fraktsiooni.

Volikogu liikmele makstakse kuutasu 25% keskmisest palgast, välja arvatud kuud, kui volikogu istungeid ei toimu. 2023. aastal on volikogu liikme kuutasu 423,25 eurot ning volikogu liikme tasu saajaid on 47 (volikogu esimees ja aseesimees seda tasu ei saa).

Volikogu komisjoni esimehele makstakse kuutasu 25% ja komisjoni aseesimehele 5% keskmisest palgast. 2023. aastal on esimehe tasu 423,25 eurot ja aseesimehe tasu 84,65 eurot.

Volikogu komisjoni liikmele makstakse tasu koosolekul osalemise eest 3% keskmisest palgast. 2023. aastal on komisjoni koosolekul osalemise tasu 50,79 eurot. Volikogu komisjonides (kaheksa alatist, üks ajutine) on kokku 132 liiget. Iga komisjon peab aastas reeglina 12 korralist koosolekut, kuid komisjonid võivad vajadusel pidada ka lisakoosolekuid. Seetõttu on planeeritud igale komisjonile kuni 14 koosolekut aastas, kokku 126 koosolekut. Osavõtuprotsendiks on planeeritud 100.

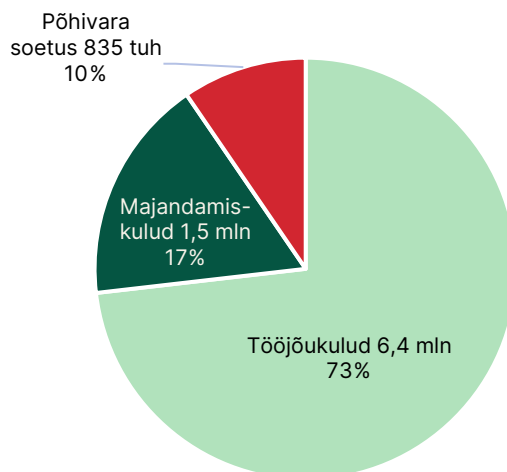
Linnavolikogu kantseleis on 7,5 töökohta: juhataja (1 koht), peaspetsialist (1 koht), volikogu esimehe nõunik (1 koht) ja volikogu fraktsioonide nõunikud (4,5 kohta). Töötasude planeerimisel on lähtutud 30. juuni 2022. a seisuga kehtivatest koosseisudest ja palgamääradest.

Volikogu majandamiskulud on kavandatud volikogu istungite korraldamiseks, lähetusteks, koolitusteks, volikogu töö administreerimiseks jne. Kulude planeerimisel on arvestatud aastas 14 volikogu istungiga, kulud ei ole võrreldes 2022. aastal kavandatuga kasvanud.

2.1.2. Linnavalitsus (8 737 740 eurot)

Linnavalitsuse tegevusalasse (01112) kuuluvad:

- linnavalitsuse kui kollegiaalse organi (linnapea, abilinnapeade) ja linnasekretäri töötasukulud;
- linnakantselei kui iseseisva struktuuriüksuse kulud;
- linnavalitsuse struktuuriüksuste kulud.

Joonis 6. Linnavalitsuse 2023. aasta kulude jaotus

Linnavalitsus kui kollegiaalorgan on kuueliikmeline: linnapea ja viis abilinnapead. Linnakantselei ülesanded on linnavalitsuse asjaajamise, personalijuhtimise ja õiguslase nõustamise korraldamine ning linnavalitsuse avalike teenuste arendamise ja strateegiliste tegevusvaldkondade (andmed, tehnoloogiad, turvalisus) koordineerimine. Linnakantselei tegevuse tuumiku moodustab seega valdavalt tugiteenuste pakkumine linnavalitsuse teistele struktuuriüksustele ja hallatavatele asutustele. Linnakantseleid juhivad linnasekretär.

Linnavalitsuses on 18 osakonda ehk struktuuriüksust. Struktuuriüksused tegelevad oma nimest nähtava valdkonna edendamiseks. Kui varem kajastati enamik struktuuriüksuste kuludest linnavalitsuse tegevusalasse, siis 2023. aastal muudetakse kulude kajastamise korda. Edaspidi kajastatakse konkreetse sisulise valdkonna haldusega seotud struktuuriüksuste eelarved vastava valdkonna kuludes. Linnavalitsuses tegevusalas kajastatakse vaid valdavalt tugiteenuseid pakkuvate linnavalitsuse struktuuriüksuste eelarveid: linnakantselei, IT süsteemihalduse osakond, sisekontrolli osakond, avalike suhete osakond ning rahandusosakond.

Linnavalitsuse tegevusala kuludeks on 2023. aastal kavandatud **8,8 miljonit** eurot, millest tööjõukuludeks **6,4 miljonit**, majandamiskuludeks **1,5 miljonit** ning investeeringuteks **835 tuhat** eurot. Põhiosa kuludest moodustavad ametnike ja teenistujate tööjõukulud.

Tabel 31. Linnavalitsuse tegevusalal kajastuvate osakondade teenistuskohade arv

Osakond	Teenistuskohad
Avalike suhete osakond	15
IT süsteemihalduse osakond	12
Linnakantselei	41
Rahandusosakond	44,5
Sisekontrolli osakond	6

Tööjõukulud kasvavad 1,7 miljonit eurot seoses linnavalitsuse liikmete ja linnasekretäri palkade indekseerimisega ning linnavalitsuse teenistujate üldise palgatõusuga 14%. Linnavalitsuse teenistujate palgatõus kajastub rahandusosakonna eelarves linnavalitsuse tegevusalal, kuid jaotatakse täpsemalt 2023. aasta alguses struktuuriüksuste vahel.

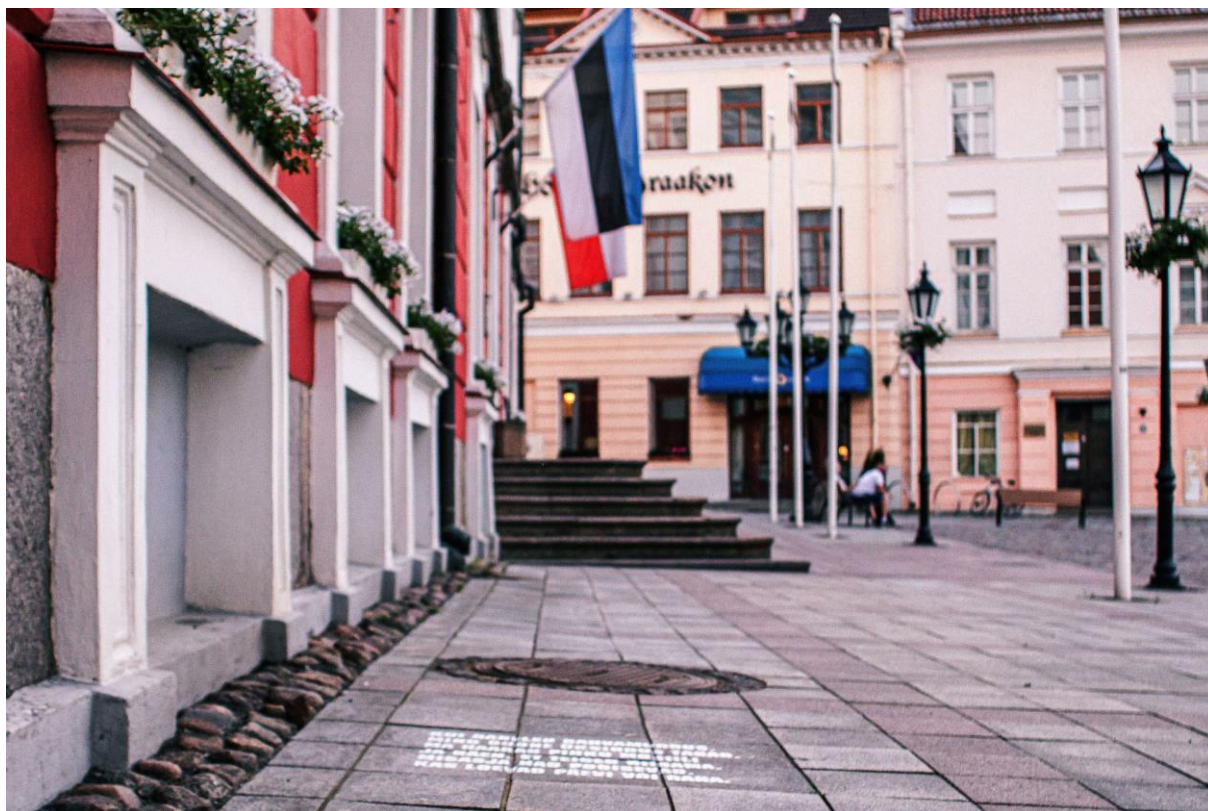

Foto 1. Tartu Raekoda (autor: Uku Peterson)

Linnavalitsuse majandamiskuludest on suurim kululiik info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (73% majandamiskuludest). Linna peamiste infosüsteemide ja platvormide toimimisega seotud kulud on IT süsteemihalduse osakonna eelarves. Osakonna ülesanne on tagada linna infosüsteemide ja platvormide toimimine ja turvalisus, administreerida ja arendada linna arvutivõrku, hallata linna infosüsteemide ja arvutivõrgu kasutajakontosid ja ligipääsuõigusi, pakkuda kasutajatuge infosüsteemide ja lokaalsete tööseadmete kasutajatele ning hankida linnavalitsuse ja linna hallatavate asutuste teenistujatele lokaalseid tööseadmeid. Lisaks siseveebi ning Tartu linna kodulehe igakuistele hooldus- ja arendustöödele on eelarvesse kavandatud kodulehe vastavusse viimine uue visuaalse identiteediga ja uue visuaalse identiteedi alamlehe igakuine hooldus.

Teine suurem majandamiskulude liik on administreerimiskulud (11% majandamiskuludest), kus kajastuvad linnavalitsuse tegevusalal kavandatud osakondade ülalpidamiskulud. Suurima mahuga on neist side- ja postiteenused 82 tuhat eurot ning trükised ja teavikud 21 tuhat eurot.

Investeeringud **835 tuhat** eurot sisaldab põhiliselt IT-vahendite soetamist ja tarkvara arendamist ning raekoja fassaadi ja ruumide remonti ning ruumide sisustamist. Investeeringutest on objektide kaupa ülevaade eelarve lisa 4.

2.1.3. Reservfond (750 000 eurot)

Reservfondi (01114) vahendid on vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 5 lg-le 7 ja Tartu Linnavolikogu 11.06.2020 määruse nr 96 „Tartu linna eelarve

koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord" § 4 lg-le 4 planeeritud ettenägematute väljaminekute tegemiseks. Viimati nimetatud normi kohaselt on reservfond kuni 1% kavandatud põhitegevuse kulude mahust.

2023. aastal kavandatakse reservfondi suuruseks **750 tuhat** eurot. Kogu reservfond kavandatakse esialgu rahandusosakonna eelarvesse üldiste valitsussektori teenuste valdkonda ning jaotatakse hiljem aasta jooksul teiste osakondade ja valdkondade vahel vastavalt eraldamistele linnavalitsuse otsuste alusel. Reservfondi real täidetakse ainult eelarve veerg ning reservfondist tehtud eraldised kajastatakse kulutuse otstarbele vastava tegevusala all. Sel aastal kavandati I lisaeelarvega reservfondi suuruseks 1,25 miljonit eurot. 2023. aasta eelarve koostamise ajaks on reservfondi jääk 734 tuhat eurot. 2022. aasta jooksul jaotatud reservfond kajastub teiste osakondade ja valdkondade vahel vastavalt eraldamistele nende eelarvetes.

2.1.4. Üldised personaliteenused (1 621 eurot)

Üldised personaliteenused (01310) hõlmavad üldise personalipoliitika ja -protseduuride arendamist ja täitmist. Personaliteenistuse eelarve kajastub linnavalitsuse tegevusalas. Valdkonna eelarves kajastatakse õppelaenude tasumist. Riigilt saadav toetus ja õppelaenu tasumine planeeritakse rahandusosakonna üldiste valitsussektori teenuste eelarvesse ning kulud jaotatakse aasta jooksul struktuurüksuste ja asutuste eelarvetesse vastavalt laenulepingute täitmisele. Kuna riik kompenseerib õppelaenude tasumist kuni praegu kehtivate laenulepingute lõppemiseni, on neil tuludel-kuludel tendents igal aastal väheneda.

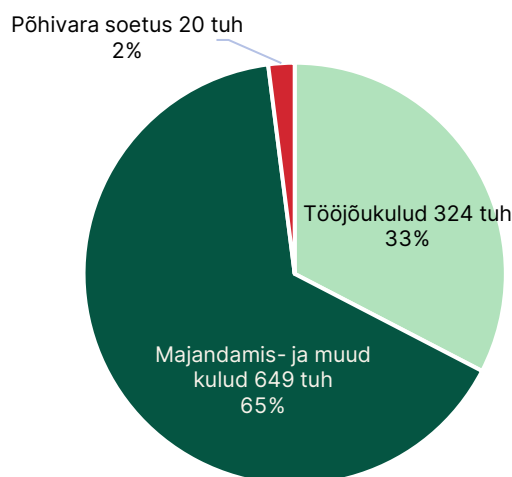
2.1.5. Muud üldised teenused (993 481 eurot)

Muude üldiste valitsussektori teenuste (01330) koosseisu kuuluvad rahvastikuregistri arvestuse pidamine ja registri päringutega seotud kulud, aruannete ja valla- või linnavalitsuse arhiivide korrashoid ning säilitamine, perekonnaseisualased teenused, kohanimede ja aadressikorraldusega seotud kulud, muud rahvastikutoimingud, tsentraaliseeritud varustus- ja ostuteenused.

Muude üldiste valitsussektori teenuste tegevusala kuludeks on 2023. aasta eelarvesse kavandatud **993 tuhat** eurot, mis moodustab **5,8%** kõigist valdkonna kuludest.

Rahvastikutoimingute osakonna eelarve on **347 tuhat** eurot, mis kuulub tervenisti käesoleva tegevusala koosseisu. Sellest suure osa moodustavad osakonna 11 teenistuja tööjõukulud. Osakond asub kahel aadressil: Kүүni 5 ja Tiigi 12. Kүүni tänaval toimub põhiliselt elukohatoimingutega ja isikukoodide väljastamisega seotud tegevus, Tiigi tänaval asub perekonnaseisuasutus, kus teostatakse põhiliselt perekonnaseisutoiminguid. Tiigi 12 hoone ülalpidamiskulu 48 tuhat eurot on linnavarade osakonna eelarves.

Joonis 7. Muude üldiste teenuste 2023. aasta kulude jaotus

Rahandusosakonna eelarves on kokku **578 tuhat** eurot, millest üle poole moodustavad IT arendused (finantstarkvara AX 365 arendus) ja litsentsid ning väiksema osa IT rent ja majutus, finantstarkvara hooldus ja tugiteenus, pangateenused ja audiitortasud.

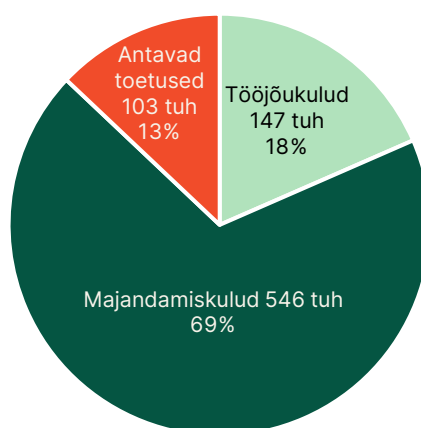
Investeeringuteks on kavandatud **20 tuhat** eurot, mille eest paigaldatakse Tiigi 12 perekonnaseisuasutusse jahutusseadmeid.

2.1.6. Ühistegevus (796 083 eurot)

Ühistegevuse (01600) alla on planeeritud sellised kulud, mis on otseselt seotud linnavalitsuse esindamisega või kogu linnavalitsust puudutava tegevusega (nt töötervishoid, koolitused). Siia kuuluvad eelkõige Riigikogu valimistega seotud kulud, valimiskomisjoni tegevusega seotud kulud, liikmemaksud (v.a konkreetse funktsiooniga tegelevate organisatsioonide liikmemaks, mis klassifitseeritakse vastava tegevusala alla), linnavalitsuse esindamisega seotud kulud, linnavalitsuse struktuuriüksuste kesksed koolituskulud.

Ühistegevuse tegevusala kuludeks on 2023. aasta eelarvesse kavandatud **796 tuhat** eurot, mis moodustab **5,8%** kõigist valdkonna kuludest. Tegevusala eelarve suureneb eelarves kavandatud Riigikogu valimiste kulude arvelt.

Liikmemaksud **103 tuhat** eurot on linnakantselei ja avalike suhete osakonna eelarves. Suurimad liikmemaksud tasutakse Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning Tartumaa Omavalitsuste Liidule, väiksemad liikmemaksud on kavandatud järgmiselt: Eesti Konverentsibüroo, Läänemere Linnade Liit, Kohalike Keskkonnainitsiatiivide Rahvusvaheline Nõukogu (ICLEI), Tartumaa Arendusselts ja rahvusvaheline hansavõrgustik.

Joonis 8. Ühistegevuse 2023. aasta kulude jaotus

Valimiste korraldamise kulud **104 tuhat** eurot. 5.märtsil 2023 toimuvad Riigikogu valimised. Alates 2021. aastast on kasutusel elektrooniline valijate nimekiri ja valimiste korraldus on muutunud senisest enam paberivabaks. Valijad ei ole enam seotud oma kodule lähimate valimisjaoskondade hääletusruumidega. Valimisprotseduuride senisest suurem tehnoloogiline küpsus ja valijale antavad lisavõimalused tähendavad oluliselt teistmoodi üles ehitatavat valimisjaoskondade ja hääletusruumide süsteemi, teistsuguseid nõudeid jaoskonnakomisjonide liikmetele ja nende kasutuses olevatele töövahenditele (paberi asemel arvuti).

Kriisireguleerimise kulud on **68 tuhat** eurot, sh kriisiõppuse korraldamine kriisimeeskonna reageerimisvõime suurendamisele, linna uue riskianalüüsiga alustamine ning elanikkonnakaitse teavitustegevus.

Tegevusala hõlmab muuhulgas veel järgmist:

- esinduskulud, mis on planeeritud Tartus toimuvate suurürituste ja rahvusvaheliste konverentside puhul (nt Rally Estonia, festival Prima Vista, digitaalne konverents dg.o, ESIL uurimisfoorum, U17 tüdrukute jalgpalli EM, U17 maadluse MM) siia saabuvate külaliste võõrustamiseks ning Tartu sõprus- ja partnerlinnade delegatsioonide ja riikliku tähtsusega visiitidega Tartusse saabuvate delegatsioonide vastuvõtmiseks;
- linnavalitsuse esindajate välislähetused. Sisaldab visiite Tartu sõprus- ja partnerlinnadesse (nt sõprussuhete aastapäeva tähistamine Lüneburgis, 2022. aasta Euroopa kultuuripealinna lõpetamine Kaunases ja 2023. aasta Euroopa kultuuripealinna avamine Veszprémis jm) ning erinevate projektide partnerlinnadesse;
- uurimis- ja arendustööde kulud kasvavad seoses kaasamiskava koostamisega. Kaasamiskavas sõnastatakse ühtsed põhimõtted, kuidas linlasi ning kogukondi paremini ja tõhusamalt kaasata, võetakse kokku senised kaasamisega seotud tegevused ja seatakse uusi sihte;
- administreerimiskuludes lisandub vastsündinud tartlastele kingitavate hõbelusikate soetamise kulu. Eelmisel paaril aastal on hakkama saadud varem soetatud varudega, 2023. aastal tuleb osta 1200 uut lusikat. Lisaks Tartu aumärgid ja autasud ning muud linna meened ja kingitused;
- suuremate kommunikatsiooni- ja kaasamiskampaaniate ettevalmistamine ja läbiviimine.

2.1.7. Valitsussektori võla teenindamine (4 829 757 eurot)

Valitsussektori võla teenindamine (01700) hõlmab võetud laenukohustistelt intresside tasumist ning muid võla teenindamisega seotud kulusid.

Eelarves on investeerimistegevuse kulud: laenude, emiteeritud võlakirjade ja kapitalirendi (kapitaliüüsi) intressikulu **4,3 miljonit** eurot ning laenukohustiste võtmise korralduskulud ja arveldus- ja sildfinantseerimiseks võetava laenu intressid kokku **500 tuhat** eurot. Intressikulud on suurenenud üle 4 miljoni euro võrra, sest Euroopa Keskpank on intressimäärasid tõstnud. Ka senised soodsad laenulepingud European Investment Banki ja Nordic Investment Bankiga on euribori tõusmisega oluliselt kallimaks muutunud. Nende laenude puhul on negatiivse Euribori (Euroopa Keskpanka põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav viimane intressimäär) puhul intressimäär arvutamise aluseks seesama negatiivne väärtus, mitte null nagu paljude teiste pankade pakutavate laenude puhul.

Tabel 32. Üldiste valitsussektori teenuste valdkonna 2023. aasta kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	6 914 831	10 674 551	16 898 647	58,3	6 224 096
PÕHITEGEVUSE KULUD	7 455 545	9 058 559	11 213 890	23,8	2 155 331
Linnavolikogu	465 141	730 007	789 965	8,2	59 958
Linnakantselei	2 750 161	2 675 971	3 064 591	14,5	388 620
IT süsteemihalduse osakond	1 317 786	1 303 153	1 215 900	-6,7	-87 253
Rahvastikutoimingute osakond	314 468	352 524	347 681	-1,4	-4 843
Sisekontrolli osakond	220 492	225 908	265 780	17,6	39 872
Avalike suhete osakond	880 944	923 572	1 024 188	10,9	100 616
Ruumiloomes osakond	0	343 387	0	-100,0	-343 387
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	1 530	0	0	-	0
Linnamajanduse osakond	6 998	0	0	-	0
Rahandusosakond	1 463 069	2 457 437	4 458 085	81,4	2 000 648
Linnavarade osakond	34 956	46 600	47 700	2,4	1 100
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	-540 715	1 615 992	5 684 757	251,8	4 068 765
Linnakantselei	84 130	364 620	260 000	-28,7	-104 620
IT süsteemihalduse osakond	18 607	331 000	322 000	-2,7	-9 000
Haridusosakond	0	2 866	2 991	4,4	125
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	0	0	1 470	-	1 470
Rahandusosakond	-643 957	794 318	4 825 269	507,5	4 030 951
Linnavarade osakond	507	123 188	273 027	121,6	149 839

Joonis 9. Üldvalitsemise valdkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.2. Avalik kord (699 571 eurot)

Avaliku korra valdkonna (03) eelarves lähtutakse 2018. - 2026. aasta arengukavas seatud sihist tagada turvaline linnaruum. Avaliku korra tagamiseks suurendatakse koostöös vabaühenduste ning politsei ja päästeametiga elanike teadlikkust kuritegevuse riskidest ning ohtude vältimisest ja ennetamisest.

Linna ülesanne avaliku korra valdkonnas on teha riiklikku järelevalvet, menetleda kohtuväliselt väärtegusid ning teha tasulise parkimise järelevalvet. Ülesannete täitmiseks on avaliku korra valdkonna kuludeks 2023. aastaks kavandatud **699 tuhat** eurot, mida on eelmise aastaga võrreldes 7,4% vähem ning moodustab kogu linna eelarvest **0,3%**.

Tabel 33. Avaliku korra valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	647 614	755 759	699 571	-7,4	-56 188
Põhitegevuse kulud	647 614	680 759	699 571	2,8	18 812
Tööjõukulud	475 146	527 260	544 578	3,3	17 318
Majandamiskulud	119 468	109 443	121 993	11,5	12 550
Antavad toetused	50 000	44 056	33 000	-25,1	-11 056
Muud tegevuskulud	3 000	0	0	-	0
Investeeringutegevuse kulud	0	75 000	0	-100	-75 000
Antavad toetused põhivara soetuseks	0	75 000	0	-100	-75 000

Suurima osa valdkonna eelarvest moodustavad tööjõukulud, mille planeeritud maht **545 tuhat** eurot on eelmise aastaga võrreldes 3,3% suurem. Avaliku korra valdkonna kuludest 2% jaguneb politsei ning 98% muu avaliku korra ja julgeoleku tegevusalale.

Tabel 34. Avaliku korra valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	647 614	755 759	699 571	-7,4	-56 188
Põhitegevuse kulud	647 614	680 759	699 571	2,8	18 812
Politsei	32 000	23 000	15 000	-34,8	-8 000
Muu avalik kord ja julgeolek	615 614	657 759	684 571	4,1	26 812
Investeeringutegevuse kulud	0	75 000	0	-100,0	-75 000
Muu avalik kord ja julgeolek	0	75 000	0	-100,0	-75 000

Avaliku korra tegevusvaldkonna kulud on kavandatud järelevalve, linnamajanduse ja rahandusosakonna eelarvesse.

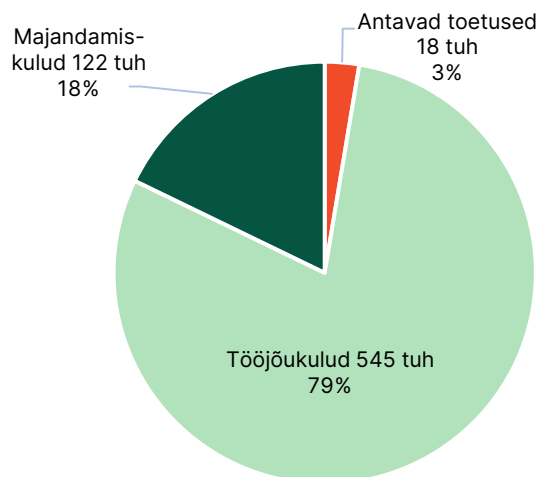
2.2.1. Politsei (15 000 eurot)

Politsei tegevusala (03100) kuludeks on kavandatud **15 tuhat** eurot, mis on täies mahus mõeldud antavate toetuste katteks. Konkreetne toetus on mõeldud Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna Prefektuurile Tartu linnas avaliku korra kaitsel töötavate abipolitseinike väljaõppe ja eriettevalmistuse korraldamiseks ja motiveerimiseks, linna paigaldatud videovalve hoolduseks,

kaamerate litsentsitasudeks ning kaameravalve laiendamiseks (fikseeritud pildiga ja panoraamkaamerad) ning amortiseerunud kaamerate väljavahetamiseks.

2.2.2. Muu avalik kord ja julgeolek (684 571 eurot)

Muu avaliku korra ja julgeoleku tegevusalal (03600) kajastatakse avaliku korra ja julgeolekuga seotud tegevuste haldamist ja toetamist liiklus-, ühistranspordi-, jäätme- ja ehitusseaduse alusel. Siia kuuluvad peamiselt menetlused ühissõidukites, parkimisjärelvalve ning heakorranõuete täitmise kontroll.

Joonis 10. Muu avaliku korra ja julgeoleku 2023. aasta kulude jaotus.

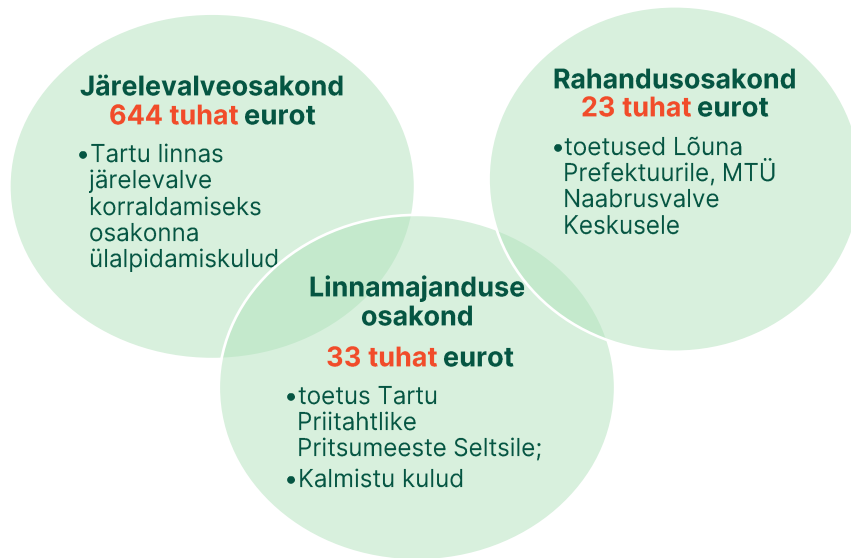
Tegevusala 2023. aasta kuludeks on kavandatud **685 tuhat** eurot, mis valdkonna kuludest moodustavad **98%**.

Antavateks toetusteks kavandatakse **18 tuhat** eurot, millest 10 tuhat eurot Tartu Priitahtlike Pritsumeeste Seltsile nende kasutuses oleva tehnika hoolduseks ning 8 tuhat eurot MTÜ-le Naabusvalve Keskus Tartu linna avaliku korra ning kogukondade turvalisuse tagamiseks.

Tegevusala planeeritakse **545 tuhat** eurot järelevalve osakonna tööjõukuludeks, kulud suurenevad eelmise perioodiga võrreldes 3,3%. Majandamiskuludeks kavandatud **122 tuhat** eurot jaguneb järgmiselt: 99 tuhat eurot järelevalve osakonna ülalpidamiskuludeks ning 23 tuhat eurot linnamajanduse osakonnale surnute veoks ja mehitatud valve kuludeks Tartu kesklinnas.

Tabel 35. Avaliku korra valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	647 614	755 759	699 571	-7,4	-56 188
Põhitegevuse kulud	647 614	680 759	699 571	2,8	18 812
Järelevalveosakond	573 737	614 103	643 971	4,9	29 868
Linnamajanduse osakond	33 878	32 600	32 600	0,0	0
Rahandusosakond	40 000	34 056	23 000	-32,5	-11 056
Investeeringutegevuse kulud	0	75 000	0	-100,0	-75 000
Linnamajanduse osakond	0	75 000	0	-100,0	-75 000

Joonis 11. Avaliku korra kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.3. Majandus (43 263 485 eurot)

Majandusvaldkond hõlmab linna teede ja tänavate, transpordisüsteemide ja -rajatiste ehitust, remonti, korrashoidu, järelevalvet, liikluse, parkimise ning ühistranspordi korraldamist ja üldmajanduslike arendusprojektide elluviimist. Lisaks kuuluvad majandusvaldkonna alla territoriaalne planeerimine ja arhitektuur, ettevõtluse, õhustranspordi ja turismi arendamine ja toetamine.

Majandusvaldkonna ülesanne on suurendada elukeskkonna atraktiivsust ja ettevõtlusaktiivsust, luua tingimused kõrgema lisandväärtusega tootmise arendamiseks, ergutada ettevõtjate ja teadlaste koostööd ja loomeettevõtlust, arendada taristut ning töötada välja taastuvenergia kasutusprintsüübid nii elamumajanduses kui ka transpordisektoris ja rakendada neid. Arengukavast lähtuvalt on vaja parandada tänavavõrgu kvaliteeti ja juurdepääsetavust, arendada välja elanike liikuvust soodustav taristu ning korrastada olemasolevat teedevõrku ja sildu.

Majandusvaldkonna kulud **43,3 miljonit** eurot moodustavad **15,8%** linna eelarve mahust.

Tabel 35. Majandusvaldkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	35 513 368	40 526 779	43 333 485	6,9	2 806 706
PÕHITEGEVUSE KULUD	18 994 685	25 035 489	28 359 846	13,3	3 324 357
Tööjõukulud	4 226 859	4 645 494	4 957 999	6,7	312 505
Majandamiskulud	13 494 551	19 037 123	21 997 852	15,6	2 960 729
Antavad toetused	1 249 660	1 325 360	1 392 295	5,1	66 935
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	1 245 285	1 322 735	1 390 795	5,1	68 060
<i>sotsiaaltoetused</i>	4 375	2 625	1 500	-42,9	-1 125
Muud tegevuskulud	23 615	27 512	11 700	-57,5	-15 812
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	16 518 683	15 491 290	14 973 639	-3,3	-517 651
Põhivara soetus	15 916 959	15 079 421	14 615 639	-3,1	-463 782
Antavad toetused põhivara soetuseks	601 724	411 869	358 000	-13,1	-53 869

Põhitegevuskulud **28,4 miljonit** eurot moodustavad 66% kõigist valdkonna kuludest. Suurimad kulud on bussiveoteenuse ost linnaliinidel bussiliikluse korraldamiseks, majandusvaldkonda haldavate osakondade ülalpidamiskulud, asfalteeritud tänavate ja teede remont.

Investeeringud **14,9 miljonit** eurot moodustavad 34% kõigist valdkonna kuludest, mille alla kuuluvad teede, tänavate, jalg- ja jalgrattateede rekonstrueerimine, projekteerimine ning uusehitused. Võrreldes 2022. aasta eelarvega on vähenenud investeeringuid teede- ja tänavate rekonstrueerimiseks 4%.

Majandusvaldkonna kulud on jaotatud üheksa tegevusala vahel, millest suurima mahuga on transpordikorraldus 41% ning linna teed ja tänavad 35%.

Tabel 36. Majanduse valdkonna kulud tegevusalade kaupa

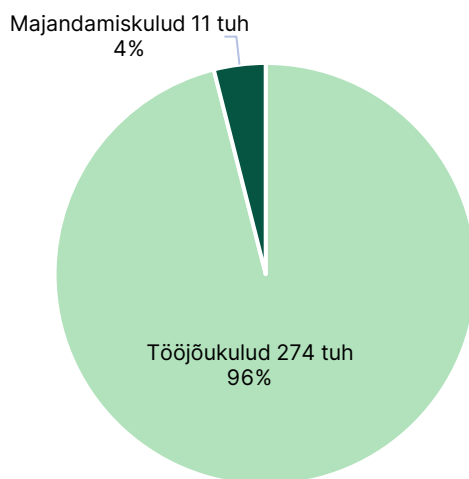
Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	35 513 368	40 526 779	43 333 485	6,9	2 806 706
PÕHITEGEVUSE KULUD	18 994 685	25 035 489	28 359 846	13,3	3 324 357
Ettevõtluse arendamine	238 759	277 837	285 189	2,6	7 352
Maakorraldus	382 081	141 117	126 323	-10,5	-14 794

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Ehitus	548 736	631 900	587 802	-7,0	-44 098
Teed ja tänavad	2 120 925	2 558 576	2 616 970	2,3	58 394
Transpordikorraldus	9 641 899	13 941 408	16 825 301	20,7	2 883 893
Õhustransport	50 000	220 000	360 000	63,6	140 000
Turism	345 625	352 000	356 500	1,3	4 500
Üldmajanduslikud arendusprojektid	1 397 118	1 834 689	1 894 824	3,3	60 135
Muu majandus	4 269 541	5 077 962	5 306 937	4,5	228 975
INVESTEERIMISTEgevuse KULUD	16 518 683	15 491 290	14 973 639	-3,3	-517 651
Maakorraldus	176 042	500 000	500 000	0,0	0
Teed ja tänavad	14 867 135	11 036 511	12 408 139	12,4	1 371 628
Transpordikorraldus	277 248	1 063 940	870 000	-18,2	-193 940
Üldmajanduslikud arendusprojektid	82 410	96 869	230 500	138,0	133 631
Muu majandus	1 115 848	2 793 970	965 000	-65,5	-1 828 970

2.3.1. Ettevõtluse arendamine (285 189 eurot)

Ettevõtluse arendamise tegevusala (04110) hõlmab ettevõtjate nõustamist, kaubanduse järelvalvet, hooajalise müügi korraldamist, laatade korraldamist, ettevõtjatele suunatud ürituste korraldamist, ettevõtjate toetamist nende tegevustes, ettevõtluse arendamist, osalemist rahvusvahelistes koostööprogrammides, koostööd ettevõtluse tugistruktuuridega.

Joonis 12. Ettevõtluse arendamise 2023. aasta eelarve

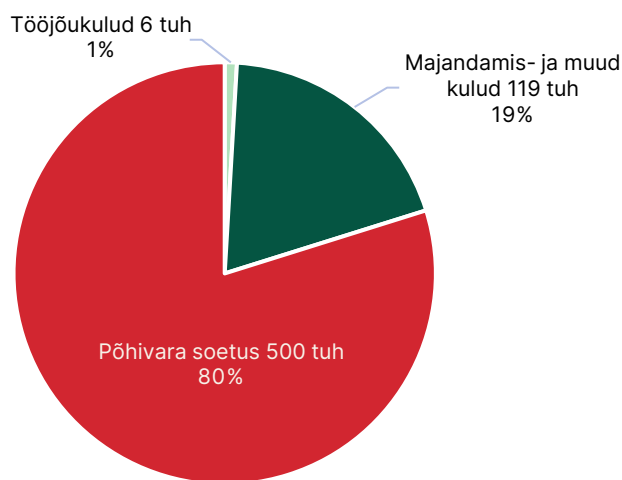
Ettevõtluse arendamise 2023. a eelarvesse on kavandatud **285 tuhat** eurot, mis moodustab **0,7%** majandusvaldkonna kuludest. Tegevusalal kajastuvad ettevõtluse arengu osakonna ülalpidamiskulud. Osakonna personalikuludeks on kavandatud **274 tuhat** eurot kaheksa koosseisulisele ametikohale ja majandamiskuludeks **11 tuhat** eurot. Suurim kululiik majandamiskuludes on osakonna administreerimis- ja lähetuskulud.

2.3.2. Maakorraldus (626 323 eurot)

Maakorralduse tegevusala (04210) hõlmab maa kinnistamist, erastamise korraldamist ja maakorralduse arengukavade väljatöötamist.

Tegevusala tööjõukuludeks on kavandatud **6 tuhat** eurot ning majandamiskuludeks **119 tuhat** eurot. Majandamiskuludes kavandatakse 83 tuhat eurot uurimis- ja arendustöödeks, millest 30 tuhat eurot maade munitsipaliseerimise ja linna maadega seotud katastritöödeks, 10 tuhat eurot maade arvestuse ja maksustamise programmi arendus ja täienduseks, 19 tuhat eurot Tartu 1:2000 kaardi uuendamiseks, 13 tuhat eurot geodeetiliste märkide teisaldus- ja hooldustöödeks, 10 tuhat eurot planeeringute ja projektide koostamiseks vajalikeks mõõtmisteks.

Maakorralduse 2023. aasta eelarvesse on kavandatud **626 tuhat** eurot, mis moodustab kogu valdkonna mahust **1,5%**.

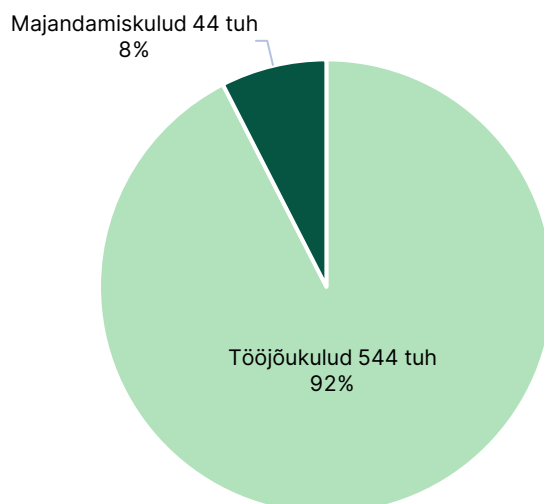

Joonis 13. Maakorralduse 2023. aasta kulude jaotus

Investeeringute **500 tuhat** eurot on vastavalt linna arengukavale kavandatud linna arenguks vajaliku maa ostmiseks ja sellega seotud tegevusteks: kergliikluse maad, tänavate ehituseks vajalikud reservmaad, munitsipaalmaade detailplaneeringud, elektriliinide vaba maa planeerimine, tehnovõrkude infosüsteemi arendamine, sademeveelahenduste kavandamine.

2.3.3. Ehitus (587 802 eurot)

Ehituse tegevusala (04430) hõlmab ehitus- ja kasutuslubade, ehitus- ja kasutusteatiste ning projekteerimistingimuste menetlemist, ehitusprojektide läbivaatamist ja läbivaatuse korraldamist linnavalitsuses, ehisregistri korrastamist, riikliku ehitusjärelvalve teostamist, ehitistega seotud avariide põhjuste uurimist.

Joonis 14. Ehituse 2023. aasta kulude jaotus

Tegevusala, mille kulud kajastuvad arhitektuuri ja ehituse osakonna ülalpidamiskulud, 2023. aasta eelarve mahuks on planeeritud **588 tuhat** eurot, mis moodustab **1,4%** majanduse valdkonna kuludest.

Ehituse tegevusala all kajastuvad arhitektuuri ja ehituse osakonna kolme teenistuse kulud: arhitektuuriteenistus, järelevalveteenistus ning lubade- ja registriteenistus. Teenistuste tööjõukuludeks 2023. aasta eelarvesse planeeritud **544 tuhat** eurot kavandatud 19 koosseisulisele ametikohale. Majandamiskuludeks kavandatud **44 tuhat** eurot on planeeritud 2022. aasta eelarvega samale tasemele.

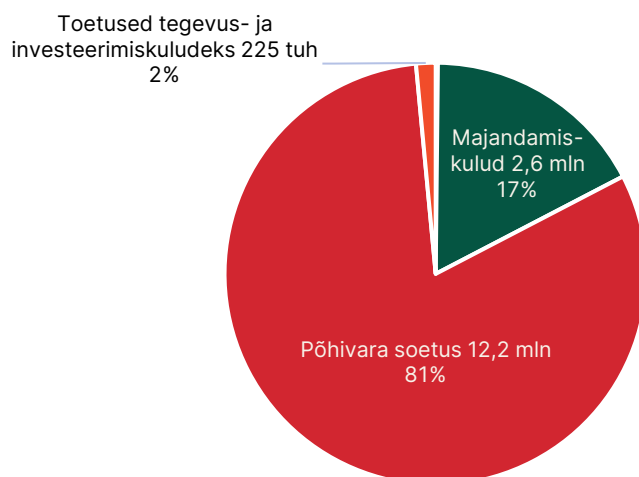
2.3.4. Linna teed ja tänavad (15 025 109 eurot)

Linna teede ja tänavate tegevusalal (04510) kajastuvad linna teede (tänavad, kergliiklus- ja jalgteed, trepid) ehitus, remont ja korrashoid; transpordisüsteemide ja -rajatiste (teed, sillad, tunnelid, parkimis-rajatised, bussiterminalid jne) toimimise, kasutamise, ehitamise ja hoolduse teenused, järelevalve ja reguleerimine, liiklusmärkide paigaldamine, parkimise korraldamine.

Linna ülesanne on tegeleda linna teede, tänavate, sildade säilitusremondi, rekonstrueerimise ja uusehitusega. 2022. aasta seisuga on linnas 414,3 km teid ja tänavaid, sellest 325,8 km asfaltkattega, 66,2 km kruusakattega ja 22,3 km muu kattega ning üheksa silda.

Teede ja tänavate tegevusala 2023. aasta eelarvesse on kavandatud **34,7%** majandusvaldkonna kuludest ehk **15 miljonit** eurot. Tegevusala eelarvest 83% on kavandatud investeerimistegevuse ning 17% põhitegevuse kuludeks.

Antavateks tegevustoetusteks kavandatakse 2023. aasta eelarves **25 tuhat** eurot rattaparklate rajamise toetuseks korterühistutele. Majandamiskuludeks on planeeritud **2,6 miljonit** eurot, mis jaguneb linna teede ja tänavate korrashoiu ning liikluskorralduse kuludeks.

Joonis 15. Linna teede ja tänavate 2023 aasta kulude jaotus

Linna teede ja tänavatega korrashoiuks ning ehituseks on kavandatud **1,5 miljonit** eurot. Tegevused hõlmavad asfalt- ja kruusakattega tänavate remonttöid, asfaltkattega tänavate remont- ja pindamistöid, jalgratta- ja jalgteede remonti, pritskillustikuga tänavate remonti, treppide remonti, tuletõrjehüdrantide hooldust ja korrashoidu, teede kihi arendustöid, teekonstruktsioonide mõõtmisi, asfaldi proove, sildade säilitusremonti, sademeveekaevude rajamist, kraavide ja truupide hooldust ning kergliiklusteede loendurite hooldust ja teetööde infovoldikute koostamist.

Liikluskorralduseks on 2023. aasta eelarvesse planeeritud **1,1 miljon** eurot. Liikluskorralduse eesmärk on arendada Tartu linnas jätkusuutlikku transpordisüsteemi, tagades kõikide liikumisviiside – ühistranspordi, kergliikluse ning autoliiklus - tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng. Eelarvesse arvestatud vahenditega kavandatakse uurimis- ja arendustööd, liikluskorraldusvahendite hooldustööd, teekatete märgistustööd, liikluskorraldusmuudatused, nutikate parklate rendikulude, foorisüsteemide remonttööd ning parkimiskorraldusega seotud kulud.

Investeeringutegevuse kuludeks on eelarvesse kavandatud **12,2 miljonit** eurot, millest toetuse arvelt 1,8 miljonit eurot. Antavateks toetusteks planeeritakse **220 tuhat** eurot koostöökorteriühistutega elamute ümbruse asfalteerimiseks.

2023. aasta suuremad investeeringuobjektid on:

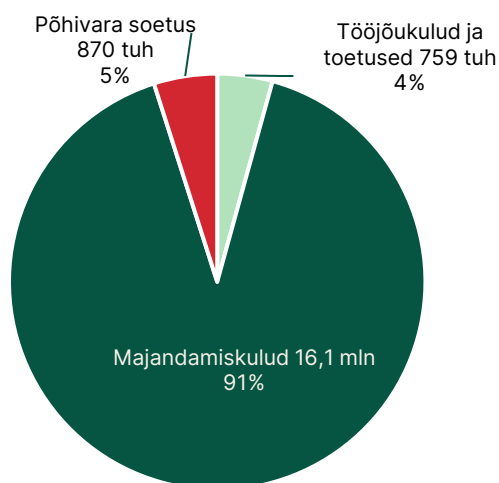
- 2 miljonit eurot Põhja puiestee ja Muuseumi tee väljaehitamata osa ehitus;
- 1,8 miljonit eurot trepistiku rajamine (Kaarsild – Rahu sild);
- 1,6 miljonit eurot ülekatted ja pindamised;
- 1 miljon eurot jalgrattateede põhivõrk kesklinnas.

Foto 2. Põhja puiestee ja Muuseumi tee rekonstrueeritav ala etapid

2.3.5. Transpordikorraldus (17 695 301 eurot)

Transpordikorralduse tegevusala (04512) hõlmab ühistranspordi korraldamist, normide kehtestamist, tegevuslubade ja liinilubade väljastamist, sõidupiletite müügi ja piletikontrolli korraldamist, ühistranspordialase info kogumist ja levitamist, ühistranspordi arengukava koostamisega seotud tegevust, bussiterminalide, -ootepaviljonide jne ehitamist ja hooldust.

Joonis 16. Transpordi korralduse 2023. aasta kulude jaotus

Transpordikorralduse kulud kajastuvad linnamajanduse osakonna ning linna asutuse Linnatransport eelarves. Kuludest 88% moodustavad ühistranspordi korraldamisega seotud kulud, 8% muud transpordikorralduse kulud ja 4% rattaringlus.

Transpordikorraldusele on kavandatud **17,7 miljonit** eurot, mis moodustab **40,7%** majandusvaldkonna kuludest. Linnatranspordi kõige suuremad kulud on seotud bussimajandusega, mille kvaliteetne käitamine tagab müra ja saaste arvestatava vähenemise linnas.

Antavateks toetusteks kavandatakse osakondade eelarvesse **42 tuhat** eurot, millest 20 tuhat eurot Estonian Hydrogen Valleyle, 20 tuhat eurot SolarCar Estonia MTÜ-le ning 2 tuhat eurot bussijuhtide autasustamiseks.

Tartu Linnatranspordi eelarvesse kavandatud **717 tuhat** eurot 25 koosseisulisele ametikohale tööjookuludeks, kulud jäävad 2022. aastaga samale tasemele.

Bussimajandusele ehk ühistranspordiga seonduvale tegevusele on kavandatud **15,5 miljonit** eurot, mis tegevusala kuludest moodustab **88%**. Liinibussi veeteenuse (sh nõudeliin ja maaliinid) ostuks on kavandatud **14,9 miljonit** eurot, mis ületab 2022. aasta eelarve taset üle 20%. Bussiliiniveo hinna kallinemise peamised tegurid on mootorikütusena kasutatava gaasi märkimisväärne hinnatõus maailmaturul, tööjookulude ning tarbijahinnaindeksi kasv. Praegu sõidavad kõik bussid biometaanil, mis on taastuv roheline kütus ja mida toodetakse Eestis. Biometaanil kasutamist on toetanud Keskkonnainvesteeringute Keskus. Vedajale makstavat liinikiilomeetri hinda korrigeeritakse kord kvartalis eelmise kvartali indeksi põhjal ja uus hind hakkab kehtima järgmise kvartali esimesest kuupäevast. 2022 aasta jaanuaris oli metaani hind 93,17 eurot MWh ja augustis juba 220 eurot MWh. Gaasibörsil tulevikutehingute hinnad 2023. aasta alguses jäävad vahemikku 300-350 eurot MWh. Aasta teises pooles on oodata märkimisväärset langust. Liini pikendused on loodud Luunja, Tartu ja Kambja vallas, et vähendada linnapiirkonna autostumist.

Bussiliikluse korraldamiseks on kavandatud **545 tuhat** eurot. Tartu linna ühistranspordi elektroonilise tasukogumise (bussipileti) infosüsteemi (ETS) teenuse ostmisega (**250 tuhat** eurot) hallatakse kolme põhiprotsessi: tasukogumine ja selle kontroll, ühissõidukite liikumise reaajas jälgimine ja piletite müügivõrgu tagamine ning sellega kaasnev seadmete hooldus, rent ja tarkvara kasutusõigus. Lisaks maksab linn ETS-i operaatorile vahendustasu teenust 5% (**174 tuhat** eurot) bussipiletite müügi laekumisest.

Transpordikorralduse hulka kuuluvad ka linna rattaringlusega seotud kulud **713 tuhat** eurot, millest rattarendisüsteemi arendamiseks on kavandatud 430 tuhat eurot. Tegevuste hulka kuulub rattaringluse, sh Velorendi kastiratate laenutussüsteemi opereerimine ning toimimiseks vajalikud tegevused, toimingud ja otsused, sh tehnilise infrastruktuuri korrashoidmine ja väljaehitamine. Rattaringluse parklaid ehitakse juurde ka linnapiiridest väljapoole.

2.3.6. Õhustransport (360 000 eurot)

Õhustranspordi tegevusala (04540) kajastub **360 tuhande** euro suurune tegevustoetus Tartu lennuvälja lennuühenduste arendamiseks ja moodustab majandusvaldkonna kuludest **1%**. Lennuühenduse toetamine on kooskõlas Tartu linna arengukava inspireeriva elukeskkonnaga linna eesmärkidega, mille üks ülesanne on aidata kaasa lennuliikluse elavdamisele.

2.3.7. Turism (356 500 eurot)

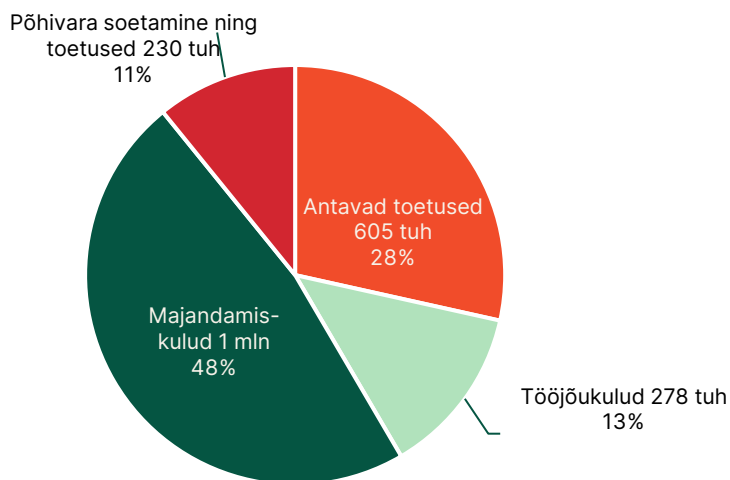
Turismi tegevusala (04730) hõlmab turismiteenuseid, turismi edendamist ja arengut, koostööd transpordisektori, hotellide ja restoranide ning muude valdkondadega, mis saavad kasu turistide kohalolekust.

Turismi tegevusalale on kavandatud **1%** majandusvaldkonna kuludest ehk **356 tuhat** eurot turismi strateegilise juhtimise ja linna turundamise eesmärgil antav tegevustoetus, millest 308 tuhande euro suuruse toetuse saab SA Tartumaa Turism turundustegevusteks ja ülalpidamiskuludeks. Lisaks toetatakse 48 tuhande euroga konverentsiturismi edendamist Tartu kui rahvusvaheliste konverentside jaoks sobiva sihtkoha turundamise eesmärgil.

2.3.8. Üldmajanduslikud arendusprojektid (2 125 324 eurot)

Üldmajanduslike arendusprojektide tegevusalal (04740) kajastuvad üldmajanduslike arendusprojektide ehitamise, laiendamise, täiendamise, toimimise ja hooldamise teenused. Lisaks kuulub üldmajanduslike arendusprojektide alla ka ettevõtluse arendamine ja toetamine. Tegevusala kuludega viiakse ellu nii linna arengu-, energia- ja kliimakavas kui ka üldplaneeringus sätestatud arengueesmäärke.

Üldmajanduslike arendusprojektide kuludeks on kavandatud **2,1 miljonit** eurot, mis moodustab **5%** kõigist majandusvaldkonna kuludest. Tegevusala jaguneb kaheks: arendusprojektid (95%) ja territoriaalne planeerimine (5%).

Joonis 17. Üldmajanduslike arendusprojektide 2023. aasta kulude jaotus

Üldmajanduslike arendusprojektide eelarve jaguneb linnaplaneerimise ja maakorralduse, ruumiloome, ettevõtluse arengu, linnamajanduse ning linnavarade osakonna vahel. Arendusprojektide suurimad kulud on arendusprojektide toetused ning uurimis- ja arendustööd (täpsem ülevaade projektidest seletuskirja välisprojektide peatükis).

Arendusprojektide kuludest moodustavad ettevõtluse arendamiseks antavad toetused **650 tuhat** eurot ehk **31%** arendusprojektide eelarvest, sh:

- 150 tuhat eurot SA-le Tartu Loomemajanduskeskus tegevustoetuseks, inkubatsioonitegevusteks ning koostööprojektideks;
- 225 tuhat eurot SA-le Tartu Teaduspark Euroopa Kosmoseagentuuri äriinkubaatori arendamiseks, äriinkubatsiooniteenuse arendamiseks, pooltööstuslike laborite

arendamiseks võetud pangalaenude ja intresside tagasimaksmiseks ning Tartu rohekiirendi toetuseks;

- 97 tuhat eurot Filmifondi toetus;
- 75 tuhat eurot MTÜ sTartup Day ärifestivali korraldamiseks ning *start-up* ökosüsteemi tegevusteks;
- 32 tuhat eurot Tartu BT Park OÜ-le inbukatsiooniteenuse toetamiseks;
- 26 tuhat eurot Tartu Ärinõuandla SA-le noorte ettevõtlusega seonduvate tegevuste toetamiseks ning Ettevõtliku Kooli programmi koordinaatori töötasuks;
- 25 tuhat eurot tööstusettevõtete digitaliseerimise soodustamiseks;
- 20 tuhat eurot väikeprojektide läbiviimiseks ja koostööprojektideks kõrgkoolidega.

Lisaks toetustele on Tartu linna 2018.-2026. aasta arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamiseks kavandatud ettevõtluse arendamisel rakendada meetmeid ja tegevusi viies valdkonnas (nutikas ettevõtlus, teenusmajandus, uusettevõtlus, tark linn ja välisinvesteeringud) ja viies arengusuunas (ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime arendamine inimressursi arendamine, ettevõtlust toetava tugisüsteemi ja taristu arendamine, ettevõtluse rahvusvahelistumise toetamine ja ettevõtluskultuuri edendamine).

Üldmajanduslike arendusprojektide tegevusalal kavandatud **278 tuhat** eurot tööjõukuludeks katab osakondade projektide raames makstavaid tasusid, nii linna omaosaluse kui välisabi arvelt.

Majandamiskuludeks on eelarvesse kavandatud **1 miljon** eurot, millest 41% on linna vahenditest ning 59% välisprojektidega saadavatest toetustest.

Suuremad projektid, mis üldmajanduslike arendusprojektide all kavandatakse, on:

- 678 tuhat eurot projekt „Tartu renoveerib“, mille käigus töötatakse välja Tartu linna kortermajade renoveerimise tugiteenus;
- 69 tuhat eurot projekt „OPEN LAB: Open innovation living labs for Positive Energy Neighbourhoods“, mille käigus renoveeritakse kolm üheksakorrulist Mõisavahe piirkonna kortermaja liginullenergia hooneks;
- 53 tuhat eurot projekti „LIFE IP BUILDEST - Renoveerimise maraton Eestis“ eesmärk on töötada välja strateegiad ja tehnoloogiad hoonete elamis- või kasutamiskõlbmatuks muutumise vältimiseks ning neid projekti jooksul rakendada;
- 52 tuhat eurot projekt „CREATORS“. Projekti eesmärk on suurendada kohaliku taastuvenergia tootmist ja väiketootjate energiaturul osalemist ning töötada välja energiaühistute juhtimiseks vajalikud infotehnoloogilised lahendused;
- 36 tuhat eurot projekt „ENSNARE: ENvelope meSh aNd digitAl framework for building RENovation“. Projekti sisu on elamute reoveerimise lihtsustamine ja kiirendamine, mille käigus töötatakse välja digitaalne tööriist, mis lihtsustab eeltoodetud liginullenergiahoonete renoveerimiselementide projekteerimist ja tootmist.

Linna vahenditest mahukamad planeeritud tegevused:

- 171 tuhat eurot ettevõtluse arendamiseks, et osaleda rahvusvahelistel messidel, koolitustel, korraldada ise PR-üritusi, ühisturundusprojekte, ja konverentse;
- 128 tuhat eurot linna uue arengukava koostamine, uuringu „Tartu ja tartlased“ ning liikuvusuuringute läbiviimine ja hoonestuskavade koostamine.

Territoriaalse planeerimise kuludeks on kavandatud **104 tuhat** eurot. Eesmärk on tagada planeeringute koostamisel linnaruumi jätkusuutlik kasutamine ja aidata igati kaasa inspireeriva elukeskkonna loomisele. Üldplaneering tõstab Tartut esile kui avatud ja rahvusvahelist tarkade töökohtadega ülikoolilinna, mis on koos naabervaldadega kujunenud ühtseks ja sidusaks linnaregiooniks. Üldplaneeringus on kavandatud eelisarendada kesklinna, arendada Ropka, Jaamamõisa ja Raadi piirkonda, integreerida ettevõtlus tihedamalt linna juba olemasolevasse hoonestuskeskkonda ning eelistada seni hoonestamata aladel kortermaju eramutele.

Kavandatakse ka Haage küla piirkonna sademevee- ja maaparandussüsteemide kaardistamist ja arengu planeerimist, tehnovõrkude infosüsteemi arendamist.

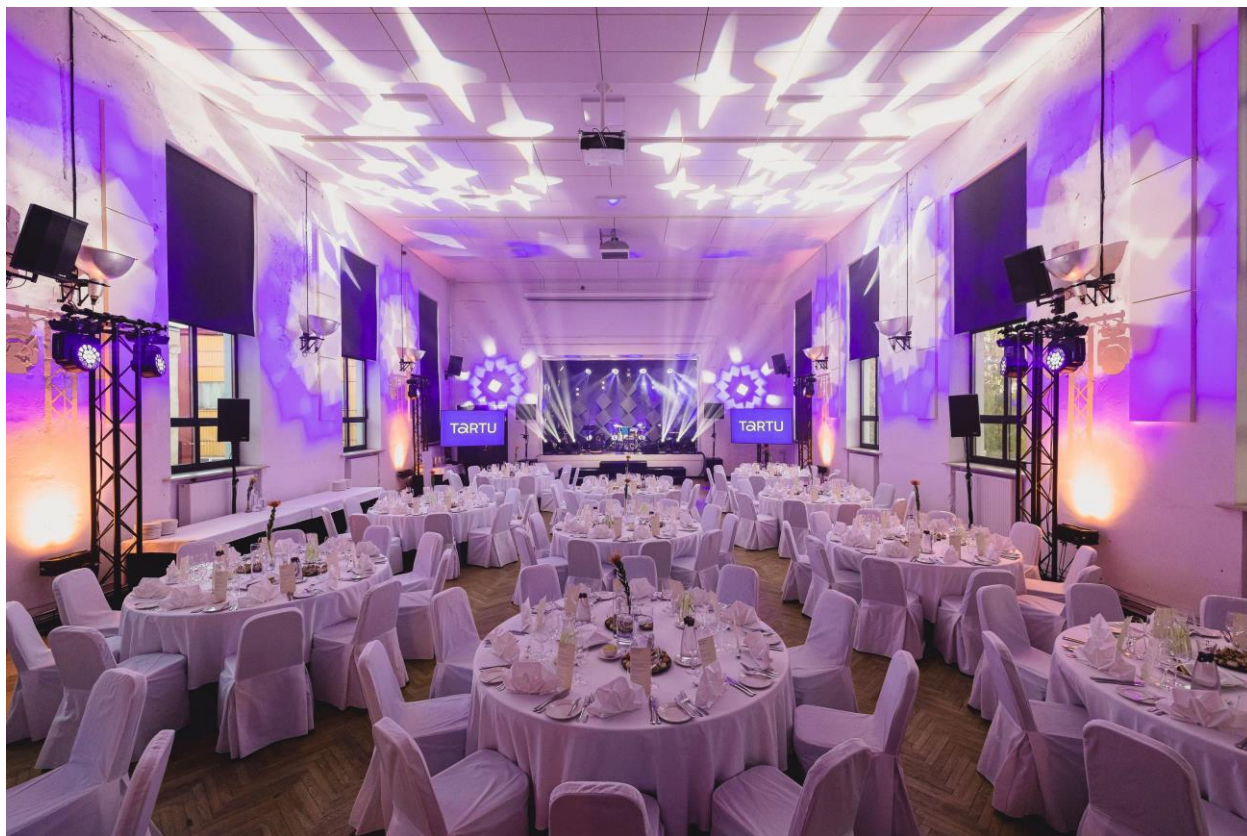
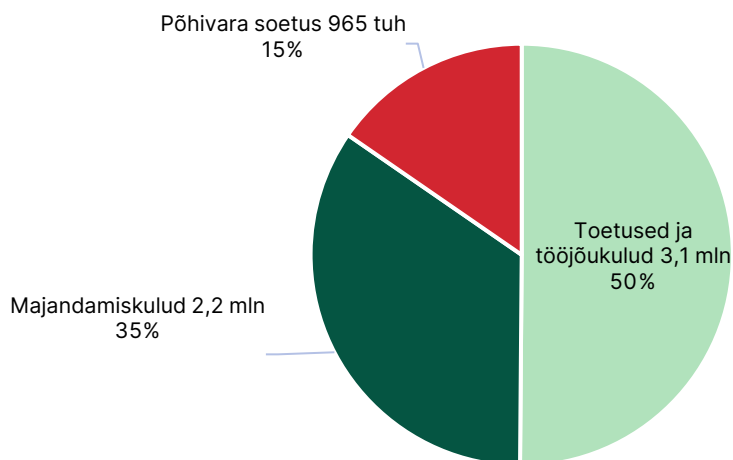

Foto 3. Tartu ettevõtlusgala 2022 (autor: Silver Gutmann)

2.3.9. Muu majandus (6 271 937 eurot)

Muu majanduse tegevusalal (04900) kajastuvad linna kasutuses olevate kinnistute, hoonete ja ruumide ning kinnisvarainvesteeringute majandamiskulud, monumentide hooldus, korteriühistute remondifondi tehtavad maksed, tähtpäevade ja aasta ringi toimuvate ürituste ajal linna dekoreerimise kulud jm.

Joonis 18. Muu majanduse 2023. aasta kulude jaotus

Muu majanduse kuludeks on kavandatud **6,3 miljonit** eurot, mis moodustab **14%** kõigist majandusvaldkonna kuludest. Põhitegevuskuludest 72% ehk **3,8 miljonit** planeeritakse linnamajanduse, ruumiloome, linnaplaneerimise ja maakorralduse ning linnavarade osakonna ülalpidamiskuludeks.

Linna kasutuses olevate kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskuludeks on kavandatud **1,4 miljonit** eurot, millest planeeritakse korrashoiu, linnale vajalike pindade rentimise, ühekordsete hooldustööde, monumentide hoolduse, haldushoonete säilitusremondi, kindlustuse ja muud kulud.

Kinnisvarainvesteeringute (linna väljaüritavad mitteiluruumid) majandamiskuludeks on kavandatud **843 tuhat** eurot, sh 194 tuhat eurot püsilepingutega ette nähtud hoolduskulud ja avalike WC-de hooldus, 127 tuhat eurot korteriühistutes olevate mitteiluruumide hoolduskulud, 117 tuhat eurot ühekordne välikoristus, 64 tuhat eurot mitteiluruumide remondikulud, 282 tuhat eurot mitteiluruumide ja tühjade pindade tarbimiskulud ja korrashoid ning 45 tuhat eurot valvekuludeks.

Foto 4. Vabariigi Presidendi tunnustatud Eesti Kaunis Kodu 2022 Tiksoja Puidugrupp AS Tähtvere külas (autor: Erge Jõgela)

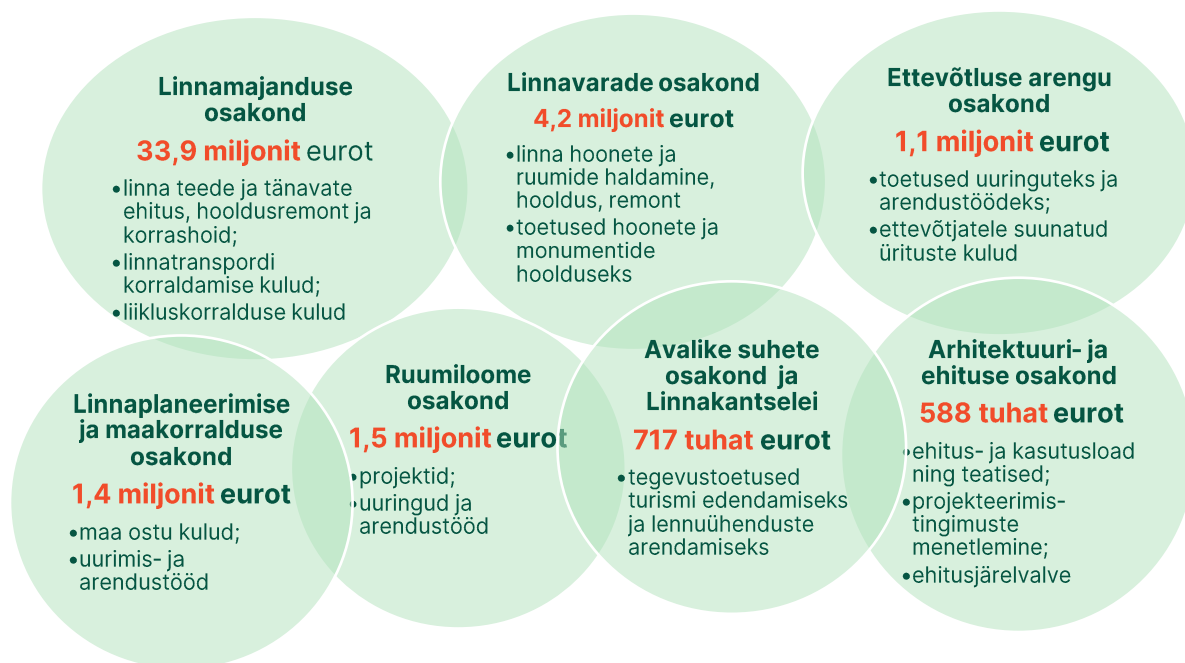
Mitmesuguste muude kulude all kavandatakse **46 tuhat** eurot, sh olulisemate kuludena on kavandatud linnakujunduseks tähtpäevadel ja pühadel 30 tuhat eurot, 11 tuhat eurot elektrigeneraatorite kütuse garantiivaru tagamiseks.

Investeermistegevuse kuludeks on kavandatud **965 tuhat** eurot, neist suurimad objektid:

- 250 tuhat eurot Raekoja platsil asuva purskkaevu „Suudlevad tudengid“ remont;
- 150 tuhat eurot elektriühenduste tagamine, generaatorite soetus linnale kuuluvates hoonetes ja ruumides;
- 120 tuhat eurot korteriühistutes olevate linna pindade remonttööd.

Tabel 37. Majandusvaldkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	35 513 368	40 526 779	43 333 485	6,9	2 806 706
PÕHITEGEVUSE KULUD	18 994 685	25 035 489	28 359 846	13,3	3 324 357
Linnakantselei	191 246	546 923	360 000	-34,2	-186 923
Avalike suhete osakond	345 625	352 000	356 500	1,3	4 500
Ruumiloome osakond	343 775	472 021	1 323 254	180,3	851 233
Arhitektuuri- ja ehituse osakond	574 362	653 145	587 802	-10,0	-65 343
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	1 056 312	873 883	892 669	2,1	18 786
Ettevõtluse osakond	1 147 452	1 193 191	1 031 640	-13,5	-161 551
Linnamajanduse osakond	12 740 900	17 477 405	20 613 492	17,9	3 136 087
Rahandusosakond	13 491	191 888	0	-100,0	-191 888
Linnavarade osakond	2 581 521	3 275 033	3 194 489	-2,5	-80 544
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	16 518 683	15 491 290	14 973 639	-3,3	-517 651
Linnakantselei	320 851	0	0	-	0
Ruumiloome osakond	16 068	97 679	163 000	66,9	65 321
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	176 042	585 000	500 000	-14,5	-85 000
Ettevõtluse osakond	82 410	96 869	75 000	-22,6	-21 869
Linnamajanduse osakond	15 157 796	12 100 451	13 278 139	9,7	1 177 688
Linnavarade osakond	765 515	2 611 291	957 500	-63,3	-1 653 791

Joonis 19. Majanduse valdkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.4. Keskkonnakaitse (11 145 171 eurot)

Keskkonnakaitse valdkonna (05) kulud on kavandatud linna elukeskkonna parandamiseks ning Euroopa rohelises kokkuleppes, EL elurikkuse strateegias, loodus- ja linnudirektiivis, looduse taastamise määruses, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis, „Eesmärk 55-s“, Pariisi kokkuleppes, Eesti keskkonnastrateegias, missioonis „Kliimaneutraalsed ja arukad linnad“, Tartu linna energia- ja kliimakavas, linna arengukavas jm olulistest kavades sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

Nendest dokumentidest järeldub, et keskkonnakaitse tegevustel on käesoleval kümnendil märgiline ja pretsedenditu tähtsus. Euroopa looduse seisund halveneb murettekitavalt, kusjuures üle 80% elupaikadest on halvas seisukorras. Üle poole maailma SKT-st sõltub loodusest ja selle pakutavatest teenustest. Heas seisundis ökosüsteemid on toidu, toiduga kindlustatuse ja puhta vee allikad ning süsiniku sidujad ning pakuvad kaitset kliimamuutustest tingitud looduskatastroofide eest.

Rahvusvahelise Kliimamuutuste Nõukogu paneeli 2022. aasta aruandes juhiti tähelepanu eelkõige sellele, et maailmal ja Euroopal on lühiajaline ning kiiresti kaduv võimalus tagada elujõuline tulevik, sest äärmuslike ilmastiku- ja kliimanähtuste kasvul on pöördumatu mõju, millega looduslikud ja inimeste loodud süsteemid ei suuda enam kohaneda. Kuna looduse taastamisest saadav kasu kaalub kaugelt üles taastamise kulud, on keskkonnateadlik käitumine hädavajalik. Tartu linna üks suurimaid väärtusi on puhas, elamisväärne, inimsõbralik ja looduslähedane elukeskkond. Inimtekkeline kliimamuutus on üks suurimaid ohte Tartu elukeskkonnale ja senisele elukorraldusele. Kliimamuutuste leevendamine ja inimtegevuse keskkonnamõju vähendamine on üks olulisemaid tegevusi Tartu väärtuste hoidmisel ja siinse elukorralduse säilitamisel.

Eelnevast tulenevalt on 2023. aasta keskkonnakaitse eesmärgid:

- luua keskkonnahoidlikum linnakeskkond;
- pidurdada kliimamuutusi, mh vähendades süsihappegaasi heitkogust;
- suurendada taastuenergia osakaalu;
- parandada energiatõhusust;
- väärtustada ja arendada haljasalaseid ja parke ning muuta parkide väljanägemine ja kasutus senisest mitmekesisemaks, rajades nendesse vaba aja veetmise ja puhkamise võimalusi;
- parandada linna ökosüsteeme või vähemalt peatada nende halvenemine;
- rakendada elurikkust⁸ soosivaid rohealade hoolduspraktikaid;
- luua ühendused rohealade vahel;
- renoveerida ja laiendada avalike mängu- ja spordiväljakute võrgustikku;
- toetada elanike ning asumiseltside energia- ja keskkonnavalgatusi, sh nutikaid energiasäästu võtteid, ringlusmajandust (nt jäätmed, taaskasutus) ja liikuvuslahendusi;
- suurendada tartlaste keskkonna- ja energiateadlikkust ning toetada loodushoidlikku käitumist soosivaid tegevusi.

Sarnased põhimõtted esinevad ka 2021.–2025. aasta koalitsioonilepingus:

- arvestame linnale kuuluvate haljasalade hooldamisel kliimamuutuste ja elurikkuse põhimõtetega;
- linn on jäätmete sorteerimisel ja taaskasutuse rakendamisel eestvedaja ning toetab eeskujuandvaid projekte;
- toetame elurikkust suurendavaid algatusi, teeme linna rohevõrgustiku analüüsi ja suurendame inimeste teadlikkust panustada linna rohevõrgustikku koduaedade kaudu.

Valdkonna kulude liigendamine põhineb Euroopa Komisjoni statistikaameti (Eurostat) keskkonna kohta majandusinformatsiooni kogumise Euroopa süsteemis (SERIEE) välja töötatud

---

⁸ Elurikkus – planeedi elu, sealhulgas geenide, liikide ja ökosüsteemide mitmekesisus.

keskkonnakaitse tegevuste klassifikatsioonil (CEPA). See hõlmab jäätmemajanduse, avalike alade (teed ja tänavad) puhastuse, heitveekäitluse, loodusliku mitmekesisuse ja maastiku kaitse (haljastus) ning muude keskkonnaalaste tegevustega seotud kulusid.

Keskkonnakaitse kulud **11,1 miljonit** eurot moodustavad linnaeelarve mahust **4%**. Mitmed keskkonnakaitsega seonduvad tegevused kajastuvad mõne muu valdkonna eelarves. Näiteks rattateede rajamine kajastub majandusvaldkonna eelarves ning hoonete energiatõhusaks rekonstrueerimine kajastub konkreetse hoone kasutusala seonduva valdkonna eelarves. Kulud on 1,6 miljonit eurot ehk 16% suuremad kui 2022. aasta eelarves.

Põhitegevuse kulud moodustavad valdkonna kogukuludest 85%. Suurim kasv on tänavate puhastuse majandamiskuludes seoses juurde ehitatud tänavate ja jalgrattateede hoolduse kulude kasvu ning hangete kallinemisega.

Investeermistegevuse eelarve on 2022. aastaga võrreldes suurenenud 30%. Enim investeeritakse mänguväljakutesse ja vaba aja veetmise võimalustesse. Suuremad investeeringud on ka parkide korrastamine ja kultuuripealinna tegevused parkides, Supilinna tiigi puhastamine ning ringmajanduskeskuse projekteerimine.

Tabel 38. Keskkonnakaitse valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	8 025 846	9 810 855	11 145 171	13,6	1 334 316
PÕHITEGEVUSE KULUD	7 478 845	8 456 553	9 625 171	13,8	1 168 618
Tööjõukulud	14 369	618	26 382	4168,9	25 764
Majandamiskulud	7 252 804	8 306 816	9 468 305	14,0	1 161 489
Antavad toetused	208 681	148 119	129 484	-12,6	-18 635
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>208 631</i>	<i>148 119</i>	<i>129 484</i>	-12,6	-18 635
<i>sotsiaaltoetused</i>	<i>50</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	-	0
Muud tegevuskulud	2 992	1 000	1 000	0,0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	547 001	1 354 302	1 520 000	12,2	165 698
Põhivara soetus	532 001	1 339 302	1 445 000	7,9	105 698
Antavad toetused põhivara soetuseks	15 000	15 000	75 000	400,0	60 000

Keskkonnakaitse valdkonna kulud jaotuvad kuue tegevusala vahel: jäätmekäitlus, tänavate puhastus, heitveekäitlus, haljastus, teadus ja arendustegevus ja muu keskkonnakaitse.

Tabel 39. Keskkonnakaitse valdkonna kulud tegevusalade kaupa

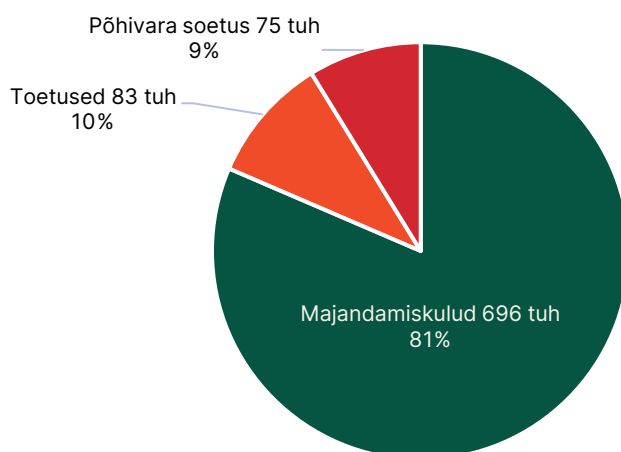
Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	8 025 846	9 810 855	11 145 171	13,6	1 334 316
PÕHITEGEVUSE KULUD	7 478 845	8 456 553	9 625 171	13,8	1 168 618
Jäätmekäitlus	745 394	638 000	779 670	22,2	141 670
Tänavate puhastus	5 107 849	5 909 119	6 594 884	11,6	685 765
Heitveekäitlus	134 560	134 560	151 300	12,4	16 740
Haljastus	1 387 800	1 632 536	1 860 520	14,0	227 984
Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitseks	0	0	82 280	-	82 280
Muu keskkonnakaitse	103 242	142 338	156 517	10,0	14 179
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	547 001	1 354 302	1 520 000	12,2	165 698

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Jäätmekäitlus	0	0	75 000	-	75 000
Heitveekäitlus	15 000	15 000	75 000	400,0	60 000
Haljastus	532 001	1 339 302	1 370 000	2,3	30 698

2.4.1. Jäätmekäitlus (854 670 eurot)

Jäätmekäitluse tegevusalal (05100) kajastatakse jäätmete kogumise, käitlemise ja kõrvaldamise süsteemide järelevalve ja toetamise, sealhulgas jäätmete ohutuks, transporditavaks ja ladustatavaks tavajäätmeks muutmise kulusid. Kliimakriisi süvenedes tuleb igas valdkonnas võtta meetmeid, et vähendada nii kasvuhoonegaaside heidet kui ka kohaneda kiire kliimamuutusega.

Jäätmevaldkond on üks koht, kus linnad saavad heidet kõvasti vähendada, parendada toimepidevust ning ühtlasi rahvatervist ja majandust edendada. Jäätmete vähendamine leevendab kliimakriisi ja aitab kliimamuutustega kohaneda. Eesmärk on vähendada jäätmeid mitmel moel, mh jäätmete sorteerimine, kompostimine ja korduskasutus. 2021.–2025. aasta koalitsioonilepingu kohaselt on linn jäätmete sorteerimisel ja taaskasutuse rakendamisel eestvedaja ning toetab eeskujuandvaid projekte.

Joonis 20. Jäätmekäitluse 2023. aasta kulude jaotus

Jäätmekäitluse tegevusalas on kaks suuremat tegevusala: jäätmekäitlus ja prügiveedu. Jäätmekäitluse (kitsamas tähenduses) eelarve on **702 tuhat** eurot (kasv 30% tuleneb põhiliselt ringmajanduskeskuse projekteerimisest ning jäätmejäätmete haldamise teenuse kallinemisest), moodustades **8%** keskkonnakaitse eelarve mahust.

Antavateks toetusteks kavandatakse 2023. aasta eelarves **83 tuhat** eurot on, millest:

- 20 tuhat eurot toetus korteriühistutele kortermajade jäätmemajade ja süvakogumismahutite rajamiseks. Summa eraldatakse korteriühistutele sihtotstarbelise toetusena vastavalt linnavolikogu 11.04.2013 kehtestatud määrusele nr 91 „Korteriühistule rattaparkla, jäätmemaja püstitamise või süvakogumismahuti paigaldamise toetuse andmise kord“;

- 20 tuhat eurot Tartu Majaomanike Ühingule Jaamamõisa 31 asuva korduskasutuskeskuse käigushoidmiseks ning ühe lao tühjaks kolimiseks ja realiseerimist mitte leidnud esemete utiliseerimiseks;
- 15 tuhat eurot MTÜ-le Paranduskelder. MTÜ Paranduskelder on tarbeesemete taaskasutusele, parandamisele ning jäätmete väärindamisele suunatud kogukondlik töökoda;
- 14 tuhat eurot MTÜ-le Eko-Tarest taaskasutuskeskuse (Lehola 7) käigushoidmiseks, elanike keskkonnateadlikkuse edendamiseks ja täikade korraldamiseks;
- 13 tuhat eurot Tartu Korteriühistute Liidule projekti „Hoolas ühistu 2021“ elluviimiseks;
- 2 tuhat eurot MTÜ Tähtvere Seltsile kevadiste ja sügiseste aiajäätmete kogumise organiseerimiseks.

Enamiku majandamiskuludeks kavandatud **543 tuhandest** eurot moodustavad rajatiste majandamiskulud. Rajatiste majandamiskuludena on kavandatud:

- 318 tuhat eurot jäätmejaamade Selli 17 ja Jaama 72C haldamine lepingute alusel;
- 100 tuhat eurot Aardlapalu prügi järelhoolduseks;
- 61 tuhat eurot pakendikonteinerite (u 110 avaliku kogumispunkti) tühjendamine ja ümbruse korrashoid;
- 14 tuhat eurot ohtlike jäätmete kogumine kütusetanklates, kogumisaktsioon endises Tähtvere vallas ja ohtlike jäätmete käitlemine;
- 1 tuhat eurot korraldatud olmejäätmeveo käigushoidmiseks.

Administreerimiskulud (**15 tuhat** eurot) on kavandatud elanikkonna informeerimiseks biojäätmete kogumise vajalikkusest ja jäätmete sorteerimistest. Ajalehtedes avaldatakse keskkonnamõju hindamise alased ning jäätmekonkursside teated.

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuluna on kavandatud **27 tuhat** eurot jäätmevaldajate registri ja jäätmejaama infosüsteemi Evald haldamiseks. Liitutakse jäätmevaldajate registri PrügiBingo mooduliga (liitumine 7 tuhat ja aastane hooldus 3 tuhat eurot). Kasutusele võetakse kohtkäitluse register (liitumine 8 tuhat ja hooldus 3 tuhat eurot). 6 tuhat eurot on plaanitud pakendikonteinerite ümbruse jälgimise kahe kaamera hooldamiseks.

Prügiveo eelarve on **153 tuhat** eurot, mis püsib 2022. aasta tasemel. Põhiline tegevus on linna parkides, tänavatel ja bussipeatustes paiknevate prügiurnide hooldamine ja tühjendamine ning puulehtede kogumine linna kõnniteedelt.

Foto 5. Jäätmekäitlus Autovabaduse puiesteel 2022. aasta suvel (autor: Ketlin Lääts)

2023. aasta eelarvesse kavandatakse investeeringuteks **75 tuhat** eurot Ringmajanduskeskuse rajamise projekteerimiseks.

2.4.2. Avalike alade puhastus (6 594 884 eurot)

Avalike alade puhastuse tegevusalal (05101) kajastatakse avalike alade (tänavad, kõnniteed, jalgrattateed, parklad ja muud teerajatised) aastaringse puhastuse ja hoolduse kulud. Kokku on tegevusalale kavandatud **6,6 miljonit** eurot, mis moodustab **58%** kogu keskkonnakaitse valdkonna kuludest.

Avalike alade puhastuse tegevusala grupid ning olulisemad puhastuse ja hooldamisega seonduvad mahunäitajad on järgnevad:

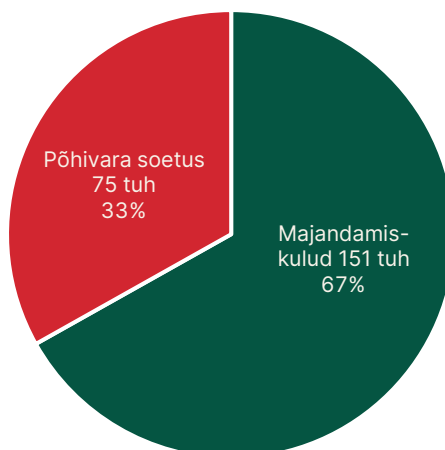
Tänavate ja teede aastaringne puhastus ja hooldus 6,4 miljonit eurot
<ul style="list-style-type: none">
•riigihankena aastateks 2021-2027 sõlmitud aastaringne linnatänavate ja bussipeatuste hooldus
Toetused 31 tuhat eurot
<ul style="list-style-type: none">
•talvise libedustõrje graniitkillustiku soetamiseks ja sügiseseks puulehtede kogumiseks linna tänavatelt
•20 tuhat Tartu Majaomanike Ühingule
•11 tuhat Tartu Korterühistute Liidule
Paviljonid ja pingid 30 tuhat eurot
<ul style="list-style-type: none">
•201 linna bussioote paviljoni hooldus ja remont
•314 pingi hooldus, remont ja osaline väljavahetamine
Jaamamõisa endiste põllumaade maa korrastamine 30 tuhat eurot
<ul style="list-style-type: none">
•infotelefoni 1789 ülalpidamiskulud,
•teeilmajaama ning teekaamerate infosüsteemide hooldus
•optilise haardeteguri mõõturi soetus
Tänavate pesu 20 tuhat eurot
<ul style="list-style-type: none">
•Rüütli ja Kүүni tn pesu
•Raekoja platsi kõnniteede pesu
Inventar 10 tuhat eurot
Infosüsteemid 30 tuhat eurot
<ul style="list-style-type: none">
•Bussiootepaviljonides amortiseerunud pinkide väljavahetamine

Joonis 21. Avalike alade puhastuse tegevusala kulude grupid

2.4.3. Heitveekäitlus (226 300 eurot)

Heitveekäitluse tegevusalal (05200) kajastatakse reoveesüsteemide käitamiseks ja heitvee käitlemiseks ning kollektorite, torustike, veejuhtmete ja pumpade süsteemide korrastamiseks ja ehitamiseks tehtavaid kulusid. 2021-2025. a koalitsioonilepingule toetudes on seatud eesmärk arendada sademevee ärajuhtimise süsteeme, eelistades võimaluse korral looduslikke lahendusi, et muutuva kliimaga paremini toime tulla.

Heitveekäitluse tegevusalale on kavandatud kokku **226 tuhat eurot**, mis moodustab valdkonna eelarvest **2%**. Põhitegevuse kulud on kavandatud 130 tuhat eurot AS-le Tartu Veevõrk linna tänavatelt ja platsidelt koguneva sademevee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks, 6 tuhat eurot kahe sademeveepumpla hooldamiseks ning 15 tuhat eurot sademeveesüsteemide kaardistamiseks.

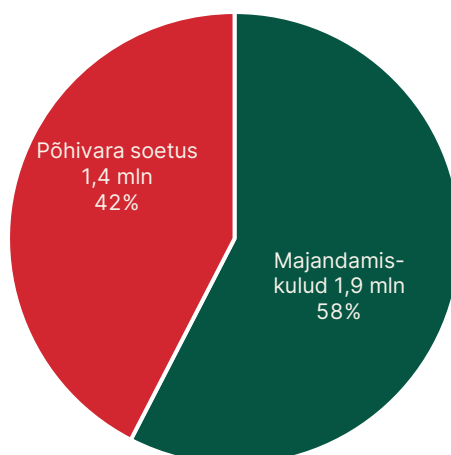

Joonis 22. Heitvee käitluse 2023. aasta kulude jaotus

Investeeringustegevuse eelarves on **60 tuhat** eurot toetus "Tartu linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava 2022 -2040" elluviimiseks ning **15 tuhat** eurot toetus uute hüdrantide rajamiseks. Toetus antakse AS-ile Tartu Veevärk.

2.4.4. Haljastus (3 230 520 eurot)

Haljastuse tegevusalal (05400) kajastatakse bioloogilise mitmekesisuse ja maastikukaitse tegevuste haldamise, järelevalve, inspekteerimise, käitamise ja toetamise; fauna ja flora liikide ning kasvukohtade kaitse (k.a loodusparkide ja kaitsealade kaitse korraldamise) kulusid. Linnas on püsihoiduse all 409 ha erineva hooldusklassiga haljastuid, parke ja puiesteid. Haljastuse tegevusala kuludeks on kavandatud 2023. aasta eelarvesse **3,2 miljonit** eurot, mis moodustab **29%** valdkonna eelarvest.

Joonis 23. Haljastuse 2023. aasta kulude jaotus

Haljastusel on oluline roll elukeskkonna kujundamisel ning EL-i elurikkuse strateegia moto „Toome looduse oma ellu tagasi“ täitmisel. Linnade rohealadest, alates parkidest ja aedadest kuni haljastatud katusteni, on inimestele palju kasu ning need pakuvad ka mitmesuguseid võimalusi

ettevõtjatele ja pelgupaika loodusele. Rohealad vähendavad õhu-, vee- ja mürasaastet, kaitsevad üleujutuste ja kuumalainete eest ning säilitavad seose inimeste ja looduse vahel. Euroopa tuleviku konverentsi lõpparuandes palusid kodanikud oma ettepanekutes eelkõige „luua, taastada, paremini hallata ja laiendada kaitsealasid elurikkuse kaitseks“ ning „kaitsta putukaid, eelkõige omamaiseid ja tolmeldavaid putukaid, sealhulgas invasiivsete võõrliikide eest kaitsmise ja kehtivate õigusaktide parema täitmise tagamise kaudu“.

Linnalooduse projektiga tehakse oluline samm nimetatud sihtide poole liikumisel. Eesmärk on suurendada linnas elurikkust, tuues niiviisi kasu nii loodusele, inimestele kui ka kliimale. Alustatakse elurikkuse strateegia / haljastamise kava koostamist. Projekti kestuse jooksul luuakse terviklik rohealade võrgustik (rohekoridorid), kus rakendatakse kohalike liikide elurikkust soosivaid hooldusrežiime. Haljastamise kava peaks hõlmama meetmeid, et luua linnades elurikkaid ja juurdepääsetavaid parke ja aedu, puisteid, niitusid ja hekke. Kavad peaksid samuti aitama parandada rohealade-vahelisi ühendusi, lõpetada pestitsiidide kasutamise ning piirata linnade haljasalade liigset niitmist ja muid elurikkust kahjustavaid tavasid.

Haljastuse põhitegevuse kuludeks on kavandatud **1,9 miljonit** eurot ehk **58%** kõigist haljastuse kuludest. Aastaringsed hooldustööd on muruplatside hooldus, koristamine, lehekoristus, kõnniteede puhastamine ja libedustõrje, pargiinventari korrastamine, mänguväljakute hooldus ja remonttööd, haljastutel kasvavate puude hooldus. Haljastute valdkonda kuulub lillekastide ja peenarde hooldus, supelrandade korrashoiu, rannavalve ja vetelpääste korraldamine, koerte jalutuskohtade hooldus.

Suuremad väljaminekud:

- 1,1 miljonit eurot haljastute aastaringne hooldus. Uue hanke 2023-2026 tulemused selguvad 2023. aasta alguses. Kesklinnas on arvestatud kahekordse hinnatõusuga, teistes piirkondades THI järgi 20%. 20 tuhat eurot on arvestatud lisaks ühekordseteks lepinguvälisteks hooldustöödeks;
- 245 tuhat eurot puude istutamine, hooldus ja langetamine. Prognoositav hanke tulemus ligi 20% kallim kui 2022. aastal;
- 125 tuhat eurot lepingujärgne supelrandade vetelpäästeteenuse ost;
- 160 tuhat eurot lillepeenardesse ja lillekastidesse ning amplitesse kahe vahetuse tarbeks lillede ostmise ja püsikute ja roosipeenarde hooldus.

Põhitegevuse kulude eelarve on eelmise aastaga võrreldes 14% suurem.

Haljastuse investeeringuteks on kavandatud **1,4 miljonit** eurot ehk 42% kõigist haljastuse kuludest. Olulisemad investeeringukulud on:

- 510 tuhat eurot mänguväljakud ja vaba aja veetmised võimalused;
- 350 tuhat eurot parkide, sh Toomemäe teed, trepid, inventar;
- 189 tuhat eurot Supilinna tiigi puhastamine;
- 100 tuhat eurot kaasava eelarve projekt „Palun istuge!“.

Foto 6. Kureeritud elurikkus (autor: Mana Kaasik)

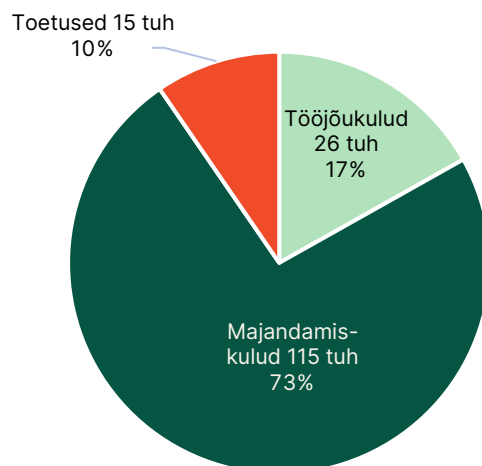
2.4.5. Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes (82 280 eurot)

Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes (05500) hõlmab keskkonnakaitsega seotud uuringuid ja arendustegevust.

Eelarve **82 tuhat** eurot moodustab valdkonna eelarvest **1%** ja hõlmab Tartu ringrenoveerimise projekti tegevusi. Projekti eesmärk on piloteerida lahendusi, mis tõendavad ehitusmaterjalide ringkasutuspotentsiaali. Kavas on nelja jalgratta-varjualuse soetamine (majandamiskulu).

2.4.6. Muu keskkonnakaitse (156 517 eurot)

Muu keskkonnakaitse valdkond (05600) hõlmab keskkonnakaitse propageerimiseks vajalike tegevuste haldamist, juhtimist reguleerimist, järelevalvet, käitamist ja toetamist. Arengukavast lähtudes on valdkonna eesmärk likvideerida jääkreostuskolded; seirata regulaarselt Tartu linnakeskkonda (müra, õhu ja joogivee kvaliteet jms) ja võtta seire tulemuste põhjal kasutusele parandusmeetmed.

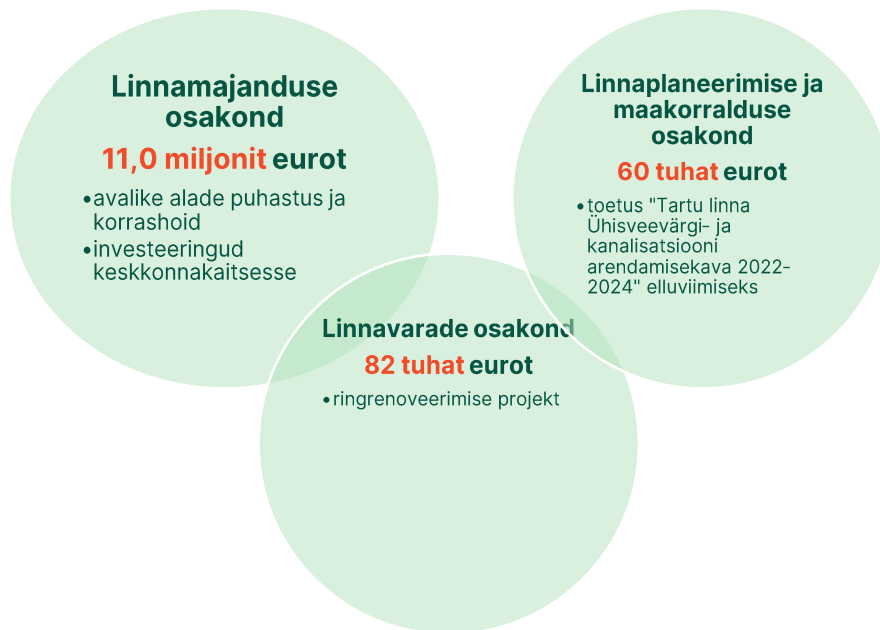

Joonis 24. Muu keskkonnakaitse 2023. aasta kulude jaotus

2023. aasta eelarvesse on kavandatud **157 tuhat** eurot, millest: 50 tuhat eurot paisjärvede niitmine, 47 tuhat eurot uuringud (välisõhu saasteainete mõõdistus, segaolmejäätmete sortimisuuring), 42 tuhat eurot projekt „TREASoURce“, 15 tuhat eurot väikeprojektide toetus eesmärgiga arendada linna ja mittetulundusühingute vahelist koostööd ja edendada elanikkonna keskkonnateadlikust, 3 tuhat eurot reostuste (nt õlireostus, olmejäätme-reostus) likvideerimiseks või reostuse olemasolu väljaselgitamiseks (nt pinnaseproovid, veeproovid vms).

Tabel 40. Keskkonnakaitse valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	8 025 846	9 810 855	11 145 171	13,6	1 334 316
PÕHITEGEVUSE KULUD	7 478 845	8 456 553	9 625 171	13,8	1 168 618
Linnamajanduse osakond	7 478 845	8 456 553	9 542 891	12,8	1 086 338
Linnavarade osakond	0	0	82 280	-	82 280
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	547 001	1 354 302	1 520 000	12,2	165 698
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	0	0	60 000	-	60 000
Linnamajanduse osakond	547 001	1 354 302	1 460 000	7,8	105 698

Joonis 25. Keskkonnakaitsese valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

2.5. Elamu- ja kommunaalmajandus (13 212 664 eurot)

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna (06) all kajastuvad tänavavalgustuse, elamumajanduse arendamise, muu elamu ja kommunaalmajanduse ning veevarustuse kulud. Säästva elamumajanduse ja energiatõhususe põhimõtete rakendamisel lähtutakse riiklikes arengudokumentides kohalikule omavalitsusele pandud ülesannetest.

Tuginedes Tartu linna 2018. – 2026. a arengukavale, on valdkonna eesmärgid:

- linna elamufondi parendamine ja vastavusse viimine tegelike vajadustega;
- energiatõhusa arenduse, ehituse, renoveerimise ja kinnisvara halduse edendamine ning linlaste energiakäitumise parendamine ja energiateadlikkuse suurendamine;
- koostöö arendamine Eesti Kinnisvara Korrahoiu Liidu, Eesti Korterühistute Liidu, Tartu Eluasemefondi, Tartu Regiooni Energiaagentuuri ja Tartu Korterühistute Liiduga;
- säästlike tänavavalgustuslahenduste laiendamine kõikidesse linna piirkondadesse.

Tabel 41. Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	6 398 233	9 361 331	13 212 664	41,1	3 851 333
PÕHITEGEVUSE KULUD	3 662 956	4 286 276	5 036 654	17,5	750 378
Tööjõukulud	508 313	585 562	622 563	6,3	37 001
Majandamiskulud	3 040 692	3 614 374	4 340 304	20,1	725 930
Antavad toetused	101 054	84 340	71 787	-14,9	-12 553
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>101 054</i>	<i>84 340</i>	<i>71 787</i>	-14,9	-12 553
Muud tegevuskulud	12 896	2 000	2 000	0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	2 735 277	5 075 055	8 176 010	61,1	3 100 955
Põhivara soetus	2 732 277	5 030 055	8 176 010	62,5	3 145 955
Antavad toetused põhivara soetuseks	3 000	0	0	-	0
Majandamiskulud	0	45 000	0	-100,0	-45 000

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludeks linna eelarvesse on kavandatud **13,2 miljonit** eurot, mis moodustavad **5%** Tartu linna 2023. aasta eelarvest. Valdkonna kulude 41% kasv tuleneb eelkõige investeerimistegevusest, mis kasvab võrreldes 2022. aasta eelarvega 61,1%. Valdkonna suurimad investeeringud 2023. aasta eelarves on vananenud tänavavalgustite asendamine LED valgustitega ja elamute rekonstrueerimine.

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkond jaguneb nelja tegevusala vahel: elamumajanduse arendamine, veevarustus, tänavavalgustus ning muu elamu- ja kommunaalmajandus.

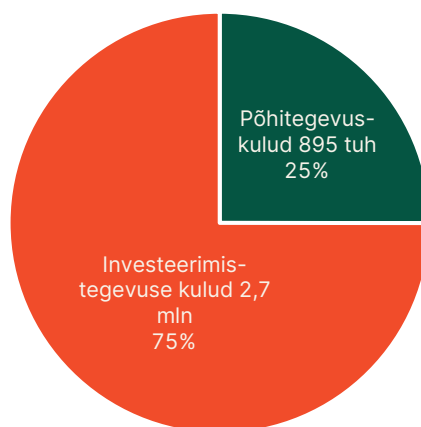
Tabel 42. Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	6 398 233	9 361 331	13 212 664	41,1	3 851 333
PÕHITEGEVUSE KULUD	3 662 956	4 286 276	5 036 654	17,5	750 378
Elamumajanduse arendamine	774 329	803 044	894 444	11,4	91 400
Veevarustus	73 013	63 300	52 247	-17,5	-11 053
Tänavavalgustus	1 710 591	2 070 113	2 629 987	27	559 874
Muu elamu- ja kommunaalmajandus	1 105 023	1 349 819	1 459 976	8,2	110 157
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	2 735 277	5 075 055	8 176 010	61,1	3 100 955
Elamumajanduse arendamine	357 064	1 216 900	2 681 000	120,3	1 464 100

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Tänavavalgustus	2 174 293	2 404 543	4 015 000	67	1 610 457
Muu elamu- ja kommunaalmajandus	203 921	1 453 612	1 480 010	1,8	26 398

2.5.1. Elamumajanduse arendamine (3 575 444 eurot)

Elamumajanduse arendamise tegevusala (06100) hõlmab teenuseid elamumajanduse valdkonnas, elamumajanduse soodustamist, monitooringut ja hindamist, samuti elamufondi arendamist ja hooldamist, sh erivajadustega inimestele eluasemevajaduste lahendamist. Elamumajanduse arendamise kulud **3,6 miljonit** eurot moodustavad **27,1%** kõigist elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest.

Joonis 26. Elamumajanduse arendamise 2023. aasta kulude jaotus

Elamumajanduse arendamisega Tartu linnas tegeleb linnavarade osakonna eluruumide teenistus, kes haldab linnale kuuluvat elamufondi, korraldab hooldust ja remonti ning eluruumide üürile andmist. Linnale kuulub 13 tervikelamut, 596 eluruumi (225 korterit asuvad 117-s KÜ majas). 62% lepingutest on sotsiaaleluruumi, 15% eluruumi ja 9% eluruumi tasuta kasutamise lepingud. Samuti vahendab teenistus eluruumide kommunaalteenuseid, nõudeid eluruumide üürnikele ja tasumist kommunaalteenuste müüjatele.

Elamumajanduse arendamise tegevusala põhitegevuskuludeks on planeeritud **895 tuhat** eurot.

2023. aasta eelarvesse on kavandatud linnavarade osakonna koostööpartneritele toetuseid **9 tuhat** eurot, millest:

- 3500 eurot Tartu Korterühistute Liidule;
- 1500 eurot Eesti Korterühistute Liidule;
- 3500 eurot Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liidule.

Eesti elamufond vananeb ning on halvas seisukorras, seetõttu suureneb abivajadus inimeste hulgas, kes ise ei suuda elamuid korrastada ning elukeskkonnas olevaid riske, sh tuleohutusega kaasnevaid, vähendada. Nende probleemide lahendamiseks viiakse koostöös Päästeametiga läbi projekti „Kodud tuleohutuks“. Alates 2019. aastast on projekti raames abi saanud 40 kodu. 2023. aasta eelarvesse on kavandatud nendeks tegevusteks **40 tuhat** eurot, millest moodustab

välisabi 10 tuhat eurot. Projekti läbiviimiseks on eelarvesse kavandatud ka tööjõukuludeks **3 tuhat** eurot.

Foto 7. Annelinn (autor: Tiit Grihin)

Tühjade ja välja üüritud eluruumide kommunaalteenusteks ning hoolduskuludeks on 2023. aastal kavandatud **843 tuhat** eurot, millest teenuste vahendamiseks laekub linna eelarvesse 573 tuhat eurot ning eluruumide üüri- ja müügitulust 500 tuhat eurot.

Investeeringustegevuse kuludeks on 2023. aasta eelarvesse kavandatud põhivara soetuseks **2,7 mln** eurot, millest planeeritakse:

- 1,8 miljonit eurot Kalda tee 40 rekonstrueerimiseks (1,3 miljonit linna osalus, 531 tuhat välisraha);
- 400 tuhat eurot linnale kuuluvate korterite ja elamute remondiks;
- 450 tuhat eurot Annemõisa 12 rekonstrueerimiseks rehabilitatsiooni-keskuseks.

2.5.2. Veevarustus (52 247 eurot)

Veevarustuse tegevusala (06300) alla kuuluvad veevarustusteenused, tulevikuvajaduste hindamine ja kättesaadavuse kindlaksmääramine vastavalt hinnangutele, joogiveega varustamise järelevalve ja korraldamine, k.a vee puhtuse, hinna ja koguse kontroll.

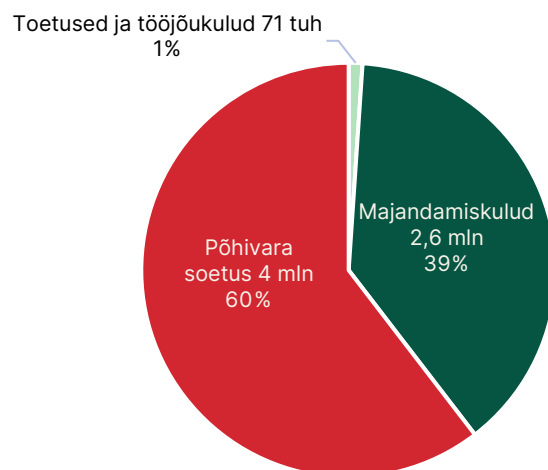
Tartu linna eelarvesse on kavandatud hajaasustuse programmi elluviimiseks veevarustusega seonduvaid põhitegevuse kulusid **52 tuhat** eurot, mis moodustavad elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest **0,4%**. Projekti toetab 17 tuhande euroga Riigi Tugiteenuste Keskuse. Hajaasustuse programm aitab inimestel:

- tagada majapidamises joogivee kättesaadavuse;
- rajada elamu heitvee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi;
- rajada aasta läbi ligipääsetava juurdepääsutee;

- rajada leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi (tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).

2.5.3. Tänavavalgustus (6 644 987 eurot)

Tänavavalgustuse tegevusala (06400) hõlmab tänavavalgustusteenuseid linna tänavatel ja haljastutel, standardite arendamist ja korraldamist, tänavavalgustuse ülesseadmist, käitamist, hooldamist, parandamist jne.

Joonis 27. Tänavavalgustuse 2023. aasta kulude jaotus

Lähtuvalt Tartu linna arengukavast on eesmärk suurendada Tartu tänavavalgustuse energiaefektiivsust ja vähendada tänavavalgustuses tarbitava elektrienergia tootmisest tulenevat negatiivset keskkonnamõju. Siht on minna üle LED-valgustusele ja korrastada kogu taristu (kulude kokkuhoid, kuid valgustuse töö-kindluse suurendamine ja just nende kohtade valgustamine, mida on vaja valgustada, ka valgustugevuse diferentseerimine olukorra ohtlikkuse põhjal – ülekaigukohad, ristmikud).

Tänavavalgustuse 2023. aasta eelarvesse on kavandatud **6,6 miljonit** eurot, mis moodustab **50,3%** elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest.

Tänavavalgustuse tegevusala põhitegevuskuludeks on planeeritud **2,6 miljonit** eurot, millest toetusi kokku **11 tuhat** eurot valgusfestivali toetuseks ja LUCI aasta liikmemaksuks.

Suurim kulu põhitegevuse eelarves, **1,7 miljonit** eurot, on linna valgustite, bussitabloode, parkimisautomaatide ja jalgrattaparklate elektrikulu. Lisaks on planeeritud 460 tuhat eurot tänavavalgustuse hooldustöödeks ja 250 tuhat eurot tänavavalgustuse hooldusremondiks, jätkub jõulukaunistuste uuendamine, tehakse telemeetria arendustöid, koostatakse tänavavalgustuse arenguplaan, viiakse läbi välisvalgustuse pilootprojekt.

30 tuhat eurot on tänavavalgustuse eelarves projekti Microgrids (Microgrids with energy storage for reducing energy supply requirements – Microgrids) kulused, millest toetus 25 tuhat eurot ja omaosalus 5 tuhat eurot. Projekti eesmärk on leida lahendus elektrienergia varustuskindluse parandamiseks ja süsinikumahukuse vähendamiseks.

48 tuhat eurot on planeeritud projektitoetust projektile ENLIGHTENme (Innovative policies for improving citizens health and wellbeing addressing indoor and outdoor lighting). Projekti eesmärk

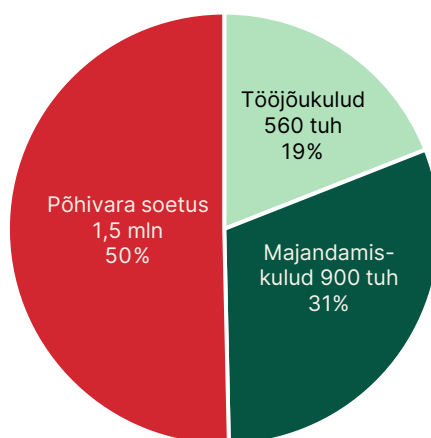
on koguda tõendeid välis- ja sisevalgustuse mõju kohta inimeste tervisele ja heaolule ning vähendada valgustuse negatiivset mõju inimeste tervisele ja heaolule Euroopa linnades.

Tänavavalgustuse eelarvesse on kavandatud investeeringuid **4 miljonit** eurot:

- 2,8 miljonit eurot vananenud Na tänavavalgustite asendamiseks LED valgustitega;
- 700 tuhat eurot Toomemäe valgustuse renoveerimiseks;
- 200 tuhat eurot kaablite ja mastide asendamiseks;
- 60 tuhat eurot pimedate tänavalõikude valgustamiseks;
- 60 tuhat eurot tänavavalgustusliinide rekonstrueerimiseks;
- 55 tuhat eurot tänavavalgustuse rekonstrueerimiseks Ränilinnas, Veerikul, Jaamamõisas ja Ülejõe linnaosas;
- 50 tuhat eurot tänavavalgustuskilpide ja telemeetriasüsteemide välja vahetamiseks ja uute loomiseks;
- 45 tuhat eurot Tiigi tn valgustuseks;
- 30 tuhat eurot projekteerimistöödeks;
- 15 tuhat eurot ülekäiguradade valgustamiseks.

2.5.4. Muu elamu- ja kommunaalmajandus (2 939 986 eurot)

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusala (06605) hõlmab muude selle valdkonna tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist. Selles kulude grupis kajastuvad linna asutuste Anne

Saun ning Tartu Kalmistud kulud, samuti kodutute loomadega ning omasteta surnute matmisega seonduvad kulud. Muu elamu- ja kommunaalmajanduse 2023. aasta eelarvesse on kavandatud **2,9 miljonit** eurot, mis moodustab **22%** elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest.

Joonis 28. Muu elamu- ja kommunaalmajanduse 2023. aasta kulude jaotus

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusalal kajastuvad linna asutuste Tartu Kalmistud ja Anne Sauna kulud, samuti hulkuvate loomadega seotud kulud ning vesikute ja WC-de hoolduskulud.

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusala põhitegevuskuludeks on 2023. aasta eelarvesse planeeritud **1,5 miljonit** eurot.

Tartu Kalmistute põhitegevuskulud on **721 tuhat** eurot. Tartu Kalmistud teenindavad kalmistu kliente matuste vormistamise, matmisregistri pidamise, hauaplatside kasutusõiguste vormistamise, nõustamise jt teenuste valdkonnas. Kalmistute majanduskuludest suurema osatähtsusega on territooriumite korrashoid.

Asutuse hallata on kokku seitsme kalmistu matmisalad kogupindalaga 56,2 ha. Kalmistute haldamiseks on asutuse koosseisus 26,5 töökohta, millest 1,5 töökohta on hooajalised.

Majanduskuludes on suurema muutusena võrreldes eelmise aastaga planeeritud elektrihinna kallinemine ca 55 %. Remondikuludes on kavandatud **48 tuhat** eurot vanausuliste-, Uus-Petri- ja Raadi kalmistu amortiseerunud piirdeaedade remondiks.

Anne Sauna põhitegevuskulud on **339 tuhat** eurot. Anne Saun pakub saunateenuseid ja rendib Anne tn 44 hoones olevaid äripindu. Anne Sauna koosseisus on 13 töölepingulist ametikohta. 2022. aasta septembris liitus saun kaugküttega, mis võimaldab 2023. aasta eelarves vahendeid kavandada 11,5% vähem kui eelmisel aastal.

Hulkuvate loomadega seotud põhitegevuskulud on **356 tuhat** eurot. Hulkuvate loomade varjupaik tegeleb hulkuvate loomadega seotud töödega: loomade püüdmise, omanike otsimise, avalikust ruumist leitud loomade ja lindude utiliseerimise, linnale kuuluvate hoonete ja territooriumi hoolduse, halduse ja valvega. Loomade varjupaik on sõlminud lepingu MTÜ-ga Assisi Franciscuse Selts, ka on koostöölepingud teenuse kasutamiseks 14 lähema vallaga. Tartu linna eelarvest on kavandatud 12 inimese töötasu, remondikulud, söidukite ja töövahendite hooldus ja soetamine, jäätmekäitlus, territooriumi hooldus, hoonete kommunaal- ja kontorikulud.

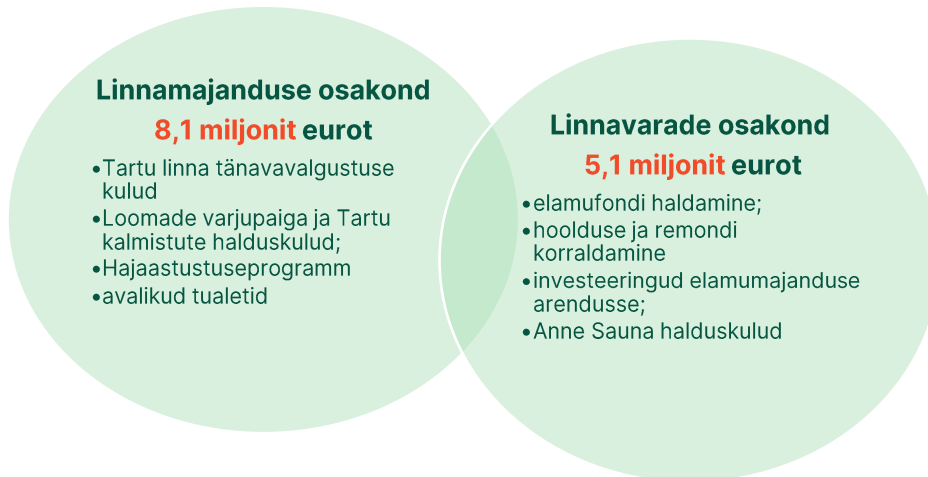
Konteinertualettide rendiks, linna avalike WC-de ja vesikute hoolduseks ning veekuluks on eelarvesse kavandatud **44 tuhat** eurot. Tartus on kasutusel üks avalik veevõtupunkt, mis töötab aasta läbi ja neli vesikut, mis töötavad suvisel ajal. Konteinertualette renditakse jalgrattateede äärde, supluskohtade juurde, veoki parklatesse, mänguväljakutele. Lisaks rendikuludele on arvestatud ka Lossi 2 ja Vabaduse pst 8 tualeti hooldamiskuludega.

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse eelarves kavandatakse **1,5 miljonit** eurot investeringuid:

- 800 tuhat eurot loomade varjupaiga taristu renoveerimiseks;
- 400 tuhat eurot Anne Sauna naiste riietusruumi rekonstrueerimiseks;
- 190 tuhat eurot Puiestee kalmistu majandushoone projekteerimiseks ja ehituseks;
- 63 tuhat eurot Raadi kalmistu liivakuuri lammutamiseks ja ehituseks;
- 27 tuhat eurot Pauluse kalmistu avaliku WC ja tööliste ruumide renoveerimiseks.

Tabel 43. Elamu- ja kommunaalvaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	6 398 233	9 361 331	13 212 664	41,1	3 851 333
PÕHITEGEVUSE KULUD	3 662 956	4 286 276	5 036 654	17,5	750 378
Linnamajanduse osakond	2 615 879	3 130 525	3 802 859	21,5	672 334
Rahandusosakond	403	0	0	-	0
Linnavarade osakond	1 046 674	1 155 751	1 233 795	6,8	78 044
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	2 735 277	5 075 055	8 176 010	61,1	3 100 955
Linnamajanduse osakond	2 364 414	2 513 343	4 295 010	70,9	1 781 667
Linnavarade osakond	370 864	2 561 712	3 881 000	51,5	1 319 288

Joonis 29. Elamu- ja kommunaalmajanduse kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.6. Tervishoid (907 476 eurot)

Tervishoiu valdkonnas (07) kajastatakse kulud teenustele, mis hõlmavad meditsiinitooteid ja vahendeid, ambulatoorseid teenuseid, haiglateenuseid ja avalikke tervishoiuteenuseid. Lähtudes linna arengukava „Hooliv linn“ eesmärkidest pannakse tervishoiu valdkonnas ka suurt rõhku vanemaealistele, kuna riiklikul tasandil vanemaealiste terviseedenduse programmid puuduvad. Eelarvesse kulude planeerimisel on juhitud ka koalitsioonilepingus 2021–2025 sõnastatud lubadustest laiendada eakate kukkumisennetus programmi, toetada heaolumeistrite tegevust ning korraldada mitmesuguseid eakate üritusi.

Tervishoiu valdkonna kuludeks on kavandatud **907 tuhat** eurot, mis moodustab **0,3%** linna eelarvest. Valdkonna eelarve on eelmise aastaga võrreldes üheksa tuhande euro võrra väiksem. Suurim osa 2023. aasta eelarvest on kavandatud majandamiskuludeks (62%), kuid olulise osatähtsusega on ka tööjõukulud (25%) ning antavad toetused (13%). Tööjõukulude kasvu 363% põhjustavad 2023. aasta eelarve kavandatud tegevusalade muutused. Kui varem kajastati tervishoiu valdkonna töötajate tööjõukulud üldvalitsemise valdkonnas, siis 2023. aastal muudetakse kulude kajastamise korda ning tervishoiuteenistuse tööjõukulud kajastuvad tervishoiu valdkonnas.

Tabel 44. Tervishoiu valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa.

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	912 241	898 490	907 476	1	8 986
PÕHITEGEVUSE KULUD	912 241	898 490	907 476	1	8 986
Tööjõukulud	120 944	48 000	222 376	363,3	174 376
Majandamiskulud	687 532	707 150	563 100	-20,4	-144 050
Antavad toetused	103 765	143 340	122 000	-14,9	-21 340

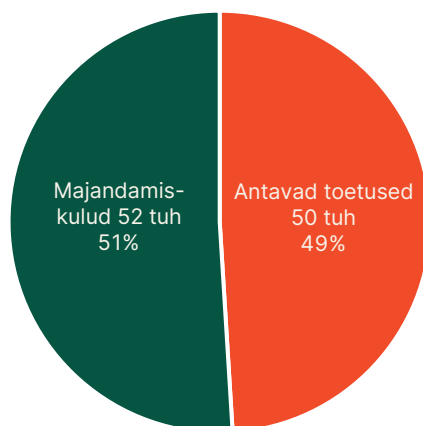
Tervishoiu valdkonna kulud jagunevad nelja tegevusala vahel. Nendest suurim osatähtsust eelarvest on hooldusravi (44%) ning muu tervishoiu (25%) tegevusaladel. Üldmeditsiiniteenuste kulud moodustavad 11% ning avalikud tervishoiuteenused 20% valdkonna eelarvest.

Tabel 45. Tervishoiu valdkonna kulud tegevusalade kaupa.

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	912 241	898 490	907 476	1	8 986
PÕHITEGEVUSE KULUD	912 241	898 490	907 476	1	8 986
Üldmeditsiiniteenused	101 240	106 000	102 000	-3,8	-4 000
Hooldus- ja taastusravihaiglate teenused	346 204	401 000	395 000	-1,5	-6 000
Avalikud tervishoiuteenused	371 474	301 490	183 700	-39,1	-117 790
Muu tervishoid, sh tervishoiu haldamine	93 323	90 000	226 776	152	136 6

2.6.1. Üldmeditsiiniteenused (102 000 eurot)

Üldmeditsiini tegevusala (07210) alla kuuluvad üldmeditsiininõuandlate ja praktiseerivate üldarstide pakutavad teenused. Tegevusala 2023. aasta eelarveks on kavandatud **102 tuhat** eurot, millest **52 tuhat** eurot majandamiskuludeks ning **50 tuhat** eurot antavateks toetusteks.

Joonis 30. Üldmeditsiiniteenuste 2023. aasta kulude jaotus

Linna arengukava eesmärkidest keskendub tegevusala esmatasandi tervishoiuteenuste toetamisele ja koostöö arendamisele tervisekeskustega, laste ja noorte terviseteenuste toetamisele ning ravikindlustuseta tartlastele vajaliku arstiabi kättesaadavuse toetamisele.

Linna eelarvest on siia kavandatud kuludeks:

- 50 tuhat eurot toetus koduõendusteenusele;
- 35 tuhat eurot Tartu linna elanikeks registreeritud kuni 19-aastaste laste ja noorte vältimatu abi visiiditasu hüvitamine;
- 11 tuhat eurot noorsportlaste spordimeditsiinilise terviseuuringu kulude hüvitamine;
- 6 tuhat eurot ravikindlustuseta linnaelanikele ambulatoorse arstiabi osutamisega seotud kulude hüvitamine.

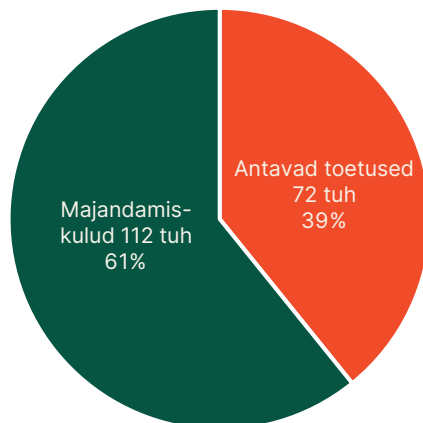
2.6.2. Hooldusravi (395 000 eurot)

Hooldusravi tegevusala (07340) eelarveks on kavandatud **395 tuhat eurot**, mis sisaldab kulusid hooldus- ja taastusravihaiglate teenustele, haldamisele ja toetamisele. Eelarvesse on kavandatud kulud majandamiskuludeks. Linna arengukava eesmärkidest tegeleb tegevusala iseseisva statsionaarse õendusabi, hospiitsteenususe ja integreeritud hoolduspõetusteenuse arendamise ning kättesaadavusega ja selle mahu suurendamise ning kvaliteedi parandamisega.

2023. aastal on planeeritud vahenditega 350 tuhat eurot statsionaarse õendusabi korraldamiseks tartlastele hooldusasutustes üle Eesti ning 45 tuhat eurot integreeritud hoolduspõetusteenuse kuludeks Tartu Ülikooli Kliinikumis ja Otepää Taastusravikeskuses.

2.6.3. Avalikud tervishoiuteenused (183 700 eurot)

Avalike tervishoiuteenuste tegevusalal (07400) kajastatakse avalike tervishoiuteenuste kulud, mis ei ole seotud haiglate, kliinikute ega praktiseerivate arstidega.

Joonis 31. Avalike tervishoiuteenuste 2023. aasta kulude jaotus

Linna arengukava eesmärkidest keskendub see tegevusala eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust vähendavate teenuste arendamisele, esmatasandi tervishoiuteenuste toetamisele ja koostöö arendamisele tervisekeskustega, tervist edendavate tegevuste toetamisele ja võrgustike arendamisele ning liikumiskultuuri ja tervislikku käitumist soodustavate tegevuste toetamisele.

Tegevusala eelarveks on kavandatud **184 tuhat** eurot, mis valdkonna kuludest moodustab **20%**. Antavateks toetusteks planeeritakse 2023. aasta eelarves **72 tuhat** eurot, millest 52 tuhat eurot eakate kukkumisennetusprogrammile, 10 tuhat eurot tervist edendavate tegevuste toetamiseks ning 10 tuhat eurot muudele tervishoiu projektidele.

Majandamiskuludeks on linna eelarvesse kavandatud **112 tuhat** eurot, millest 6 tuhat eurot elustamisaparaatide rentimiseks, 7 tuhat eurot esmatasandi tervishoiutöötajate koolituskuludeks, 20 tuhat eurot vaimset tervist edendavate tegevuste kuludeks, 22 tuhat eurot tervishoiuürituste korraldamiskuludeks ning 57 tuhat eurot põhikoolide esmaabikoolitusteks.

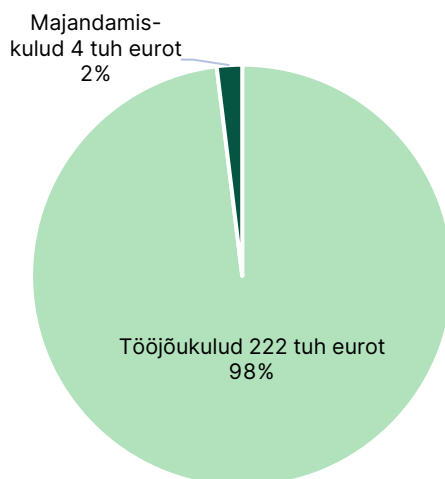

Foto 8. Eakate kõnniring botaanika aias botaanika aia kassiga (autor: Egert Erm)

2.6.4. Muu tervishoid (226 776 eurot)

Muu tervishoiu tegevusala (07600) hõlmab tervishoiu tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist. Siia alla kuuluvad tervishoiuteenused, mis ei ole klassifitseeritavad eespool. Tegevusala eelarves kajastatakse sotsiaal- ja tervishoiuosakonna tervishoiuteenistuse ülalpidamiskuludeks **227 tuhat** eurot, mis eelmistel aastatel olid kajastatud tegevusaladel 01112 ja 10201.

Linna arengukava eesmärkidest keskendub see tegevusala tervishoiu valdkonna arengu toetamisele ja tervist väärustava eluhoiaku kujundamisele.

Joonis 32. Muu tervishoiu 2023. aasta kulude jaotus

Tegevusala eelarves kavandatakse **222 tuhat** eurot tööjõukuludeks kaheksale teenistuskohale ning **4 tuhat** eurot majandamiskuludeks heaolumeistrite sõiduauto ülalpidamiskuludeks ning inventarikuluks.

Tabel 46. Tervishoiu valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	912 241	898 490	907 476	1,0	8 986
PÕHITEGEVUSE KULUD	912 241	898 490	907 476	1,0	8 986
Avalike suhete osakond	38 036	0	0	-	0
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	684 333	858 110	907 476	5,8	49 366
Linnamajanduse osakond	42 714	0	0	-	0
Linnavarade osakond	147 158	40 380	0	-100	-40 380

Tervishoiu valdkonna kulusid organiseeritakse 2023. aastal tervikuna sotsiaal- ja tervishoiuosakonna kaudu. Ka eelmistel aastatel oli sellel osakonnal valdkonna kulude organiseerimisel kandev roll.

2.7. Vaba aeg, kultuur ja religioon (19 498 458 eurot)

Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna (08) ülesanded on riikliku ja piirkondliku kultuuri-, spordi- ja noorsoopoliitika elluviimine Tartu linnas ning selle kavandamises osalemine. Tartu kultuurivaldkonna ühised väärtused on sünergia, loovus, nüüdisaegsus, kaasamine ja ligipääsetavus ning kulude kavandamisel on tuginetud Tartu linna 2018 – 2026 arengukavast tulenevatele eesmärkidele, sealhulgas:

- hariduse, teaduse ja kultuuri mitmekesisuse ning erinevate kihistute kajastamine linnakeskkonnas;
- rahvusvahelise kõlapinnaga sündmuste ja protsesside soodustamine;
- kultuurielu arendamine koostöös haridus- ja mäluasutustega;
- huvikoolide, raamatukogu ja mäluasutuste spetsialistide palgataseme võrdsustamine sarnaste ametikohtadega riigisektoris ning ühtlustamine linnavalitsuse institutsioonide vahel;
- liikumise ja tervislike eluviiside harrastamise soosimine.

Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud **19,5 miljonit** eurot moodustavad **7%** Tartu linna 2023. aasta eelarvest.

Tabel 47. Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	16 760 303	19 729 393	19 498 458	-1,2	-230 935
PÕHITEGEVUSE KULUD	13 305 954	15 083 603	16 356 458	8,4	1 272 855
Tööjõukulud	4 271 677	4 796 566	5 640 909	17,6	844 343
Majandamiskulud	3 372 012	4 078 533	4 031 472	-1,2	-47 061
Antavad toetused	5 647 599	6 208 414	6 683 987	7,7	475 573
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>5 591 849</i>	<i>6 157 789</i>	<i>6 627 737</i>	7,6	469 948
<i>sotsiaaltoetused</i>	<i>55 750</i>	<i>50 625</i>	<i>56 250</i>	11,1	5 625
Muud tegevuskulud	14 666	90	90	0,0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 454 349	4 645 790	3 142 000	-32,4	-1 503 790
Põhivara soetus	2 734 256	4 009 843	2 620 000	-34,7	-1 389 843
Antavad toetused põhivara soetuseks	570 903	635 947	522 000	-17,9	-113 947
Tööjõukulud	44 092	0	0	-	0
Majandamiskulud	105 098	0	0	-	0

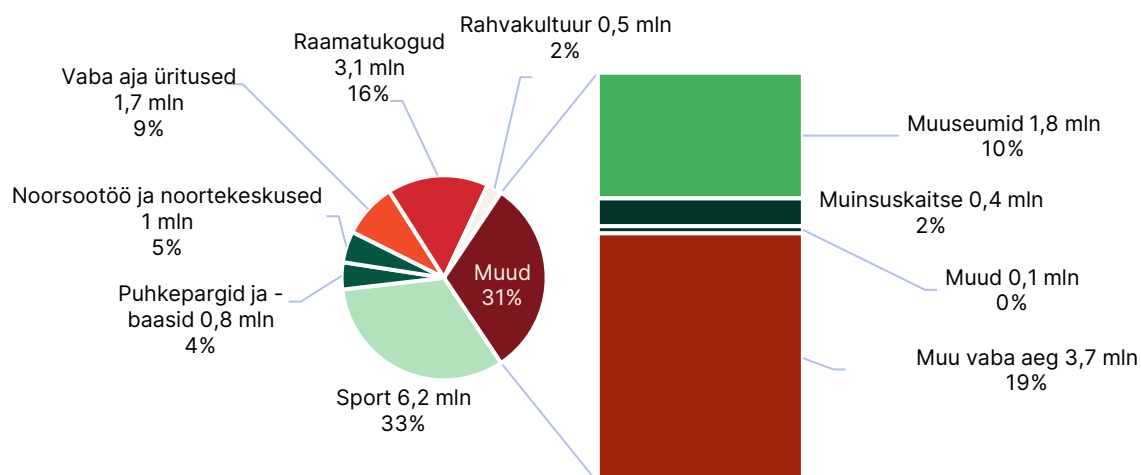
Kultuuri ja vaba aja valdkonna eelarvest 84% moodustavad põhitegevuskulud (+8,4%) ning 16% (-32,4%) investeerimistegevuse kulud. Põhitegevuse kulude suurim kasv on kavandatud antavateks toetusteks ning tööjõukuludeks.

Antavad toetused suurenevad eelarveperioodil 368 tuhat eurot, mille kasvu põhjustab kultuuripealinna Tartu 2024 tegevuskuludeks antava toetuse suurenemine 500 tuhat (eelarves 2 miljonit eurot). Tööjõukulude kasv (17,6%) on kavandatud kultuuritöötajate töötasude järele aitamiseks riiklike kultuuritöötajate palgatasemele. 2023. aastal on planeeritud kasv 10,9-16,6%.

Tabel 48. Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	16 760 303	19 729 393	19 498 458	-1,2	-230 935
PÕHITEGEVUSE KULUD	13 305 954	15 083 603	16 356 458	8,4	1 272 855
Sport	3 806 249	4 204 792	5 413 722	28,8	1 208 930
Puhkepargid ja -baasid	240 800	262 500	295 000	12,4	32 500
Noorsootöö ja noortekeskused	838 955	983 942	886 128	-9,9	-97 814
Vaba aja üritused	2 477 232	2 320 596	1 631 805	-29,7	-688 791
Raamatukogud	2 171 728	2 544 196	2 877 130	13,1	332 934
Rahvakultuur	394 681	474 360	493 058	3,9	18 698
Muuseumid	1 248 923	1 504 135	1 592 606	5,9	88 471
Muinsuskaitse	186 781	150 289	180 004	19,8	29 715
Botaanikaaed	15 000	25 000	25 000	0,0	0
Arhitektuur	139	0	0	-	0
Kirjandus	0	20 000	0	-100,0	-20 000
Teatrid	87 200	81 000	81 000	0,0	0
Muusika	22 500	10 000	0	-100,0	-10 000
Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	6 600	3 300	0	-100,0	-3 300
Muu vaba aeg	1 809 165	2 499 493	2 881 005	15,3	381 512
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 454 349	4 645 790	3 142 000	-32,4	-1 503 790
Sport	2 617 771	3 094 609	965 000	-68,8	-2 129 609
Puhkepargid ja -baasid	44 256	62 944	533 000	746,8	470 056
Noorsootöö ja noortekeskused	44 499	44 000	70 000	59,1	26 000
Vaba aja üritused	27 990	100 000	40 000	-60,0	-60 000
Raamatukogud	122 803	104 050	222 000	113,4	117 950
Rahvakultuur	11 721	0	0	-	0
Muuseumid	8 868	482 840	262 000	-45,7	-220 840
Muinsuskaitse	524 629	458 642	250 000	-45,5	-208 642
Kunst	0	28 805	0	-100,0	-28 805
Muu vaba aeg	51 813	269 900	800 000	196,4	530 100

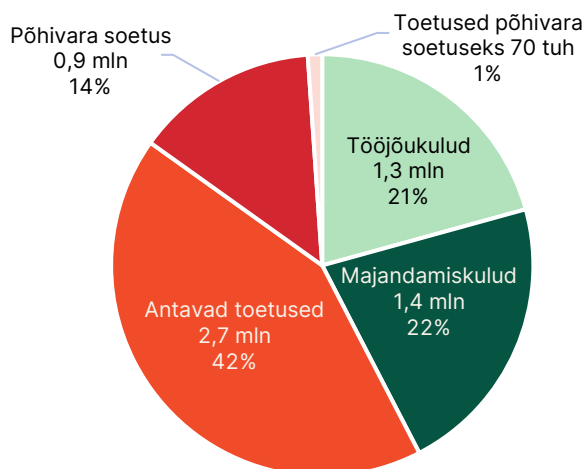
Vaba aja ja kultuuri valdkonna kulud jagunevad 11 tegevusala vahel, millest **33%** kavandatud spordi tegevusalale.

Joonis 33. Vaba aja ja kultuuri 2023. aasta kulud tegevusalade kaupa

2.7.1. Sport (6 378 722 eurot)

Spordi tegevusalal (08102) kajastatakse osakondade omandis olevate aktiivseks sportimiseks mõeldud rajatiste ja spordikoolide halduskulud, toetused spordirajatiste hooldamiseks või spordikoolidele ja aktiivse sportimisega tegelevatele ringidele, rühmadele, klubidele, sportlasi koondavatele ühendustele ning üksiksportlastele.

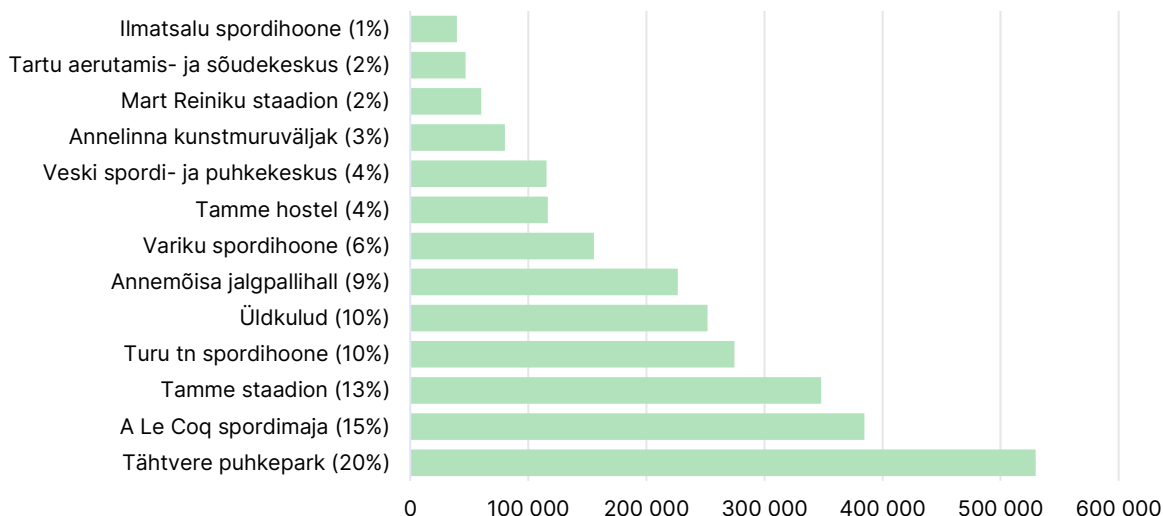

Joonis 34. Spordi 2023. aasta kulude jaotus

Tartu linna 2018. – 2026. aasta arengukava kohaselt on Tartu üks eesmärke liikumise ja tervislike eluviiside harrastamine ja soosimine, selleks toetatakse liikumiskultuuri ja tervislikku käitumist soodustavaid tegevusi, rakendatakse tegevusi ning programme üldhariduskoolides, arendatakse terviseradade ja -paikade võrgustikku ning luuakse mängupaikade, tööks ja mitmekülgseks vaba aja veetmiseks linnaruumi lahendusi ning mitmekesisest tegutsemist võimaldavad liikumis- ja spordiharrastuskeskkondi.

Spordi tegevusala kuludeks kavandatakse 2023. aasta eelarves **6,4 miljonit** eurot, mis võrreldes 2022. aasta eelarvega väheneb **12,6%**. Tegevusala kulud jagunevad Tartu Spordi allasutuste

tegevuskulude, kultuuriosakonna antavate toetuste ning rahandus- ja linnavarade osakonna investeerimistegevuse vahel.

Joonis 35. Tartu Spordi 2023. aasta kulude jaotus rajatiste kaupa

Spordi tegevusala toetused jagunevad spordibaaside, spordivaldkonna ja noortesporti toetusteks. 2023. aasta eelarves on spordibaasidele planeeritavaid toetusi **245 tuhat** eurot, mis moodustab tegevusala kuludest **4%**. Spordibaaside toetusi eraldatakse ettevõtetele või klubidele spordibaaside haldamiskuludeks järgnevalt: OÜ-le Lõuna Jää 190 tuhat, Spordiklubile VELO 12 tuhat, Sepa jalgpallihallile 12 tuhat, jalgpalliklubile Welco 15 tuhat ja Tartu Kalevi veemotoklubi baasile 15 tuhat eurot.

Spordivaldkonnas kavandatakse toetuseid esindusvõistkondadele tiitlivõistlustel osalemiseks, spordi suur- ja väikeprojektide elluviimiseks ning preemiateks tiitlivõistlustel saavutatud tulemuste eest. Eelarvesse kavandatakse **818 tuhat** eurot, millest enim eraldatakse esindusvõistkondade nagu Tartu Ülikool Maks ja Mooritsa korvpallimeeskonna, Bigbank Tartu võrkpallimeeskonna, Tartu Välk 494 jäähokimeeskonna, Tartu Ülikool/Bigbank võrkpallinaiskonna toetamiseks.

Noortespordis arengukavalise eesmärgi saavutamiseks eraldatakse spordiklubidele vahendid noorsportlaste tegevuste toetamiseks, eelarvesse kavandatakse vahendeid **1,6 miljonit** eurot. Toetust taotleb 65 klubi, uute klubide või spordialadena 7 ühingut: MTÜ TUK, Olümpiko Spordiklubi, MTÜ Ratsaklubi Gross, MTÜ Spordiklubi Unista ja Teosta, Spordiklubi M&M Strength, Huvitera, Tartu Maarja Tugikeskus.

Foto 9. Kaasav eelarve 2022 võitja „Mäesuusamägi ja lumelauanõlv Tartu Lumepargis“ (autor: Tartu Lumepark)

2.7.2. Puhkeparkid ja -baasid (828 000 eurot)

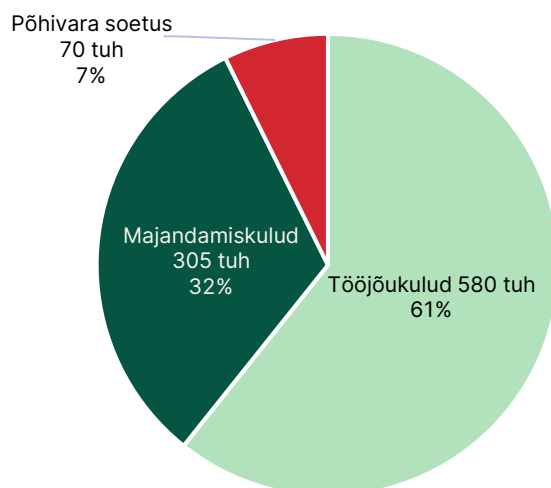
Puhkeparkide ja -baaside tegevusalal (08103) kajastatakse vabaõhurajatiste (laste mänguväljakud ja vaba aja sisustamiseks mõeldud rajatistega avalikud pargid) hooldamise ja käitamisega seotud väljaminekuid. 2023. aasta eelarvesse on selleks kavandatud **828 tuhat** eurot, mis võrreldes eelmise perioodiga suureneb **154%**.

Põhitegevuse kuludes kajastuv toetus **295 tuhat** eurot on suunatud Teaduskeskusele AHHA, võrreldes varasemaga suureneb toetus 33 tuhat eurot vastavalt asutajate kokkuleppele.

Tartu linna 2018–2026 arengukavale toetudes planeeritakse 2023. aasta eelarvesse investeeringud Tähtvere puhkeparki, sh laululava, dendro-, laste ja noorte- ning spordipargi arendamine Tähtvere rekreatsioonialaks. Lauluväljaku territooriumi väljaarendamiseks suunatakse eelarvesse **533 tuhat** eurot, millega rekonstrueeritakse laululava astmestikud, kaldteed ja trepid, ehitatakse laululava esine plats, vahetatakse välja väravad ning tehakse seinte krohviparandusi ning remonditakse tuletorni.

2.7.3. Noorsootöö ja noortekeskused (956 128 eurot)

Noorsootöö ja noortekeskuste tegevusalale (08107) kuuluvad tegevused väljaspool tasemeharidust, mis korraldatakse noortekeskuses kontakttöö kaudu noortega neile arendava keskkonna loomise ning ringide, laagrite, projektide, malevate jm ürituste läbiviimise kaudu. Alates 1. septembrist 2022 on Tartu linnas kolm noortekeskust viie erineva fookussuunaga. Noorsootöök on linna eelarvesse 2023. aastaks kavandatud **956 tuhat** eurot, mis moodustab vaba aja ja kultuuri valdkonna kuludest **5%**.

Joonis 36. Noorsootöö ja noortekeskuste 2023. aasta kulude jaotus

Anne Noortekeskusel (Uus 56) on kaks sihtgruppi: 12-19- ning 7-11aastased noored. Vanema grupi fookussuund on noorte tööhõive valmidus ja ettevõtlikkus. Noortekeskuses käivatest noortest üle 40% on vene keelt emakeelena kõnelevad noored. Suur rõhk on lõimumist soodustavatel tegevustel. Teise sihtgrupi puhul on tegu laste päevakeskustest välja kasvanud teenusega, mille fookussuunda veel arendatakse. Keskus avati 1. septembril 2022.

Lille Noortekeskuse (Lille 9) on kaks sihtgruppi: 12-19- ning 7-11aastased noored. Vanema grupi fookussuund on noorte vaimne ja füüsiline tervis. Noorem grupp on samuti nagu Anne Noortekeskusegi puhul kasvanud välja laste päevakeskustest.

Ilmatsalu Noortekeskuse (Järve tee 8, Ilmatsalu alevik) fookussuund on loodusharidus, sealhulgas korraldatakse palju tegevusi kogukonnale ja kogukonnaga.

2021. aastal käis noortekeskustes 782 uut noort.

Noortekeskused korraldavad tegevusi vastavalt Tartu linna kinnitatud dokumendile „Tartu noortekeskuste teenusekirjeldus“, mille kohaselt korraldatakse aastas kokku:

- avatud noortetoa teenust vähemalt 30 tundi nädalas viies tegevuskohas, sh nädalavahetustel;
- tasuta huvitegevus kaks korda nädalas, viies tegevuskohas;
- 25 noortele mõeldud koolitust erinevatel teemadel;
- tänavanoorsootöö korraldamine kaks korda nädalas;
- kvaliteetse noorteinfo jagamine noorte infokanalites;
- teostatakse noorte esmast nõustamist.

Lisaks korraldatakse ülelinnalisi sündmusi kogukonnale (nt. lastekaitsepäev, noortepäev, Tartu noorte töömalev). Kõiki sündmusi aitavad korraldada vabatahtlikud noored, keda juhendavad noorsootöö spetsialistid.

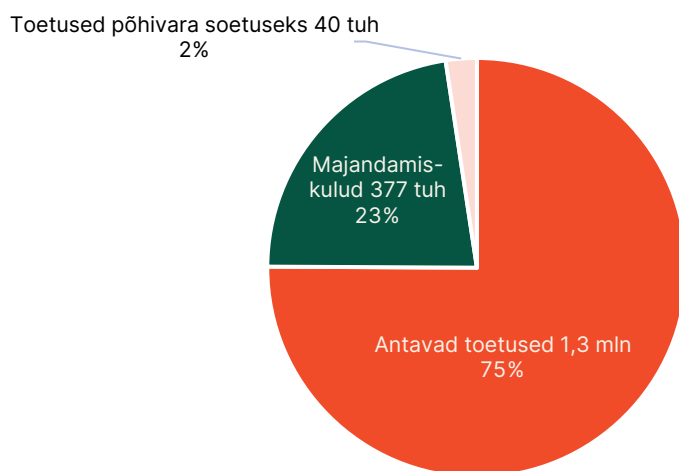
2023. aasta eelarves suurenevad keskuste tööjõukulud **44,1%** kavandatud palgatõusu ja lisandunud ülesannete tõttu (laste päevakeskuste koondamine Tartu Noorsootöö Keskuse alla).

Noorsootöö ja noortekeskuste investeeringuteks on 2023. aasta eelarves kavandatud **70 tuhat** eurot Anne Noortekeskuse fassaadi korrastamiseks ning tänavakivide paigaldamiseks.

2.7.4. Vaba aja üritused (1 671 805 eurot)

Vaba aja ürituste tegevusalal (08109) kavandatakse vaba aja ürituste läbiviimise ja toetamise kulusid. Tegevusalal kajastuvad kultuuriosakonna ning selle allasutuste ning avalike suhete osakonna tegevuskulud. Tartu linna 2023. aasta eelarvesse on selleks kavandatud **1,7 miljonit** eurot, mis 2022. aasta eelarvega võrreldes väheneb **31%**.

Joonis 37. Vaba aja ürituste 2023. aasta kulude jaotus

Eelarvest **77%** on planeeritud linnaeelarvest antavateks toetusteks, sealhulgas 2% ehk 40 tuhat eurot põhivara soetamiseks. Toetuste andmist reguleerivad Tartu Linnavolikogu poolt kinnitatud toetuste andmise korrad.

Kultuurivaldkonna toetusteks on eelarvesse kavandatud **1,3 miljonit** eurot, sealhulgas 40 tuhat kultuuriinvesteeringuteks. Kultuurivaldkonna toetused jagunevad:

- suurprojektide toetus (5001 – 50 000 eurot);
- väikeprojektide toetus (500 – 5000 eurot), taotlemine kolm korda aastas;
- suurprogrammi toetus (10 001 – 50 000 eurot)
- väikeprogrammi toetus (kuni 10 000 eurot);
- kolmeaastane kultuuri tegevuse toetus (kuni 75 000 eurot) pikaajaliste ja valdkonnas tugevate tegijate tegevuse toetamiseks (Tartu Uus Teater, Elektriteater, TYPA);
- kultuuriinvesteeringute toetus;
- asumiseltsi toetus.

Noorsootöö valdkonna toetusteks on eelarvesse kavandatud **80 tuhat** eurot. Noorsootöö valdkonna toetused liigituvad:

- väikeprojektide toetus (500 – 3000 eurot);
- suurprojektide toetus (3001 – 10 000 eurot).

Toetused on juriidilisele isikule, kes korraldab Tartu linnas või Tartu linnaga seotult piiritletud ajal noorte ettevõtlikkusele, loovusele, omaalgatusele ja ühistegevusele suunatud sündmusi/sündmuste sarja või pikema perioodi jooksul toimuvat kavakohast tegevust. Planeeritud tegevused on ellu viidud koostöös Tartu noortega või neile otseselt suunatud. Noorsootöö valdkonna toetusteks on eelarvesse kavandatud **80 tuhat** eurot.

Avalike suhete osakonna eelarvesse kavandatud **45 tuhat** eurot toetusteks on mõeldud MTÜ-le Eesti Lennundusmuuseum lennunduspäevade korraldamiseks ning MTÜ Tartu Välismaalaste Teenuskeskuse liikmemaks.

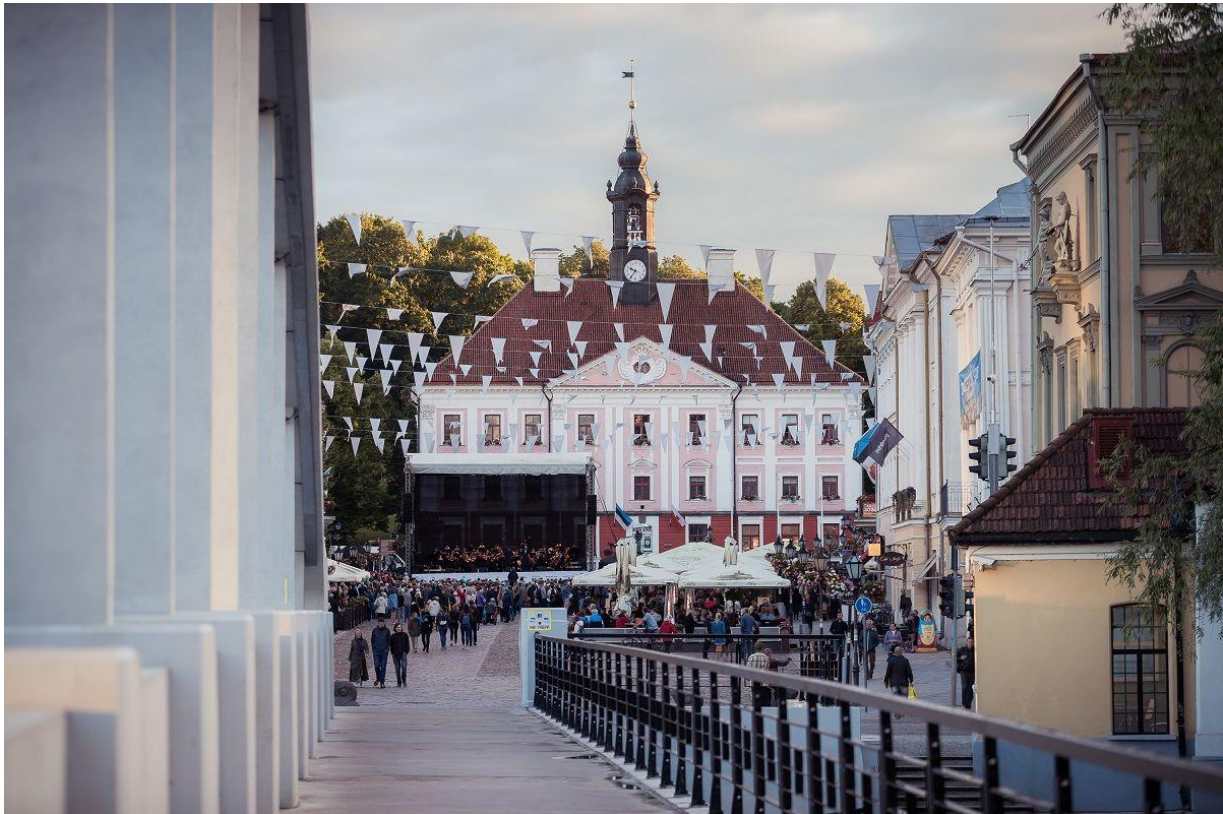

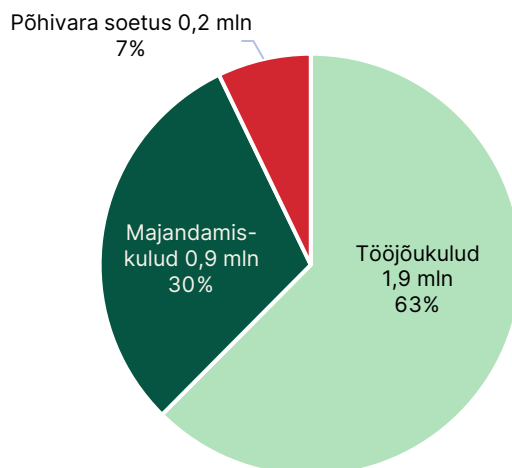
Foto 10. Tartu linna päev (autor: Silver Gutmann)

Osakondade ja allasutuste eelarvesse on kavandatud ürituste korraldamise kuludeks **377 tuhat** eurot, neist olulisemad: Tartu linna päev, Jõululinn Tartu, Vabariigi 105. aastapäeva tseremoonia, Emajõe suvekontserdid.

2.7.5. Raamatukogud (3 099 130 eurot)

Raamatukogude tegevusalale (08201) on kavandatud avalike raamatukogude haldamisega seotud kuludeks **3,1 miljonit** eurot, mis kultuurivaldkonna kuludest moodustab **16%**.

Tartu Oskar Lutsu nimeline Linnaraamatukogu paikneb seitsmes majas: peamaja, Annelinna harukogu, Karlova harukogu, Tammelinna harukogu, Ilmatsalu harukogud, Lubja laenutuspunkt ning hoone Kompanii 10, kus on kogude arendusosakonna ja administratsiooni tööruumid. Raamatukogu oluline eesmärk on tagada tartlastele ja Tartu külalistele huvitav ja arendav vaba aeg, olla toeks õppijale, töötajale ja tööotsijale. Raamatukogu on korraka nii kultuuriasutus, ärgitades inimesi lugema, kui ka haridus- ja sotsiaalasutus.

Joonis 38. Raamatukogude 2023. aasta kulude jaotus

Raamatukogu tegevused hõlmavad lisaks laenutamisele (raamatud, pillid, seemned jm) ka suure hulga ürituste, näituste, koolituste korraldamist, tegevustube, kirjanduslikke jalutuskäike, kohtumisi kirjanike ja teiste elualade põnevate inimestega jne.

Raamatukogu eelarve suurim kululiik on tööjõukulud ning 2023. aasta eelarve kavandatud maht **1,9 miljonit** eurot. Personalikulude suurenemise on põhjustanud nii 2022. aastal hüppeliselt kasvanud inflatsioon kui haridus- ja kultuuritöötajate riiklik palgatõus. Kultuuritöötajaid ootab 2023. aastal ees 15 – 16,6% ning abistavaid ametikohti 10,9% töötasu kasvu.

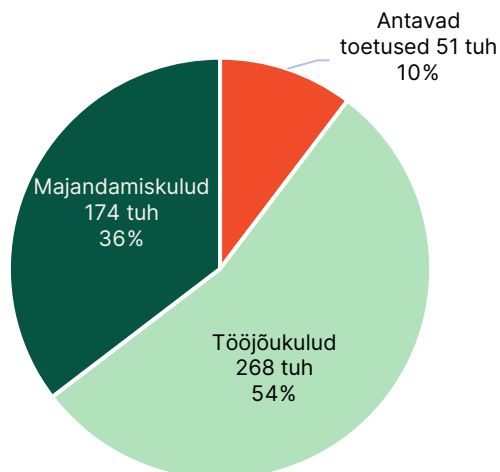
Majandamiskuludes on raamatukogude suurim kulukoht hoonete majandamiskulud. Kasvanud energiahindadest tingituna tõuseb raamatukogude eelarve 2023. a **10,1%**. 2023. aastal eelarvesse on kavandatud ka 10 tuhat eurot Tartu Linnaraamatukogu 110. sünnipäeva tähistamiseks.

Raamatukogude tegevusala investeringuteks on eelarvesse kavandatud **222 tuhat** eurot, millest:

- 140 tuhat eurot raamatukogu valgustite vahetamiseks, esimese korruse ruumide sanitaarremondiks ning Päästeameti ettekirjutuste täitmiseks;
- 67 tuhat eurot nutika laenutuskapi laiendamiseks;
- 15 tuhat eurot arvutite reserveerimissüsteemi tarkvara soetamiseks.

2.7.6. Rahvakultuur (493 058 eurot)

Rahvakultuuri tegevusalal (08202) planeeritakse kulusid rahva- ja kultuurimajade haldamiseks, rahvakultuuri vahendamiseks, kultuuriobjektide haldamiseks ning ürituste korraldamiseks. 2023. aasta eelarve maht rahvakultuuri tegevusalal on **493 tuhat** eurot, **2%** valdkonna mahust.

Joonis 39. Rahvakultuuri 2023. aasta kulude jaotus

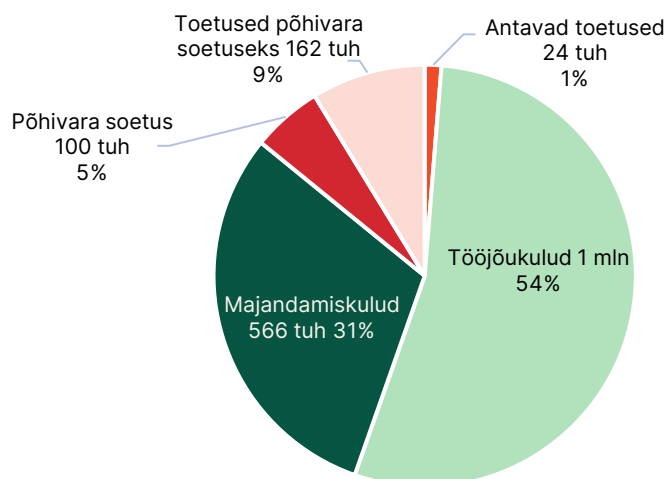
Linna asutuse Tiigi Seltsimaja tegevuse eesmärk on säilitada ja arendada rahvuslikke ning paikkondlikke kultuuritraditsioone, rikastada Tartu kultuurielu, täita linna kui atraktiivse sise- ja välisturismi sihtkoha kuvandit sisuga, et jätkuks üle-eestiline positiivne tähelepanu linnale. Tiigi seltsimaja vastutusalas on korraldada linnaruumiprojekte, mida esitletakse heade näidetena nüüdisaegsest ja mängulisest linnaruumi kasutamisest ning edasi arendamisest.

Kultuuriosakonna eelarvest kavandatakse toetuseid **21 tuhat** eurot kultuuriühingute sihtrühmale vanuses 60+ eluaastat. Võrreldes 2022. aastaga vähenevad antavad toetused 65%. Ürituste korraldamiseks on eelarvesse kavandatud **95 tuhat** eurot, millest finantseeritakse Raekoja platsile rajatava uisuväljaku paigaldus- ja hoolduskulud.

2.7.7. Muuseumid (1 854 606 eurot)

Muuseumide tegevusalal (08203) kajastuvad Tartu linna asutuste Tartu Linnamuuseum ja Tartu Mänguasjamuuseum tegevuskulud. Asutuste 2023. aasta eelarveks on kavandatud **1,9 miljonit** eurot, mis moodustab valdkonna kuludest **10%**.

Tartu Linnamuuseum on Tartu Linnavalitsuse hallatav mälu-, haridus- ja kultuuriasutus. Muuseumi tootemargi nimi on Tartu Linnaajaloo Muuseumid ja selle alla kuuluvad: Tartu Linnamuuseum, Oskar Lutsu Majamuuseum, 19. sajandi linnakodaniku muuseum, KGB kongide muuseum, Tartu Lauupeomuuseum. Muuseumi oluline sihtrühm on olnud ja on ka tulevikus Tartu kooliõpilased, kes saavad muuseumis käia tasuta. 2022. aasta esimesel poolaastal korraldati viies muuseumis kokku 165 haridusprogrammi ja ekskursiooni kooliõpilastele.

Joonis 40. Muuseumide 2023. aasta kulude jaotus

Tartu Mänguasjumuuseum on Tartu linna munitsipaalasutus, mis põhimääruse alusel tegeleb mänguasja- ja lapsepõlvkultuuriga seotud materjalide kogumise, uurimise, säilitamise ja üldsusele vahendamise teaduslikel, hariduslikel ja elamuslikel eesmärkidel ning korraldab etenduskunstide eri valdkondadega seotud harivaid ja elamuslikke üritusi ning programme Teatri Kodus. Muuseumi eesmärgiks on toetada kultuurihuvi, loovuse ja eneseväljenduse arengut ning aidata kaasa põlvkondadevahelise sideme tugevdamisele. Seetõttu on tegevused mõeldud tervele perele, viimastel aastatel on keskendunud väikelapsi arendavate näituste ja etenduste loomisele ning pere kooskasvatamise toetamisele.

Muuseumide tegevusalale on kavandatud toetuseid **24 tuhat** eurot, millest 23 tuhat eurot Tartu Ülikoolile tähetorni korrashoiu kuludeks ja toomkiriku valguslahenduse projektiks, tuhat eurot Tartu Kunstimuuseumile Mare Mikofi pronkskulptuurile „Maanaised“ hoiustustasuks ning hoolduskuludeks.

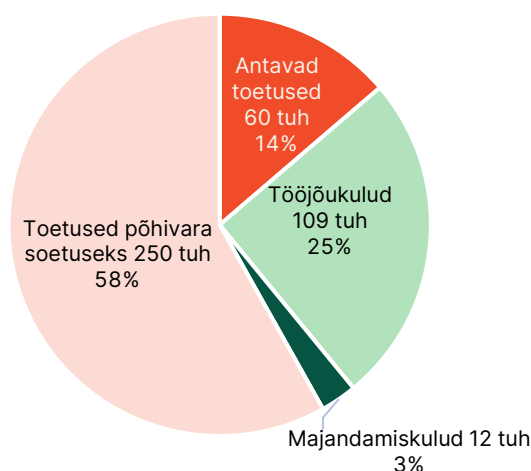
Tööjõukulude kasvuks on kultuuritöötajatele eelarves kavandatud kasvu **14,6%**. Töötajate palgatõus jääb vahemikku 10,9%-16,6%.

Investeeringutegevuseks on eelarvesse planeeritud **262 tuhat** eurot, millest Tartu Ülikoolile toomkiriku valguslahenduse projektiks 162 tuhat eurot ning KGB kongide ruumide uuendamiseks, värskendamiseks ning 2024. aasta vahenäituse ettevalmistamiseks Linnamuuseumis tuhat eurot.

2.7.8. Muinsuskaitse (430 004 eurot)

Muinsuskaitse tegevusala (08207) kulud hõlmavad kultuurimälestiste kaitse korraldamist, konserveerimist ja restaureerimise korraldamist. Muinsuskaitse 2023. aasta eelarve maht on **430 tuhat** eurot, mis kogu valdkonna eelarvest moodustab **2%**.

Muinsuskaitse tegevusalal kajastuvad avalike suhete, arhitektuuri ja ehituse ning linnavarade osakonna kulud. Kuludest **60 tuhat** eurot kavandatakse tegevustoetustena SA-le Tartu Pauluse Kiriku, SA-le Tartu Maarja Kiriku ning SA-le Tartu Jaani Kirik.

Joonis 41. Muinsuskaitse 2023. aasta kulude jaotus

Tööjõu- ja majandamiskuludeks planeeritud **121 tuhat** eurot kavandatakse nelja kultuuriväärtuste teenistuse ametniku töötasuks ning miljööväärtuslike piirkondade ja muinsuskaitseliste tööde tegemiseks ja ajalooliste õiendite koostamiseks.

Investeermistegevuse kuludeks on planeeritud **250 tuhat** eurot antavate toetusena, millest 100 tuhat eurot Maarja kiriku restaureerimiseks, 20 tuhat eurot Peetri kiriku remondiks ja parandustöödeks, 50 tuhat eurot EAÕK Tartu Pühade Aleksandrite Kogudusele Sõbra 19a katuse remondiks ning 80 tuhat eurot restaureerimistoetusteks.

2.7.9. Botaanikaaed (25 000 eurot)

Botaanikaaia tegevusalal (08211) kajastatakse antavad toetused Tartu linnas asuvalle Tartu Ülikooli botaanikaaiale.

Tartu Ülikooli botaanikaaed on avatud kõikidele tartlastele ja tasuta külastamiseks iga päev. Arvestuslikult käib aastas avamaakollektsioone 120 000 inimest. Eelarveaastal täitub botaanikaaial 220. tegevusaasta.

2023. aastal antav toetus **25 tuhat** eurot on mõeldud tagamaks aastaringne avaliku haljasala teenus tartlastele ning linna külalistele.

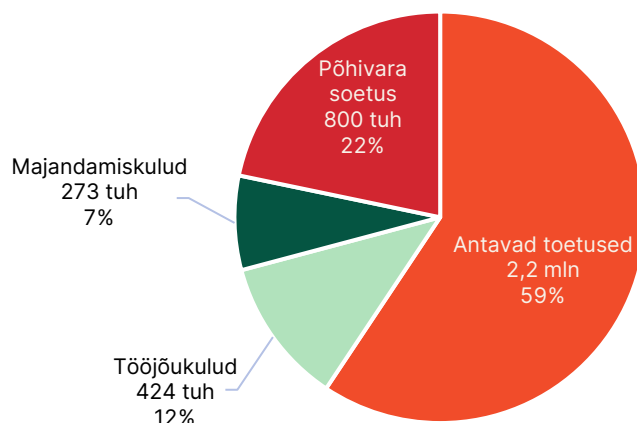
2.7.10. Teatrid (81 000 eurot)

Teatrite tegevusalal (08234) kajastatakse antav tegevustoetus teatrile Vanemuine. Toetus **81 tuhat** eurot tagab koostöös Tartu linna ja SA Teater Vanemuine vahel Tartu linna kultuurielu arengu. Vanemuise teatril algas 2022 augustis 153. hooaeg ning lavale on planeeritud tuua 12 uuslavastust. Teater annab etendusi neljas mängukohas: suures majas, väikses majas, Sadamateatris ja Teatri Kodus.

Lisaks toetatakse kultuuriosakonna eelarvest läbi erinevate toetusmeetmete teisi etendusasutusi näiteks (Tartu Uus Teater, Teater Must Kast, Karlova Teater/Emajõe Suveteater, Tartu Üliõpilasteater jt.

2.7.11. Muu vaba aeg, kultuur ja religioon (3 681 005 eurot)

Muu vabaaeg, kultuur ja religiooni tegevusala (08600) hõlmab üldiselt spordi, vabaaja, kultuuri ja religiooni edendamiseks vajalike tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist. Tegevusala kuludeks on kavandatud **3,7 miljonit** eurot, mis valdkonna eelarvest moodustab **19%**. Tuginedes Tartu linna 2018–2026 arengukavale on tegevusala olulisemad eesmärgid osaleda rahvusvahelistes valdkondlikes arenguvõrgustikes Tartu kultuurielu arendamiseks, soodustada rahvusvahelist täiendõpet kultuurivaldkonnas ning tugevdada Tartu positsiooni rahvusvahelises kultuurielus Euroopa kultuuripealinna staatuse kaudu.

Joonis 42. Muu vaba aja, kultuuri ja religiooni 2023. aasta kulude jaotus

2023. aasta eelarvest **59%** ehk **2,2 miljonit** kavandatakse sotsiaal- ja tegevustoetustena.

Sotsiaaltoetuste all kajastatakse õpetajate, kultuurikandjate, lastekirjanduse, noorsootöö ja spordivaldkonna tänuürituste preemiateks **57 tuhat** eurot. Preemiaid antakse välja 19 kategoorias, preemia suurus 1500 eurot, millele lisandub tulumaks. Koostöös haridusosakonnaga selgitatakse välja huvihariduse õpetaja elutöö auhinna saaja.

Tegevustoetustena kavandatakse eelarvesse **2 mln** eurot Tartu 2024 projekt Euroopa Kultuuripealinn 2024 korralduskuludeks, 83 tuhat eurot SA Tartu Kultuurkapitalile, 15 tuhat Eesti Kirjanduse Seltsile kirjanduslinna tegevusteks ning 30 tuhat eurot Eesti Kirjandusmuuseumile kultuuripärandi säilitamiseks. Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 korralduskulude alla kuuluvad ettevalmistavad tegevused nagu programmi taotlusvoorude projektide arendus, Kultuurikompassid, välisprojektid, kultuuriprogrammi juhtsündmused, teave ja turundus sotsiaalmeedias, turundus- ja kaasamisüritused nii Eestis kui ka väljaspool ning meeskonna kulud.

Koostöös SA-ga Tartu Kultuurkapitaliga jätkatakse väljakujunenud preemiate ja stipendiumite väljaandmist, sealhulgas Ado Vabbe nimeline kunstipremia ning Gustav Suitsu nimeline luulepreemia. Ühtlasi kavandatakse välja anda Tartu lastekirjaniku stipendium, Tartu linna õpetaja stipendium, raamatukogutöötajate stipendium, Kõrge Lennu stipendium ning kultuurkapitali poolaasta stipendiumid. Eesti Kirjanduse Seltsiga on sõlmitud koostööleping, mille järgi lepatakse kokku iga-aastane tegevuste kava ning toetuse suurus kirjanduslinna traditsiooniliste projektide elluviimiseks.

Tööjõukulude alla on planeeritud **424 tuhat** eurot kultuuriosakonna töötajate tööjõukuludeks, toetuste taotluste hindajate tasustamiseks ning südalinna kultuurikeskuse koordinaatori tasustamiseks. Majandamiskuludeks on kavandatud **273 tuhat** eurot kultuuriosakonna administreerimiskuludeks, kultuuriosakonna allasutuste turundamiskuludeks, Kultuuriakna arendus- ja hooldustöödeks ning tänuürituste korraldamiseks.

Investeeringukulud kavandades on lähtunud linna arengukavast rahvusvahelise kõlapinnaga sündmuste ja protsesside soodustamiseks. Eelarvesse kavandatud **800 tuhat** eurot planeeritakse südalinna kultuurikeskuse ettevalmistuskuludeks ja Tartu 2024 paviljoni ehitamiseks.

Tabel 49. Kultuurivaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	16 760 303	19 729 393	19 498 458	-1,2	-230 935
PÕHITEGEVUSE KULUD	13 305 954	15 083 603	16 356 458	8,4	1 272 855
IT süsteemihalduse osakond	89 440	91 817	97 978	6,7	6 161
Avalike suhete osakond	318 528	422 008	444 026	5,2	22 018
Arhitektuuri- ja ehituse osakond	116 072	93 461	120 978	29,4	27 517
Kultuuriosakond	10 720 073	12 081 081	12 903 126	6,8	822 045
Rahandusosakond	38 970	46 500	47 500	2,2	1 000
Linnavarade osakond	2 022 872	2 348 736	2 742 850	16,8	394 114
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 454 349	4 645 790	3 142 000	-32,4	-1 503 790
Avalike suhete osakond	14 660	0	0	-	0
Arhitektuuri- ja ehituse osakond	98 192	151 530	130 000	-14,2	-21 530
Kultuuriosakond	248 949	301 645	312 000	3,4	10 355
Rahandusosakond	50 000	74 000	212 000	186,5	138 000
Linnavarade osakond	3 042 548	4 118 615	2 488 000	-39,6	-1 630 615

Joonis 43. Kultuurivaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.8. Haridus (137 849 270 eurot)

Haridusvaldkond (09) tegeleb alus-, põhi-, üldkesk- ja kutsehariduse pakkumisega ning arengukava kohaselt on valdkonna eesmärgid:

- Eesti hariduselu eestvedamine ja Tartu kujundamine kõigi õppijate linnaks;
- hariduse kättesaadavuse parandamine ja haridusasutuste võrgu efektiivse toimimise tagamine;
- haridusasutuste muutmine nüüdisaegseks ja turvalisemaks;
- nüüdisaegse õpikäsituse elluviimist toetava juhtimise ja õppe korraldamine;
- haridustöötajate väärtustamine ja nende professionaalse arengu toetamine;
- õppijaid, õpetajaid ja lapsevanemaid toetava tugisüsteemi arendamine;
- innovaatiliste tehnoloogiate kasutamine õppijakeskse õppetöö läbiviimiseks;
- õpilaste arengut ja õpihuvi toetava õppetöö mitmekesistamine;
- haridusasutuste ja lapsevanemate koostöö tõhustamine lapse arengu toetamiseks;
- kõigi põlvkondade lõimimine elukestvasse õppesse.

Haridusvaldkonna 2023. aasta eelarve mahuks on kavandatud **137,8 miljonit** eurot, mis linna eelarvest moodustab **50%**.

Tabel 50. Haridusvaldkonna 2023. aasta kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	96 920 736	121 529 718	137 849 270	13,4	16 319 552
PÕHITEGEVUSE KULUD	93 505 226	103 822 837	116 560 270	12,3	12 737 433
Tööjõukulud	66 619 700	72 510 796	84 131 433	16,0	11 620 637
Majandamiskulud	19 221 436	23 184 933	23 047 783	-0,6	-137 150
Antavad toetused	7 629 844	8 127 008	9 380 954	15,4	1 253 946
toetused tegevuskuludeks	6 224 997	6 634 261	7 969 521	20,1	1 335 260
sotsiaaltoetused	1 404 847	1 492 747	1 411 433	-5,4	-81 314
Muud tegevuskulud	34 246	100	100	0,0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 415 510	17 706 881	21 289 000	20,2	3 582 119
Põhivara soetus	3 415 510	17 706 881	21 249 000	20,0	3 542 119
Antavad toetused põhivara soetuseks	0	0	40 000	-	40 000

2023. aasta eelarves on enim kasvu näha valdkonna antavate toetuste, tööjõukulude ja põhivara soetamise kululiikides. Toetuste ja tööjõukulude tõus 16% on tingitud õpetajate riiklikust palgakasvust 23,9%, mis mõjutab nii linna erahoidudele ja -lasteaedadele makstavate tegevustoetuste mahtusid kui ka munitsipaalhoidude ja -lasteaedade töötajate tööjõukulusid. Investeeringustegevuse 20% tõusu põhjustab 2023. aastaks planeeritud mitme lasteaia ja kooli renoveerimine, kusjuures ühe objekti maksumus jääb 2 miljoni kuni 10 miljoni vahemikku.

Tabel 51. Haridusvaldkonna 2023. aasta kulude jaotus tegevusalade kaupa

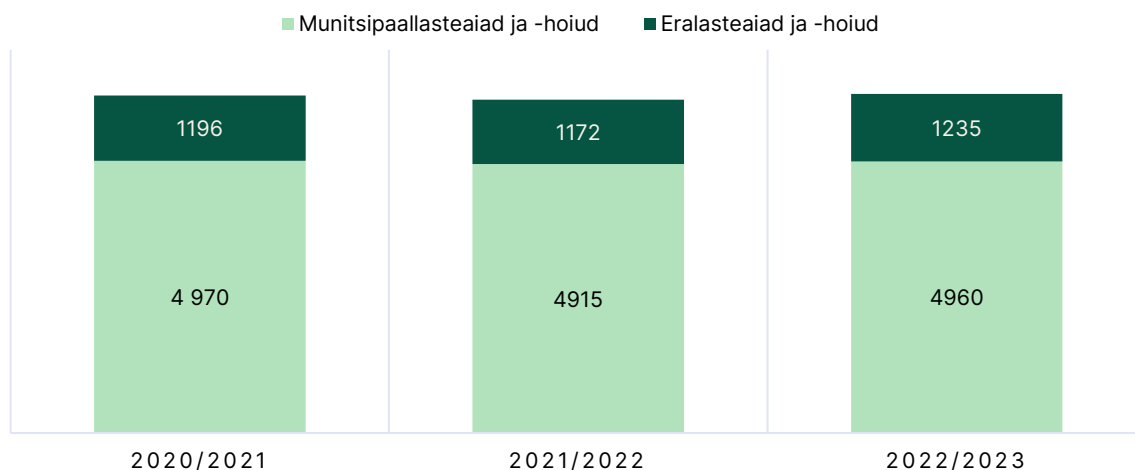
Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	96 920 736	121 529 718	137 849 270	13,4	16 319 552
PÕHITEGEVUSE KULUD	93 505 226	103 822 837	116 560 270	12,3	12 737 433
Alusharidus	31 328 429	34 859 209	41 614 540	19,4	6 755 331
Põhi- ja üldkeskharidus	36 622 100	41 692 193	47 002 207	12,7	5 310 014

Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Üldkeskhariduse õpetajate tööjõukulud	4 851 766	5 644 164	6 807 462	20,6	1 163 298
Kutseharidus	10 374 966	10 585 234	9 614 826	-9,2	-970 408
Kõrgharidus	25 114	28 982	27 600	-4,8	-1 382
Täiskasvanute täienduskoolitus	497 578	547 953	395 573	-27,8	-152 380
Noorte huviharidus ja -tegevus	3 464 379	3 469 842	3 908 677	12,6	438 835
Koolitransport	161 408	245 800	243 600	-0,9	-2 200
Koolitoit	2 507 985	2 745 374	3 043 039	10,8	297 665
Õomaja	370 113	499 765	344 300	-31,1	-155 465
Muud hariduse abiteenused	1 989 884	2 254 522	2 384 596	5,8	130 074
Muu haridus	1 311 504	1 249 799	1 173 850	-6,1	-75 949
INVESTEERIMISTEgevuse KULUD	3 415 510	17 706 881	21 289 000	20,2	3 582 119
Alusharidus	1 116 752	5 231 527	4 192 000	-19,9	-1 039 527
Põhi- ja üldkeskharidus	944 206	11 025 982	16 307 000	47,9	5 281 018
Kutseharidus	272 206	643 472	100 000	-84,5	-543 472
Noorte huviharidus ja -tegevus	57 890	0	40 000	-	40 000
Muu haridus	1 024 456	805 900	650 000	-19,3	-155 900

Valdkonna kulud jagunevad 11 tegevusala vahel, neist suurimad põhi- ja üldkeskhariduse ning alushariduse kulud.

2.8.1. Alusharidus (45 806 540 eurot)

Alushariduse tegevusala (09110) hõlmab koolieelsete lasteasutuste haldamist, kontrollimist, käitamist ja toetamist, sealhulgas lasteaedade kulud, teistelt valdadelt ja linnadelt ostetud lasteaia teenus ning toetused eralasteaedadele.

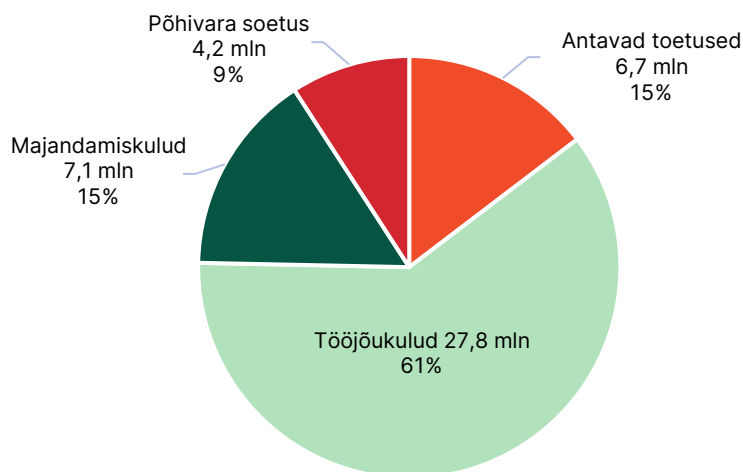

Joonis 44. Munitsipaal- ja eraasutuste laste arvud aastatel 2021-2023

Tartu linnas asub 25 munitsipaallasteaeda, 6 munitsipaalhoiudu, 35 erahoiudu ning 13 eralasteaeda. 2023. aasta eelarve perioodiks prognoositav laste arv on 6195, mis võrreldes 2022. aasta algusega kasvab 108 lapse võrra. Linna lasteaedades käivate laste arvu tõusu on peamiselt põhjustanud sõjategevus Ukrainas ning sellest tingitud Ukraina laste saabumine Eestisse. Tartu

munitsipaallasteaedade nimekirjas on 2022. aasta lõpuga 180 ukrainlast, varakevadel avati nende vastu võtmiseks lasteaedades Mõmmik ja Annike kaks lisa rühma, mis käesoleval eelarveaastal tegevust jätkavad.

Alushariduse 2023. aasta eelarveks on kavandatud vahendeid **45,8 miljonit** eurot, mis kogu hariduse valdkonna kuludest moodustab **33%**. Suurem väljaminekute kasv, tingitud alampalga tõusust ning õpetajate riiklikust palgakasvust, kajastub alusharidusasutustele antavates toetustes ning personali tööjõukuludes. Tööjõukuludeks kavandatakse alushariduse eelarvemahust 60%.

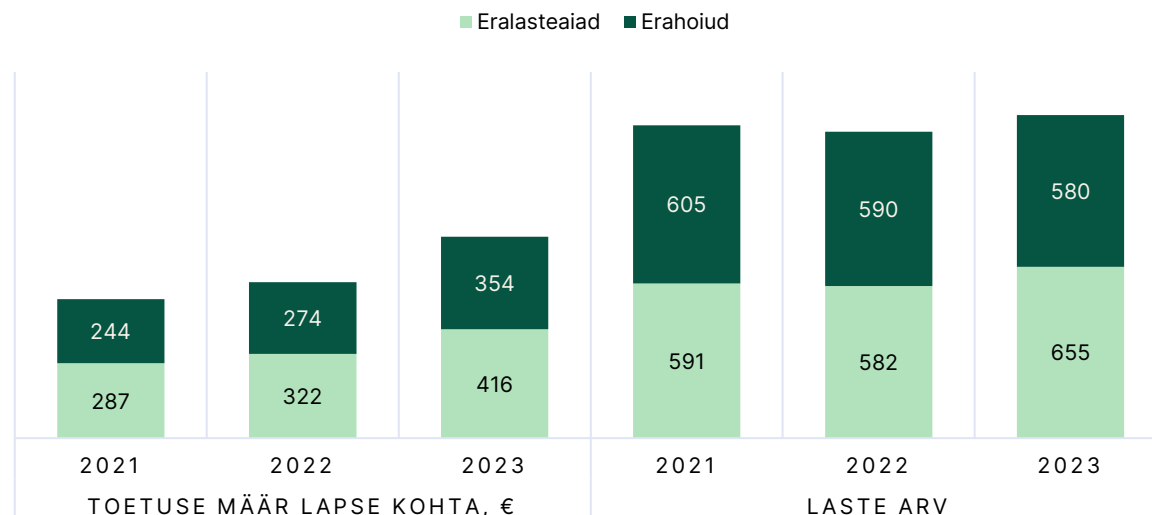
Joonis 45. Alushariduse 2023. aasta kulude jaotus

Investeeringitegevusteks planeeritakse 2023. aasta eelarves **4,2 miljonit**, mis võrreldes eelmise perioodiga väheneb **20%**.

Antavate toetuste real kajastuvad eralasteaedadele ja -hoidudele makstavad tegevustoetused. 2023. aasta eelarvesse on selleks kavandatud **6,7 miljonit** eurot. Võrreldes 2022. aasta eelarves planeerituga suurenevad toetused perioodil 24%.

Eralasteaedade toetamine lähtub Tartu Linnavolikogu 26.06.2014 määrusest nr 25 „Eralasteaiale toetuse eraldamise kord“, mille alusel eraldatakse eralasteaedadele toetust pearahana iga tartlase kohta. Toetuse määr kuus lapse kohta eelarveaastal on 416 eurot ning täiendava toetuse määr 81 eurot. Eelarvesse on toetusteks kavandatud **3,8 miljonit** eurot.

Eralastehoidude toetamine lähtub Tartu Linnavolikogu 26.06.2014 määrusest nr 26 „Tartu linna eelarvest lapsehoiuteenuse rahastamise kord“, mille alusel eraldatakse erahoidudele toetust pearahana iga tartlasest lapse kohta. Põhitoetuse määr kuus lapse kohta 2023. aastal on 354 eurot. Täiendava toetuse rakendamise põhimõtte kohaselt, on erahoidudele seatud lisatingimus korraldada lastele lapsehoiu-teenuse osana arendavaid tegevusi (sh muusika- ja liikumistegevus). Täiendava toetuse määr on 81 eurot. Eelarvesse on eralastehoiuasutute tegevustoetusteks kavandatud **2,9 miljonit** eurot.

Joonis 46. Eralasteaedade ja -hoidude laste arv ja toetuse määr perioodil 2021-2023

Alushariduse tööjõukuludeks on eelarvesse planeeritud **27,8 miljonit** eurot. Vastavalt Tartu linna ja haridustöötajate vahelisele kollektiivlepingule on koolieelsetes lasteaiaasutustes magistrikraadiga pedagoogi, logopeedi ja eripedagoogi töötasu võrdne kooliõpetaja määraga ning bakalaureuse haridusega õpetajate tasu 90% magistrikraadiga pedagoogi töötasust. Munitsipaallasteaedade ja -hoidude juhtimiskuludeks kavandatakse eelarvesse tõus 15%.

Sihtotstarbeliselt on kavandatud 61,2 ametikoha personalikulud tugiteenuste koordinaatori, tugiisiku, eripedagoogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, tüflopäädagoogi, loovterapeudi ja füsioterapeudi ametikohale (2022. aasta algul 57 ametikohta). Lisa kohti seoses lasteaedade kompetentsikeskustes töö koordineerimisega enam ei kavandata (vähenemine 3,5 ametikohta), nende arvelt on suurendatud üle 160-lapselistes asutustes tugiteenuste koordinaatorite ametikohti 0,2-lt 0,4-le.

Toitlustamise korraldamise tööjõukuludeks on kavandatud vahendid lähtudes toidupäevade (sõimeealistele 140 toidupäeva ja aiaealistele 160 toidupäeva) ja laste arvust ning toitlustamiskulude määra päevamaksumusest.

Tabel 52. Koolieelsete lasteaasutuste õpetajate töötasud 2023. aasta eelarves

Ametikoht	2021	2022	2023	Muutus
Magistrikraadiga õpetaja	1 315	1 412	1 749	23,9%
Õpetaja	1 184	1 271	1 575	23,9%
Õpetaja abi, lapsehoidja, abiõpetaja	780	835	1000	19,8%
Alampalgalised töötajad	584	654	725	10,9%

Majandamiskuludeks kavandatakse 2023. aasta eelarvesse **7,1 miljonit** eurot, millest munitsipalaedadele 6,7 miljonit eurot ja -hoidudele 437 tuhat eurot.

Munitsipaallasteaedade rahastamine on sätestatud Tartu Linnavalitsuse 13.07.2021 määrusega nr 17 „Tartu koolieelsete munitsipaallasteasutuste eelarvestamise põhimõtted“, mille alusel kavandatakse vahendid õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks, juhtimiskuludeks, majandamis-, haldus- ning toitlustamiskuludeks.

Munitsipaallasteaedade majandamis- ja halduskuludeks nähakse ette hoone ja kinnistu suuruse põhjal. Siseruumide (v.a rühma- ja köögruumide) korrashoiuks on arvestatud 16,63 eurot ning

õueala korrashoiuks on arvestatud 0,97 eurot koristatava pinna ruutmeetri kohta (2022. aastal vastavalt 15 eurot ja 0,88 eurot).

Koristusvahenditeks ja korrashoiuteenuseks (v.a köögiruumid) ühe ruutmeetri siseruumi kohta on arvestatud 2,50 eurot aastas. Köögiruumide korrashoiuks ja toitlustamisega seotud majandamiskuludeks lasteasutustele, kes valmistavad ise lastele toitu, on kavandatud pearahana lapse kohta 3 eurot aastas. Muudeks majandamiskuludeks (sh valvekuludeks, isikliku sõiduauto kasutamise hüvitiseks, administreerimiskuludeks, meditsiini- ja hügieenikuludeks, pesupesemise teenuse kuluks, eri- ja vormiriietuse soetamiseks jms) on kavandatud pearahana lapse kohta 30 eurot aastas.

Kütte-, elektri-, vee- ja kanalisatsioonikulude planeerimisel on võetud aluseks lasteaegade 2021. aasta augusti-detsembri ning 2022. aasta jaanuari-juuli tegelikud naturaalnäitajad ning arvestatud hindadega: elekter 0,277 eurot/kWh, kaugküte 94 eurot/MWh ja 117 eurot/MWh ning vesi 2,50 eurot/m³.

Munitsipaallasteaedades ja -hoidudes on toitlustamiskuludeks eelarvesse kavandatud **2,4 miljonit** eurot.

Lasteaias oma köögi baasil toitlustamise korraldamise kulud planeeritakse lapsepõhiselt pearahana lähtuvalt laste arvust. Toitlustamise korraldamiseks arvestatakse kuni 160 lapsega asutuses 1,96 eurot toidupäeva kohta ning suurema laste arvuga asutustes 1,36 eurot toidupäeva kohta. Lasteasutustes, kus toitlustamine toimub hankelepingu alusel, eraldatakse vahendid hankelepingust tulenevate määrade alusel. 2023. aastal osutatakse toitlustamisteenust hanke korras kaheksas lasteaias.

2022. aastal alustas Maaeluministerium täiendava toetuse eraldamist lasteasutustele, kus kasutatakse mahetoorainet lasteaiatoidu valmistamisel. Eelarveaastal on kavandatud toetuse mahuks 189 000 eurot, mis katab keskmiselt 0,25 eurot lapse toidukulu päevamaksumusest.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks kavandatakse vahendid lapsepõhiselt pearahana. 2023. aastal on kavandatud lapse pearahaks kuus 320 eurot (2022. aastal 261 eurot). Erinevate rühmaliikide korral toimub pearaha korrigeerimine koefitsientidega, kuna rühmades on koolieelse lasteasutuse seaduse alusel lubatud registreerida erinev arv lapsi.

Eestikeelsele õppele üleminekuks eraldatakse sihtotstarbeliselt linna vahendeid kolmele lasteaiale (Annike, Kelluke, ja Mõmmik) 185 tuhat eurot. Lisaks on kavandatud riigilt sihtotstarbelised vahendid neljale lasteaiale (Annike, Kelluke, Mõmmik ja Tripsik) projekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja lasteaias“ raames 116 tuhat eurot.

Koolieelse lasteasutuse seadusest lähtuvalt ostetakse lasteaiateenust ka teistelt kohalikelt omavalitsustelt. 2023. aasta eelarvesse on selleks kavandatud **770 tuhat** eurot.

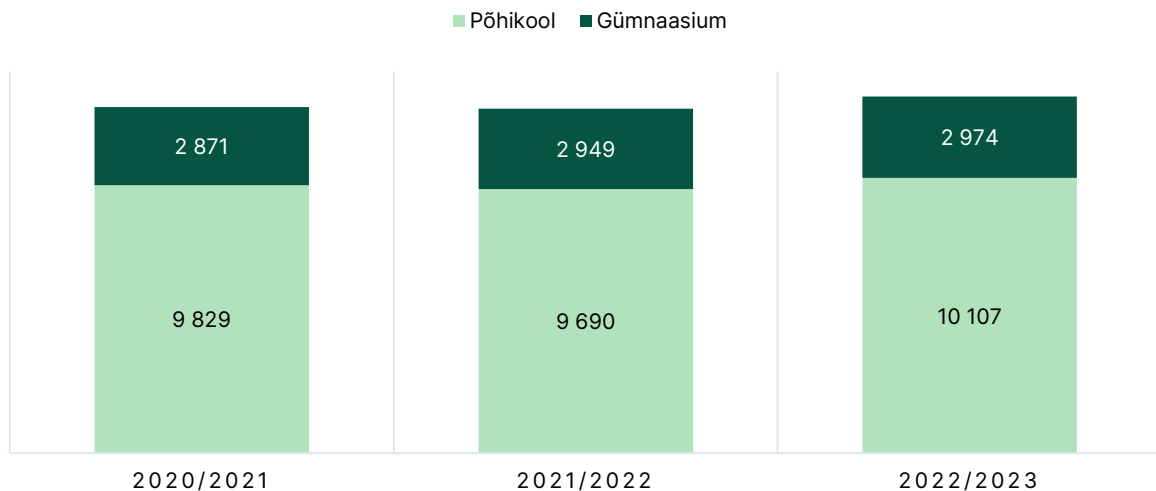
Alushariduse investeeringuteks on eelarvesse kavandatud **4,2 miljonit** eurot, millest 1,1 miljonit kaetakse välisabist. Suuremad investeeringud: Tartu Lasteaia Hellik uue hoone ehitus, lasteaegade rühmade remondid ning Tartu Lasteaia Ristikhein hoone ehituse kallinemine.

2.8.2. Põhi- ja üldkeskharidus (70 116 669 eurot)

Põhi- ja üldkeskhariduse tegevusalal (09212) kajastatakse alg- ja põhikoolide, gümnaasiumite ja täiskasvanute gümnaasiumi kõik kulud, samuti teistelt valdadelt ja linnadelt ostetud koolitusteenus põhi- ja üldkeskhariduse omandamise eest. Gümnaasiumide (10.–12. klasside) õpetajate tööjõukulud kajastatakse tegevusalal üldhariduse õpetajate tööjõukulud (09213).

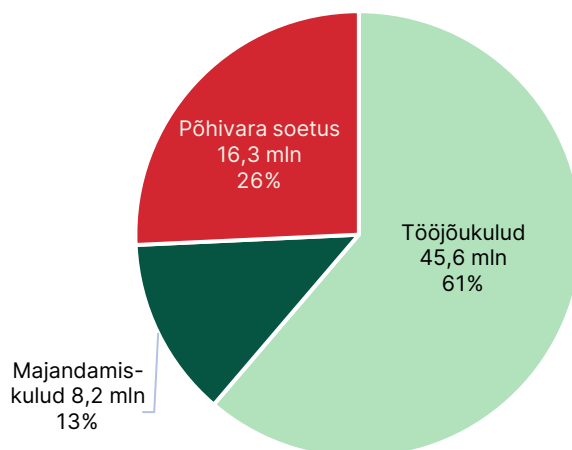
Linn on koolipidajana kohustatud tagama riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks. Gümnaasiumite pidamisel tuleb tagada ka koolidele võimalused pakkuda lisaks kohustuslikele õppeainetele valikõppeaineid gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud nõuete kohaselt. Kulude planeerimisel on tähelepanu pööratud Tartu linna koalitsioonileppes ja Tartu linna koolide kvaliteedikokkuleppes sätestatud ning Tartu linna arengukava meetmes 3.1. toodud tegevustele, sh koostöö edendamisele, väärtuskasvatuse arendamisele ning hariduse tugiteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamisele.

Tartu linnas on 2022/2023. õppeaastal 22 munitsipaalüldhariduskooli, millest 13 põhikooli, 3 gümnaasiumit, 2 täistsüklikooli, 3 HEV kooli ning 1 mittestatsionaarse õppega kool. 2022. aasta sügisel asus koolides õppima 13 081 õpilast, mis võrreldes aasta varasemaga suurenes 522 võrra. Lisandunud õpilastest 92% on Ukrainast pärit lapsed.

Joonis 47. Põhi- ja üldhariduskoolide õpilaste arv 2021-2023 aastal

Põhi- ja üldkeskhariduse 2023. aasta eelarve maht on **70,1 miljonit** eurot, mis kogu haridusvaldkonna mahust moodustab **51%**. Koolide eelarvest 61% moodustavad töötajate tööjõukulud.

Joonis 48. Põhi- ja üldkeskhariduse kulude jaotus 2023. aastal

Antavateks toetusteks kavandatakse **6 tuhat** eurot esimeste klasside õpilastele võtmehoidjate soetamiseks. Tööjõukuludeks kavandatakse **45,6 miljonit** eurot, millest gümnaasiumi õpetajate tööjõukulud moodustavad 6,8 miljonit eurot. Vastavalt Tartu linna ja haridustöötajate kollektiivlepingule tõusevad 2023. aastal koolide kõrgharidusega tugispetsialistide (eripedagoog, logopeed, psühholoog, psühhiaater, sotsiaalpedagoog, karjäärikoordinaator, -nõustaja, -spetsialist, -konsultant), huvijuhi, haridustehnoloogi tasud võrdset kooliõpetaja palgamääraga. Juhtide tööjõukuludeks kavandatakse eelarvesse tõus 15%.

Tabel 53. Üldhariduskoolide õpetajate töötasud 2023. aasta eelarves

Ametikoht	2021	2022	2023	Muutus
Õpetaja, tugispetsialist, huvijuht, haridustehnoloog	1 315	1 412	1 749	23,9%
Abiõpetaja	840	885	1000	13,0%
Alampalgalisel töötajad	584	654	725	10,9%

Riigi eelarvest rahastatakse õpetajate, juhtide (49%) ja tugispetsialistide tööjõukulud, lisaks eraldatakse täiendavad sihtotstarbelised vahendid IB-õppele Miina Härma Gümnaasiumis ja eestikeelsele õppele üleminekuks Tartu Annelinna Gümnaasiumile ja Tartu Aleksander Puškini Koolile.

Üldhariduskoolide majandamiskuludeks kavandatakse 2023. aasta eelarvesse **8,2 miljonit** eurot. Üldhariduskoolide rahastamist reguleerib Tartu Linnavalitsuse 13.07.2021 määrus nr 18 „Tartu munitsipaalpõhikoolide ja -gümnaasiumite eelarvestamise alused“, mille põhjal kavandatakse vahendid tööjõukuludeks (direktorid, õppejuhid, õpetajad, tugispetsialistid), õppetööd toetavateks tegevusteks, majandamis- ja halduskuludeks ning sihtotstarbelisteks kuludeks.

Tartu linna arengukava eesmärkidele tuginedes panustab linn haridustöötajate koolituskuludeks eelarvesse **287 tuhat** eurot, millest prognoositavalt riigieelarvelise toetuse maht 171 tuhat eurot.

Majandamis- ja halduskuludeks nähakse ette siseruumide korrashoiuks (koristajate tööjõukulud) 16,63 eurot ruutmeetri kohta (2022. aastal 15 eurot/m²). Muudeks majandamiskuludeks (sh koristusvahendite, korrashoiuteenuste ning meditsiini- ja hügieenitarvete kulud) on planeeritud 1,50 eurot ruutmeetri kohta (2022. aastal sama). Välisterritooriumi korrashoiuks (majahoidjate tööjõukulud) on arvestatud 0,97 eurot ruutmeetri kohta (2022. aastal 0,88 eurot/m²) ning valvurite, riidehoidjate ja remonditöölise tööjõukuludeks on planeeritud 0,6% riiklikust alampalgast (s o 725 eurost), st 4,35 eurot ruutmeetri kohta. Koolihoonete hooldusremondiks kavandatakse 100% renoveeritud hoonetele (Annelinna gümnaasium, Variku kool, Raatuse kool) 0,50 eurot ruutmeetri kohta, ülejäänud koolidele 1 euro ruutmeetri kohta.

Kütte-, elektri-, vee- ja kanalisatsioonikulude planeerimisel võetakse aluseks 2021. aasta augusti-detsembri ja 2022. aasta jaanuari-juuli naturaalnäitajad. Kulude planeerimisel on võetud aluseks tariifid analoogselt alusharidusega.

Õppetööd toetavateks tegevusteks on eelarvesse kavandatud **3,1 miljonit** eurot. Õppetööd toetavateks tegevusteks, sh õppevahendite, inventari ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendite soetamiseks ja ürituste läbiviimiseks ning administreerimiskuludeks, kavandatakse õpilasepõhiselt pearahana 30 eurot õpilase kohta. Haridusosakonna eelarvesse kavandatakse lisaks vahendid tegevusteks, millest suuremad on: aktiivõppeprogrammid koolidele, ujumisõpe, KiVa programm kiusamise ennetamiseks ja vähendamiseks koolides, õppetööd toetavad projektid, koolide koostöö huvikoolide ja muuseumitega (nn „õmblusteta õpe“) ning KLAPP-i matkad. Samuti on lisaks planeeritud Tartu Annelinna Gümnaasiumi ja Tartu Aleksander Puškini Kooli eestikeelse hariduse tegevuskava elluviimiseks 176 tuhat eurot.

Üldharidusteenuse ostuks sätestab põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, et munitsipaalüldhariduskoolide tegevuskulude katmisel osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt selles koolis õppivate ja nende haldusterritooriumil alaliselt elavate

õpilaste arvuga. Teistelt omavalitsustelt kooliteenuse ostmiseks kavandatakse 2023. aasta eelarvesse **515 tuhat** eurot.

Foto 11: Tartu rahu mälumäng (autor: Ruudu Rahumaru)

Erakooliseadus sätestab, et eraüldhariduskooli tegevuskulude katmises osaleb linn siis, kui see on linna otsusel vajalik, et tagada hariduse kättesaadavus ja mitmekesisus. Üldharidusteenuse ostuks erakoolidelt on kulud arvestatud Tartu linnavolikogu 16.05.2019 määrusest nr 66 „Eraüldhariduskooli toetus“ lähtudes. Erakoolide toetamiseks on 2023. aasta eelarvesse kavandatud **272 tuhat** eurot.

2022. aastal oli erakoolide baastoetuse suurus 11 eurot õpilase kohta kuus, 2023. aastal on baastoetuseks 8,30 eurot õpilase kohta kuus. Baastoetus on arvestatud keskmiselt 1570 õpilasele (2022. aastal 1490 õpilast). Erakoolidele kavandatavad toetused:

- 28 tuhat eurot kasvava kooli toetus;
- 38 tuhat eurot Tartu Rahvusvahelisele Koolile;
- 50 tuhat eurot Karolini Koolile (Tartu Luterliku Peetri Kooli filiaal).

Üldhariduskoolide investeeringute maht 2023. aasta eelarves on **16,3 miljonit** eurot. Kavandatud objektidest mahukaimad:

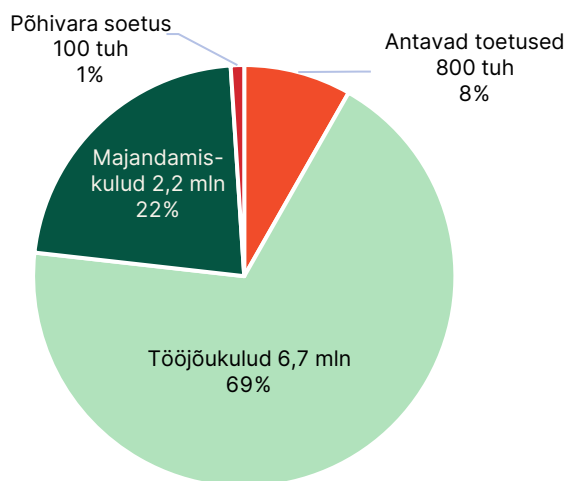
- 10,6 miljonit Tartu Pärl Kooli (Ploomi 1) ehitus;
- 2,7 miljonit Tartu Karlova Kooli (Lina 2) remonttööd;
- 1,5 miljonit Miina Härma Gümnaasiumile uue hoone (Näituse 13a) soetamine ja remonttööd
- 970 tuhat eurot Tartu Karlova Kooli (Salme 1a) renoveerimine.

2.8.3. Kutseharidus (9 714 826 eurot)

Kutsehariduse tegevusalal (09300) kajastatakse kõik Tartu Rakendusliku Kolledžiga seotud kulud. Arengukava põhjal on tegevusala eesmärgid paindlike ja mitmekesiste valikutega elukestva õppe ja kvaliteetsete täiendkoolitusasutuste tegevuse ja arengu toetamine ja tööturu vajadustest lähtuvate ning õppija huvidele ja võimetele vastavate õppekavade väljaarendamine kutseõppes, mis on aluseks erinevatel õppeliikidel õppe läbiviimiseks.

Kutseõppe 2023. aasta kuludeks on kavandatud **9,7 miljonit** eurot, mis moodustab valdkonna eelarvest **7%**. Eelarvesse planeeritud väljaminekutest 87% katab Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldatud riigieelarveline toetus.

Joonis 49. Kutsehariduse 2023. aasta kulude jaotus

Antavateks toetusteks planeeritakse eelarvesse **800 tuhat** eurot, millest 797 tuhat eurot toetusteks ja stipendiumiteks ning 3 tuhat eurot liikmemaksudeks. Tööjõukuludeks kavandatakse **6,7 miljonit** eurot, millega jäävad kutseõppe töötajate tööjõukulud 2022. aasta määradele. Majandamiskuludeks planeeritakse **2,2 miljonit** eurot, millest on suurima kaaluga hoonete ja rajatiste majandamis- ning ülalpidamiskulud 781 tuhat eurot ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud 496 tuhat eurot.

Linna eelarvelistest vahenditest kavandatakse kutsehariduse eelarvesse 290 tuhat eurot arvutite rendikuludeks ja praktikaprogrammiks ettevõtetega Hanza ja Metec. Kutsehariduse investeringuteks kavandatakse eelarveperioodi **100 tuhat** eurot Põllu 11a A-korpuse klassiruumide renoveerimiseks.

2.8.4. Kõrgharidus (27 600 eurot)

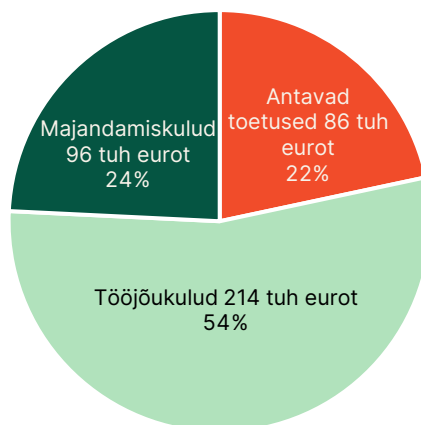
Kõrghariduse tegevusalal (09400) kajastatakse rakendusliku ja akadeemilise kõrghariduse toetuste, stipendiumite ja soodustuste kulud. Tartu linna 2023. aasta eelarvesse on nendeks kavandatud **27 tuhat** eurot, mis valdkonna eelarvest moodustab **0,02%**. Kogu tegevusala eelarve on kavandatud antavateks toetusteks.

Linna arengukava kohaselt on linna eesmärk Eesti hariduselu eestvedamine ja Tartu kujundamine kõigi õppijate linnaks, selle saavutamiseks kavandatakse eelarvesse toetused kõrgharidusele:

- 13 tuhat eurot Tartu Ülikooli Sihtasutusele töötajate premeerimiseks teadussaavutuste ja õppetöö arendamise eest ning üliõpilaste premeerimiseks eduka õppetöö eest;
- 11 tuhat eurot Sihtasutusele Eesti Maaülikooli Joosep Tootsi Fondi preemiate ja stipendiumite eraldamiseks;
- 3 tuhat eurot Tartu Ülikoolile tegevustoetus vanemaealistele õppijatele võrdsete õppimisvõimaluste kindlustamiseks.

2.8.5. Täiskasvanute täiendkoolitus (395 573 eurot)

Täiskasvanute täiendkoolituse (09500) tegevusalal kajastatakse väljaspool tasemeõpet õppekava alusel kursustena toimuv eesmärgistatud ja organiseeritud õppetegevus ning selle kulud. Täiskasvanute täiendkoolituse tegevusala eelarve kavandatakse **396 tuhat** eurot, mis haridusvaldkonna kuludest moodustab **0,3%**.

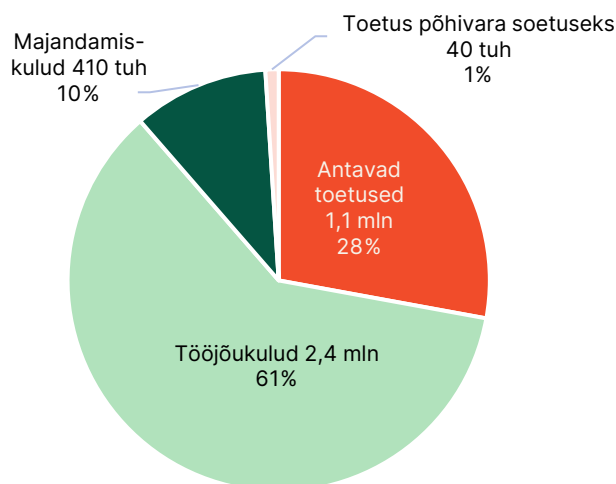
Joonis 50. Täiskasvanute täienduskoolituse 2023. aasta kulude jaotus

Antavateks toetusteks kavandatakse **86 tuhat** eurot Tartu Rahvaülikoolile vabahariduskoolituste korraldamiseks. Rahvaülikool pakub loovuskoolitust, keelekoolitust, üldharivat koolitust ja minimaalselt tööalast täiendkoolitust, mis toimub projektide baasil. Toetust kasutatakse sihtasutuse majanduskuludeks, töötajate personalikuludeks, info- ja kommunikatsioonikuludeks, raamatupidamis- ja auditeerimis-teenusteks. Aastas õpib 4 500 kuni 5 000 õppijat, kursuseid õpetab keskmiselt 200 õpetajat/juhendajat.

Täiskasvanute täiendkoolituse tööjõu- ja majandamiskuludeks kavandatakse eelarvesse vahendid Tartu Rakendusliku Kolledži omatuludest. Täiendkoolituste läbiviimisest laekuvad vahendid kolledži omatuludesse.

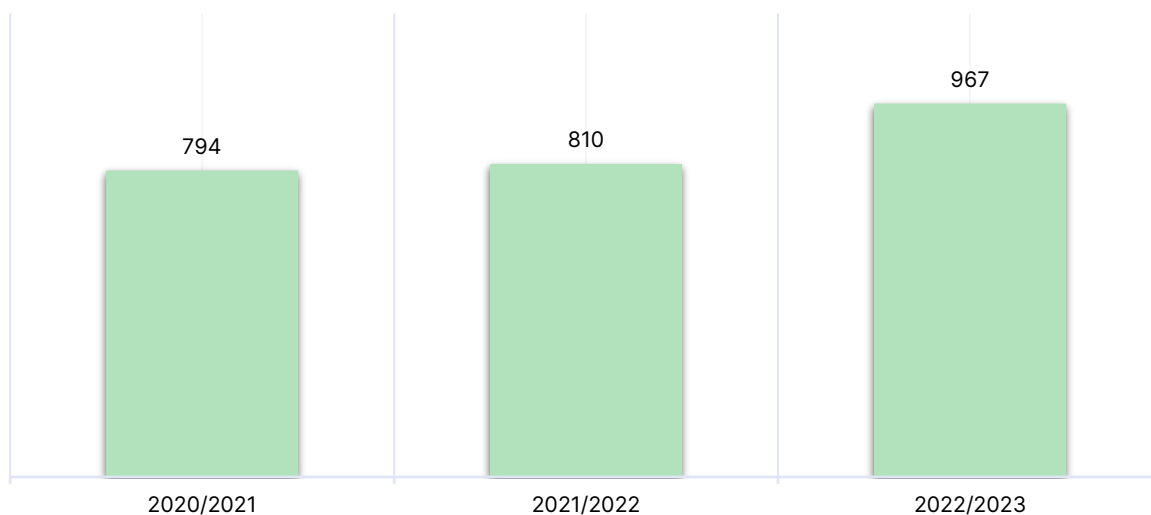
2.8.6. Noorte huviharidus ja -tegevus (3 948 677 eurot)

Noorte huvihariduse ja -tegevuse tegevusalal (09510) kajastatakse kõik kulud, mis tehakse juhendatud huvitegevustega noortele vanuses 7-26 aastat vastavalt noorsootöö põhimõtetele. Tegevusalal kajastuvad linna muusikakoolid, Tartu Lastekunstikool, erahuvikoolid ja kohalike omavalitsustega arvlmised. Tegevusala 2023. aasta eelarveks on kavandatud **3,9 miljonit** eurot, mis haridusvaldkonna eelarvest moodustab **2,9%**.

Joonis 51. Noorte huvihariduse ja tegevuse 2023. aasta kulude jaotus

Tartu linnas tegutseb neli munitsipaalhuvikooli: Tartu Lastekunsti-kool, Tartu I Muusikakool, Tartu II Muusikakool ning Ilmatsalu Muusikakool.

Joonis 52. Munitsipaalhuvikoolide õpilaste arv aastatel 2021-2023

Tartu muusikakoolid kaasavad võimalikult palju nüüdisaegseid õpetamise mudeleid, kuid pilli valdamine põhineb siiski harjutamisel ja järjepidevusel – siin on muusikaharidus ajast-aega olnud konservatiivne. Õppeprotsessi kaasatakse Tartu parimaid õpetajaid ja muusikuid, püüdes õpetada lapsi Eesti muusikakultuuri jätkusuutlikkust arvestades. II muusikakoolil jätkub algklasside pilliõppes hea koostöö Hansa ja Descartes'i kooliga.

Lastekunstikool plaanib õppekava arendust, mis on seotud üleriigilise kunstikoolide näidisõppekava väljatöötamisega (kooli sees jätkub erineva vanuse ja õpikoormusega õppijatele sobivama õpisisu väljatöötamine; koostöö- ja lõimingu põhimõtete ellu rakendamine, nüüdisaegse õpikäsituse ja kaasava hariduse põhimõtete rakendamine). Lastele kunstihariduse andmisel on hea koostöö Miina Härma ja Tartu Jaan Poska Gümnaasiumiga ning Tartu Mart Reiniku Kooliga.

Antavateks toetusteks kavandatud eelarve maht 2023. aastal on **1,1 miljon** eurot. Toetused kavandatakse erahuvikoolidele ning noorte huviharidusega tegelevatele ühingutele.

Huvitegevuse toetuseks erahuvikoolides ja ühingutes eraldab Tartu linn pearahapõhist toetust lähtudes Tartu Linnavolikogu 21.04.2022 määrusest nr 18 „Huvihariduse toetused“. Tegevustoetuste määrad jagunevad:

- 7-19aastase isiku kohta 110-250 eurot;
- erivajadustega harrastajatest koosneva huviringi, treeningurühma või õpperühma harrastaja kohta on 250 eurot;
- 60aastase ja vanema isiku kohta on 50 eurot.

Muusika- ja kunstikoolide personali tööjõukuludeks planeeritud vahendid **2,4 miljonit** eurot suurenevad 2023. aasta eelarves 20%. Eelarvesse on kavandatud töötasu kasv õpetajatele 23,9%, tipp- ja keskastmepetsialistidele 15% ning abitööliste 10,9%. Majandamiskuludeks on 2023. aasta eelarvesse planeeritud **410 tuhat** eurot, mis jaguneb munitsipaalkoolide ülalpidamiskuludeks ja huviharidusteenuse ostuks.

Tartu linna õpilaste õppimisega teiste kohalike omavalitsuste huvikoolides on linnavalitsusel õigus sõlmida omavalitsustega huvikoolide koolituskulude katmise lepinguid. 2023. aasta eelarvesse on lepingute täitmiseks (kohalike omavalitsustega arvlemiseks) planeeritud **135 tuhat** eurot. Noorte huvihariduse ja -tegevuse investeerimistegevuse kuludeks on 2023. aasta eelarvesse kavandatud **40 tuhat** eurot antavateks toetusteks põhivara soetuseks.

Foto 12: Noorte huviharidus ja -tegevus. (Autor: Silver Gutmann)

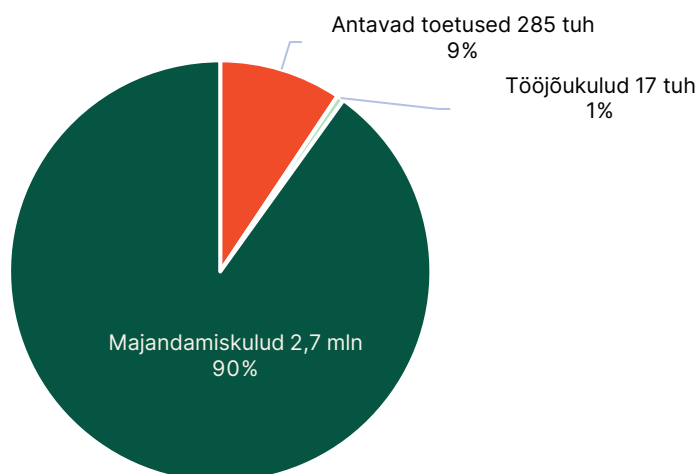
2.8.7. Koolitransport (243 600 eurot)

Koolitranspordi tegevusalal (09600) kajastuvad õppuri alalise elukoha ja õppeasutuse vahelisteks sõitudeks tehtavad kulud ja õppuritele makstud sõidusoodustused. 2023. aasta eelarves on koolitranspordile kavandatud **244 tuhat** eurot, mis haridusvaldkonna eelarvest moodustab **0,2%**.

Eelarvesse kavandatud vahendid jagunevad: **98 tuhat** eurot sõidukompensatsioonideks, **33 tuhat** eurot töötajate tööjõukuludeks Tartu Maarja Koolis ja Ilmatsalu Põhikoolis ning **113 tuhat** eurot koolitranspordiga seotud majandamiskuludeks eelmainitud koolides (sh Ilmatsalu kooli tellitud õpilaste transport).

2.8.8. Koolitoid (3 043 039 eurot)

Koolitoidu tegevusalal (09601) kajastuvad kulutused koolitoidule, sh kulu toiduainetele ning otsesed kulud toidu valmistamisele ja pakkumisele (sh personalikulud) ning õppuritele makstud toitlustustoetused. Koolitoiduks kavandatud **3 miljonit** eurot moodustab haridusvaldkonna kuludest **2,2%**. Koolitoidu kuludest 318 tuhat eurot on kavandatud linna vahenditest ning 2,7 miljonit riigieelarvelistest toetustest – PRIA mahetooraine toetus koolidele, Haridus- ja Teadusministeeriumi leping Tartu Rakendusliku Kolledžiga ning riiklik toetusfond.

Joonis 53. Koolitoidu 2023. aasta kulude jaotus

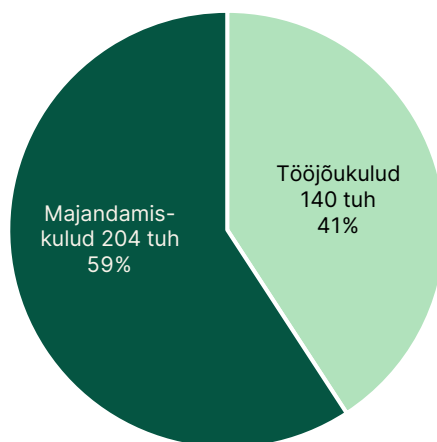
2023. aasta eelarve vahendid kavandatakse:

- **2,7 miljonit** eurot koolilõuna pakkumise kuludeks;
- **285 tuhat** eurot Tartu Rakendusliku Kolledži õppurite toitlustustoetuseks;
- **17 tuhat** eurot Tartu Maarja Kooli koka tööjõukuludeks.

2.8.9. Öömaja (344 300 eurot)

Öömaja tegevusalal (09602) kajastuvad ühiselamutes ja õpilaskodudes kulud õppurite majutamiseks ning õppuritele makstud eluasemekompensatsioonid. Öömajaga seotud kuludeks loetakse öömaja andmisega kaasnevaid personali-, ühiselamute- ja õpilaskodude

üalpidamiskulusid. 2023. aasta eelarvesse on öömaja tegevusalale kavandatud **344 tuhat** eurot, mis haridusvaldkonna eelarvest moodustab **0,25%**.

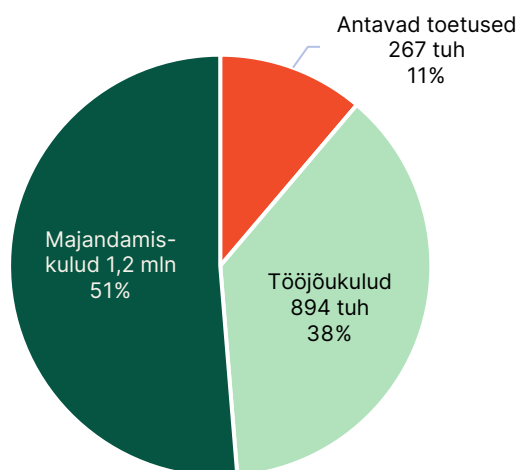

Joonis 54. Öömaja 2023. aasta kulude jaotus

Tegevusala kulud finantseeritakse Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Tartu Rakendusliku Kolledži omatulude vahenditest.

2.8.10. Muud hariduse abiteenused (2 384 596 eurot)

Muudel hariduse abiteenuste tegevusalal (09609) kajastatakse muud haridust toetavate teenuste kulud, sh näiteks teise tasandi tugiteenustega (Hariduse Tugiteenuste Keskus) seotud kulud. Eelarvesse on kavandatud **2,4 miljonit** eurot, mis haridusvaldkonna eelarvest moodustab **1,7%**.

Joonis 55. Muude hariduse abiteenuste 2023. aasta kulude jaotus

Antavateks toetusteks kavandatakse muude hariduse abiteenuste tegevusalale **267 tuhat** eurot, mis jaguneb:

- 150 tuhat eurot 1.–3. klassi koolitoetuseks (50 eurot õpilase kohta);
- 50 tuhat eurot õpetajate elutööpreemiaks (neljale õpetajale preemia 10 tuhat eurot);
- 35 tuhat eurot CTF-Tech OÜ-le noorte kübervõistluse Cyber Battle of Estonia 2023 läbiviimiseks;
- 31 tuhat eurot alustava õpetaja lähtetoetuseks (10 alustavale õpetajale viies haridusametis esimeseks osamakseks 50% 5 tuhandest eurost).

Tööjõukuludeks planeeritud **894 tuhat** eurot jaguneb Hariduse Tugiteenuste Keskuse ametikohtade töötasudeks ning Haridus- ja Teadusministeeriumi toetuse arvelt õpetajate koolituseks.

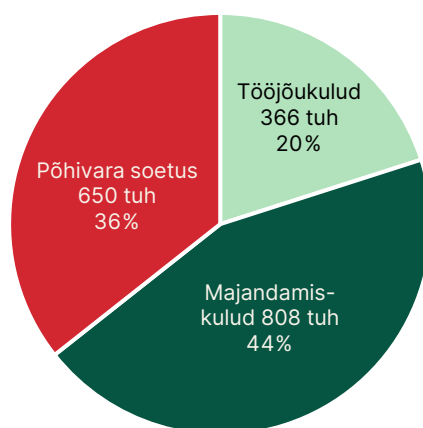
Majandamiskuludeks kavandatud **1,2 miljonit** eurot jaguneb:

- 954 tuhat eurot IT süsteemihalduse osakonna haridusametite arvutite ja tarkvara rentimise vahenditeks;
- 136 tuhat eurot ürituste korraldamiskuludeks, nt. haridusfestival, hariduslaad, õpilasfirmade võistlused;
- 73 tuhat eurot Hariduse Tugiteenuste Keskuse majandamiskuludeks;
- 53 tuhat eurot haridusalase info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuludeks, näiteks ARNO arendus, M-klassijuhataja.

2.8.11. Muu haridus (1 823 850 eurot)

Muu hariduse tegevusalal (09800) kavandatakse haridusosakonna tegevuskuludeks ning haridusobjektide remondiks ja renoveerimiseks **1,8 miljonit** eurot. Tegevusala kulud moodustavad hariduse valdkonna eelarvest **1,3%**.

2023. aasta eelarvesse on kavandatud haridusosakonna tööjõukuludeks **366 tuhat** eurot 12 koosseisulise ametikoha vahenditeks. Tööjõukuludes kaetakse linna vahenditest 11 ametikoha ning riigieelarveliste toetuste arvelt ühe ametikoha kulud.

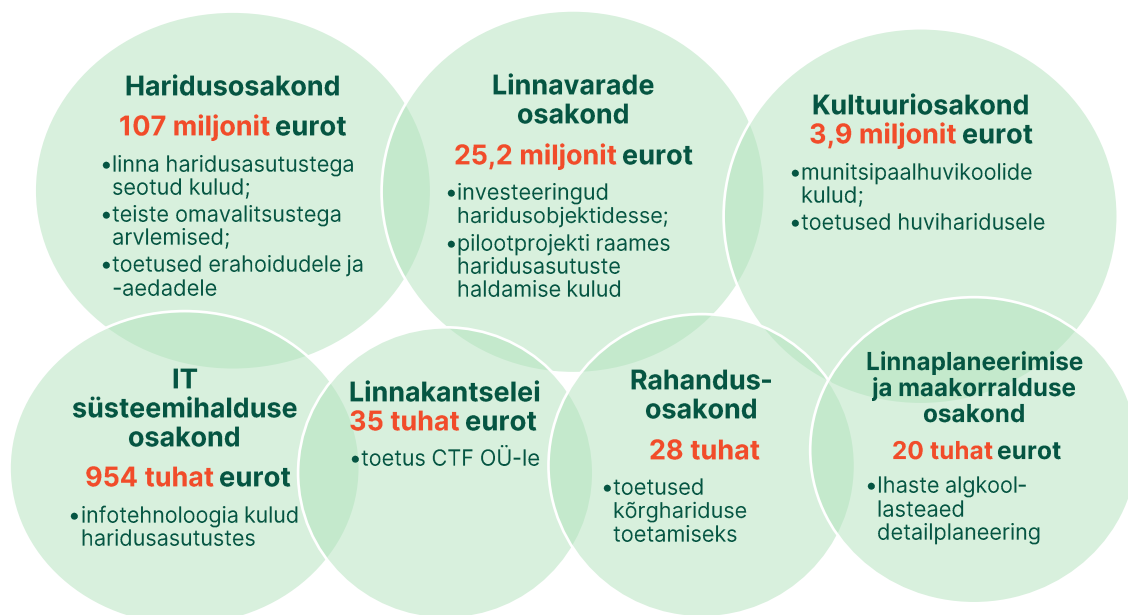
Joonis 56. Muu hariduse 2023. aasta kulude jaotus

Majandamiskuludeks kavandatakse **808 tuhat** eurot, millest 17 tuhat eurot moodustavad haridusosakonna majandamiskulud ning 790 tuhat eurot linnavarade osakonna hallatavad remonttööd haridusobjektidele. Haridusobjektide remonttööd jaotuvad: 400 tuhat avariiremont,

213 tuhat elektrikäit ja ATS, 105 tuhat eurot kütte- ja ventilatsioonitööd, 60 tuhat objektide territooriumite korrashoid, 10 tuhat nõrkvoolutööd. Muu hariduse tegevusala investeringuteks on kavandatud **650 tuhat** eurot koolide ettekirjutusteks, projekteerimiseks, territooriumite ja tehnosüsteemide korrashoiuks.

Tabel 54. Haridusvaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	96 920 736	121 529 718	137 849 270	13,4	16 319 552
PÕHITEGEVUSE KULUD	93 505 226	103 822 837	116 560 270	12,3	12 737 433
Linnakantselei	13 200	0	35 000	-	35 000
IT süsteemihalduse osakond	858 814	901 192	953 985	5,9	52 793
Avalike suhete osakond	1 000	0	0	-	0
Haridusosakond	87 950 443	96 685 748	107 694 775	11,4	11 009 027
Kultuuriosakond	3 402 117	3 409 595	3 859 250	13,2	449 655
Rahandusosakond	24 114	528 982	27 600	-94,8	-501 382
Linnavarade osakond	1 255 539	2 297 320	3 989 660	73,7	1 692 340
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 415 510	17 706 881	21 289 000	20,2	3 582 119
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	0	0	20 000	-	20 000
Haridusosakond	281 684	267 688	0	-100,0	-267 688
Kultuuriosakond	22 000	0	40 000	-	40 000
Linnavarade osakond	3 111 826	17 439 193	21 229 000	21,7	3 789 807

Joonis 57. Haridusvaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.9. Sotsiaalne kaitse (20 522 367 eurot)

Sotsiaalse kaitse valdkond (10) hõlmab haigete ja puuetega inimeste, eakate, toitja kaotanute, perekondade ja laste, töötute ja muude riskirühmade sotsiaalset kaitset ning eluasemeteenuseid.

Sotsiaalse kaitse eelarve on koostatud lähtudes Tartu linna arengukavas sõnastatud hooliva linna ülesannetest. Sotsiaalvaldkonna tegevuse eesmärk on, et igale tartlasele oleksid kättesaadavad tema vajadusele vastavad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused. Tähtis on, et Tartu edeneks tervishoiu ja sotsiaalhoolekande arenduskeskuseks ka väljaspool linna piire. Arengukava üks peaeesmärke on kujundada tervist väärtustav eluhoiak, ennetada sotsiaalprobleeme, tagada abivajajatele nende elukvaliteeti parandavate teenuste kättesaadavus ning soodustada kodanikualgatust.

Sotsiaalse kaitse valdkonna 2023. aasta eelarve on **20,5 miljonit** eurot, mis moodustab **8%** linna eelarve kogumahust. Valdkonna kavandatud kulud on eelmise aastaga võrreldes vähenenud 3,4%. Investeeringutegevuse kuludeks on planeeritud **479 tuhat** eurot, mida on eelmise aastaga võrreldes poole vähem.

Tabel 55. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	21 769 697	21 236 180	20 522 367	-3,4	-713 813
PÕHITEGEVUSE KULUD	17 078 965	20 236 380	20 043 367	-1	-193 013
Tööjõukulud	4 843 722	5 493 472	6 143 346	11,8	649 874
Majandamiskulud	5 897 637	5 877 280	6 162 082	4,8	284 802
Antavad toetused	6 330 839	8 864 628	7 736 939	-12,7	-1 127 689
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>1 184 676</i>	<i>1 815 082</i>	<i>1 947 839</i>	<i>7,3</i>	<i>132 757</i>
<i>sotsiaaltoetused (vt selgitust)</i>	<i>5 146 163</i>	<i>7 049 546</i>	<i>5 789 100</i>	<i>-17,9</i>	<i>-1 260 446*</i>
Muud tegevuskulud	6 767	1 000	1 000	0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	4 690 732	999 800	479 000	-52,1	-520 800
Põhivara soetus	4 690 732	999 800	479 000	-52,1	-520 800

Antavad toetused 2023. aasta eelarves vähenevad 1,5 miljonit eurot (-36%) riigieelarvelistest vahendite ja projektide arvelt ning tõusevad **404 tuhat** eurot (+9%) linna vahenditest. 2023. aasta eelarvesse pole kavandatud riigieelarvelisi toetusi, mida maksti 2022. aasta eelarves (energiahinna tõusu leevendusmeede, rahvusvahelise kaitse saajatele makstud ühekordse üürilepingu sõlmimiseks). Energiahinna hüvitiste maksmine oli 2022. aasta eelarves 840 tuhat eurot, 2023. aasta eelarve koostamise hetkeks pole teadmist, et eelarveperioodil hüvitise maksmine jätkuks. Riiklik toetusfond matuse- ja toimetuleku toetuse maksmiseks on kavandatud 2022. aasta esialgse eelarve tasemele, 2023. aasta alguses täpsustatakse riigilt saadavat toetust lisaelarvega. Rahvusvahelise kaitse saajatele kavandati 2022. aasta eelarves riiklikku toetust 215 tuhat eurot, eelarve perioodi pole planeeritud vahendeid, vaid võetakse lisaelarvega kasutusele vastavalt Rahandusministeeriumi otsusele.

Investeeringutegevus väheneb 2023. aasta eelarves 52,1% jäädes 479 tuhande euro tasemele. 2022. aasta eelarvega teostati suuremad investeeringud sotsiaalse kaitse valdkonda: Nõlvaku tänava üldhooldekodu ning Tüve 2 ja 4 sotsiaalmajade rajamine. Käesoleval aastal planeeritakse vahendid Tüve 6 ja 8 sotsiaalmajade projekteerimiseks ning Kaunase pst 22 piirkonnakeskuse remondiks.

Sotsiaalse kaitse kulud jagunevad kümne tegevusala vahel, millest suurima osa moodustavad eakate sotsiaalhoolekandetasutused (28%) ning muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse (20%).

Tabel 56. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud tegevusalade kaupa.

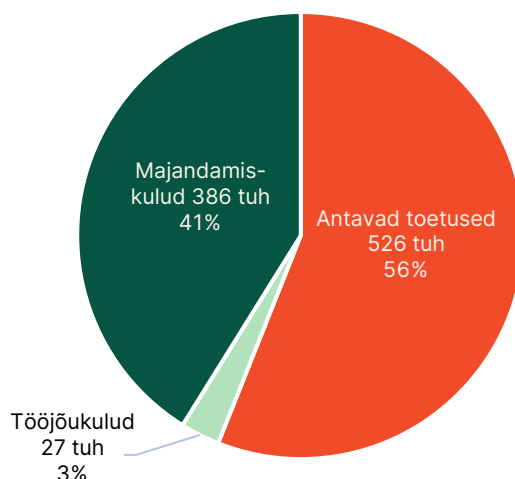
Tegevusala	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	21 769 697	21 236 180	20 522 367	-3,4	-713 813
PÕHITEGEVUSE KULUD	17 078 965	20 236 380	20 043 367	-1,0	-193 013
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused	669 660	869 150	939 200	8,1	70 050
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	3 902 343	4 202 624	4 172 005	-0,7	-30 619
Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	4 264 208	4 703 042	5 644 265	20,0	941 223
Muu eakate sotsiaalne kaitse	110 239	275 145	168 434	-38,8	-106 711
Asendus- ja järelhooldus	1 713 853	1 721 281	1 721 200	0,0	-81
Muu perekonna ja laste sotsiaalne kaitse	1 592 708	2 571 167	1 862 556	-27,6	-708 611
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	0	230 000	0	-100,0	-230 000
Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	431 237	449 234	529 591	17,9	80 357
Riiklik toimetulekutoetus	1 491 951	2 094 601	1 998 000	-4,6	-96 601
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	772 444	1 006 812	900 010	-10,6	-106 802
Muu sotsiaalne kaitse	2 130 324	2 113 324	2 108 106	-0,2	-5 218
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	4 690 732	999 800	479 000	-52,1	-520 800
Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	9 180	90 800	149 000	64,1	58 200
Muu eakate sotsiaalne kaitse	10 692	0	0	-	0
Muu perekonna ja laste sotsiaalne kaitse	0	20 000	330 000	1550,0	310 000
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	4 670 860	889 000	0	-100,0	-889 000

2.9.1. Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused (939 200 eurot)

Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal (10120) kajastatakse erihooldekodude, segatüüpi hoolekande asutuste, koolkodude, rakenduskeskuste ja muude puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutuste tulud ja kulud. Linna arengukava kohaselt on tegevusala eesmärgid eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust vähendavate teenuste arendamine ning kodus elamist toetavate teenuste arendamine ja abivahendite kasutamise edendamine eakatele ja puuetega isikutele.

Kokku on 2023. aastaks tegevusalale kulusid kavandatud **939 tuhat** eurot. Kogu valdkonna kuludest moodustavad tegevusala kulud **5%**. Antavateks toetusteks on kavandatud **526 tuhat** eurot, mis jaguneb järgmiselt:

- 292 tuhat eurot ööpäevaringse hooldamise teenuse ost;
- 135 tuhat eurot päevaholdusteenuse ost;
- 99 tuhat eurot koduhooldusteenuse ost.

Joonis 58. Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutuste 2023. aasta kulude jaotus

Majandamiskulude kavandatud maht on **386 tuhat** eurot, millest 168 tuhat eurot on mõeldud igapäeva elu toetamise teenuse ruumide kuluks. Vastavalt sotsiaalhoolekande seaduses reguleeritud psüühiliste erivajaduste ja intellektipuudega isikute igapäeva elu toetamise teenuse finantseerimisskeemile on kohalik omavalitsus kohustatud toetama teenuse osutamise seotud ruumide ülalpidamist.

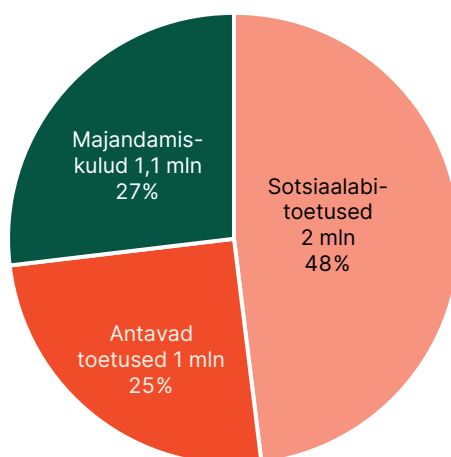
2.9.2. Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse (4 172 005 eurot)

Puuetega inimeste sotsiaalse kaitse tegevusala (10121) hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist rahalise ja mitterahalise toetustena inimestele, kes on täielikult või osaliselt võimetud olema hõivatud majandustegevusega või elama normaalset elu füüsilise või vaimse, alalise või pikaajalise puude tõttu.

Tartu linna arengukava kohaselt on tegevusala eesmärgid sotsiaalhoolekande arendamine tööealise elanikkonna toimetulekuraskuste ennetamiseks, kodus elamist toetavate teenuste arendamine ja abivahendite kasutamise edendamine eakatele ja puuetega isikutele ning eakate ja puuetega isikute asutushooldust ennetavate teenuste arendamine.

Ühtlasi keskendutakse võrgustiku- ja kogukonnatöö arendamisele Tartu elanike probleemide ennetamiseks ja varajaseks märkamiseks, lapse kasvatamist ja hooldamist kergendavate tugiteenuste arendamisele, omastehooldajate, eakate ja puuetega isikute töötamise ja ühiskonnaellu kaasatuse soodustamisele ning sotsiaaltransporditeenuse arendamisele.

Tegevusala 2023. aasta kuludeks on kavandatud **4,2 miljonit** eurot, mis kogu valdkonna kuludest moodustavad **20%**.

Joonis 59. Muu puuetega inimeste sotsiaalse kaitse 2023. aasta kulude jaotus

Antavateks toetusteks on eelarvesse kavandatud **3 miljonit** eurot, millest:

- 1,3 miljonit eurot hooldajatoetus;
- 952 tuhat eurot erivajadusega lastele hoiu- ja tugiisikuteenuse osutamine;
- 540 tuhat eurot sotsiaalmaks tööealise mittetöötava hooldaja eest;
- 95 tuhat eurot eluruumi kohandamise toetus;
- 55 tuhat eurot puuetega inimeste organisatsioonide toetus tegevus- ja transpordikuludeks;
- 40 tuhat eurot hooldajatoetus (erivajaduse lapse hooldus);
- 18 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Tartu Maarja Tugikeskus tugiisikuteenuse osutamiseks intellekti- ja/või liitpuudega täiskasvanutele;
- 13 tuhat eurot tegevustoetus SA-le Teater Vanemuine kirjeldustõlke korraldamiseks;
- 8 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Lõuna Eesti Pimedate Ühingu ruumide ülalpidamiskuludeks.

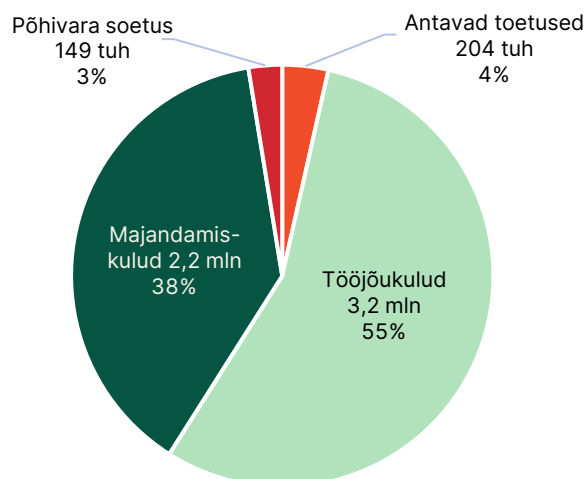
Majandamiskuludeks on kavandatud **1,1 miljonit** eurot, mis jaguneb järgmiselt:

- 518 tuhat eurot isikliku abistaja teenuse ostuks;
- 300 tuhat eurot sotsiaaltransporditeenus täisealistele;
- 194 tuhat eurot sotsiaaltransporditeenus erivajadusega lastele;
- 110 tuhat eurot viipekeele tõlketeenuse ost kurdile või raske kuulmispuudega inimesele.

2.9.3. Eakate sotsiaalhoolekandeesutused (5 793 265 eurot)

Eakate sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal (10200) kajastatakse vanurite üldhooldekodude, päevakeskuste ja muude asutuste kulud. Linna arengukavas on seatud eesmärkideks eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust vähendavate teenuste arendamine ning eakatele hoolekandeteenuste pakkumine ja koostöö riigiasutuste ja erasektoriga teenuskohtade arvu suurendamiseks.

Tegevusala kuludeks on kavandatud **5,8 miljonit** eurot, mis moodustab kogu valdkonna kuludest **29%**. Tegevusala 2023. aasta eelarve on 20,8% suurem kui eelneval aastal. Suurim osa eelarvest on kavandatud tööjõukuludeks **3,2 miljonit** eurot. Majandamiskulude planeeritav maht on **2,2 miljonit** eurot ning antavatel toetustel **204 tuhat** eurot. Investeermistegevuseks on kavandatud

Joonis 60. Eakate sotsiaalhoolekandeesutuste 2023. aasta kulude jaotus

149 tuhat eurot, millega kavandatakse soetada Tartu Hooldekodule väikebuss ning projekteerida Tüve 6 ja 8 sotsiaalmajad.

Foto 13. 2022. aasta alguses valminud Tüve 2 ja 4 sotsiaalmajad (autor: Maanus Kullamaa)

Eakate sotsiaalhoolekandeesutustena tegutseb kolm allasutust: Päevakeskus Kalda, Päevakeskus Tähtvere ning Tartu Hooldekodu.

Päevakeskus Kalda ülesanne on osutada koduteenust Tartu linna kodanikele, vähendada eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust ning korraldada päevakeskuse ruumides huvitegevust. Hoolduskoormuse vähendamiseks pakutakse omastehooldajate koduteenust, mis sisaldab muu hulgas järelevalvet, hooldustoiminguid ja söötmist. 1. augusti 2022 seisuga on koduteenusel 452 kodanikku, neist puudega 317. Kalda päevakeskuse kuludeks on 2023. aasta

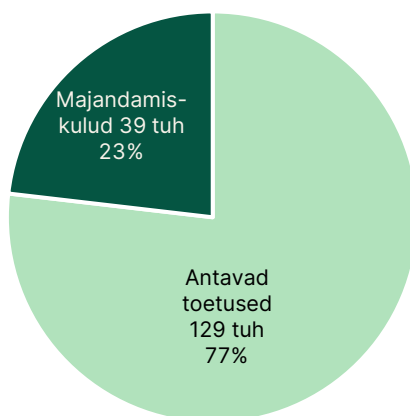
eelarves kavandatud **1,2 miljonit** eurot, mis moodustab **20,3%** tegevusala kuludest. Kuludest 994 tuhat eurot on kavandatud ööpäevaringseks hooldusteenuseks, 204 tuhat eurot päevakeskuste toetuseks ning 8 tuhat eurot muudeks majandamiskuludeks. Suurim osa kuludest on kavandatud tööjõukuludeks – 1 miljon eurot. Selle sisse on arvestatud 20%-line palgatõus. Töötasu tõus on hädavajalik kõigile asutuse töötajatele, kuna praegused töötasud on alla Eesti keskmist ja mediaanpalka.

Päevakeskus Tähtvere põhiülesanne on huvitegevuse korraldamine ning abi osutamine eakatele ja puuetega isikutele nende iseseisvaks toimetulekuks harjumuspärases keskkonnas. Tasuta teenustena pakutakse eakatele võimalust osaleda ringide töös, kasutada internetipunkti ja raamatukogu. Päevakeskuses töötavad rahvatantsu-, lauluansambli-, vestlus-, käsitöö-, ravivõimlemis- ja senioritantsuring. Tähtvere päevakeskuse kuludeks on 2023. aasta eelarves kavandatud **136 tuhat** eurot, mis moodustab **2,3%** kogu tegevusala kuludest. Tööjõu- ja majandamiskulude osakaal on sealjuures samas suurusjärgus ning sisse on arvestatud ka 20%-line palgatõus.

Tartu Hooldekodu on eakate ja puuetega inimeste toimetulekut toetav hoolekandeesutus. Hooldekodu põhitegevus on eakate ja puuetega isikute, kes ei tule iseseisva eluga toime, eale ja seisundile vastav ööpäevaringne hooldamine, põetamine ja elukvaliteedi säilitamine. Hooldekodu kuludeks on 2023. aasta eelarves kavandatud **3,1 miljonit** eurot, mis moodustab **54,3%** tegevusala kuludest. Suurim osa on kavandatud tööjõukuludeks, mis sisaldavad ka planeeritud 20%-list palgatõusu.

2.9.4. Muu eakate sotsiaalne kaitse (168 434 eurot)

Muu eakate sotsiaalse kaitse tegevusala (10201) hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist rahalise ja mitterahalise toetusena vanadusega seotud riskide puhul (sissetuleku kaotus, ebapiisav sissetulek, sõltumatuse puudumine igapäevaste ülesannete täitmisel, piiratud osavõtt sotsiaalsest ja ühiskondlikust elust jne).

Joonis 61. Muu eakate sotsiaalse kaitse 2023. aasta kulude jaotus

Linna arengukava kohaselt katab selle tegevusala seatud eesmärkidest kodus elamist toetavate teenuste arendamist ja abivahendite kasutamise edendamist eakatele ja puuetega isikutele ning eakate ja puuetega isikute asutushooldust ennetavate teenuste arendamist.

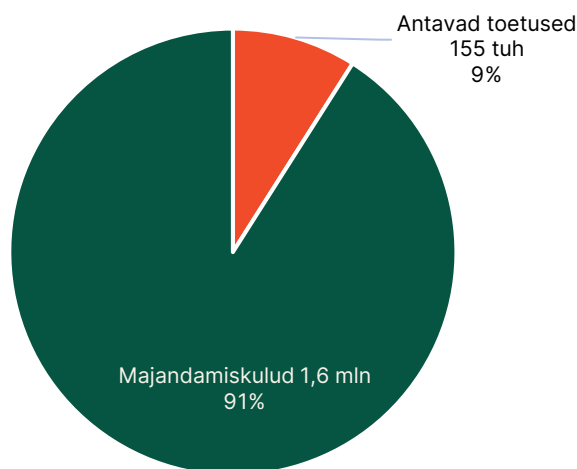
Tegevusala 2023. aasta kuludeks on kavandatud **168 tuhat** eurot. Kogu valdkonna kuludest moodustavad muud eakate sotsiaalse kaitse kulud **1%**. Suurima osa eelarvest moodustavad antavad toetused **129 tuhat** eurot, mille hulgast saab esile tõsta:

- 84 tuhat eurot toetuse maksmiseks linna aukodanikele;
- 17 tuhat eurot tegevustoetuseks MTÜ-le Tartu Eakate Nõukoda eakate esindamiseks ning nõustamise pakkumiseks;
- 12 tuhat eurot MTÜ-le Tartu Puuetega Inimeste Koda projekti „Ajaga kaasa“ tegevuste elluviimiseks;
- 10 tuhat eurot eakate päeva ja ürituste korralduskuludeks;
- 7 tuhat eurot Tähtvere Ühistevõrgu Seltsile Ilmatsalu 60+ klubi tegevuste elluviimiseks.

Kavandatud majandamiskulude maht on **39 tuhat** eurot, millest 25 tuhat eurot on mõeldud sooja toidu kojuveo teenuse ostuks ning 14 tuhat eurot eakatele korraldatavate ürituste kuluks. Linnaeelarvest tasutakse toidu kojuveo korraldamise transpordikulud, toidu maksumuse eest tasub klient.

2.9.5. Asendus- ja järelhooldus (1 721 200 eurot)

Asendus- ja järelhoolduse tegevusalal (10400) kajastatakse sotsiaalteenuste kulud, mille eesmärk on tagada pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õigused, võimaldada lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnased elutingimused, luua lapsele turvaline ja arenguks soodne elukeskkond ning valmistada ta ette võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena. Linna arengukava eesmärkidest keskendub see tegevusala asendushooldusteenuse ja järelhoolduse arendamisele.

Joonis 62. Asendus- ja järelhoolduse 2023. aasta kulude jaotus

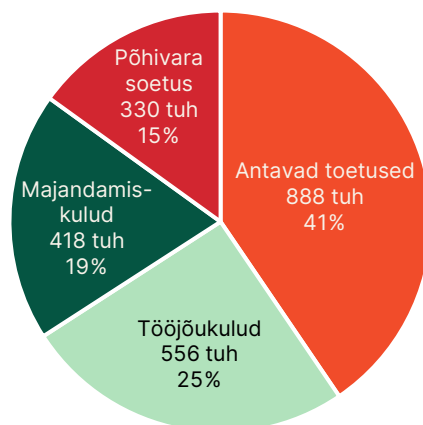
Tegevusala kuludeks on kavandatud **1,7 miljonit** eurot, mis moodustab 8% kogu valdkonna eelarvest. Planeeritud kulutuste maht on eelmise aastaga võrreldes samal tasemel. Suurima osa eelarvest moodustavad majandamiskulud **1,6 miljonit** eurot, mille eest kaetakse asendus- ja järelhoolduse teenuse ost. Antavateks toetusteks on kavandatud **155 tuhat** eurot ning seda hoolduspere toetuseks.

2.9.6. Muu perede ja laste sotsiaalne kaitse (2 192 556 eurot)

Muu perekonna ja laste sotsiaalse kaitse tegevusala (10402) hõlmab kodumajapidamistele suunatud sotsiaalse kaitse kavade haldamist, käitamist ja toetamist; rahalisi toetusi nagu sünnitustoetused, sünnitoetused, lapsehooldus-puhkuse toetused, pere- ja lastetoetused (näiteks vajaduspõhine toetus, paljulapseliste perede toetus, üksikvanematoetus). Linna arengukava eesmärkidest keskendub see tegevusala lastega peredele vanemlust toetavate teenuste korraldamisele.

Tegevusala 2023. aasta kuludeks on kavandatud **2,2 miljonit** eurot, mis moodustab kogu valdkonna eelarvest **11%**. Suurim osa eelarvest, **888 tuhat** eurot, on kavandatud antavate toetuste katteks, mis jaotub järgmiselt:

- 560 tuhat eurot Tartu linna täiendav lapsetoetus;
- 247 tuhat eurot matusetoetus;
- 27 tuhat eurot tegevustoetust MTÜ-le Peretarkuse Keskus tugisikuteenuse osutamiseks psüühilise erivajadusega lapsevanemale;
- 21 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le SPIN;
- 16 tuhat eurot toetust MTÜ-le Peretarkuse Keskus perelepitusteenuse korraldamiseks, mida osutatakse lapsevanematele, kellel perelepitus aitab hakkama saada lahutusest tulenevate elumuutustega lapsi võimalikult säästval viisil;
- 10 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Libertas Kliinik sõltuvuskäitumisega noorte sekkumisprogrammi läbiviimiseks;
- 7 tuhat eurot MTÜ-le Laste ja Noorte Kriisiprogramm leinanõustamiseks.

Joonis 63. Muu perede ja laste sotsiaalse kaitse 2023. aasta kulude jaotus

Tööjõukuludeks on kavandatud **556 tuhat** eurot ning majandamiskuludeks **418 tuhat** eurot. Majandamiskuludest 162 tuhat eurot kavandatakse Oskar Alliku Kodu MTÜ ravikodu teenuse pakkumiseks Tartu sissekirjutusega klientidele ning 70 tuhat eurot laste ja lapsevanemate psühholoogiliseks nõustamiseks.

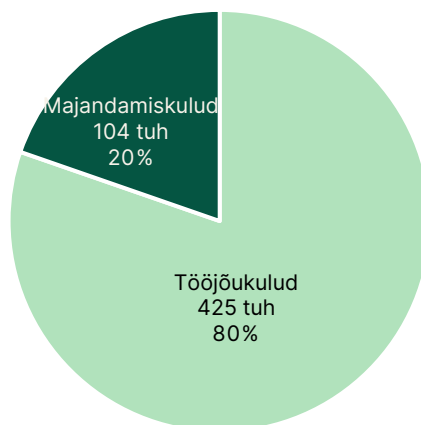
Selle tegevusala all tegutseb allasutusena Tartu Laste Turvakodu, mille 2023. aasta kuludeks on kavandatud **743 tuhat** eurot. Tartu Laste Turvakodu põhitegevus on osutada ajutist abi, tuge ja kaitset vägivalla või konfliktide tõttu ohtu sattunud ning peavarju ja hoolitsuseta jäänud 3-18-aastastele lastele ja nende vanematele/eestkostjatele ning korraldada neile ööpäev läbi hooldust, abi, toetust, nõustamist, arendus- ja huvitegevust.

Investeeringustegevuse kuludeks on kavandatud **330 tuhat** eurot sotsiaal- ja tervishoiuosakonna piirkonnakeskuse (Kaunase pst 22) remondiks koos sisustuse soetamisega.

2.9.7. Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused (529 591 eurot)

Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal (10700) kajastatakse varjupaikade ja päevakeskuste tulud ja kulud ning toetused muude riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutustele. Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal on kajastatakse linna allasutuse Varjupaik kulud. Varjupaiga eesmärk on abistada peavarjuta jäänud inimesi, kellel on võimalus turvaliselt ööbida, ennast ja oma riideid pesta, valmistada toitu ning saada vähesel määral ka toidu- ja riideabi. Teenuse saajatele võimaldatakse esmast meditsiiniabi, abistatakse isiku dokumentide taotlemisel ning töö otsimisel. Varjupaigas pakutakse ka sotsiaalmajutusteenust ning nõustamis- ja toetamisteenust.

Joonis 64. Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutuste 2023. aasta kulude jaotus

Tegevusala kuludeks on 2023. aastaks kavandatud **529 tuhat** eurot, mis moodustab kogu valdkonna kuludest 3%. Suurim osa eelarvest kulub tööjõukuludeks (**425 tuhat** eurot) ning ülejäänud majandamiskuludeks (**104 tuhat** eurot).

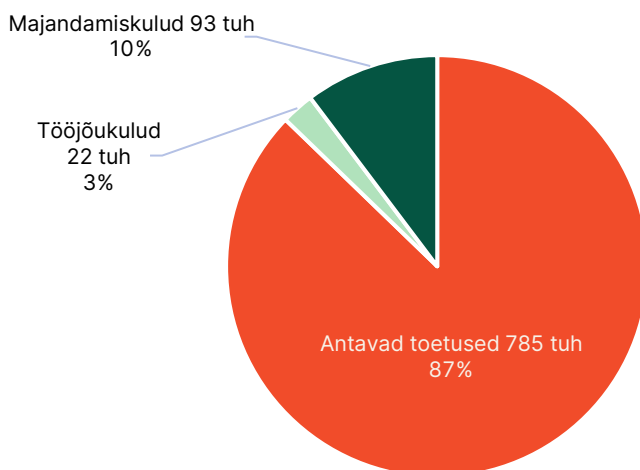
2.9.8. Riiklik toimetulekutoetus (1 998 000 eurot)

Riikliku toimetulekutoetuse tegevusalal (10701) kajastatakse sotsiaalhoolekandeseaduse alusel riiklikest vahenditest makstava toimetulekutoetuse kulud.

Tegevusala kavandatud kuludeks on ligi **2 miljonit** eurot, mis moodustab **10%** kogu valdkonna kuludest. Toimetulekutoetuste maksmiseks on eelarvesse kavandatud vahendid riigi toetusfondist saadava toetuse arvelt. Eelmise aastaga võrreldes on kavandatud toetuste maht samal tasemel.

2.9.9. Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse (900 010 eurot)

Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse tegevusala (10702) hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist rahalise ja mitterahalise toetusena inimestele, kes on sotsiaalselt tõrjutud või kellel on risk saada sotsiaalselt tõrjutuks, sotsiaalse kaitse kavade haldamist, käitamist ja toetamist. Lisaks kuuluvad siia alla rahalised toetused vaestele ja kaitsetutele inimestele, leevendamaks vaesust ja olemaks abiks raskes olukorras, alkoholi ja muude ainete kuritarvitajate taastusravi, teenused ja kaubad kaitsetute inimeste abistamiseks.

Joonis 65. Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse 2023. aasta kulude jaotus

Arengukavaga seoses on tegevusala ülesanded:

- sotsiaalhoolekande arendamine tööealise elanikkonna toimetulekuraskuste ennetamiseks;
- projektide elluviimine ja toetamine sotsiaalsete probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks;
- koostöö arendamine tööturuteenuste aktiivseks rakendamiseks töötutele.

Tegevusala kuludeks on kavandatud **900 tuhat** eurot, mis moodustab kogu valdkonna kuludest **4%**. **785 tuhat** eurot 2023. aasta eelarvest on kavandatud toetuste andmiseks, mis jaotuvad järgmiselt:

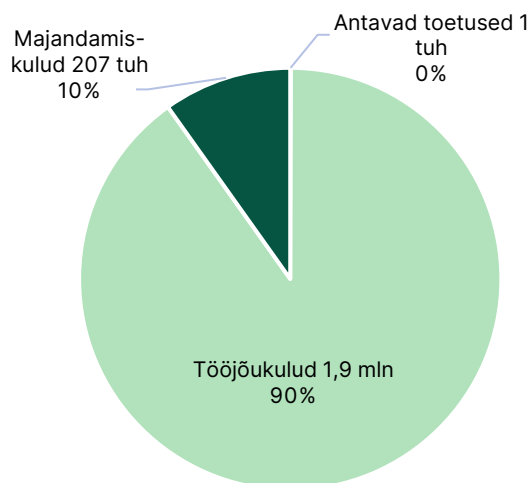
- 740 tuhat eurot täiendavateks sotsiaaltoetusteks;
- 19 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Iseseisev Elu Toidupanga ruumide ülalpidamiskulude katteks;
- 14 tuhat eurot tegevustoetus projekti „Teadlikult tööellu“ kaasfinantseeringuna MTÜ-le Johannes Mihkelsoni Keskus;
- 8 tuhat eurot seksuaalvägivalda ohvrite tugigruppide toetus Eesti SV Tugigrupid MTÜ-le;
- 4 tuhat eurot Tähtvere Avatud Naistekeskus MTÜ-le lähisuhtevägivalda ohvritest naistele tugigruppide korraldamiseks.

Majandamiskulude kavandatud mahuks on **93 tuhat** eurot, mis sisaldab:

- 60 tuhat eurot vältimatuks sotsiaalabiks (ilma sissetulekuta inimeste toidu ja riietega kindlustamine);
- 20 tuhat eurot nõustamisteenusteks (psühholoogiline nõustamine vähekindlustatud elanikkonna gruppidele ja riskirühmadele);
- 13 tuhat eurot administreerimiskulu sularahas makstavate toetustega kaasnevate kulude katteks.

2.9.10. Muu sotsiaalne kaitse (2 108 106 eurot)

Muu sotsiaalse kaitse tegevusala (10900) hõlmab tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist sotsiaalse kaitse valdkonnas. Siia kuuluvad sotsiaalse kaitse pakkumine rahalise ja mitterahalise toetusena tulekahju, üleujutuse, maavärina ja muude rahuaja õnnetuste ohvritele; toidu, varustuse ja muu hädaolukorra varustuse ostmise ja ladustamise kasutamiseks rahuaja õnnetuste korral, sotsiaalse kaitse teenused, mis ei ole klassifitseeritavad eespool.

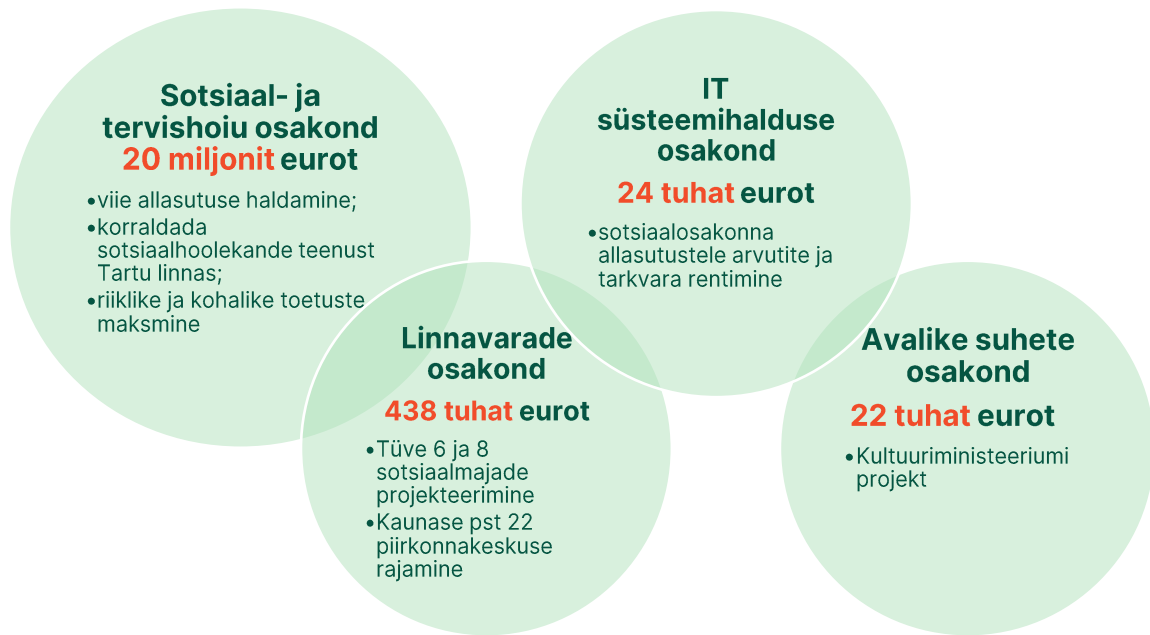
Joonis 66. Muu sotsiaalse kaitse 2023. aasta kulude jaotus

Muu sotsiaalse kaitse kuludeks on 2023. aastaks kavandatud **2,1 miljonit** eurot, mis moodustab kogu valdkonna eelarvest **10%**. Tegevusalal kajastuvad linna sotsiaal- ja tervishoiu osakonna eelarve kulud. Suurim osa eelarvest, **1,9 miljonit** eurot, on kavandatud tööjõukulude katteks 66 teenistuskohale. 2023. aastaks on kavandatud hoolekandeteenistusse juurde kolm ametikohta, üks peaspetsialisti ametikoht ja kaks hoolekande spetsialisti ametikohta. Majandamiskuludeks kavandatakse **207 tuhat** eurot.

Osakonniti saab välja tuua viis struktuuriüksust, kes sotsiaalse kaitse valdkonda panustavad. Neist suurim on sotsiaal- ja tervishoiuosakond, mille kaudu organiseeritakse valdav osa ehk **98%** valdkonna kuludest.

Tabel 57. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2021	2022	2023	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	21 769 697	21 236 180	20 522 367	-3,4	-713 813
PÕHITEGEVUSE KULUD	17 078 965	20 236 380	20 043 367	-1,0	-193 013
IT süsteemihalduse osakond	21 461	22 389	23 997	7,2	1 608
Avalike suhete osakond	36 500	22 478	22 478	0	0
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	16 855 473	20 152 280	19 988 892	-0,8	-163 388
Rahandusosakond	0	5 150	0	-100	-5 150
Linnavarade osakond	165 531	34 083	8 000	-76,5	-26 083
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	4 690 732	999 800	479 000	-52,1	-520 800
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	10 692	0	49 000	-	49 000
Linnavarade osakond	4 680 040	999 800	430 000	-57,0	-569 800

Joonis 67. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud vahendite kasutajate lõikes

2.10. Välisprojektid

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade kavandatud projektidest, mida osaliselt või täielikult on plaanis viia ellu välisrahastuse toel.

Projektis „**Kaasaegse õppekeskkonna loomine Tartu Kroonuaia Kooli õpilastele**“ (2023. aasta eelarve **10,6 miljonit** eurot, omaosalus 5,4 miljonit eurot) on kavas Ploomi tn 1 asuv lasteaiahoone täielikult rekonstrueerida ning rajada juurdeehitised Kroonuaia Kooli tarbeks. Kooli nimeks saab Pärlil Kool. Ploomi tn 1 hoone kavandatava rekonstrueerimisega luuakse sobiv õpikeskkond hariduslike erivajadustega lastele. Puiestee 62 hoones pole tagatud erinõuded ning seda hoonet on keeruline vastavate nõuetega kohandada. Tartu linn on esitanud projekti „Tartu Kroonuaia Kooli õppehoone ehitamine“ taotluse Euroopa Liidu struktuurivahenditest rahastamiseks „1.4.1 Hariduslike erivajadustega õpilastele suunatud põhikoolide võrgu korrastamine perioodil 2014–2020 – 08.11.2019–31.08.2023“ taotlusvooru ning on saanud positiivse rahastamisotsuse. Kogu projekti maksumuseks hinnati 2020. aastal 5,1 miljonit eurot, millest toetuse osa moodustas 2,5 miljonit eurot. Ehitustööde hanke tulemusel kallines ehituse hind üle 100%. Tartu linn on teinud Haridus- ja Teadusministeeriumile (HTM) taotluse, mille kohaselt kataks kallinemisest 3,9 miljonit linn omaosalusena ning sama palju riik lisatoetusena. Projekti kestvus: 05.03.2020–29.09.2023.

Projekti „**ENSNARE**“ (2023. aasta eelarve **109 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on luua digitööriist, millega lihtsustada elamute renoveerimist liginullenergiahooneteks, ning katsetada seda. Katseobjektiks on valitud Tartu linna omandis olev elamu Annemõisa 12, mille renoveerimise eelarve on projektis 73 tuhat eurot ja ülejäänud summa on tööjõukuludeks. Hoones on vangistusest vabanenute rehabilitatsioonikeskus. Projekti kogumaksumus on 298 tuhat eurot, omaosalus puudub. Annemõisa 12 hoone rekonstrueerimiseks on projektiväliselt eelarves lisaks 450 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.01.2021–31.12.2024.

Projekti „**Liginullenergiahoone ehitamine**“ raames ehitatakse Tartu Helliku lasteaed liginullenergiahooneks (2023. aasta eelarve **3,1 miljonit** eurot, millest omaosalus 2 miljonit eurot). Projekti rahastatakse meetmest „Kohaliku omavalitsuse üksuste liginullenergiahoonete ehitamine“. Meetme üldine eesmärk on vähendada Tartu linna suure energiakuluga hoonebaasi mahtu, asendades selle liginullenergiahoonega. Rahastamise üks tingimus on samas mahus hoone (või hoone osa) lammutamine, lisaks peab see olema olnud kasutuses viimased kolm aastat ning köetav. Uus hoone ehitatakse olemasoleva asemele. Lasteaed Hellik avati 1985. aastal. Lasteaias on avatud 13 rühma, käesoleval õppeaastal käib lasteaias 232 last. Hoone tehnosüsteemid on amortiseerunud ning renoveerimist ja soojustamist vajavad ka teised hoone olulised osad (katus, sokkel, seinad). Hoone netopind on ca 3600 m², millest köetav pind ca 2400 m². Projekti kogueelarve on 4,5 miljonit eurot, millest omaosalus 3,4 miljonit eurot ja toetus 1,1 miljonit eurot. Projekti kestvus: 02.02.2021–31.12.2023.

Projekt „**Kalda tee 40 munitsipaalimaja rekonstrueerimine**“ (2023. aasta eelarve **1,8 miljonit** eurot, omaosalus 1,3 miljonit eurot) viiakse ellu meetme „Kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhusaks muutmine“ raames. Projekti käigus parandatakse elanike elamistingimusi ja vähendatakse hoone ülalpidamiskulusid. Lisaks hoone üldise seisundi parendamisele suurendatakse energiatõhusust, vähendatakse kasvahoonegaaside heidet, energia ja hoone ülalpidamiskulusid ning edendatakse taastuvenergia kasutamist. Projekti kogueelarve on 1,8 miljonit eurot, millest omaosalus 1,3 miljonit eurot ja toetus 531 tuhat eurot. Projekti kestvus: 25.02.2021–31.12.2023.

Linnalooduse projekti „**Elurikkuse rohering**“ (2023. aasta eelarve **145 tuhat** eurot, sh omaosalus 45 tuhat eurot) raames on 2023. aastal kavas puhastada Supilinna tiik. Projekti kestuse jooksul luuakse nn rohering. See on läbi linna kulgev võrgustik, mis koosneb linna rohealadest, mida hooldatakse kohalike liikide vajadusi arvesse võttes, eraaedadest, mille omanikud on teadlikud ja rakendavad kohalike liikide soosivaid praktikaid, ning ühendusteedest nende vahel. Ühendusteedeks võivad olla kas tänavaääred või rohekoridorid (nt Jaamamõisa oja ja Sadamaraudtee) või lihtsalt pisikesed kohalikele liikidele sobivad elupaigalaigud, mis asuvad kindlate vahemaade järel. Linna servades asuvad looduskaitsealad, mis praegu on kehvast seisust ja pole ka külastajatele hästi eksponeeritud, saavad tähelepanu kui kohalike ja kaitsealuste liikide

nn allikakooslused. Luuakse linna rohealade hooldamise parima praktika kava (haljastuse kava, elurikkuse strateegia). Projekti kogueelarve on 3,7 miljonit eurot, millest omaosalus 1,5 miljonit eurot ja toetus 2,2 miljonit eurot. Projekti kestvus: 01.09.2022–31.01.2026.

Tartu linna kortermajade renoveerimise tugiteenuse projekt „**Tartu renoveerib**“ (2023. aasta eelarve **678 tuhat** eurot, sh omaosalus 59 tuhat eurot) on mõeldud linna korteriühistute toetamiseks korterelamute renoveerimisel. Projekti sisuks on luua ühistute jaoks tugiteenus, mis aitaks ühistutel konkureerida riikliku renoveerimistoetuste taotlemisel ning seeläbi saavutada Tartu linna kortermajade renoveerimise eesmärgid aastaks 2030. Projekti kogueelarve on 1,8 miljonit eurot, millest omaosalus 179 tuhat eurot ja toetus 1,6 miljonit eurot. Projekti kestvus: 01.03.2022–01.03.2025.

Projekti „**Uuississerändajate kohanemise toetamise koordineerimine Tartus ja Lõuna-Eestis**“ (2023. aasta eelarve **22 tuhat** eurot, omaosalus puudub) raames koordineerib ja arendab linn eelkõige Tartusse ja võimaluse korral teistesse Lõuna-Eesti piirkondadesse elama asunud välismaalaste kohanemise toetamiseks kohaliku tasandi tugivõrgustike koostööd ning kujundab ja arendab omavalitsuse avalike teenuste osutamise võimet vastavalt sihtgrupi vajadustele. Uuississerändajate paremaks kohanemiseks vajaliku võrgustiku ning teenuste arendamisega tegeleb Tartu Linnavalitsus 2019. aastal linna, Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli asutatud MTÜ Tartu Välismaalaste Teenuskeskuse kaudu. Projekti kogueelarve on 130 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.01.2020–31.12.2022, leping on pikendamisel.

Projekti „**CREATORS** – Creating Community Energy Systems“ („Kogukonna energiasüsteemide loomine“ (2023. aasta eelarve **52 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on edendada taastuvenergia tootmist energiaühistute loomise toetamise abil. Projekti käigus luuakse Tartus Eesti esimene päikeseenergiale keskendunud energiaühistu. Projekti tulemusena toodetakse 225 MWh taastuvenergiat aastas ning Tartu linna CO₂ heide väheneb 148 tonni võrra aastas. Projekti kogueelarve on 260 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti rahastab HORIZON 2020. Projekti kestus: 01.07.2020–31.08.2023.

Projekti „**ENLIGHTENme**“ (2023. aasta eelarve **48 tuhat** eurot, omaosalus puudub) raames kogutakse uusi ja kindlaid tõendeid linnavalgustuse mõju kohta inimeste tervisele ja heaolule. Koostatakse juhendmaterjalid välisvalgustuse tervislikuks arendamiseks ning meetodikad ja tööriistad, mis aitavad välisvalgustuse arendamist linnas suunata. Projekti kogumaksumus on 198 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestus: 01.02.2021–31.08.2024.

Projekti „**2ISECAP**“ (2023. aasta eelarve **21 tuhat** eurot, omafinantseering puudub) peamine eesmärk on suurendada kohalike omavalitsuste teadlikkust integreeritud energiaplaneerimisest ja huvi selle vastu. Selleks töötatakse välja energia- ja kliimakavade (SECAP) kavandamise, rakendamise ja juhtimise lähenemisviis arvestades institutsionaalseid, õiguslikke ja finantsmajanduslikke raamistikke. Projekti kogueelarve on 54 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.03.2021–31.12.2024.

Projekti „**Microgrids**“ (2023. aasta eelarve **30 tuhat** eurot, millest omaosalus 5 tuhat eurot) eesmärk on leida lahendus elektrienergia varustuskindluse parandamiseks ja süsinikumahukuse vähendamiseks kogukonna- (linna-) või eraomandis olevate elektriliste mikrovõrkude loomise ja kasutamise kaudu. Mikrovõrkudesse on plaanitud integreerida hajutatud generaatorid, mis töötavad taastuvatel energiaallikatel, ning see võimaldab katta elektritarbimise tippe. Kui praegu peamise lahendusena kasvatatakse tarbimise kasvu puhul võrgus elektrivarustuse võimsust, siis projektis kavandatud lahenduse abil suurendatakse eelkõige olemasoleva võrgu efektiivsust, arendades kohalikku tootmist ja kasutades dünaamilisi salvestussüsteeme. Projekti kogueelarve on 88 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 11.01.2021–31.12.2023.

Projekti „**DigiAudit**“ (2023. aasta eelarve **12 tuhat** eurot, omaosalus puudub) käigus töötatakse välja andurivõrgu konfiguratsioonimeetodid ja hindamisalgoritmid, mis võimaldavad reaajas automatiseeritud sisekliima kategoriseeritud hindamist, mis on esimene selline lahendus maailmas. Kümnele Tartu linna munitsipaalhoonele paigaldatakse katseprojekti käigus andurid, et

seirata hoonete sisekliimat ja energiasüsteeme ning tuvastada energiasüsteemides kõrvalekalded. Projekti kogueelarve on 147 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 11.01.2021–31.12.2023.

Projekti „**OPENLAB**“ (2023. aasta eelarve **69 tuhat** eurot, omaosalus puudub) käigus renoveeritakse Mõisavahe piirkonnas kolm üheksakorruselist kortermaja liginullenergiahooneks. Tegevused: eeltoodetud paneelide renoveerimine, taastuvelektri tootmine ja salvestamine, soojusenergia salvestamine, elektrisõidukite laadimine, elektrivõrgu paindlikkuse teenused. Projekti kogueelarve on 2,5 miljonit eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.01.2022–30.06.2026.

Projekti „**LIFE IP BUILDEST**“ (renoveerimise maraton Eestis) (2023. aasta eelarve **53 tuhat** eurot omaosalus puudub) eesmärk on töötada välja hoonete kliimateadliku renoveerimise strateegiad ja tehnoloogiad. Toetatakse kolm kortermaja ja 10 eramaja renoveerimist. Projekti kogueelarve on 959 tuhat eurot, millest omaosalus 384 tuhat eurot ja toetus 575 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.04.2022–31.12.2028.

Projekti „**Hajaasustuse programm 2022**“ (2023. aasta eelarve **17 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades. Meedet rakendatakse endises Tähtvere valla piirkonnas. Projekti kogueelarve on 34 tuhat eurot, millest omaosalus 17 tuhat eurot ja toetus 17 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.02.2022–10.01.2024.

Projekti „**TREASoURCE**“ (2023. aasta eelarve **42 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on leida jätkusuutlik ringmajanduse mudel materjali- ja tootevoogudele, mida praegu olulises osas ei taaskasutata. Kolm peamist projektis käsitletavat materjalide väärtusahelat on plasti, akude/patareide ja biojätmete taaskasutus. Sihtvood koosnevad toodetest ja materjalidest, mida tarbitakse suures koguses ja mis tekitavad suures koguses jäätmeid. Sihiks on vähendada sõltuvust fossiilsetest toorainetest. Tegevused: piirkondliku ringmajanduse kava koostamine, parandustöökodade ellukutsumine, ringmajanduse põhimõtete rakendamisele kaasaitamine kohalikes kogukondades ning tootmis- ja tarbimisjäätmete vahenduskeskkonna loomine. Projekti kogueelarve on 184 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.06.2022–31.05.2026.

Projekti „**Tartu ringrenoveerimine**“ (2023. aasta eelarve **82 tuhat** eurot, millest omaosalus 19 tuhat eurot) käigus luuakse jäätmekava ehk Tartu ringmajanduse kava uus ehitusjäätmeid ja ringrenoveerimist puudutav osa. Viiakse läbi ringrenoveerimise koolitusprogramm ehitusjäätme tekitajatele ja taaskasutamist mõjutavatele osapooltele. Luuakse ringrenoveerimist toetav digilahendus ja suurendatakse uuesti ringlusesse võetava materjali hulka. Projekti kogueelarve on 149 tuhat eurot, millest omaosalus 33 tuhat eurot ja toetus 126 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.09.2022–29.02.2024.

Projekti „**BUILD**“ (2023. aasta eelarve **20 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on suurendada avaliku sektori teadlikkust innovaatilistest riigihangetest ja julgustada avaliku sektori organisatsioone koostööle, et aidata kaasa jätkusuutliku innovatsiooni arendamisele. Selle kaudu saab avalik sektor leida paremaid lahendusi avalike teenuste tõhususe, teenuste kvaliteedi, jätkusuutlikkuse ja tulemuslikkuse parandamiseks. Projektiga luuakse õpiraamistik innovatsioonihangete alase kompetentsi suurendamiseks ning antakse teadmisi, kuidas seda praktikas rakendada. Projekti kogueelarve on 46 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.06.2022–31.05.2024.

3.FINANTSEERIMISTE GEVUS JA LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

3.1. Finantseerimistegevus

Tabel 58. Laenukohustised ja kaasnevad intressikulud

Laenuleping	LAENUKOHUSTISTE PÕHIOSA					Lepingu lõpptähtaeg (kuupäev)	Intressimäär seisuga 31.12. 2022	Intressi- ja korralduskulud 2023. a
	kehtivate lepingute algne kogumaht	31.12.2022 seisuga jääk	2023. aastal		31.12.2023 seisuga jääk			
			uus laen	tagasimakse				
Kokku laenukohustised		98 332 128	51 786 750	9 757 931	139 360 947			4 829 757
Kokku pangalaenud ja võlakirjad		98 249 503	50 750 000	9 729 321	139 520 182			4 825 269
VÕLAKIRJAD		8 903 500	0	917 300	7 986 200			288 204
AS LHV Varahaldus 2017. a võlakiri	5 490 000	3 568 500	0	384 300	3 184 200	25.10.2032	2,582%	111 491
NIB 2017. a võlakiri	8 000 000	5 335 000	0	533 000	4 802 000	4.12.2032	2,970%	176 714
PANGALAENUD		89 346 003	50 750 000	8 812 021	131 283 982			4 036 843
OP 2018. a laen	7 570 000	4 542 000	0	757 000	3 785 000	27.11.2028	3,250%	162 560
NIB 2018. a laen	6 800 000	4 986 667	0	453 334	4 533 333	4.12.2033	2,950%	164 310
NIB 2019. a laen	5 200 000	4 303 448	0	358 621	3 944 827	4.12.2034	2,219%	119 433
NIB 2021. a laen	9 200 000	8 586 667	0	613 333	7 973 334	20.10.2036	2,488%	278 736
EIB 2019. a laen	6 000 000	5 100 000	0	300 000	4 800 000	10.09.2039	1,570%	134 376
EIB 2020. a laen	6 950 000	5 405 556	0	386 111	5 019 445	2.12.2036	2,936%	179 980

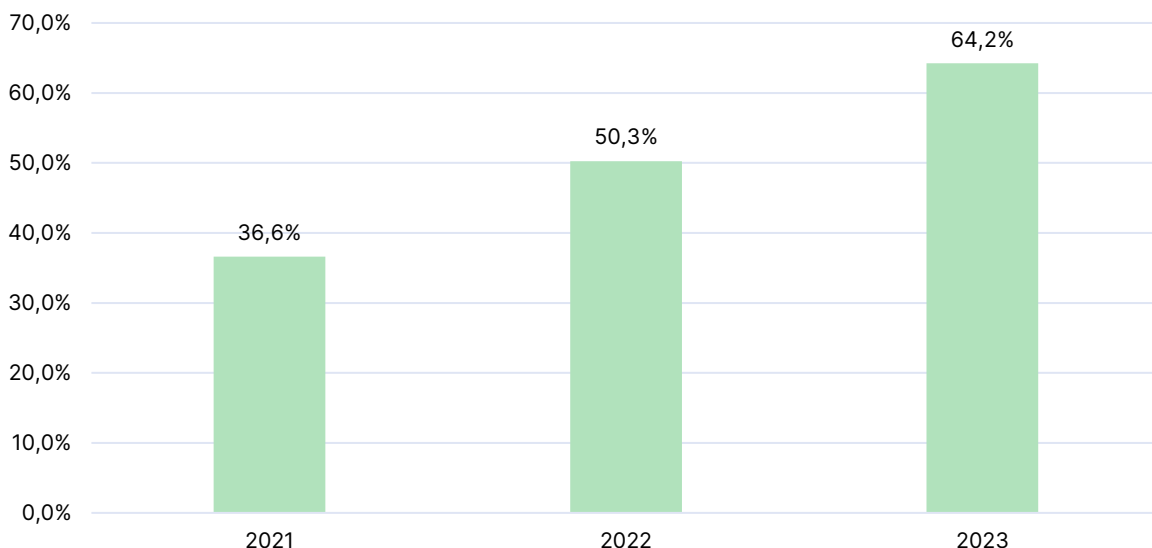

Laenuleping	LAENUKOHUSTISTE PÕHIOSA					Lepingu lõpptähtaeg (kuupäev)	Intressimäär seisuga 31.12.2022	Intressi- ja korralduskulud 2023. a
	kehtivate lepingute algne kogumaht	31.12.2022 seisuga jääk	2023. aastal		31.12.2023 seisuga jääk			
			uus laen	tagasimakse				
SEB 2019. a laen	6 490 000	4 543 000	0	649 000	3 894 000	24.10.2029	2,903%	150 865
SEB 2021. a laen	13 000 000	11 700 000	0	1 300 000	10 400 000	27.10.2031	2,830%	398 889
SWB 2020. a laen	8 000 000	6 400 000	0	800 000	5 600 000	18.12.2030	3,115%	232 101
LHV Pank, laen (endine 2016.a Danske võlakiri)	11 687 000	11 687 000	0	0	11 687 000	24.10.2026	2,618%	383 379
LHV Pank, laen (endine 2015.a Danske võlakiri)	10 885 000	3 265 500	0	1 088 500	2 177 000	30.09.2025	2,378%	89 244
LHV Pank, laen (endine 2013.a Danske võlakiri)	9 977 548	997 755	0	997 755	0	12.09.2023	2,344%	22 345
LHV Pank, laen (endine 2013.a Danske võlakiri)	9 800 000	980 000	0	980 000	0	1.08.2023	1,680%	18 711
SEB laen 2016	1 000 000	738 589	0	49 793	688 796	7.10.2026	1,150%	37 255
SEB laen 2015	200 000	52 631	0	21 053	31 578	15.06.2025	2,260%	2 241
SEB laen 2014	150 000	30 992	0	14 876	16 116	20.01.2025	3,030%	1 273
Danske laen 2013	430 000	46 198	0	42 645	3 553	15.01.2024	1,513%	1 220
2022. a laen	x	15 980 000	0	0	15 980 000	1.12.2032	3,500%	621 778
Uus laen 2023	x	x	50 750 000	0	50 750 000	xx.xx.20xx	3,750%	1 038 146
Muud laenud ja kõik korralduskulud								500 222
Arvelduskrediit (kuni 5,0 mln€)	0	0	0	0	0	31.12.2022	1,500%	143 889
Sildfinantseerimislaen (kuni 3,0 mln€)	0	0	0	0	0	x	1,500%	91 333
Võlakirjade ja pangalaenude korralduskulud kokku	x	x	x	x	x	x	x	265 000
KAPITALIRENT	x	82 625	36 750	28 610	90 765			4 488
VOCO kap.rent 2021. a (CNC puidutöötlemiskeskus)	125 000	66 000		16 500	49 500	1.12.2026	2,950%	2 684
VOCO sõiduk 2022. a	19 000	13 680		3 040	10 640	15.06.2027	2,450%	307
STO väikebuss 2023. a	x	x	36 750	6 125	30 625	6a	4,000%	1 470

Laenuleping	LAENUKOHUSTISTE PÕHIOSA					Lepingu lõpptähtaeg (kuupäev)	Intressimäär seisuga 31.12.2022	Intressi- ja korralduskulud 2023. a
	kehtivate lepingute algne kogumaht	31.12.2022 seisuga jääk	2023. aastal		31.12.2023 seisuga jääk			
			uus laen	tagasimakse				
AS Luminor Bank 2020. a (kompaktlaadur)	12 450	2 945	0	2 945	0	15.10.2023	2,400%	27

Finantseerimistegevuses kajastuvad laenukohustiste võtmine (laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendikohustuste võtmine) ja võetud kohustiste täitmine (võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendikohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine). Ülaltoodud tabel annab ülevaate laenukohustiste saldodest, nende muutustest ning investeerimistegevusse kuuluvatest laenuintressi- ja korralduskuludest 2023. aastal.

Eelarve kohaselt alustab linn planeeritavat aastat 98,3 miljoni euro suuruse laenukoormusega, millest on täpsem ülevaade nii ülaltoodud tabelis kui ka määruse lisa 5. Aastal 2023 on kavas võtta pangalaenu 51 miljonit ning maksta tagasi kokku 9,7 miljonit eurot, seega suureneb linna laenukoormus 2023. aastal 41,3 miljoni euro võrra.

Joonis 68. Netovõlakoormuse dünaamika aastatel 2021-2023

2023. aasta lõpuks on kavandatud laenukoormuseks 139,6 miljonit eurot, mis moodustab põhitegevuse tuludest 66,3%. Netovõlakoormuseks (võlakohustiste ja likviidsete varade vahe) kujuneb 64,2%. Nende näitajatega ollakse KOFIS-is sätestatud netovõlakoormuse ülemmäär piirides. Kui tavapäraselt on lubatud netovõlakoormuse ülemmäär 60% põhitegevuse tuludest, siis koroonakriisiga võitlemiseks on see tõstetud 2024. aastani 80%-ni. Edasi hakkab lubatud määr alanema ning aastaks 2028 on netovõlakoormuse ülemmäär taas 60% põhitegevuse tuludest.

Rahavoogude paremaks ja säästlikumaks juhtimiseks on kavandatud kasutada vajaduse korral arvelduslaenu kuni 5 miljonit eurot tagasimaksega hiljemalt eelarveaasta lõpuks. Samuti on välisrahastusega projektide sildfinantseerimiseks kavandatud kuni 3 miljoni euro laenamine juhuks, kui kontsernikonto vahenditest ei piisa töövõtjatele arvete eest tasumiseks enne rahastajatelt raha laekumisi. Arveldus- ja sildfinantseerimislaenu intressi- ja korralduskuludeks võib kujuneda kuni 235 tuhat eurot, kui kasutada neid aktiivselt ning lükata muude laenulepingute sõlmimise aega edasi nii kaugele kui võimalik. Summa täpne suurus sõltub väga suurel määral ka tingimustest, milles pankadega on võimalik kokku leppida.

2023. aastal kavandatavatest laenukohustiste muutustest laenulepingute kaupa annab täpsema ülevaate määruse lisa 5.

3.2. Likviidsete varade muutus

2023. aasta eelarvesse on kavandatud likviidsete varade vähenemine 2,5 miljonit eurot. Eelarvedefitsiit 43,5 miljonit eurot kaetakse 41,3 miljoni euro ulatuses laenamisega ning ülejäänud sissetulekuid ületavad väljaminekud rahastatakse likviidsete varade kasutuselevõttuga. Prognoositav likviidsete varade maht aasta lõpuks on 15 miljonit eurot.